

Till statsrådet och chefen för Justitiedepartementet

Den 22 november 2004 beslutade chefen för Justitiedepartementet att uppdra åt överåklagaren Gunnel Lindberg att utarbeta en promemoria som behandlar frågan om Sveriges tillträde till och genomförandet i svensk rätt av Förenta nationernas konvention mot korruption.

Härmed överlämnas promemorian Tillträde till Förenta nationernas konvention mot korruption.

Uppdraget är därmed slutfört.

Stockholm i juli 2005.

Gunnel Lindberg

Innehåll

1	Sammanfattning	11
2	Bakgrund	13
2.1	Allmänt om det internationella arbetet för att motverka korruption	13
2.2	FN:s konvention mot korruption.....	15
3	Konventionens huvudsakliga innehåll	17
3.1	Konventionens uppbyggnad.....	17
3.2	Syftena med konventionen och dess tillämpningsområde	18
3.3	Definitioner.....	18
3.4	Förebyggande åtgärder	20
3.5	Straff- och processrättsliga frågor.....	21
3.5.1	Straffbestämmelser	21
3.5.2	Juridiska personers ansvar	23
3.5.3	Medverkan och försök samt uppsåt	23
3.5.4	Lagföring, preskription m.m.....	23
3.5.5	Beaktande av domar.....	24
3.5.6	Domsrätt	24

3.5.7	Skydd för vittnen, sakkunniga och brottsoffer m.m.	25
3.5.8	Den brottsbekämpande verksamheten	25
3.6	Banksekretess	26
3.7	Internationellt samarbete.....	26
3.8	Förverkande och återställande av egendom.....	27
3.9	Tekniskt bistånd och informationsutbyte	27
3.10	Tillämpningsmekanismer.....	28
3.11	Slutbestämmelser	28
4	Konventionen och svensk rätt	31
4.1	Allmänna utgångspunkter	31
4.2	Förebyggande åtgärder	32
4.2.1	Allmänna åtgärder för att förebygga korruption (artiklarna 5-6).....	32
4.2.2	Åtgärder för att förebygga korruption bland offentliga tjänstemän (artiklarna 7 och 8)	35
4.2.3	Åtgärder för säkra kontrollen över offentlig upphandling och förvaltningen av allmänna medel (artikel 9).....	42
4.2.4	Andra åtgärder för att förebygga korruption (artiklarna 10 och 11)	46
4.2.5	Åtgärder riktade mot den privata sektorn (artikel 12).....	50
4.2.6	Samverkan med samhället i övrigt (artikel 13).....	55
4.2.7	Åtgärder för att förebygga penningtvätt (artikel 14).....	56
4.3	Straffrättsliga regler.....	59
4.3.1	Mutbrott och bestickning (artiklarna 15, 16 och 21)	59
4.3.2	Handel med inflytande (artikel 18)	65

4.3.3	Förskingring (artiklarna 17 och 22)	67
4.3.4	Missbruk av tjänsteställning (artikel 19)	68
4.3.5	Häleribrott (artiklarna 23 och 24)	71
4.3.6	Olagligt berikande (artikel 20)	74
4.3.7	Hindrande av rättvisan (artikel 25)	75
4.4	Medverkan, försök och förberedelse till brott	79
4.4.1	Medverkan (del av artikel 27)	79
4.4.2	Försök och förberedelse till brott (del av artikel 27)	79
4.5	Påföljder och preskriptionsregler m.m.	83
4.5.1	Preskriptionsregler (artikel 29).....	83
4.5.2	Regler om förverkande (del av artikel 31).....	84
4.5.3	Lagföring, rättegång och påföljder m.m. (artiklarna 30 och 41)	87
4.5.4	Juridiska personers ansvar (artikel 26)	96
4.5.5	Domsrätt (artikel 42)	98
4.6	Andra frågor med anknytning till brottsbekämpningen	100
4.6.1	Skydd av vittnen m.fl. (artiklarna 32 och 33).....	100
4.6.2	Konsekvenser av korruptionsbrott (artiklarna 34 och 35).....	106
4.6.3	Specialiserad brottsbekämpning (artikel 36).....	108
4.6.4	Samarbetsfrågor (artiklarna 37–39)	109
4.7	Processrättsliga regler (del av artikel 31).....	111
4.8	Banksekretess (artikel 40)	113
4.9	Internationellt samarbete	114
4.9.1	Allmänna utgångspunkter	114
4.9.2	Dubbel straffbarhet (artikel 43)	114
4.9.3	Utlämning (artikel 44)	115
4.9.4	Rättslig hjälp (artikel 46).....	119
4.9.5	Överförande av lagföring samt av dömda personer (artiklarna 45 och 47).....	125

4.9.6	Samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter (artikel 48)	128
4.9.7	Gemensamma brottsutredningar (artikel 49)	129
4.10	Särskilda utredningsmetoder (artikel 50)	131
4.11	Återställande av tillgångar (artiklarna 52–57)	136
4.11.1	Att förebygga och upptäcka överföring av vinning (artikel 52)	136
4.11.2	Återställande av egendom (artiklarna 53 och 54)	138
4.11.3	Internationellt samarbete om förverkande-förklaring m.m. (artiklarna 55 och 57)	143
4.11.4	Spontant informationslämnande (artikel 56)	146
4.12	Finansiell underrättelseverksamhet (artikel 58)	146
4.13	Tekniskt bistånd och informationsutbyte (artiklarna 60–62)	147
4.14	Övriga bestämmelser (artiklarna 1–4, 28, 51, 59 och 63–71)	149
5	Tillträde till konventionen.....	151
5.1	Bör Sverige tillträda konventionen?	151
5.2	Bör Sverige avge några reservationer eller förklaringar?	152
5.3	Kostnader.....	153
	Bilaga Förenta nationernas konvention mot korruption	155
	Ingress.....	155
	Kapitel I Allmänna bestämmelser	160
	Kapitel II Förebyggande åtgärder	165
	Kapitel III Kriminalisering och åtgärder för brottsbekämpning.....	185
	Kapitel IV Internationellt samarbete	215

Kapitel V Återställande av tillgångar	247
Kapitel VI Tekniskt bistånd och informationsutbyte	265
Kapitel VII Tillämpningsmekanismer	272
Kapitel VIII Slutbestämmelser.....	277

1 Sammanfattning

I promemorian föreslås det att Sverige skall tillträda Förenta nationernas (FN) konvention mot korruption. Konventionen antogs den 31 oktober 2003 av FN:s generalförsamling och öppnades för undertecknande i Merida den 9 till 11 december 2003. Sverige undertecknade konventionen den 9 december 2003.

Konventionen har undertecknats av ett stort antal stater, bl.a. de flesta av medlemsstaterna i den Europeiska unionen. Den har hittills ratificerats av 28 stater, men ännu inte trätt i kraft.

Konventionen utgör ett led i det inom FN bedrivna arbetet med bekämpning av den internationella brottsligheten. Den bygger vidare på flera tidigare konventioner som utarbetats av FN, bl.a. konventionen mot olaglig hantering av narkotika och psykotropa ämnen (narkotikabrottskonventionen), konventionen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och konventionen om bekämpande av finansiering av terrorism.

Eftersom bestämmelserna i konventionen mot korruption i många avseenden är identiska med eller liknar dem som finns i andra konventioner som Sverige tillträtt har, i mån av behov, en anpassning av den svenska lagstiftningen redan gjorts. I övriga delar bedöms några lagändringar inte vara nödvändiga för att Sverige skall kunna tillträda konventionen.

2 Bakgrund

2.1 Allmänt om det internationella arbetet för att motverka korruption

Eftersom handel och annan ekonomisk verksamhet i allt större utsträckning blir global kommer bl.a. frågor om otillbörlig inverkan på beslutsprocesser i form av korruption alltmer i fokus. Korruption är inte längre en lokal angelägenhet utan en gränsöverskridande företeelse, som påverkar alla samhällen och ekonomier. Detta gör, enligt ingressen, internationellt samarbete för att förebygga och kontrollera korruption oundgängligt.

All form av korruption har negativa konsekvenser. Korruption inom näringslivet är ägnad att snedvrída konkurrensförhållandena och missgynna ett fritt handelsutbyte. Korruption inom den offentliga sektorn rubbar förtroendet för det allmänna och kan ha demoraliserande effekter på hela samhället. En utbredd korruption utgör ett hot mot det demokratiska systemet. Korruption, som kan omfatta stora överföringar av ekonomiska medel, har också ett nära samband med åtgärder för att dölja olagligt förvärvade medel, dvs. penningtvätt.

Under senare år har det internationella arbetet på att motverka korruption intensifierats. En rad konventioner har utarbetats på detta och närliggande områden.

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) har utarbetat en konvention om bekämpande av bestickning av utländska offentliga tjänstemän i internationella affärsförbindelser. Sverige har ratificerat konventionen. I samband med detta utvidgades straffansvaret för mutbrott och be-

stickning, med verkan från den 1 juli 1999 (prop. 1998/99:32, bet. 1998/99:JuU16)

Vidare har man inom den Europeiska unionen utarbetat dels ett korruptionsprotokoll (EGT nr C 313, 23.10.1996) dels en korruptionskonvention (EGT nr C 195, 25.6.1997).

Europarådet har utarbetat två konventioner om korruption, av vilka den ena är straffrättslig (i fortsättningen kallad Europarådets konvention om korruption) och den andra civilrättslig. Till den förra finns det ett tilläggsprotokoll. Sverige har tillträtt båda konventionerna och tilläggsprotokollet (prop. 2003/04:70, bet. 2003/04:JuU21). I samband härmed ändrades bestämmelserna om mutbrott och bestickning, med verkan från den 1 juli 2004.

FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet innehåller också en artikel som behandlar åtgärder mot korruption. Enligt artikel 9 skall konventionsstaterna, i den utsträckning som är lämplig och förenlig med dess rättsordning, vidta effektiva åtgärder för att främja omutlighet och för att förebygga, upptäcka och bestraffa bestickning av offentliga tjänstemän. Staterna skall också se till att myndigheterna är tillräckligt självständiga, för att avskräcka från att olämplig inverkan på myndigheternas handlade utövas. Sverige har tillträtt konventionen. Artikel 9 bedömdes inte kräva några lagstiftningsändringar (prop. 2002/03:146, bet. 2003/04:JuU6).

Arbetet med att skapa bättre förutsättningar för internationellt samarbete på brottmålsområdet, bl.a. i fråga om rättslig hjälp, bedrivs också intensivt. Detta sker såväl på europeisk nivå som internationellt. Av intresse i detta sammanhang är bl.a. att riksdagen nyligen har beslutat att Sverige skall tillträda dels konventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater jämte tilläggsprotokoll, dels ett tillämpningsavtal i förhållande till Island och Norge, som inte är medlemmar i unionen. Vidare har riksdagen beslutat om de lagändringar som krävs för genomförandet av rambeslutet om erkännande och verkställighet inom Europeiska unionen av frysningsbeslut. Rambeslutet om en europeisk arresteringsorder –

som ersätter utlämningsförfarandet mellan unionens medlemsstater – har också genomförts.

2.2 FN:s konvention mot korruption

FN:s konvention mot korruption antogs den 31 oktober 2003 av FN:s generalförsamling. Den öppnades för undertecknande i Merida i Mexiko den 9 till 11 december 2003. Sverige undertecknade konventionen den 9 december 2003.

Den nu aktuella konventionen har mycket stora likheter med FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Vissa artiklar motsvarar artiklar i andra FN-konventioner. Konventionen om korruption innehåller även vissa artiklar som liknar bestämmelserna i Europarådets straffrättsliga konvention om korruption.

I konventionen anges vilka handlingar som skall utgöra brott i konventionens mening. Den innehåller också bestämmelser om bl.a. förebyggande åtgärder, domsrätt, utlämning, och internationell rättslig hjälp. Vidare behandlas frågor om förverkande och återställande av egendom liksom även olika former av samarbete över gränserna.

Konventionen är av sådan vikt att ett tillträde till konventionen bör godkännas av riksdagen.

Konventionen hade i mitten av juli 2005 undertecknats av 123 stater, bland dem flertalet EU-stater.

Vid samma tidpunkt hade konventionen ratificerats av följande 28 stater: Algeriet, Benin, Brasilien, Djibouti, Egypten, El Salvador, Frankrike, Honduras, Jordanien, Kenya, Kroatien, Libyen, Madagaskar, Mauritius, Mexico, Namibia, Nigeria, Paraguay, Peru, Rumänien, Sierra Leone, Sri Lanka, Sydafrika, Tanzania, Togo, Uganda, Ungern och Vitryssland.

Konventionen har ännu inte trätt i kraft, eftersom den inte har ratificerats av ett tillräckligt antal stater.

Konventionens originalspråk är arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska.

En preliminär översättning av konventionen finns fogad som bilaga till denna promemoria.

3 Konventionens huvudsakliga innehåll

3.1 Konventionens uppbyggnad

Konventionen har, som tidigare nämnts, nära anknytning till flera andra internationella instrument. Ett av de instrument som har tjänat som förebild för den nu aktuella konventionen är FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (se prop. 2002/03:146), som i sin tur bygger vidare på FN:s narkotikabrottskonvention. Sverige har tillträtt båda dessa konventioner. Andra viktiga instrument är bl.a. Europarådets båda konventioner om korruption, varav den ena är civilrättslig och den andra straffrättslig.

Konventionen är uppdelad i åtta kapitel. Kapitel 1 innehåller allmänna bestämmelser. Den behandlar konventionens syften, definitioner, tillämpningsområdet och skyddet för staternas suveränitet (*artiklarna 1–4*). Kapitel 2 (*artiklarna 5–14*) tar upp frågor om förebyggande åtgärder av olika slag. Kapitel 3 reglerar kriminalisering och åtgärder för brottsbekämpning (*artiklarna 15–42*). Därefter följer i kapitel 4 ett avsnitt om internationellt samarbete (*artiklarna 43–50*). Kapitel 5 behandlar återställande av tillgångar (*artiklarna 51–59*) och kapitel 6 tekniskt bistånd och informationsutbyte (*artiklarna 60–62*). I kapitel 7 finns det bestämmelser om tillämpningsmekanismer (*artiklarna 63–64*) och i kapitel 8 slutbestämmelser (*artiklarna 65–71*).

3.2 Syftena med konventionen och dess tillämpningsområde

Konventionen har, enligt *artikel 1*, tre huvudsyften. Det första är att främja och förstärka åtgärder för att mera effektivt förebygga och bekämpa korruption. Det andra är att i samma syfte främja, underlätta och stödja internationellt samarbete och tekniskt bistånd, bl.a. genom att återställa tillgångar. Det tredje huvudsyftet är att främja integritet och en korrekt förvaltning av offentliga angelägenheter och allmän egendom.

Konventionens tillämpningsområde anges i *artikel 3*. Konventionen skall tillämpas på förebyggande, utredning och lagföring av korruption samt på frysning, beslag, förverkande och återställande av vinning av brott som straffbeläggs enligt konventionen.

En allmän utgångspunkt i konventionen är att kriminalisering och andra åtgärder skall genomföras i enlighet med grundprinciperna för den nationella rättsordningen i konventionsstaterna.

I *artikel 4* slås skyddet för konventionsstaternas suveränitet fast.

3.3 Definitioner

I *artikel 2* anges olika definitioner som används i konventionen. De begrepp som definieras är följande.

Med *offentlig tjänsteman* avses för det första en person som har en lagstiftande, verkställande, administrativ eller judiciell tjänst i en konventionsstat. Det spelar ingen roll om personen är anställd eller vald, avlönad eller oavlönad eller om anställningen är permanent eller tillfällig. Personens ställning inom hierarkin är också utan betydelse. För det andra omfattas andra personer som utövar en offentlig funktion eller tillhandahåller en samhällstjänst som en sådan definieras i nationell lagstiftning. Definitionen omfattar även den som utövar en sådan funktion för ett offentligt organ eller för ett statligt eller kommunalt bolag. Den tredje kategorin som också omfattas av definitionen är andra

personer som enligt den nationella lagstiftningen definieras som offentliga tjänstemän.

Med *utländsk offentlig tjänsteman* avses dels en person som har en lagstiftande, verkställande, administrativ eller judiciell tjänst i ett främmande land, oavsett om personen är anställd eller vald, dels en person som utövar en offentlig funktion för ett främmande land, inklusive för ett offentligt organ eller ett offentligt bolag.

En *tjänsteman i offentlig internationell organisation* är enligt artikeln en internationell tjänsteman eller person som av en sådan organisation är bemyndigad att handla på dess vägnar.

De två först nämnda definitionerna av tjänstemän är i princip desamma som används i OECD:s konvention.

Med uttrycket *egendom* avses i konventionen alla slags tillgångar, materiella eller immateriella, såväl lös som fast egendom samt juridiska handlingar och urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådana tillgångar. I FN:s konvention om bekämpande av finansiering av terrorism och FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet används motsvarande definition.

Med *vinning av brott* avses all egendom som härrör från eller som direkt eller indirekt förvärvats genom brott. Motsvarande definition används bl.a. i FN:s konvention om bekämpande av finansiering av terrorism och FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Med *frysning* eller *beslag* avses att en åtgärd att tillfälligt förbjuda överlåtelse, omvandling, förfogande över eller flyttning av egendom eller tillfälligt förvar eller omhändertagande av egendom med stöd av beslut av domstol eller annan behörig myndighet. Motsvarande definitioner används i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Förverkande används för att beteckna ett bestående berövande av egendom efter beslut av domstol eller annan behörig myndighet.

Som *förbrott* betecknas ett brott som har resulterat i sådan vinning som kan vara föremål för brott enligt definitionen i arti-

kel 23. Samma definition används i Europarådets konvention om penningtvätt, efterforskning, beslag och förverkande av vinning av brott.

Med *kontrollerad leverans* avses metoden att tillåta att en olaglig eller misstänkt försändelse förs ut ur, genom eller in i en eller flera staters territorium med behöriga myndigheters vetskap och under deras övervakning, i avsikt att utreda brott och identifiera personer som är delaktiga i brottet. Definitionen är densamma som används bl.a. i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.

3.4 Förebyggande åtgärder

I avsnittet om förebyggande åtgärder behandlas en rad sinsemellan olika åtgärder som riktar sig såväl mot myndigheter som mot den privata sektorn och allmänheten.

Artikel 5 behandlar allmänna riktlinjer och metoder för att förebygga korruption och ålägger staterna att bl.a. ha en effektiv lagstiftning mot korruption och *artikel 6* organ för förebyggande av korruption.

I *artikel 7* behandlas den offentliga sektorn. Staterna skall sträva efter att ha system för rekrytering, anställning, befordran samt anställningsförmåner av skilda slag för offentliga tjänstemän som grundas på bl.a. öppenhet och objektiva kriterier. Vidare skall man ha system för urval och utbildning av personer som skall inneha poster som kan vara särskilt utsatta för korruption och överväga olika åtgärder för kandidatur för och val till offentliga tjänster och för att öka öppenheten i fråga om finansiering av sådana.

I *artikel 8* behandlas uppförandekoder för offentliga tjänstemän. Utgångspunkten är att det bör finnas uppförandekoder eller –normer för ett korrekt, hederligt och grannlaga utövande av offentliga funktioner.

Artikel 9 innehåller bestämmelser om offentlig upphandling och förvaltning av allmänna medel. *Artikel 10* rör information till

allmänheten. Artikel 11 lägger särskild vikt vid olika åtgärder för ökad öppenhet i den offentliga förvaltningen.

I *artikel 11* behandlas åtgärder som rör domstolar och åklagare. Konventionsstaterna skall vidta åtgärder för att förstärka integriteten och förebygga möjligheter till korruption bland domare. Åtgärder i samma syfte får införas och tillämpas inom åklagarmyndigheterna i de stater där åklagarna inte ingår i domstolsväsendet.

Artikel 12 rör den privata sektorn. Konventionsstaterna skall vidta åtgärder för att förebygga korruption inom den privata sektorn, förbättra normerna för redovisning och revision inom denna sektor och tillhandahålla effektiva civila, administrativa eller straffrättsliga påföljder för bristande efterlevnad av sådana bestämmelser.

Enligt *artikel 13* skall staterna vidta lämpliga åtgärder för att främja aktivt deltagande av enskilda och grupper utanför den offentliga sektorn, i förebyggande av och kampen mot korruption.

Artikel 14 handlar om åtgärder för att förebygga penningtvätt.

3.5 Straff- och processrättsliga frågor

3.5.1 Straffbestämmelser

Enligt *artikel 15* skall det vara straffbart att till en offentlig tjänsteman, direkt eller indirekt, utlova, erbjuda eller lämna en otillbörlig förmån för honom eller henne själv eller för en annan person i syfte att tjänstemannen skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten. Vidare skall en offentlig tjänsteman som, direkt eller indirekt, begär eller mottar en otillbörlig förmån kunna bestraffas. Mutbrott och bestickning av utländska offentliga tjänstemän och tjänstemän i offentliga internationella institutioner behandlas i *artikel 16*.

Artikel 17 rör sådan förskingring och annat otillåtet förfogande över egendom som begås av en offentlig tjänsteman.

I *artikel 18* behandlas handel med inflytande. Enligt artikeln skall staterna överväga att kriminalisera förfarandet att utlova

eller lämna en offentlig tjänsteman en otillbörlig förmån i syfte att denne skall missbruka sitt verkliga eller förmodade inflytande. Motsvarande gäller förfarandet att en offentlig tjänsteman begär eller mottar en otillbörlig förmån i nyssnämnda syfte.

Missbruk av tjänsteställning regleras i *artikel 19*. Staterna skall överväga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga sådant uppsåtligt missbruk av en offentlig tjänstemans tjänsteställning som har till syfte att uppnå en otillbörlig förmån.

I *artikel 20* finns bestämmelser om olagligt berikande. Staterna skall överväga att straffbelägga vad som benämns som uppsåtligt olagligt berikande. Med detta avses en väsentlig ökning av en offentlig tjänstemans tillgångar som han eller hon inte på ett rimligt sätt kan förklara i förhållande till sina lagliga inkomster.

Artikel 21 behandlar korrruption inom den privata sektorn. Staterna skall överväga att straffbelägga muta och bestickning i tjänsteutövningen i ekonomisk, finansiell eller kommersiell verksamhet.

Enligt *artikel 22* skall staterna överväga att straffbelägga att någon inom den privata sektorn i sin tjänsteutövning inom den privata sektorn i ekonomisk, finansiell eller kommersiell verksamhet uppsåtligen förskingrar egendom som han har anförtrots på grund av sin ställning.

I *artikel 23* regleras tvätt av vinning av brott, medan häleri behandlas i *artikel 24*.

Hindrande av rättvisan regleras i *artikel 25*. Enligt artikeln skall det vara straffbart att använda fysiskt våld, hot och trakasserier samt att erbjuda, utlova eller lämna otillbörliga förmåner i syfte att framkalla falska vittnesmål eller att påverka vittnesmål och företeende av bevis i rättsliga förfaranden som rör brott enligt konventionen. Vidare skall det vara straffbart att bruka fysiskt våld, hot eller trakasserier för att påverka domare och tjänstemän i brottsbekämpande myndigheter.

3.5.2 Juridiska personers ansvar

Enligt *artikel 26* skall staterna vidta åtgärder för att juridiska personer skall kunna ställas till ansvar för medverkan i gärningar som straffbeläggs enligt konventionen. Ansvaret kan vara straffrättsligt, civilrättsligt eller administrativt och skall inte inverka på det straffrättsliga ansvaret för de fysiska personer som har begått brotten. Det skall vidare finnas effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder för juridiska personer, innefattande ekonomiska påföljder.

3.5.3 Medverkan och försök samt uppsåt

Medverkan och försök till brott behandlas i *artikel 27*. Staterna skall vidta lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att den som i vilken egenskap som helst medverkar som medbrottsling, medhjälpare eller anstiftare av brott som straffbeläggs i enlighet med konventionen kan bestraffas. Kriminaliseringen får även omfatta försök och förberedelse till brott.

Enligt *artikel 28* får vetskap, uppsåt och syfte som ställs upp som rekvisit för brott som straffbeläggs i enlighet med konventionen fastställas med hjälp av objektiva omständigheter.

3.5.4 Lagförelse, preskription m.m.

Enligt *artikel 29* skall staterna, när så är lämpligt, föreskriva en lång preskriptionstid för de brott som enligt konventionen skall vara straffbelagda. Har den misstänkte undandragit sig lagförelse skall en ännu längre preskriptionstid gälla eller möjlighet att avbryta preskriptionen.

I *artikel 30* behandlas olika frågor angående lagförelse, rättgång och påföljder. För de brott som straffbeläggs enligt konventionen skall det finnas påföljder anpassade till brottets svårhet. Vidare skall det bl.a. finnas en lämplig avvägning mellan å ena sidan regler om immunitet och privilegier och å andra sidan

möjligheten att effektivt utreda och lagföra brott enligt konventionen.

I *artikel 31* behandlas olika åtgärder för att säkra förverkande. Det skall vara möjligt att förklara dels vinning som härrör från brott enligt konventionen, eller motsvarande värde, förverkad, dels hjälpmedel som använts vid eller är avsedda att användas vid sådana brott. Vidare skall det finnas möjlighet att identifiera, spåra, frysa eller ta i beslag sådana föremål för eventuellt förverkande. Om vinningen har omvandlats skall det som trätt i dennas ställe kunna bli föremål för samma typ av åtgärder som vinningen. Detsamma gäller vinning av brott som har blandats med egendom från lagliga källor. Även intäkter från eller utbyte som härrör från vinning av brott skall kunna säkras och förklaras förverkad.

3.5.5 Beaktande av domar

Enligt *artikel 41* får konventionsstaterna beakta eventuella tidigare fällande domar i en annan konventionsstat mot en misstänkt i ett rättsligt förfarande som avser brott enligt konventionen.

3.5.6 Domsrätt

Artikel 42 innehåller bestämmelser om domsrätt. Staterna skall kunna utöva domsrätt över brott enligt konventionen när brottet har begåtts

- inom dess territorium eller
- ombord på ett fartyg som för statens flagg eller ombord på ett luftfartyg som var registrerat enligt dess lagar när brottet begicks.

Staterna kan vidare vidta åtgärder för att kunna utöva domsrätt bl.a. över brott enligt konventionen när brottet har förövats

- mot en medborgare i konventionsstaten eller
- av en medborgare i konventionsstaten eller av en statslös person med hemvist inom konventionsstaten eller

- när brottet är riktat mot konventionsstaten i fråga.

Vidare skall staterna vidta åtgärder för att kunna utöva domsrätt i de fall där den misstänkta personen befinner sig inom statens territorium och staten inte utlämnar personen i fråga.

3.5.7 Skydd för vittnen, sakkunniga och brottsoffer m.m.

Enligt *artikel 32* skall konventionsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att tillhandahålla skydd för vittnen, sakkunniga och brottsoffer. Skyddet skall bl.a. kunna omfatta fysiskt skydd, regler om bevisning som medger att vittnesmål lämnas med hjälp av modern kommunikationsteknik samt avtal om flyttning av bevispersoner. Åtgärderna får inte inkräkta på den tilltalades rätt till försvar.

Vidare skall staterna enligt *artikel 33* överväga åtgärder som skyddar den som i god tro och på rimliga grunder anmäler gärningar som omfattas av konventionen mot orättvis behandling.

I *artikel 34* behandlas följder av korruption. Enligt artikeln bör korruption betraktas som en omständighet av betydelse i rättegångar som rör ogiltigförklaring eller annullering av kontrakt eller återkallelse av koncession eller motsvarande tillstånd.

Skadestånd regleras i *artikel 35*. Organ eller personer som har vållats skada genom korruption skall ha rätt att inleda lagliga åtgärder mot dem som bär ansvaret för skadan för att få ersättning.

3.5.8 Den brottsbekämpande verksamheten

Artikel 36 handlar om organ eller personer som är specialiserade på att bekämpning av korruption i form av brottsbekämpning.

Samarbetsfrågor behandlas i artiklarna 37–39. I *artikel 37* regleras samarbete mellan uppgiftslämnare och de brottsbekämpande myndigheterna och i *artikel 38* samarbete mellan nationella myndigheter. Enligt *artikel 39* skall staterna skall vidta åtgärder för att främja samarbetet mellan de brottsbekämpande

myndigheterna och den privata sektorn, särskilt finansiella institutioner.

3.6 Banksekretess

Staterna skall enligt *artikel 40* se till att det vid utredning av brott som straffbeläggs enligt konventionen finns lämpliga mekanismer för att övervinna hinder i form av banksekretess.

3.7 Internationellt samarbete

Bestämmelserna om internationellt samarbete (artiklarna 43–50) utgör en viktig del av konventionen. Artiklarna har stora likheter med motsvarande bestämmelser i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.

De grundläggande kraven på samarbetet läggs fast i *artikel 43*. Bestämmelserna om utlämning finns i *artikel 44*. I *artikel 45* uppmanas staterna att överväga att sluta avtal eller överenskommelser om överförande av dömda personer. Ömsesidig rättslig hjälp behandlas i *artikel 46*. Där slås fast att staterna i största möjliga utsträckning skall lämna varandra rättslig hjälp vid brottsutredning, lagföring och andra rättsliga förfaranden avseende brott enligt konventionen. I *artikel 47* regleras överförande av lagföring. Samarbetet mellan brottsbekämpande myndigheter behandlas i *artikel 48*. Staterna skall enligt artikeln samarbeta nära i syfte att effektivisera bekämpningen av brott enligt konventionen.

Enligt *artikel 49* skall staterna överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som tillåter myndigheterna att sätta upp gemensamma organ för brottsutredningar eller, om det inte finns sådana avtal, att överväga en sådan lösning i enskilda fall.

I *artikel 50* regleras särskilda utredningsmetoder, bl.a. kontrollerade leveranser och elektronisk övervakning samt undercover-operationer.

3.8 Förverkande och återställande av egendom

I *artikel 51* slås det fast att en grundprincip i konventionen är att tillgångar skall återställas och att staterna i största möjliga utsträckning skall hjälpa varandra med detta.

Artikel 52 behandlar förebyggande och upptäckt av överföring av vinning av brott. Skadeståndsfrågor regleras i *artikel 53* och i *artikel 54* mekanismer för återställande av egendom genom internationellt samarbete i fråga om förverkande.

I *artikel 55* regleras internationellt samarbete i fråga om förverkandeförklaring som rör brott som regleras i konventionen. En stat skall enligt *artikel 56* spontant kunna lämna upplysningar om vinning av brott enligt konvention till en annan konventionsstat, om uppgifterna kan hjälpa den mottagande staten att inleda eller genomföra utredningar, lagföring eller rättsliga åtgärder.

I *artikel 57* regleras återlämnande av och förfogande över egendom som förklarats förverkad.

Finansiell underrättelseverksamhet behandlas i *artikel 58*. Staterna skall överväga att inrätta en enhet för finansiell underrättelseverksamhet som kan ta emot, analysera och sprida rapporter om misstänkta finansiella transaktioner.

Enligt *artikel 59* skall staterna överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser för att öka effektiviteten i det internationella samarbete som regleras i kapitlet.

3.9 Tekniskt bistånd och informationsutbyte

Konventionsstaterna skall enligt *artikel 60* i nödvändig utsträckning ha specialinriktade program för den personal som är ansvarig för att förebygga och bekämpa korruption. Vidare skall staterna överväga att lämna varandra tekniskt bistånd, särskilt till förmån för utvecklingsländer och länder som genomgår ekonomisk utveckling.

I *artikel 61* behandlas insamling, analys och utbyte av information om korruption.

I *artikel 62* regleras åtgärder för genomförande av konventionen genom utveckling och tekniskt bistånd till framför allt utvecklingsländer och länder som genomgår ekonomisk utveckling.

3.10 Tillämpningsmekanismer

Genom konventionen upprättas en konventionsstatskonferens, som skall sammankallas senast ett år efter det att konventionen har trätt i kraft och därefter hålla regelbundna möten. De närmare bestämmelserna om konferensen finns i *artikel 63*. *Artikel 64* innehåller bestämmelser om konferensens sekretariat.

3.11 Slutbestämmelser

Tillämpningen av konventionen regleras i *artikel 65*, där det framhålls att de lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som konventionsstaterna vidtar skall vara i enlighet med grundprinciperna i respektive stats rättsordning.

Artikel 66 behandlar tvistlösning. Tvister om tolkningen och tillämpningen av konventionen skall i första hand lösas genom förhandling. Om förhandlingsförsök misslyckas kan tvisten hänskjutas till skiljeförfarande. Om staterna inte inom viss tid kunnat komma överens om formerna för skiljeförfarandet kan tvisten hänskjutas till Internationella domstolen. Staterna får göra förbehåll för tvistlösning på annat sätt än genom förhandling.

I *artikel 67* finns bestämmelser om undertecknande, ratifikation, godtagande, godkännande och anslutning till konventionen. Konventionen står öppen för undertecknande till och med den 9 december 2005. Förutom stater får även vissa regionala organisationer för ekonomisk integration underteckna konventionen eller ansluta sig till denna.

Konventionens ikraftträdande regleras i *artikel 68*. Den träder i kraft den nittionde dagen efter det att det trettionde instrumentet avseende ratifikation, godtagande, godkännande eller an-

slutning har deponerats. I förhållande till en stat eller regional organisation som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till konventionen efter det att denna har trätt i kraft träder konventionen ikraft den trettionde dagen efter det att staten eller organisationen deponerar sitt instrument.

Ändringar av konventionen regleras i *artikel 69*. Fem år efter ikraftträdandet får konventionsstaterna inge förslag om ändringar i konventionen. I artikeln regleras närmare hur ändringsförslagen skall beredas och antas.

Artikel 70 behandlar uppsägning av konventionen. Den kan sägas upp när som helst genom ett skriftligt meddelande till FN:s generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet. I fråga om regionala organisationer gäller att sådana organisationer upphör att vara parter i konventionen när alla dess medlemsstater har upphört att vara parter.

I *artikel 71* regleras vem som är depositarie och på vilka originalspråk som konventionen har avfattats.

4 Konventionen och svensk rätt

4.1 Allmänna utgångspunkter

Den nu aktuella konventionen bygger i många hänseenden vidare på andra FN-konventioner som Sverige har ratificerat, framför allt konventionen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I de delar där konventionen mot korruption innehåller bestämmelser som motsvarar artiklar i andra konventioner har en anpassning av den svenska lagstiftningen redan gjorts, om det har varit nödvändigt. Behovet av åtgärder är därför mer begränsat än vad man kan få intryck av, när man ser omfattningen av konventionen.

Många av artiklarna har karaktären av rekommendationer och medför således inte några ovillkorliga skyldigheter för konventionsstaterna. Däremot uppmanas staterna att överväga olika lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder som skulle kunna vara verksamma medel för att stävja korruption eller för att effektivisera bekämpningen av sådan brottslighet. Även i de fall där det inte ställs några direkta krav på åtgärder finns det i många fall svensk lagstiftning som uppfyller syftet med bestämmelserna.

Som framgår av det sagda lämnas det i stor utsträckning till staterna själva att bedöma vilka åtgärder som kan krävas. Något som också är viktigt att ha i minnet är att, även i de fall där konventionen ställer mer konkreta krav på vad som skall göras för att genomföra denna, det i många fall är en förutsättning att endast sådana åtgärder behöver vidtas som är förenliga med den nationella lagstiftningen och/eller de grundläggande rättsprinciperna i den berörda staten.

I det följande analyseras i vilken utsträckning de olika artiklarna kräver lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder.

4.2 Förebyggande åtgärder

4.2.1 Allmänna åtgärder för att förebygga korruption (artiklarna 5-6)

Bedömning: Såväl lagstiftningen som den svenska förvaltningen och samhället i övrigt är väl anpassat för att förhindra uppkomsten av korruption. Innehållet i artiklarna 5 och 6 bör därför inte föranleda några lagstiftningsåtgärder.

I konventionen understryks vikten av att staterna har sådana regelsystem, normer för den offentliga verksamheten, organisationsformer och ett sådant samhällsklimat att korruption inte utvecklas. Detta kan uppnås genom en rad olika åtgärder som behandlas i kapitel II.

I artikel 5 fastläggs de grundläggande principerna för hur korruption skall förebyggas. Staterna skall, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, ha en effektiv, samordnad politik mot korruption. De skall också sträva efter att skapa och främja effektiva metoder för att förebygga korruption. Staterna skall dessutom regelbundet utvärdera effektiviteten i de rättsliga och administrativa åtgärder som syftar till att förebygga korruption. Vidare skall staterna samarbeta med varandra och med internationella och regionala organisationer för att främja och utveckla åtgärder av detta slag. De krav som ställs i artikeln är allmänt hållna och kräver därför inte några särskilda åtgärder.

I artikel 6 föreskrivs att staterna, i den mån det är lämpligt, skall se till att det finns ett eller flera organ som har till uppgift att förebygga korruption bl.a. genom att genomföra riktlinjer mot korruption och att öka och sprida kännedom om förebyggande av korruption. Organ med nu nämnda uppgifter skall ha en oberoende ställning och bör förses med nödvändiga personella och ekonomiska resurser.

I Sverige finns det inte något offentligt organ som har som renodlad uppgift att förebygga korruption. Detta måste ses mot bakgrund av att korruption under många år har varit ett närmast okänt begrepp i det svenska samhället. Den svenska förvaltningen har lång tradition och är uppbyggd kring en stark ämbetsmannakår med självständiga uppgifter. Denna självständighet har som sin motvikt ett system med personligt ansvar för ämbetsmännen vilket ytterst kan utkrävas i straffrättslig form.

En viktig faktor för att avhålla offentliga tjänstemän från att begå oegentligheter är förekomsten av system för tillsyn och kontroll. Statliga och kommunala myndigheter och tjänstemännen vid sådana myndigheter står enligt 2 § lagen (1986:765) med instruktion för Riksdagens ombudsmän under ombudsmännens (JO) tillsyn. Tillsynen omfattar även andra som innehar tjänst eller uppdrag med vilket följer myndighetsutövning. Tillsynen omfattar inte riksdagens ledamöter, vissa organ och befattningshavare med anknytning till riksdagen, regeringen eller statsråd eller ledamöter av beslutande kommunala församlingar och inte heller vissa andra högre befattningshavare. Däremot står t.ex. anställda och uppdragstagare hos riksdagen, inom regeringskansliet och vid kommunala församlingar under JO:s tillsyn. Tillsynen bygger i stor utsträckning på anmälningar från allmänheten men också på ombudsmännens egna initiativ. JO har rätt att bl.a. inspektera myndigheter som står under tillsyn. Även Justitiekanslern utövar tillsyn över statlig och kommunal verksamhet, se lagen (1975:1339) om Justitiekanslerns tillsyn. Såväl JO som JK kan, förutom att använda rätten att påpeka felaktigheter, väcka frågor om disciplinärt ansvar samt i egenskap av särskild åklagare väcka åtal mot sådana befattningshavare under hans tillsyn som har begått brottslig gärning genom att åsidosätta vad som åligger dem i tjänsten eller uppdraget.

Riksrevisionen har enligt 2 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. rätt att granska bl.a. den verksamhet som bedrivs av regeringen, olika statliga myndigheter och riksdagens förvaltning samt statlig verksamhet som bedrivs i form av aktiebolag eller stiftelser. Revisorerna får även granska hur

statsmedel som tagits emot för viss verksamhet (t.ex. kommunal sådan) används. Riksrevisorerna har en fristående ställning men hör formellt till Riksdagen.

JO:s och JK:s tillsyn är inriktad på en juridisk kontroll av om myndigheter och befattningshavare följer gällande regelsystem, medan riksrevisorernas granskning har sin tyngdpunkt i bedömningar av vad som får anses vara effektiv användning av statens medel.

Förekomsten av kontrollsystemen bl.a. av det nu angivna slaget har bidragit till att den svenska förvaltningen varit väl rustad för att kunna stå emot utomståendes försök att nå fördelar genom korruption. Inom samhället i övrigt har det inte heller funnits någon grogrund för korruptivt beteende. Korruptionsbrott har därför inte krävt någon särbehandling utan skall, som all annan brottslighet, hanteras av polis och åklagare inom den reguljära verksamheten.

En av polisens huvuduppgifter är enligt 2 § polislagen (1984:387) att förebygga brott. I uppgiften att förebygga brott ingår bl.a. att samla och sprida kunskap om brottsligheten och att, vid behov, göra statsmakterna uppmärksamma på att det krävs lagändringar eller andra åtgärder för att minska risken för brott. Riksåklagaren har ett övergripande ansvar för åklagarverksamheten, men åklagarväsendet har inte till uppgift att förebygga brott. Ekobrottsmyndigheten har vissa uppgifter när det gäller samordning och andra åtgärder mot ekonomisk brottslighet, men korruptionsbrott tillhör inte de brott som ligger inom myndighetens primära arbetsområde (se 2 § förordningen [1997:898] med instruktion för Ekobrottsmyndigheten). I enskilda fall kan dock utredningar om sådana brott handläggas vid myndigheten.

Det har hittills inte funnits något behov av att ha ett särskilt organ för att förebygga korruption. Även om antalet anmälda korruptionsfall synes ha ökat under de senaste åren rör det sig fortfarande om en ytterst begränsad mängd brott i förhållande till den totala brottsligheten. Det ter sig mot den bakgrunden varken nödvändigt eller lämpligt att införa ett särskilt organ med

uppgift att allmänt förebygga korruption. Tvärtom är det en fördel om man inom den offentliga förvaltningen ser det som en uppgift såväl för den politiska sfären som för varje myndighet eller annat organ som utövar offentlig makt, utför offentlig verksamhet eller handhar offentliga medel att aktivt motarbeta korruption. Innehållet i artikel 6 bör därför inte föranleda någon åtgärd. Frågan om specialiserad brottsbekämpning behandlas i avsnitt 4.6.3.

4.2.2 Åtgärder för att förebygga korruption bland offentliga tjänstemän (artiklarna 7 och 8)

Bedömning: Sverige uppfyller de krav som ställs i artiklarna 7 och 8.

Anställningsvillkoren för offentliga tjänstemän m.m.

Artikel 7 tar upp frågor som hör samman med anställningsvillkoren för offentliga tjänstemän och deras utbildning. Enligt *punkt 1* skall staterna, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, ha system för bl.a. rekrytering, anställning, befordran och pensionering av offentliga tjänstemän som

- grundas på öppenhet och objektiva kriterier som förtjänst, opartiskhet och skicklighet,
- innefattar nöjaktiga system för urval och utbildning av personer som skall inneha poster som är särskilt sårbara för korruption,
- främjar tillräcklig ersättning till tjänstemännen och
- främjar kompetensutveckling som gör dessa väl skickade att utföra sina uppgifter på korrekt sätt.

Den grundläggande principen för tjänstetillsättning finns i 11 kap. 9 § regeringsformen (RF). Där föreskrivs att vid tillsättning av statlig tjänst avseende skall fästas endast vid sakliga grunder såsom förtjänst och skicklighet.

Lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA) innehåller grundläggande regler för arbetstagare hos riksdagen och dess myndigheter samt myndigheterna under regeringen, dvs. flertalet statligt anställda. Vissa bestämmelser, bl.a. reglerna om bisysslor, gäller enligt 2 § även för arbetstagare hos kommuner, landsting och kommunalförbund. Lagen gäller enligt 3 § inte för statsråden, JO och riksrevisorerna och inte heller för arbetstagare som är lokalanställda av svenska staten utomlands och som inte är svenska medborgare. Den gäller inte heller för arbetstagare som är anställda med särskilt anställningsstöd eller i skyddat arbete. För ett fåtal höga befattningshavare gäller lagen bara i vissa delar.

I 4 § LOA föreskrivs att vid anställning avseende skall fästas bara vid sakliga grunder, såsom förtjänst eller skicklighet. Skickligheten skall sättas främst, om det inte finns särskilda skäl för något annat. Det är framför allt vid tillsättning av okvalificerade tjänster som skicklighetskriteriet inte har samma tyngd som annars. Krav på svenskt medborgarskap får enligt 5 § bara ställas i de fall där detta har stöd i RF eller i annan lag. Grunderna för anställning tillämpas även vid befordran, om arbetstagaren därigenom får en ny tjänst.

Beslut i tjänstetillsättningsärenden kan i stor utsträckning överklagas. Detta gäller dock inte i de fall där tjänsten tillsätts av regeringen. Antalet tjänster som tillsätts av regeringen har successivt minskat, i takt med att myndigheterna har fått ökad självständighet i ekonomiska och administrativa frågor. Numera är det främst tjänster som myndighetschef, ett fåtal andra högre tjänster samt domartjänster som tillsätts av regeringen.

Normalt gäller inte någon sekretess för handlingarna i tjänstetillsättningsärenden. Det innebär att vem som helst kan, med stöd av reglerna i 2 kap. tryckfrihetsförordningen, ta del av underlaget i ett visst tillsättningsärende.

LOA innehåller även vissa formella föreskrifter om upphörande av anställning. I övrigt finns reglerna om detta i lagen (1982:80) om anställningsskydd (LAS).

Den svenska lagstiftningen innehåller således regler som innebär stor öppenhet och förutsebarhet vid tillsättning av statliga

tjänster, kombinerat med krav på att beslut i sådana frågor vilar på objektiva grunder. Sådana beslut kan också i stor utsträckning överklagas, vilket bidrar till att motverka risken för att tjänster tillsätts utan saklig grund. Kraven i konventionen är därmed uppfyllda.

En viktig fråga när man diskuterar tjänstemäns oberoende är förekomsten av bisysslor, varmed avses anställning eller uppdrag vid sidan av den ordinarie tjänsten. I fråga om bisysslor föreskrivs i 7 § LOA att en arbetstagare inte får ha någon anställning eller något uppdrag eller utöva någon verksamhet som kan rubba förtroendet för hans eller någon annan arbetstagares opartiskhet i arbetet, eller som kan skada myndighetens anseende. För några år sedan genomfördes en översyn av reglerna om bisysslor. I samband därmed kartlades förekomsten av bisysslor (se SOU 2000:80). Även om regelsystemet i sak ansågs tillfredsställande, ledde översynen till en viss skärpning av reglerna om bisysslor (prop. 2000/01:147). Kontrollen av att reglerna efterlevs skärptes, samtidigt som arbetstagarens skyldighet att lämna information om bisysslor gjordes tydligare. Arbetsgivaren kan numera enligt 7 c § LOA besluta att en arbetstagare som har eller avser att åta sig en bisyssla skall upphöra med eller inte åta sig den.

Reglerna i LOA om bisysslor syftar till att förebygga intressekonflikter. I kombination med det vidsträckta straffansvaret för mutbrott (se avsnitt 4.3.1) uppfyller den svenska regleringen på ett tillfredsställande sätt de nyss beskrivna kraven.

Enligt *punkt 4* skall staterna också ha system som främjar öppenhet och förebygger intressekonflikter. Den svenska öppenheten, främst den grundlagsskyddade rätten för envar att ta del av allmänna handlingar, är unik. Den skapar ett samhällsklimat som generellt förebygger brott och felaktiga beteenden inom den offentliga förvaltningen. Risken för upptäckt är nämligen så stor att den avskräcker från brott. Öppenheten försvårar också för korruption att få fäste i det svenska samhället.

Val till offentliga tjänster

Staterna skall enligt artikel 7 *punkt 2* överväga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att förskriva normer för kandidatur för och val till offentliga tjänster. Dessa skall vara förenliga med konventionens syften och grundprinciperna i den nationella rättsordningen. Enligt *punkt 3* skall staterna överväga åtgärder för att förbättra öppenheten i fråga om finansiering och kandidatur för valda offentliga tjänster och, om så är lämpligt, finansiering av politiska partier.

En huvudprincip i den svenska förvaltningen är att verksamheten till allra största delen utövas av ämbetsmän och inte av valda funktionärer. Valsystemet berör därför främst ledamöterna i beslutande församlingar.

De grundläggande reglerna om det svenska valsystemet finns i 3 kap. RF och vallagen (1997:157).¹ Vallagen innehåller detaljerade bestämmelser om förfarandet vid val till riksdagen, landstings- och kommunalfullmäktige samt Europaparlamentet. Lagen innehåller bl.a. regler om förberedelser före valet, vem som är valbar, registrering av partier och kandidater, hur valet skall förrättas och vilka delar av valförfarandet som är överklagbara.

Staten lämnar ekonomiskt stöd till politiska partier. Bestämmelserna härom finns i lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier. Stödet bygger på fyra grundläggande principer. Bidrag utgår bara till partier som har ett inte obetydligt stöd i väljaropinionen, vilket skall ha manifesterats i allmänna val. Bidragen beräknas schematiskt och fördelas enligt fasta regler som inte tillåter någon skönsmässig prövning. Bidragens storlek står dessutom i relation till det resultat som partierna har uppnått i de senaste valen. Stödet innebär att de politiska partierna inte i samma utsträckning som i andra länder är beroende av ekonomiskt stöd från privatpersoner och företag. Någon offentlig kontroll av hur partistödet används förekommer inte.

Av tradition finansierar de politiska partierna sina kandidaters valkampanjer. Det är först på senare tid, genom införandet av

¹ I prop. 2004/05:163 har föreslagits att den nuvarande vallagen ersätts med en ny.

personval, som enskilda kandidater har fått anledning att överväga om de skall finansiera sina personliga valkampanjer på annat sätt, t.ex. i fall där kandidaten inte stöds av respektive parti.

Frågan om allmänheten bör beredas insyn i partiers och valkandidaters intäkter har nyligen utretts. Utredaren har föreslagit att en särskild lag införs, som ålägger såväl politiska partier som personer som bedriver personvalskampanj att redovisa hur de finansierar sina kampanjer (SOU 2004:22). Betänkandet har remissbehandlats och är nu föremål för överväganden i Justitiedepartementet. Eftersom frågan redan är föremål för överväganden finns det ingen anledning att behandla den vidare i detta sammanhang eftersom kraven i den aktuella punkten inte är bindande.

I sammanhanget bör också nämnas de straffregler som tar sikte på otillbörligt handlande i samband med val. Enligt 17 kap. 8 § brottsbalken (BrB) döms den som, vid val till allmän befattning eller vid annan utövning av rösträtt i allmänt ärende, söker hindra omröstningen eller förvanska utgången av den eller annars otillbörligt inverka på omröstningen för otillbörligt verkande vid röstning. Straffet är böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet grovt är straffet fängelse i högst fyra år. Vid bedömningen av om brottet är grovt skall bl.a. beaktas om det har innefattat missbruk av tjänsteställning. Den som mottar, låter åt sig utlova eller begär otillbörlig belöning för att i allmänt ärende rösta på visst sätt eller att avstå från att rösta döms, enligt samma paragraf, för tagande av otillbörlig belöning vid röstning. Detta gäller dock inte om gärningen utgör mutbrott, eftersom den straffbestämmelsen har företräde. Straffet för otillbörlig belöning vid röstning är böter eller fängelse i högst sex månader.

Den som har valts till ett politiskt uppdrag har inte någon skyldighet att redovisa sina personliga ekonomiska förhållanden. Ledamöterna i riksdagen har emellertid infört ett frivilligt system för rapportering av vissa privatekonomiska uppgifter. Ett stort antal ledamöter lämnar numera sådana uppgifter. Det bör i detta sammanhang framhållas att skatteförvaltningens offentliga

uppgifter om medborgarnas inkomst- och förmögenhetsförhållanden minskar behovet av andra typer av redovisningar.

De nu redovisade reglerna uppfyller väl de krav som ställs i punkterna 2 och 3.

Uppförandekoder m.m.

Enligt artikel 8 *punkt 2* skall staterna bl.a. sträva efter att tillämpa uppförandekoder för offentliga tjänstemän. I de fall där det befinns lämpligt skall staterna enligt *punkt 3* beakta befintliga initiativ på detta område, som exempelvis den internationella uppförandekoden för tjänstemän som är intagen i en bilaga till generalförsamlingens resolution 51/59 av den 12 december 1996.

Det finns för närvarande inte några generella uppförandekoder i den svenska förvaltningen, vilket skall ses bl.a. mot bakgrund av att den svenska förvaltningen bygger på självständiga myndigheter. De allmänna målsättningar som följer av lagstiftningen, av statmakternas anvisningar för hur allmänna medel skall användas och av god förvaltningssed fyller emellertid motsvarande funktion. Etiska frågor uppmärksammas också fortlöpande av myndigheterna och av de fackliga organisationerna. Myndigheternas interna uppförandekoder utgör normalt en viktig del i utbildning och kompetensutveckling av personalen. Kraven i konventionen får därmed anses tillgodosedda.

Vidare skall staterna enligt *punkt 4* överväga att vidta åtgärder och införa system som underlättar för offentliga tjänstemän att anmäla korruption, när de i tjänsten får kännedom om sådana gärningar.

Eftersom vem som helst kan anmäla ett brott utgör varken interna instruktioner eller rättegångsbalkens (RB) reglering något hinder mot att en enskild tjänsteman gör en polisanmälan eller anmälan till annan brottsbeivrande myndighet. I sekretesslagstiftningen har man också tagit hänsyn till att det kan finnas behov i den offentliga förvaltningen av att anmäla brott. Det förhållandet att det råder sekretess för en viss uppgift hindrar sällan att brott anmäls. De sekretessbrytande reglerna i 14 kap.

1–3 §§ sekretesslagen har tillskapats för att tillgodose behovet av att kunna anmäla brott. Mot den nu angivna bakgrunden finns det inte behov av några åtgärder.

Staterna skall enligt *punkt 5* också sträva efter att vidta åtgärder och införa system som ålägger offentliga tjänstemän att inför vederbörande myndigheter redogöra för bl.a. sin verksamhet utanför tjänsten, sina uppdrag samt för viktiga inslag i tjänstemannens privata ekonomiska förhållanden och gåvor och andra förmåner som kan ge upphov till intressekonflikter.

Enligt *punkt 6* skall staterna, i enlighet med principerna i sin nationella lagstiftning överväga disciplinära och andra åtgärder mot offentliga tjänstemän som bryter mot koder eller normer som har upprättats i enlighet med artikel 8.

LOA innehåller även regler om disciplinansvar. Enligt 14 § får en arbetstagare, som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter sina skyldigheter i anställningen, meddelas disciplinpåföljd för tjänsteförseelse. Är felet med hänsyn till samtliga omständigheter ringa, får någon påföljd inte meddelas. Disciplinpåföljderna är varning och löneavdrag (15 §). En förutsättning för att arbetstagarens skall kunna åläggas disciplinpåföljd är att han inom två år från förseelsen skriftligen har underrättats om vad som anförs mot honom (17 §). För att dubbelbestraffning skall undvikas gäller begränsningar i fråga om disciplinära åtgärder. Har en åtgärd vidtagits för att åtal skall väckas mot arbetstagaren får arbetsgivaren inte inleda eller fortsätta disciplinärt förfarande för samma handlande. Har gärningen prövats i straffrättslig ordning, får ett disciplinärt förfarande inledas eller fortsättas bara om gärningen, av någon annan orsak än bristande bevisning inte har ansetts vara något brott (18 §). Disciplinpåföljd får inte heller meddelas efter det att arbetstagarens anställning har upphört eller uppsägning har ägt rum.

Disciplinär bestraffning beslutas normalt av arbetsgivaren eller av ett särskilt organ hos denne (t.ex. en ansvarsnämnd). För vissa arbetstagare gäller särskilda regler, som innebär att frågor om disciplinansvar prövas av fristående organ som Statens ansvarsnämnd. Om frågan prövas av ett fristående organ har arbetsgiva-

ren normalt rätt att hos detta väcka frågan om disciplinansvar (se t.ex. 15 § anställningsförordningen [1994:373] angående anmälan till Statens ansvarsnämnd).

Det disciplinrättsliga systemet motsvarar väl de krav som ställs i konventionen.

Bedömning

På flertalet av de områden som berörs i artiklarna 7 och 8, som inte innehåller några bindande åtaganden, finns det regler som uppfyller kraven i konventionen. I övriga delar ter det sig inte nödvändigt eller lämpligt att införa nya bestämmelser. Innehållet i artiklarna 7 och 8 bör därför inte föranleda några lagstiftningsåtgärder.

4.2.3 Åtgärder för säkra kontrollen över offentlig upphandling och förvaltningen av allmänna medel (artikel 9)

Bedömning: Innehållet i artikel 9 kräver inga lagstiftningsåtgärder.

I artikel 9 föreskrivs i *punkt 1* att staterna, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, skall ha lämpliga system för upphandling. Dessa skall bygga på öppenhet, konkurrens och objektiva kriterier för beslutsfattande samt vara effektiva mot korrup­tion. Sådana system skall inriktas på en rad frågor bl.a. att ge allmänheten information om upphandlingsförfaranden, innefattande exempelvis öppen infordran av anbud, i förväg uppställda villkor för deltagande i anbuds­förfaranden och tillämpning av på förhand fastställda kriterier för beslut om upphandling, vilka möjliggör kontroll i efterhand samt möjlighet att överklaga beslut i upphandlingsfrågor.

Lagen (1992:1528) om offentlig upphandling (LOU) gäller vid upphandling som görs av staten, kommuner, landsting samt

vissa bolag, föreningar, samfälligheter och stiftelser som anges i 6 § LOU. I lagen regleras bl.a. hur olika typer av upphandling skall gå till, vilka krav som ställs på annonsering, hur anbuden skall prövas, möjligheterna att få ett beslut i en upphandlingsfråga prövat av domstol samt rätten till skadestånd om den upphandlande enheten har brutit mot reglerna i lagen. Regleringen i LOU bygger på principerna om att upphandling normalt skall göras i öppen konkurrens, att förfarandet skall vara förutsebart och att det skall finnas möjlighet att få till stånd rättelse om upphandlingen inte har följt regelsystemet.

En särskild myndighet, Nämnden för offentlig upphandling, har till uppgift att utöva tillsyn över den offentliga upphandlingen enligt LOU. Nämnden skall även verka för en effektiv offentlig upphandling, svara för viss statistik inom området samt lämna information och råd inom sitt verksamhetsområde.

Lagstiftningen om offentlig upphandling och systemet för kontroll av sådan upphandling uppfyller de krav som ställs i konventionen.

Enligt *punkt 2* skall staterna vidta lämpliga åtgärder för att främja öppenhet och ansvarsutkrävande vid förvaltning av allmänna medel. I detta kan ingå bl.a. förfaranden för antagande av statsbudgeten, för rapportering om inkomster och utgifter, normer för redovisning och revision samt effektiva och ändamålsenliga system för riskhantering och intern kontroll.

Det finns ett detaljerat normsystem för den ekonomiska styrningen och ekonomisk redovisning inom den statliga förvaltningen. Här kan nämnas förordningen (1994:14) om statliga myndigheters betalningar och medelsförvaltning, som reglerar myndigheternas penningflöden, och förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, som reglerar den ekonomiska rapporteringen till regeringen. Myndigheter som lyder direkt under regeringen skall lämna ekonomisk redovisning som bygger på samma principer som årsredovisningslagen (1995:1554).

Enligt förordningen (2003:884) med instruktion för Ekonomistyrningsverket är verket central förvaltningsmyndighet för

ekonomisk styrning av statlig verksamhet. Verket, som är en stabsmyndighet till regeringen, svarar för en effektiv och ändamålsenlig ekonomistyrning och har till uppgift bl.a. att ansvara för statsredovisningen och att utveckla god redovisningssed i staten. Verket får meddela föreskrifter i fråga om den statliga redovisningen, finansieringen och resultatstyrningen. Det publicerar normer för ekonomistyrningen och bedriver utbildnings-, stöd- och konsultverksamhet som riktar sig till myndigheterna.

För kommunerna finns regler om ekonomisk förvaltning i 8 kap. kommunallagen (1991:900). Dessa regler är inte lika detaljerade som reglerna för ekonomistyrning inom staten. Regler om kommunal revision finns i 9 kap. samma lag.

Sedan ca tio år tillbaka skall alla statliga myndigheter arbeta aktivt med riskhantering inom sina verksamhetsområden. Skyldigheten följer av förordningen (1995:1300) om statliga myndigheters riskhantering. Varje myndighet skall enligt 3 § identifiera vilka risker för skador eller förluster som finns i myndighetens verksamhet och vidta lämpliga åtgärder för att begränsa risker och förebygga skador eller förluster. Bland det som skall beaktas är risken att utsättas för brott. Kammarkollegiet har en övergripande roll när det gäller riskhanteringen inom den statliga sektorn.

Som framgått av det sagda finns det väl fungerande system för den ekonomiska förvaltningen av offentliga medel och kontrollen över den samt regler som uppfyller kraven i övrigt i konventionen. Det bedrivs också ett aktivt förebyggande arbete för att minimera risker inom den statliga förvaltningen. Detta, i kombination med möjligheten att kunna utkräva disciplinärt ansvar² av tjänstemän som begår fel vid hantering av allmänna medel, innebär att några åtgärder inte är påkallade.

I *punkt 3* föreskrivs att staterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att skydda och bevara redovisningshandlingar och andra handlingar som gäller offentliga utgifter och inkomster och för att förebygga förfalskning av sådana handlingar.

² Bestämmelserna om tjänstefel är inte tillämpliga på den ekonomiska förvaltningen av allmänna medel. Däremot kan en offentliganställd som gör sig skyldig till exempelvis stöld eller förskingning dömas för detta.

Straffansvaret för bokföringsbrott regleras i 11 kap. 5 § BrB. För bokföringsbrott döms den som på visst i paragrafen angivet sätt uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078). Bokföringslagen innehåller i sin tur detaljerade regler för bl.a. vilka redovisningshandlingar som skall finnas, hur de skall skyddas och hur länge de måste bevaras. Straffet för bokföringsbrott av normalgraden är fängelse i högst två år. För grovt bokföringsbrott är straffet fängelse i lägst sex månader och högst sex år, och för ringa brott är straffet böter eller fängelse i högst sex månader. Reglerna har nyligen skärpts (se prop. 2004/05:69, bet. 2004/05:JuU24).

Reglerna i bokföringslagen om bokföringsskyldighet gäller inte för staten, kommunerna, landstingen, kommunalförbunden och regionförbunden (2 kap. 5 § bokföringslagen). I praktiken upprätthålls samma bokföringsstandard i dessa verksamheter, men däremot kan straffansvar för bokföringsbrott inte utkrävas. Om redovisningshandlingar, som härrör från en verksamhet för vilken bokföringslagen inte gäller, förstörs, görs obrukbara eller undanskaffas kan ansvar för undertryckande av urkund aktualiseras, om åtgärden innebär fara i bevishänseende (14 kap. 4 § BrB). Straffet för undertryckande av urkund är fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet grovt är straffet fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.

Arkivlagen (1990:782) reglerar statliga och kommunala myndigheters och vissa andra organs skyldighet att bevara handlingar. Grundprincipen är att allmänna handlingar skall bevaras under viss tid, som står i relation till handlingens betydelse. Handlingar får gallras när tiden för bevarande har löpt ut eller om det annars finns en regel som medger gallring. En statlig myndighet får enligt 12 § arkivlagen, utöver genom gallring, endast avhända sig handlingar i två situationer. Den ena är genom att återlämna eller överlämna en handling med stöd av lag eller föreskrift. Den andra är genom ett särskilt beslut av regeringen. Handlingar som myndigheten har fått genom lån får dock alltid

återlämnas. Likartade regler gäller enligt 15 § för kommunala myndigheter.

De nu redovisade reglerna uppfyller kraven på ett fullgott skydd för redovisningshandlingar och andra handlingar som rör förvaltningen av offentliga medel. Några lagstiftningsåtgärder är därför inte påkallade.

4.2.4 Andra åtgärder för att förebygga korruption (artiklarna 10 och 11)

Bedömning: Innehållet i artiklarna 10 och 11 kräver inte några lagstiftningsåtgärder.

Öppenhet i den offentliga verksamheten

Som ytterligare ett led i åtgärderna att förebygga korruption skall, enligt artikel 10, staterna vidta nödvändiga åtgärder för att bl.a. öka öppenheten gentemot allmänheten. Artikeln innehåller inte några bindande åtaganden. De åtgärder som nämns är bl.a. att ge allmänheten information om den offentliga förvaltningens organisation, funktion och beslutsprocesser, att underlätta och förenkla administrativa rutiner för att ge allmänheten tillgång till myndigheterna och att informera om riskerna för korruption i den offentliga förvaltningen.

Den öppenhet som kännetecknar den svenska förvaltningen bygger på vår unika reglering i tryckfrihetsförordningen som ger varje medborgare rätt att ta del av allmänna handlingar. Denna rätt är betydligt mer långtgående än i de flesta andra länder. Själva öppenheten, tillsammans med den offentliga redovisningen av myndigheternas beslut, ekonomiska förhållanden m.m. innebär att korruption har svårt att få fäste i det svenska samhället och att, om det förekommer, det finns goda förutsättningar att upptäcka brotten. Sverige uppfyller således väl de krav som ställs i artikel 10. Någon lagstiftningsåtgärd är inte påkallad.

Domares och åklagares oberoende

I artikel 11 behandlas åtgärder som rör domare och åklagare. Med beaktande av domstolarnas självständighet och deras centrala roll i korruptionsbekämpningen skall staterna vidta åtgärder för att förstärka integriteten och förebygga tillfällen till korruption bland domare. Detta skall göras i enlighet med grundprinciperna i den nationella rättsordningen och utan att det påverkar domstolarnas oberoende. Om åklagare har en från domstolsväsendet fristående ställning får åtgärder i samma syfte införas och tillämpas för åklagare.

Grunddragen i domstolsorganisationen är fastställd i grundlag. Domstolar får endast inrättas med stöd av lag (11 kap. 1 § RF). Det är förbjudet att inrätta en domstol för en redan begången gärning eller för ett visst mål (2 kap. 11 § RF). Vidare föreskrivs i 11 kap. 2 § RF att ingen myndighet, inte heller riksdagen, får bestämma hur en domstol skall döma i det enskilda fallet eller hur en domstol skall tillämpa en rättsregel i ett särskilt fall.

Utöver vad som följer av lagstiftningen på olika områden och god förvaltningssed finns det inte några normer för hur domare skall uppträda, med undantag för de s.k. domarreglerna. Domarreglerna, som anses ha författats av Olaus Petri omkring år 1540 och som uttrycker allmänna grundsatser för hur domare bör bete sig, trycks alltjämt av tradition i lagboken. Numera har de inte någon praktisk betydelse. De kan emellertid sägas förmedla en vision av hur en domare etiskt bör förhålla sig till lagstiftningen och till sin yrkesroll.

En viktig utgångspunkt för domares självständighet är deras trygghet i anställningen (se prop. 1993/94:65 s. 53 f.). Ordinarie domare anställs genom fullmakt. Deras anställningsförhållanden regleras i första hand genom lagen (1994:261) om fullmaktsanställning (fullmaktslagen), vilken ger ett starkare anställningsskydd än alla andra anställningsformer i offentlig förvaltning. Den som har utnämnts till ordinarie domare får enligt 11 kap. 5 § RF skiljas från tjänsten endast i två situationer. Den ena är om han genom brott eller grovt eller upprepat åsidosättande av tjänsteåliggande har visat sig uppenbart olämplig att inneha

tjänsten. I sådant fall kan fråga om avskedande aktualiseras (7 § fullmaktslagen). Den andra är om han har uppnått föreskriven pensionsålder, eller annars enligt lag är skyldig att avgå med pension.

En svaghet med systemet är dock att det finns få regler som ställer krav på att domartjänster skall besättas med ordinarie domare. Av 11 kap. 1 § första stycket RF följer att justitieråd och regeringsråd skall vara ordinarie domare. Vidare framgår det av tredje stycket i paragrafen att det skall finnas ordinarie domare i de flesta andra domstolar,³ men inte hur många eller vilka. Några andra regler som knyter an till denna bestämmelse finns inte heller. Regeln i 14 § fullmaktslagen om ordinarie domares tjänstgöringsskyldighet pekar visserligen ut vissa kategorier av domare men ger som tidigare nämnts inget svar på frågan om hur många inom respektive kategori som är ordinarie. Om en domare är ordinarie avgörs genom regeringens beslut om tillsättning (SOU 1992:60 s. 254). En särskild utredare har föreslagit att domarnas konstitutionella ställning skall stärkas genom att det i lag införs mera preciserade regler om att domare i tingsrätt, hovrätt, kammarrätt och länsrätt skall vara ordinarie (SOU 2003:102 s. 329 och 441). Förslaget har remissbehandlats och övervägs för närvarande i Justitiedepartementet.

Oavsett hur man ser på den nu behandlade frågan kvarstår det faktum att en stor del av den dömande verksamheten utövas av icke ordinarie domare, framför allt fiskaler och assessorer. För dessa domare gäller reglerna i LAS om upphörande av anställning. De har alltså inget särskilt skydd mot uppsägning eller avskedande. Å andra sidan gäller enligt LAS krav på saklig grund för uppsägning från arbetsgivarens sida. Det har därför ansetts att den huvudsakliga skillnaden mellan personer som är anställda med fullmakt och andra statligt anställda är att de förra inte kan sägas upp på grund av arbetsbrist eller därför att myndigheten läggs ned eller organiseras om. Man bör därför inte överbetona betydelsen av anställningsformen.

³ Domstolar som har inrättats för en viss grupp av mål har undantagits från det generella kravet på att det skall finnas ordinarie domare i varje domstol.

Korruptionsbrott får i de allra flesta fall anses ha den karaktären att de inte bör handläggas av andra än ordinarie domare. Att icke ordinarie domare har ett svagare anställningsskydd torde därför sakna praktisk betydelse när det gäller handläggningen av sådana mål.

I Sverige är åklagarväsendet fristående från domstolsorganisationen. Medan domstolsorganisationen har grundlagsskydd finns det inte några motsvarande regler för åklagarorganisationen. Vissa grundläggande bestämmelser om åklagarverksamheten finns i 7 kap. rättegångsbalken, men i princip skiljer sig inte den verksamheten i rättsligt hänseende från annan statlig verksamhet.

De allra flesta åklagare har samma anställningsförhållanden som andra statligt anställda. Det innebär att för dem gäller reglerna i LAS om upphörande av anställning. Åklagare har således inget särskilt skydd mot uppsägning eller avskedande.

Fram till för några år sedan anställdes åklagare på hög nivå, i likhet med domare, med fullmakt.⁴ Den särskilda anställningstrygghet som fullmaktsanställning innebär ansågs då vara nödvändig för att värna om åklagarnas oberoende (se SOU 1992:60 s. 256 f. och prop. 1993/94:65 s. 53). Ställningstagandet bör ses mot bakgrund av att åklagare i allt större utsträckning utför uppgifter som tidigare ankom på domare. Relativt nyligen frångick emellertid statsmakterna uppfattningen att åklagaruppgifterna skall värnas genom fullmaktsanställning. Utan någon egentlig motivering (prop. 2000/01:92 s. 23) ändrades reglerna om anställning på det sättet att inga andra åklagare än riksåklagaren och vice riksåklagaren skall anställas med fullmakt. Det kan därför ifrågasättas om åklagare i dag har den trygghet i anställningen som är en viktig grundförutsättning för integritet och självständighet i yrkesutövningen. Artikel 11 innehåller emellertid inte några bindande åtaganden.

När det gäller utövandet av åklagaruppgifter har däremot en åklagare i princip samma självständighet som en domare (se Peter Fitger, Rättegångsbalken, s. 7:3.) Enligt 11 kap. 7 § RF får

⁴ Före tillkomsten av fullmaktslagen anställdes betydligt fler åklagare med fullmakt, men kretsen av fullmaktshavare begränsades då. Det finns därför alltjämt åklagare som har anställts med fullmakt enligt äldre regler.

ingen myndighet, inte heller riksdagen, bestämma hur en förvaltningsmyndighet skall i särskilt fall besluta i ett ärende som rör myndighetsutövning mot enskild eller som rör tillämpning av lag. Bestämmelsen är tillämplig på åklagare. Åklagares beslut enligt RB får inte ändras av en överordnad åklagare, annat än genom s.k. överprövning, som stöds på bestämmelserna i 7 kap. 2 och 5 §§ RB. Endast riksåklagaren, vice riksåklagaren samt överåklagare och vice överåklagare, dvs. ett fåtal högre åklagare, får överpröva andra åklagares beslut.

Utöver vad som följer av lagstiftningen finns det inte några allmänna normer för hur åklagare skall agera i yrkesutövningen (Se Lindberg, SvJT 1997 s. 197).

Såvitt känt har det under mycket lång tid inte ens förkommit någon misstanke om korruption bland domare eller åklagare. De regler och villkor som gäller för anställning av ordinarie domare och för utövningen av domartjänst borgar för att dessa har stor integritet. Detsamma har ansetts gälla icke ordinarie domare och åklagare, även om dessa inte har samma trygghet i anställningen. Någon lagstiftningsåtgärd torde därför inte vara påkallad.

4.2.5 Åtgärder riktade mot den privata sektorn (artikel 12)

Bedömning: Innehållet i artikel 12 bör inte föranleda några lagstiftningsåtgärder.

Enligt artikel 12 *punkt 1* skall staterna, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, vidta olika åtgärder för att förebygga korruption i den privata sektorn och förbättra normerna för redovisning och revision i denna del av samhället samt, i den mån det behövs, tillhandahålla effektiva, proportionella och avskräckande påföljder för bristande efterlevnad av sådana bestämmelser. I *punkt 2* ges exempel på vilka typer av åtgärder det kan vara fråga om. Bland dessa anges bl.a.

- att främja utvecklandet av uppförandekoder
- att vidta åtgärder för att förebygga missbruk avseende bl.a. bidrag och tillstånd som beviljas av myndigheter och

- att säkerställa goda regler om internrevision.

När man diskuterar korruption har fokus alltmer kommit att riktas mot behovet av uppförandekoder, eftersom det förebyggande arbetet har så stor betydelse.

International Chamber of Commerce (ICC) har gett ut uppförandekoden "Extortion and Bribery in International Business". I denna rekommenderas att företagen utformar egna uppförandekoder som står i samklang med den generella. ICC Sweden har, efter utländsk förebild, tagit fram en modellkod. Denna kan användas som förlaga när ett företag utarbetar en företagsspecifik policy och uppförandekod.

Det frivilliga arbete som redan bedrivs ligger väl i linje med tankarna bakom konventionen. Någon åtgärd från statsmakternas sida torde inte vara påkallad.

Numera är lagstiftaren noga med att utforma bestämmelserna så att man minskar, eller helt eliminerar, risken för fusk när man tillskapar nya system för bidrag. Däremot kan det fortfarande finnas svagheter i äldre regelsystem, men statsmakterna arbetar aktivt för att i största möjliga utsträckning begränsa utrymmet för felaktig användning av olika typer av bidrag.

Regeringen har nyligen gett en särskild utredare i uppdrag att utreda behovet av en mer modern och ändamålsenlig straffrättslig reglering i fråga om oegentligheter vid utbetalningar från trygghetssystemen (Dir. 2005:51). Utredningsuppdraget tar inte direkt sikte på de nu aktuella frågorna, eftersom den enbart berör oegentligheter i de sociala trygghetssystemen, men resultatet av översynen kan indirekt få betydelse för den framtida synen på fusk med bidrag inom andra områden.

Det bör också framhållas att bekämpningen av ekonomisk brottslighet bl.a. inriktas på att upptäcka brister i regelsystem och att, vid behov, göra statsmakterna uppmärksamma på svagheter i lagstiftningen som innebär att exempelvis bidragssystem kan missbrukas.

Det arbete som redan bedrivs avseende förebyggande och bekämpning av fusk torde vara tillräckligt för att uppfylla kraven i konventionen.

En annan typ av åtgärd som nämns i artikeln är att förebygga intressekonflikter genom att införa begränsningar för offentliga tjänstemäns övergång till verksamhet inom den privata sektorn i fall där verksamheten står i direkt samband med tjänstemannens tidigare uppgifter. För närvarande finns det inget som hindrar tjänstemän som lämnar offentlig verksamhet att ta anställning eller uppdrag inom den privata sektorn. Ett flöde av arbetskraft mellan den offentliga sektorn och den privata anses också i många sammanhang vara berikande såväl för individen som för samhället i stort. Å andra sidan kan i det enskilda fallet förhållandena vara sådana att det kan uppkomma diskussion om risken för intressekonflikter. Saken kan vara särskilt känslig när det är fråga om befattningshavare på hög nivå eller med stort inflytande.

På några områden finns det regler som tar hänsyn till övergången mellan offentlig och privat tjänst. Ett sådant är sekretesslagstiftningen. För en person som på grund av anställning eller uppdrag hos en myndighet, eller av annat skäl som anges i bestämmelsen, har fått del av en sekretessbelagd uppgift gäller enligt 1 kap. 6 § sekretesslagen (1980:100) förbud att röja eller utnyttja uppgiften, om inte annat följer av lagen eller förordning till vilken den hänvisar. Tystnadsplikten gäller, med visst i 1 kap. 13 § angivet undantag, även efter det att anställningen har avslutats. Brott mot tystnadsplikten bestraffas med stöd av 20 kap. 3 § BrB. Det innebär att en tjänsteman som byter anställningsform är förhindrad att utnyttja sekretessbelagd information som han har fått del av i verksamhet i offentlig tjänst.

I 1–3 och 7 §§ lagen (2005:377) om straff för marknadsmissbruk finns det likartade bestämmelser, som förbjuder den som har s.k. insiderinformation att yppa eller utnyttja uppgifter som har betydelse för kursen på finansiella instrument. Det ligger i sakens natur att insiderinformation har kort varaktighet och att denna form av begränsning därför normalt upphör ganska snart efter det att en arbetstagare eller uppdragstagare har bytt anställning eller uppdragsgivare.

Det bör också nämnas att Europarådet har rekommenderat en uppträdadekod för offentliga befattningshavare, Rec (2000)10, där artikel 26 behandlar frågan om avgång från tjänsten.

Frågan om det behövs regler för övergång mellan offentlig och privat tjänst har diskuterats av Konstitutionsutskottet i ett granskningsbetänkande (2002/03:KU30), med anledning av en anmälan mot statsministern för f.d. näringsminister Björn Rosengrens övergång till privat tjänst. Utskottet framhöll att det i princip är av godo för både offentlig och privat verksamhet med erfarenhet från samhällets skilda sektorer och att framför allt sekretesslagens regler, med det straffansvar som reglerna för med sig, ger ett gott skydd för statens intressen när någon lämnar verksamhet i staten för tjänstgöring inom t.ex. näringslivet. Samtidigt ansåg utskottet att det inte kunde bortses från att ett statsrådsuppdrag kan lämnas för en tjänst eller ett uppdrag som skulle kunna rubba allmänhetens förtroende för att det tidigare statsrådet utövat sitt statsrådsuppdrag helt utan hänsyn till kommande anställnings- eller uppdragsmöjligheter. Utskottet ansåg därför att det kunde finnas anledning för regeringen att pröva t.ex. en möjlighet med tidskarantän (s. 127).

Det nu återgivna uttalandet tar sikte på uppdrag som statsråd och det är därför svårt att dra några generella slutsatser av det. Det stora flertalet av de personer som växlar mellan offentlig och privat tjänst befinner sig – i motsats till vad som är fallet med ett statsråd – inte i en position där deras inblickar i den tidigare verksamheten eller deras inflytande har någon större betydelse. Frågan kan emellertid ändå vara känslig. Oavsett vilken uppfattning man har om det berättigade i att införa regler eller andra begränsningar för övergång mellan offentlig och privat verksamhet är detta en fråga med betydligt fler dimensioner än vad som är möjligt att beakta i ett så avgränsat ärende som detta. Frågan lämpar sig därför inte för någon åtgärd i detta sammanhang.

Regler om revision finns bl.a. i 10 och 11 kap. aktiebolagslagen (1975:1385), 4 kap. stiftelselagen (1994:1220), samt i årsredovisningslagen (1999:1078) och i de särskilda lagar om årsredovisning som finns för vissa typer av företag. De svenska revi-

sionsreglerna motsvarar vad som gäller i många andra länder och uppfyller väl kraven i konventionen.

När det gäller regler för revision kan erinras om att det i artikel 10 i Europarådets civilrättsliga konvention om korruption finns en artikel med ett mindre preciserat men sakligt sett likartat innehåll. Den artikeln har inte ansetts kräva några lagstiftningsåtgärder (prop. 2003/04:70 s. 48).

Punkterna 1 och 2 innehåller inga bindande åtaganden. Som framgått av det sagda får den nuvarande regleringen anses uppfylla kraven i konventionen. Någon lagstiftningsåtgärd fordras därför inte.

Enligt *punkt 3* skall staterna, för att förhindra korruption, vidta åtgärder för att förbjuda handlande som syftar till att skapa en felaktig eller missvisande bokföring. Det skall vara förbjudet att skapa icke bokförda konton, att utföra transaktioner som inte bokförs eller inte kan identifieras tillräckligt, att bokföra fiktiva utgifter, att bokföra skulder med felaktigt angivande av deras uppkomst, att använda falska handlingar samt att uppsåtligt förstöra redovisningshandlingar i förtid.

Handlande av nu angivet slag faller i de flesta fall under straffansvaret för bokföringsbrott (se avsnitt 4.2.3). I vissa fall kan ansvar för försvårande av skattekontroll enligt 10 § skattebrottslagen (1971:69) aktualiseras. Straffet för försvårande av skattekontroll är böter eller fängelse i högst två år. Om brottet är grovt är straffet fängelse i lägst sex månader och högst fyra år. I ringa fall skall inte dömas till ansvar. Utgör handlandet ett led i penningtvätt kan bestämmelsen om penninghäleri vara tillämplig (se avsnitt 4.3.5 angående penninghäleri). Sådant förstörande av redovisningshandlingar som inte utgör bokföringsbrott kan, som tidigare nämnts, vara straffbart som undertryckande av urkund enligt 14 kap. 4 § BrB. Det finns således redan straffbestämmelser som uppfyller kraven i punkt 3.

Punkt 3 överensstämmer till sitt innehåll med artikel 8 punkt 1 i konventionen om bekämpande av bestickning av utländska offentliga tjänstemän i internationella affärsförbindelser. Den bedömning som gjordes i det lagstiftningsärendet var att svensk

rätt uppfyller kraven (prop. 1998/99:32 s. 64 f.). Det finns inte något skäl att nu göra en annan bedömning.

I *punkt 4* föreskrivs att en konventionsstat inte får tillåta skatteavdrag för utgifter för bestickning eller för andra utgifter som uppstår vid främjande av korrupsionshandlingar. I 9 kap. 10 § inkomstskattelagen (1999:1229) finns det en regel av den innebörden.

Sammanfattningsvis innebär detta att innehållet i artikel 12 inte bör föranleda några lagstiftningsåtgärder.

4.2.6 Samverkan med samhället i övrigt (artikel 13)

Bedömning: Den samverkan med samhället i övrigt som förutsätts i artikel 13 är redan väl utvecklad. Det finns därför inte något behov av några åtgärder.

Enligt artikel 13 *punkt 1* skall staterna vidta lämpliga åtgärder för att främja att enskilda personer och grupper utanför den offentliga sektorn deltar aktivt i att förebygga och bekämpa korrup­tion. Det ges exempel på vad som kan göras, t.ex. i form av ökad öppenhet inom den offentliga förvaltningen och information riktad till allmänheten, men punkten innehåller inga bindande åtaganden.

I Sverige finns det sedan drygt 70 år en allmännyttig ideell förening, Institutet mot mutor. Institutet bildades av företrädare för olika grenar av näringslivet och drivs alltjämt på samma sätt. Det är privatfinansierat. Institutets uppgift är enligt stadgarna att verka för god sed för beslutspåverkan inom näringslivet, liksom i samhället i övrigt, och att söka motverka användning av mutor och andra otillbörliga förmåner som medför sådan påverkan. Institutet bedriver sin verksamhet i huvudsak på tre sätt:

- genom att sprida information om lagstiftning och rättspraxis,
- genom att på begäran eller eget initiativ avge utlåtanden och
- genom att självt eller i samverkan med andra utveckla vägledande anvisningar.

Vidare bör nämnas att Transparency International, som är en global rörelse mot korruption, numera har en svensk avdelning, Transparency International Sweden, som bildades i september 2004. Transparency International brukar regelbundet publicera information om hur stora riskerna för korruption uppfattas vara i olika länder. Sverige tillhör de länder där risken för korruption uppfattas som liten.

Samverkan med samhället i övrigt är, som framgått ovan, väl utvecklad. Det finns därför inte något behov av åtgärder.

Enligt *punkt 2* skall staterna vidta lämpliga åtgärder för att se till att de korruptionsbekämpande organ som avses i konventionen är allmänt kända och att de kan ta emot anmälningar om händelser som skulle kunna utgöra brott enligt konventionen. Som redovisas närmare i avsnitt 4.6.3 finns det inom åklagarväsendet en särskild enhet som handlägger utredningar om korruption. Någon motsvarande specialisering finns inte inom polisen. Den som vill anmäla korruption kan antingen vända sig till den särskilda åklagarenheten eller till vilken polismyndighet som helst. Polisen är alltid skyldig att ta emot en sådan anmälan. Kraven i artikeln är därmed uppfyllda.

4.2.7 Åtgärder för att förebygga penningtvätt (artikel 14)

Bedömning: Sverige uppfyller kraven angående åtgärder för att förebygga penningtvätt. Det pågående arbetet inom Europeiska unionen med nya instrument som tar sikte på dels förbättrad bekämpning av penningtvätt, dels s.k. wiretransfers innebär att det inte finns anledning att överväga några åtgärder i detta sammanhang.

Artikel 14 *punkt 1* ställer krav på att staterna skall ha regelverk som dels avskräcker från penningtvätt, dels underlättar upptäckten av sådana brott. Vidare skall de myndigheter som har till uppgift att bekämpa penningtvätt kunna samarbeta och utbyta information med varandra både nationellt och internationellt, i enlighet med den nationella lagstiftningen.

Vissa typer av brottslighet genererar stora ekonomiska vinster. Att dölja och omsätta tillgångar som härrör från brott, s.k. penningtvätt, kan bidra till att främja uppkomsten av allvarlig kriminalitet. Sedan drygt tio år tillbaka har Sverige en särskild lagstiftning mot penningtvätt.

Definitionen av vad som är penningtvätt finns i 1 § lagen (1993:768) om åtgärder mot penningtvätt (penningtvättslagen). Med penningtvätt avses att vidta sådana åtgärder med egendom, som har förvärvats genom brott, som kan medföra att detta döljs, att den brottslige får möjlighet att undandra sig rättsliga påföljder eller att återskaffandet av egendomen försvåras. Sådana åtgärder som innefattar förfogande över och förvärv, innehav eller brukande av egendomen utgör också penningtvätt. Även åtgärder med annan egendom än sådan som har förvärvats genom brott är att anse som penningtvätt, om åtgärderna är ägnade att dölja att någon har berikat sig genom brottslig gärning. Det bör anmärkas att den definition av penningtvätt som finns i penningtvättslagen har ett vidare tillämpningsområde än straffbestämmelsen om penninghäleri (prop. 1998/99:19 s. 29).

I lagen om åtgärder mot penningtvätt åläggs finansiella institutioner samt företag som bedriver vissa verksamheter att kontrollera misstänkta ekonomiska transaktioner (9–10 §§). Det ställs bl.a. krav på identitetskontroll vid större transaktioner (4–7 §§) och vidare är företagen skyldiga att bevara handlingar och uppgifter som kommit fram vid sådana identitetskontroller (8 §). Vid tecken som tyder på penningtvätt är företagen skyldiga att anmäla saken (9 §). Lagen innehåller dessutom förbud mot att medverka i transaktioner som kan antas utgöra penningtvätt (3 §) och förbud mot att för kunden eller annan utomstående röja att det gjorts en anmälan om misstänkt penningtvätt eller att en förundersökning genomförs (11 §). Vidare skall företagen ha rutiner för att förhindra att de utnyttjas för penningtvätt. De anställda skall ges behövlig information och utbildning för ändamålet (13 §).

Lagen har skärpts vid flera tillfällen. Numera finns det t.ex. inte några begränsningar i fråga om vilka brott som kan utgöra

förbrott till penningtvätt. Dessutom omfattar lagen en betydligt vidare krets av anmälningsskyldiga än vad den ursprungligen gjorde. Den senaste utvidgningen var ett led i genomförandet av 2001 års EG-direktiv mot penningtvätt (se prop. 2003/04:156). Tidigare var det främst olika finansiella institutioner som var skyldiga att iakta särskilda åtgärder för att förhindra penningtvätt. I och med att de som ägnar sig åt penningtvätt i ökad utsträckning började utnyttja andra kanaler blev det nödvändigt att skärpa lagstiftningen. Numera omfattar den även bl.a. verksamhet som bedrivs av oberoende jurister, godkända och auktoriserade revisorer, skatterådgivare, fastighetsmäklare, kasinon och personer som yrkesmässigt handlar med varor av högt värde, exempelvis konst och antikviteter.

Sverige har sedan starten deltagit i det arbete som bedrivs av ett internationellt organ, Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF). FATF har antagit 40 rekommendationer om penningtvätt som har till syfte att förbättra de nationella rättssystemen för bekämpning av penningtvätt, att förstärka det finansiella systemets roll i detta avseende samt att förstärka det internationella samarbetet.

I FATF:s löpande arbete ingår att undersöka hur medlemsländerna uppfyller rekommendationerna. FATF anordnar årligen möten för erfarenhetsutbyte och publicerar rapporter över utvecklingen. För en närmare redogörelse angående FATF, se prop. 2003/04:156 s. 32.

Den svenska lagstiftningen uppfyller kraven på förebyggande åtgärder mot penningtvätt.

Enligt *punkt 2* skall staterna överväga vilka åtgärder som kan vidtas för att upptäcka och övervaka rörelser av kontanta medel och överlåtbara värdepapper över deras gränser. Enligt *punkt 3* skall staterna vidare överväga att ställa ökade krav på finansiella institutioner i fråga om att formulär för elektronisk överföring av pengar och liknande meddelanden skall innehålla uppgifter om upphovsmannen, att bibehålla sådana uppgifter genom hela transaktionskedjan samt att tillämpa skärpt kontroll av överfö-

ring av penningmedel som saknar fullständiga uppgifter om ursprunget.

Den sistnämnda frågan har direkt anknytning till det inom Europeiska unionen pågående arbetet med att utarbeta en förordning angående s.k. wiretransfers. Förhandlingarna om förordningen påbörjas inom kort och beräknas kunna slutföras redan under hösten. Vidare pågår det inom unionen förhandlingar om ett tredje penningtvättsdirektiv (se avsnitt 4.11.1). Även det arbetet beräknas vara avslutat inom kort. Mot den nu angivna bakgrunden bör man avvakta de förslag om lagändringar på penningtvättsområdet som utgör led i genomförandet av dessa instrument. Det finns således inte anledning att överväga några lagändringar i detta sammanhang.

Artikel 14 motsvarar, med undantag för punkt 3, artikel 7 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Den bedömning som gjordes när statsmakterna behandlade frågan om den konventionen skulle tillträdas av Sverige var att den svenska lagstiftningen redan uppfyller kraven i artikeln. Det finns inte något skäl att göra en annan bedömning nu.

4.3 Straffrättsliga regler

4.3.1 Mutbrott och bestickning (artiklarna 15, 16 och 21)

Bedömning: De svenska straffbestämmelserna om mutbrott och bestickning uppfyller kravet på att vissa, för korruption centrala, gärningar skall vara straffbelagda. Det krävs därför inte någon utvidgad kriminalisering för att Sverige skall kunna tillträda konventionen.

Enligt artikel 15 skall konventionsstaterna straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligen

- att direkt eller indirekt till en offentlig tjänsteman utlova, erbjuda eller lämna en otillbörlig förmån för att han skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten och

- en offentlig tjänstemans begäran om eller mottagande av, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån i nyssnämnda syfte. Innehållet i artikeln motsvarar artikel 8 i FN:s konvention om gränsöverskridande organiserad brottslighet.

I artikel 16 regleras mutbrott och bestickning av utländska offentliga tjänstemän och tjänstemän i offentliga internationella organisationer. Enligt *punkt 1* skall staterna kriminalisera att uppsåtligen direkt eller indirekt utlova, erbjuda eller lämna en sådan tjänsteman en otillbörlig förmån för att tjänstemannen skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten i syfte att få till stånd eller behålla en affärsförbindelse eller annan otillbörlig förmån med avseende på internationella affärer. Enligt *punkt 2* skall staterna överväga att även kriminalisera att en sådan tjänsteman direkt eller indirekt uppsåtligen begär eller mottar en otillbörlig förmån för att tjänstemannen skall vidta eller underlåta en åtgärd i tjänsten.

Enligt artikel 21 skall staterna överväga att kriminalisera att uppsåtligen och i tjänsteutövningen i ekonomisk, finansiell eller kommersiell verksamhet

- direkt eller indirekt utlova, erbjuda eller lämna en otillbörlig förmån till någon som leder eller arbetar för enheter inom den privata sektorn, i syfte att personen skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd och

- direkt eller indirekt begära eller ta emot en otillbörlig förmån i nyssnämnda syfte.

Samtliga artiklar föreskriver att den otillbörliga förmånen skall kunna rikta sig antingen till befattningshavaren själv eller till någon annan person eller enhet.

Nuvarande bestämmelser om mutbrott och bestickning

Mutbrott regleras i 20 kap. 2 § brottsbalken (BrB). För mutbrott döms en arbetstagarare som, för sig själv eller annan, tar emot, låter åt sig utlova eller begär muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning. Straffbestämmelsen gäller även om ar-

betstagaren har begått gärningen innan han fick anställningen eller efter det att anställningen har upphört.

Straffbestämmelsen omfattar enligt 2 § andra stycket inte bara arbetstagare utan skall tillämpas på en betydligt vidare krets, nämligen

1. ledamot av styrelse, verk, nämnd, kommitté eller annan sådan myndighet som hör till staten eller till kommun, landsting eller kommunalförbund,
2. den som utövar uppdrag som är reglerat i författning,
3. den som omfattas av lagen (1994:1811) om disciplinansvar inom totalförsvaret, m.m. eller annan som fullgör lagstadgad tjänsteplikt,
4. den som utan att inneha anställning eller uppdrag som nu har sagts utövar myndighet,
5. den som i annat fall än som avses i punkterna 1–4 på grund av förtroendeställning fått till uppgift att för någon annan
 - a) sköta en rättslig eller ekonomisk angelägenhet,
 - b) genomföra en vetenskaplig eller motsvarande utredning,
 - c) självständigt sköta en kvalificerad teknisk uppgift, eller
 - d) övervaka utförandet av en sådan uppgift som sägs i a, b eller c,
6. främmande stats minister, ledamot av främmande stats lagstiftande församling eller ledamot av främmande stats organ motsvarande dem som avses i punkt 1,
7. någon som, utan att inneha anställning eller uppdrag som nu har sagts, utövar främmande stats myndighet eller utländskt skiljemannauppdrag,
8. ledamot av kontrollorgan, beslutande organ eller parlamentarisk församling i mellanstatlig eller överstatlig organisation där Sverige är medlem, och
9. domare eller annan funktionär i internationell domstol vars domsrätt Sverige godtar.

Straffet för mutbrott är böter eller fängelse i högst två år. Är brottet grovt är straffet fängelse lägst sex månader och högst sex år.

Mot den nu beskrivna bestämmelsen om mutbrott svarar en straffbestämmelse om *bestickning* i 17 kap. 7 § BrB. Enligt den bestämmelsen döms den som till arbetstagare eller annan som avses i 20 kap. 2 § BrB lämnar, utlovar eller erbjuder, för denne själv eller för annan, muta eller annan otillbörlig belöning för tjänsteutövningen. Straffet för bestickning är böter eller fängelse i högst två år. Är brottet grovt döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år.

Det förhållandet att det finns två olika straffbestämmelser skall ses mot bakgrund av att den som erbjuds en muta kan avvisa erbjudandet och att man har ansett det nödvändigt att kunna bestraffa även korruptionshandlingar som inte leder till något resultat.

Reglerna om muta och bestickning har, som framgått ovan, ett mycket brett tillämpningsområde. Personkretsen som kan ställas till ansvar omfattar alla arbetstagare, oavsett om de är anställda i offentlig förvaltning eller inom den privata sektorn. Det saknar betydelse på vilken nivå befattningen ligger och likaså spelar det ingen roll om anställningen är permanent eller enbart tillfällig. Straffansvaret omfattar även anställda inom föreningar, stiftelser och liknande. Vidare omfattar personkretsen uppdragstagare och en rad andra kategorier av personer som räknas upp i straffbestämmelsen.

Även utländska befattningshavare omfattas i viss utsträckning av straffansvaret. Utländska arbetstagare och uppdragstagare är i detta hänseende likställda med svenska. Vidare omfattar straffansvaret vissa specifika utländska befattningshavare som räknas upp i punkterna 6–9. Kretsen av utländska befattningshavare som omfattas av straffansvaret har utvidgats under senare år, som ett led i Sveriges anslutning till olika konventioner om korruption.

Det spelar ingen roll för straffansvaret vem som har tagit initiativ till gärningen; bestickaren eller den mutade. Någon ekonomisk transaktion behöver inte heller ha kommit till stånd, eftersom redan ett erbjudande om respektive en begäran att få en muta är straffbar.

Även om den typiska mutan är en ekonomisk förmån av något slag faller alla typer av otillbörliga förmåner under det straffbara området.

Straffansvaret gäller även för de fall där förmånen tillfaller, eller skall tillfalla, någon annan än den vars tjänsteutövning skall påverkas. Det kan t.ex. vara fråga om att en familjemedlem eller någon annan gynnas. Det krävs inte heller att den som mutas själv tar emot eller på annat sätt tar befattning med förmånen; den kan överlämnas direkt till tredje man. Däremot måste självfallet den befattningshavare vars tjänsteutövning skall påverkas ha kännedom om förmånen (se prop. 1998/99:32 s. 93).

För tredje man, som mottar en otillbörlig förmån, kan ansvar för medverkan till mutbrott aktualiseras.

En gärning som är straffbelagd som mutbrott är ett brott enligt svensk lag oavsett var gärningen begås (Lena Holmqvist m.fl.: Brottsbalken. En kommentar s. 20:55). Däremot begränsas möjligheterna att beivra brott som har begåtts utomlands av de svenska reglerna om domsrätt. Enligt 2 kap. 2 § BrB krävs det som huvudregel dubbel straffbarhet för att ett brott som har begåtts i ett annat land skall kunna lagföras i Sverige. Från det kravet undantas enligt 2 kap. 3 § 4 BrB brott som har förövats mot Sverige, svensk kommun eller annan menighet eller svensk allmän inrättning. Om den som är anställd i svensk offentlig tjänst låter sig mutas utomlands för sin tjänsteutövning är brottet som regel att anse som ett sådant brott. För en närmare redogörelse för hur de svenska reglerna om domsrätt tillämpas vid mutbrott och bestickning, se prop. 2003/04:70 s. 11 f. och 21 f.

För brott som har begåtts utomlands krävs enligt 2 kap. 5 § BrB ett åtalsförordnande från regeringen, eller den myndighet som regeringen har bemyndigat. Riksåklagaren har rätt att meddela åtalsförordnande i vissa situationer, se förordningen (1993:1467) med bemyndigande för Riksåklagaren att förordna om väckande av åtal i vissa fall.

Försök, förberedelse och stämpling till mutbrott respektive bestickning är inte straffbart. Detta skall ses mot bakgrund av

utformningen av straffbestämmelserna, som i sig omfattar sådant handlande som normalt regleras som försök eller förberedelse.

I 20 kap. 5 § BrB finns en regel som begränsar allmänna åklagares möjlighet att väcka åtal för mutbrott. Bestämmelsen, som har en mycket komplicerad uppbyggnad innebär i korthet följande.

Åklagare kan, trots vad som annars är föreskrivet, åtala brott varigenom en arbetstagare hos staten eller hos kommun eller någon annan som avses i 20 kap. 2 § andra stycket 1–4 (se den nyss redovisade uppräkningslistan) har åsidosatt vad som åligger honom i utövningen av anställningen eller uppdraget. Har mutbrott begåtts av någon som inte tillhör någon av dessa kategorier, eller dem som anges i punkterna 8 eller 9 och inte heller är främmande stats minister eller ledamot av främmande stats lagstiftande församling, får åklagare väcka åtal endast om brottet anges till åtal av arbets- eller uppdragsgivaren eller om åtal är påkallat från allmän synpunkt.

Även i fråga om bestickning gäller vissa begränsningar i åtalsrätten. Enligt 17 kap. 17 § BrB får åtal för bestickning väckas endast om brottet har angetts till åtal av arbets- eller uppdragsgivaren till den som utsatts för bestickningen, eller om åtal är påkallat från allmän synpunkt. Åtalsbegränsningen gäller endast om bestickning skett i förhållande till någon som

- inte är arbetstagare hos staten eller hos kommun
- inte omfattas av 20 kap. 2 § andra stycket 1–4, 8 eller 9 BrB och
- inte är främmande stats minister eller ledamot av främmande stats lagstiftande församling.

En åtalsbegränsningsregel som ger åklagaren rätt att väcka åtal när det är påkallat ur allmän synpunkt⁵ ger denne förhållandevis stora möjligheter att väcka talan. Det innebär i praktiken att alla de fall som kan anses straffvärda utan svårighet kan beivras.

⁵ Se prop. 1981/82:41 s. 23 och 1984/85:3 s. 22 f. angående vad som avses med uttrycket påkallat ur allmän synpunkt.

Täcker de nuvarande reglerna kraven i konventionen?

De svenska reglerna om muta och bestickning gäller för både den offentliga och den privata sektorn. Bestämmelserna i 17 kap. 7 § och 20 kap. 2 § BrB täcker det handlande som enligt artiklarna 15, 16 och 21 skall vara kriminaliserat som tagande av respektive erbjudande av muta. Den personkrets som enligt artikel 15 skall kunna åläggas ansvar får anses ha full motsvarighet i reglerna om mutbrott och bestickning. Detsamma gäller för artikel 21. Beträffande frågan om den svenska lagstiftningen täcker konventionens begrepp utländsk offentlig tjänsteman kan erinras om att regeringen i prop. 2003/04:70 framhöll att begreppet arbetstagarer omfattar de flesta sådana (s. 15). Dessutom utvidgades straffansvaret i 17 kap. 7 § och 20 kap. 2 § BrB nyligen, för att uppfylla kraven i Europarådets straffrättsliga konvention. Utvidgningen innebär att straffansvar kan åläggas bl.a. utländska ministrar, parlamentariker och ledamöter i utländska regionala och lokala beslutande församlingar och den som utövar utländsk stats myndighet samt en rad andra särskilt angivna funktionärer. Innehållet i artikel 16 motsvarar artiklarna 2, 3 och 6 i Europarådets konvention om korruption. De lagändringar som redan har gjorts torde innebära att kraven i artikel 16 också är uppfyllda. Någon lagstiftningsåtgärd krävs därför inte.

4.3.2 Handel med inflytande (artikel 18)

Bedömning: Innehållet i artikel 18 bör inte föranleda någon lagstiftningsåtgärd.

Enligt artikel 18 skall staterna överväga att kriminalisera vad som brukar benämnas handel med inflytande, om gärningen begås uppsåtligen. Med handel med inflytande avses att någon, direkt eller indirekt, utlovar, erbjuder eller lämnar en offentlig tjänsteman eller någon annan person en otillbörlig förmån i syfte att personen skall missbruka sitt verkliga eller förmodade inflytande för att få till stånd en otillbörlig förmån för anstiftaren eller nå-

gon annan. Vidare omfattar begreppet att en offentlig tjänsteman eller någon annan person i motsvarande syfte, direkt eller indirekt, begär eller tar emot en otillbörlig förmån. Förmånen kan vara avsedd för antingen tjänstemannen själv eller någon annan.

Bestämmelserna om muta och bestickning täcker i väsentliga avseenden även kraven i artikel 18. Vad som kan falla utanför det straffbara området för muta och bestickning är om någon, som saknar behörighet att utföra en viss tjänst, ger sken av att så är fallet och begär eller tar emot en muta eller annan förmån under falska förespeglingar om att kunna åstadkomma ett visst resultat. Ett sådant handlande torde emellertid ofta, beroende på omständigheterna, vara straffbart som annat brott, t.ex. bedrägeri.

När man i tidigare sammanhang har övervägt om man i svensk rätt skall införa straffansvar för handel med inflytande har gjorts den bedömningen att den typ av inverkan på beslutsfattande personer som enligt svensk uppfattning är straffvärd redan är straffbelagd. Det har det inte ansetts lämpligt att gå vidare och även införa straffansvar för beteenden som kan ligga nära vanlig lobbyverksamhet. Det har också framhållits att en kriminalisering av handel med inflytande kan komma att stå i strid med den grundläggande rättigheten i en demokrati att kunna yttra sin mening och påverka makthavare och andra. Det sistnämnda skulle göra det svårt att på ett rimligt sätt avgränsa det straffbara området. Av dessa skäl reserverade sig Sverige⁶ mot att införa straffansvar enligt en likartad artikel i Europarådets straffrättsliga konvention om korruption (prop. 2003/04:70 s. 32, bet. 2003/04:JuU21 s. 7). Något skäl att nu göra en annan bedömning finns inte.

Artikel 18 ställer inte något bindande krav på lagstiftningsåtgärder. Någon åtgärd för att utvidga det straffbara området bör mot den ovan angivna bakgrunden inte vidtas.

⁶ Även Danmark och Finland reserverade sig.

4.3.3 Förskingring (artiklarna 17 och 22)

Bedömning: Sverige har redan straffbestämmelser som uppfyller kraven i konventionen.

Staterna skall enligt artikel 17 straffbelägga sådan uppsåtlig förskingring och annat otillåtet förfogande över egendom, allmänna eller privata tillgångar eller värdepapper eller andra värdesaker som anförtrotts en offentlig tjänsteman på grund av hans eller hennes ställning. Gärningen skall ha begåtts till förmån för tjänstemannen eller någon annan person eller enhet. Enligt artikel 22 skall staterna på motsvarande sätt överväga att kriminalisera uppsåtlig förskingring av egendom, privata tillgångar eller värdepapper eller andra värdesaker som har anförtrotts någon i kraft av hans eller hennes ställning i tjänsteutövningen i ekonomisk, finansiell eller kommersiell verksamhet inom den privata sektorn.

Straffansvaret för förskingring och annan trolöshet regleras i 10 kap. BrB. Om någon, som på grund av avtal, allmän eller enskild tjänst eller dylik ställning fått egendom i besittning för annan med skyldighet att utge egendomen eller redovisa för denna, genom att tillägna sig egendomen eller på annat sätt åsidosätter vad han skall iaktta för att kunna fullgöra sin skyldighet, döms han enligt 1 § för förskingring. Straffet är fängelse i högst två år. Är brottet med hänsyn till det förskingrades värde och övriga omständigheter att anse som ringa, döms han enligt 2 § för undandräkt till böter eller fängelse i högst sex månader. Om brottet är att anse som grovt döms enligt 3 § för grov förskingring till fängelse lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om gärningsmannen har missbrukat ansvarsfull ställning eller begagnat falsk handling eller vilseledande bokföring eller om gärningen annars varit av särskilt farlig art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada.

Den som i annat fall vidtar åtgärd med egendom, som han har i sin besittning men till vilken ägande- eller säkerhetsrätt tillkommer någon annan, varigenom egendomen frånhänds den

andre eller denne på annat sätt berövas sin rätt, döms enligt 4 § för olovligt förfogande till böter eller fängelse i högst två år.

Straffansvar för trolöshet mot huvudman träffar enligt 5 § den som på grund av förtroendeställning har fått till uppgift att för någon annan sköta bl.a. ekonomisk angelägenhet eller att övervaka skötseln av en sådan angelägenhet och som missbrukar sin förtroendeställning och därigenom skadar huvudmannen. Straffet är böter eller fängelse i högst två år. Är brottet grovt är straffet fängelse lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt skall samma omständigheter beaktas som vid gränsdragningen mellan grov förskingring och förskingring av normalgraden.

Straffbestämmelsen om trolöshet mot huvudman är subsidiär till de nyss redovisade reglerna.

Försök till förskingring, grov förskingring och trolöshet mot huvudman är straffbart enligt 9 §.

I svensk rätt gör man ingen skillnad mellan förmögenhetsbrott begångna i offentlig verksamhet och motsvarande brott begångna inom den privata sektorn. Straffansvaret för förskingring och trolöshet mot huvudman omfattar således personer både i offentlig och privat tjänst. Straffbestämmelserna i 10 kap. BrB uppfyller de krav som ställs i artiklarna 17 och 22. Det behövs därför inte några lagstiftningsåtgärder.

4.3.4 Missbruk av tjänsteställning (artikel 19)

Bedömning: Innehållet i artikel 19 kräver inga lagstiftningsåtgärder.
--

Enligt artikel 19 skall staterna överväga att kriminalisera missbruk av tjänsteställning som består i att en offentlig tjänsteman i sin tjänsteutövning i strid med lagstiftningen uppsåtligen utför eller underlåter att utföra en gärning, om detta sker i syfte att uppnå en otillbörlig förmån för tjänstemannen själv eller för annan.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet vid myndighetsutövning genom handling eller underlåtenhet åsidosätter vad som gäller för uppgiften skall, enligt 20 kap. 1 § BrB, dömas för tjänstefel. Straffet är böter eller fängelse i högst två år. För ringa brott döms inte till ansvar. Om brottet har begåtts uppsåtligen och är att anse som grovt, döms för grovt tjänstefel till fängelse lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt skall särskilt beaktas om gärningsmannen allvarligt har missbrukat sin ställning eller om gärningen för någon enskild eller det allmänna har medfört allvarligt förfång eller otillbörlig förmån som är betydande. Straffansvaret omfattar såväl aktivt handlande som passivitet i strid med tjänstemannens uppgift.

Ledamöter av beslutande statliga och kommunala församlingar kan inte åläggas ansvar för tjänstefel för åtgärder de vidtar i den egenskapen.

Det krävs varken förfång eller förmån för straffansvar. Det innebär att även gärningar utan något ekonomiskt motiv är straffbara. Däremot är det, som framgått ovan, en försvårande omständighet om någon har gjort sig skyldig till tjänstefel i syfte att skaffa sig en otillbörlig förmån.

Straffbestämmelsen omfattar inte gärningar som faller utanför vad som är myndighetsutövning. Begreppet myndighetsutövning är mångfasetterat men kan kort beskrivas som beslut eller faktiska åtgärder som grundar sig på samhällets maktbefogenheter. De kommer till stånd och får i förekommande fall rättsverkningar för eller emot den enskilde i kraft av offentlighetsrättsliga regler, inte på grund av avtal eller i övrigt regler av privaträttslig natur.

Straffbestämmelsen om tjänstefel är subsidiär till andra straffbestämmelser (20 kap. 1 § fjärde stycket BrB). Om en tjänsteman agerar på ett visst sätt för att uppnå en otillåten förmån är det därför först om ansvar för mutbrott (eller annat brott) inte kan utkrävas som frågan om ansvar för tjänstefel aktualiseras.

Den svenska lagstiftningen har således en straffbestämmelse som täcker det viktigaste området av det som artikel 19 rör, nämligen olika former av felbeteenden av sådana tjänstemän som

med stöd av lagstiftning utövar myndighet mot enskilda medborgare. Det innebär t.ex. att fel begångna av domare och åklagare ofta faller under det straffbara området eftersom dessa i stor utsträckning ägnar sig åt myndighetsutövning. Ett annat i detta sammanhang viktigt område är sådan myndighetsutövning som består i utfärdande av licenser, tillstånd, koncessioner och liknande beslut avseende näringsverksamhet eller annan verksamhet, liksom även negativa beslut i sådana frågor. Ett annat område som också omfattas av straffbestämmelsen är myndighetsutövning i den offentliga indrivningsverksamheten. Även myndighetsutövning som utövas av privaträttsliga subjekt faller under straffbestämmelsen.

Det svenska systemet med straffrättsligt ansvar för offentliganställda som begår fel i utövningen av tjänsten, är internationellt sett unikt. Regleringen innebär, tillsammans med andra regler, ett starkt skydd mot att offentliganställda tar ovidkommande hänsyn i sin yrkesutövning.

Enligt 22 § LOA skall den som är skäligen misstänkt för att i sin anställning ha begått brott anmälas till åtal, om misstanken avser tjänstefel, mutbrott eller brott mot tystnadsplikt. Det samma gäller om misstanken avser annat brott som kan antas leda till annan påföljd än böter. Alla typer av brott som inte är bagatellartade skall således anmälas. Anmälningsskyldigheten åvilar arbetsgivaren (se JO 1998/99 s. 37 angående myndighetschefens ansvar).

I förarbetena till LOA underströks anmälningsskyldighetens förtroendefrämjande funktion. Departementschefen framhöll bl.a. att misstankar om brott skall utredas och eventuella brott beivras. Det får inte förekomma misstanke om att man hos myndigheterna försöker sopa missförhållanden under mattan (prop. 1993/94:65 s. 89).

Det svenska systemet uppfyller väl kraven på att brott som begås i den offentliga förvaltningen skall kunna anmälas och utredas. Eftersom det finns ett tillfredsställande straffrättsligt skydd mot att offentliga tjänstemän begår brott eller på annat

sätt betar sig felaktigt kräver artikel 19 inte några lagstiftningsåtgärder.

4.3.5 Häleribrott (artiklarna 23 och 24)

Bedömning: Den svenska lagstiftningen uppfyller kraven i artiklarna 23 och 24.

Artikel 23 behandlar tvätt av vinning av brott. Enligt *punkt 1* skall staterna, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, kriminalisera bl.a. omsättning och överlåtelse av egendom med vetskap om att den utgör vinning av brott, om det sker för att dölja egendomens ursprung eller för att hjälpa brottslingen. Vidare skall det vara straffbart att dölja eller maskera sådan egendoms rätta ursprung, att förflytta den eller äganderätten eller annan rätt till den. Med reservation för nationell lagstiftning skall även förvärv, innehav eller användning av sådan egendom, liksom även medverkan, anstiftan eller stämpling till sådana gärningar, straffbeläggas samt försök, medhjälp eller främjande av brott som regleras i artikeln. Reglerna i punkt 1 behöver, beroende på den nationella lagstiftningen, inte tillämpas på den som har begått förbrottet. Enligt *punkt 2* skall staterna sträva efter att tillämpa reglerna i punkt 1 på största möjliga omfattning av förbrott. Åtminstone ett flertal av de brott som straffbeläggs enligt konventionen skall finnas med bland förbrotten. Förbrott som har begåtts utanför konventionsstatens jurisdiktion skall också räknas som förbrott, om brottet i fråga uppfyller kravet på dubbel straffbarhet.

Häleri behandlas i *artikel 24*. Utan att det påverkar kraven i artikel 23 skall staterna överväga att kriminalisera att någon uppsåtligt döljer eller förvarar egendom som gärningsmannen vet härrör från brott som straffbeläggs enligt konventionen.

Nuvarande bestämmelser

Straffansvaret för häleri regleras i 9 kap. BrB. Det finns två huvudtyper av häleri, vanligt häleri, (6 §) och penninghäleri (6 a §). För båda brotten finns en ringa brottsform; häleriförseelse (7 §) respektive penninghäleriförseelse (7 a §).

Enligt 6 § skall den dömas för häleri som

1. på ett sätt som är ägnat att försvåra ett återställande tar befattning med något som är frånhänt annan genom brott (sakhäleri),
2. bereder sig otillbörlig vinning av annans brottsliga förvärv (vinningshäleri), eller
3. genom krav, överlåtelse eller på annat liknande sätt hävdar en genom brott tillkommen fordran (fordringshäleri).

Den nu beskrivna bestämmelsen utgör huvudformen av häleri. För häleri döms också den som i näringsverksamhet eller som ett led i en verksamhet som bedrivs vanemässigt eller annars i större omfattning, på ett sätt som är ägnat att försvåra återställande, förvärvar eller tar emot något som skäligen kan antas vara frånhänt annan genom brott (näringshäleri).

Straffet för häleri är fängelse i högst två år. Är brottet grovt är straffet fängelse lägst sex månader och högst sex år.

Är brottet ringa döms för häleriförseelse till böter eller fängelse i högst sex månader. För häleriförseelse döms vidare den som

1. i annat fall än som avses med bestämmelsen om näringshäleri på ett sätt som är ägnat att försvåra återställande förvärvar eller tar emot något som skäligen kan antas vara frånhänt annan genom brott
2. i fall av sak-, vinnings- eller fordringshäleri inte insåg men hade skälig anledning att anta att brott förelåg eller
3. den som på annat sätt än som anges i regeln om sakhäleri medverkat vid det brott varigenom egendomen frånhändes annan och inte insåg men hade skälig anledning att anta att brott förövades.

Bestämmelsen om penninghäleri är uppbyggd på likartat sätt som bestämmelsen om vanligt häleri. Enligt 6 a § döms den som

1. otillbörligen främjar möjligheterna för annan att tillgodogöra sig egendom som härrör från brottsligt förvärv eller värdet av sådan egendom, eller

2. med uppsåt att dölja egendomens ursprung medverkar till att bortföra, överlåta, omsätta eller vidta annan sådan åtgärd med egendom som härrör från brottsligt förvärv för penninghäleri.

Det nu beskrivna brottet utgör huvudformen av penninghäleri. För penninghäleri döms också den som, i annat fall än som nyss har angetts, otillbörligen medverkar till att bortföra, överlåta, omsätta eller vidta annan sådan åtgärd med egendom, om åtgärden är ägnad att dölja att någon annan har berikat sig genom brottslig gärning. Samma straffskala gäller för penninghäleri som för häleri.

Är ett brott som nu har sagts ringa döms för penninghäleriförseelse till böter eller fängelse i högst sex månader. För penninghäleriförseelse döms också den som vid huvudformen av penninghäleri inte insåg men hade skälig anledning att anta att brott förelåg eller, när det gäller den alternativa formen av penninghäleri, inte insåg men hade skälig anledning att anta att någon annan berikat sig genom brottslig gärning.

Försök, förberedelse och stämpling till grovt häleri och grovt penninghäleri är straffbart (11 §).

I bestämmelserna om häleri och penninghäleri är uttrycket brottsligt förvärv av central betydelse. Med detta avses exempelvis förvärv genom stöld, bedrägeri eller förskingring men även muta, spelvinst genom dobbleri och inkomster från koppleri. Däremot räknas inte den vinst som uppkommit genom skattebrott eller tullbrott hit. Den form av penninghäleri som består i att någon hjälper en annan person att dölja att han har berikat sig genom brottslig gärning täcker även brott av sistnämnda slag, liksom alla andra typer av brott som på något sätt ger ekonomiskt utbyte.

Uppfyller straffbestämmelserna kraven i konventionen?

Bestämmelserna om ansvar för penninghäleri och penninghäleriförseelse tillkom som ett led i anpassningen av den svenska lagstiftningen till kraven på straffbestämmelser om penningtvätt. Ursprungligen utgjorde de en del av bestämmelserna om häleri respektive häleriförseelse. När lagstiftningen om penningtvätt efter några år skärptes bröts de ut till särskilda straffbestämmelser (prop. 1998/99:19). De är således relativt nya. Som tidigare har nämnts har straffbestämmelserna inte ett lika brett tillämpningsområde som penningtvättslagen. Reglerna om häleri, penninghäleri, häleriförseelse och penninghäleriförseelse täcker emellertid tillsammans de krav på kriminalisering som ställs i konventionen. Någon lagstiftningsåtgärd behövs därför inte.

Innehållet i artikel 23 motsvarar för övrigt artikel 6 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I lagstiftningsärendet om ratifikation av den konventionen gjordes en ingående analys av svensk rätt i förhållande till konventionskraven. Bedömningen var att den nuvarande lagstiftningen uppfyller kraven på vad som skall vara kriminaliserat (prop. 2002/03:146 s. 33 f.). Något skäl att nu göra en annan bedömning finns inte.

4.3.6 Olagligt berikande (artikel 20)

Bedömning: Innehållet i artikel 20 bör inte föranleda någon lagstiftningsåtgärd.

Enligt artikel 20 skall staterna, i enlighet med grundlag och principerna i sin rättsordning, överväga att straffbelägga uppsåtligt olagligt berikande. Med olagligt berikande avses en väsentlig ökning av en offentlig tjänstemans tillgångar som han eller hon inte kan förklara i förhållande till sina lagliga inkomster.

Det finns inte någon straffbestämmelse i svensk rätt som motsvarar innehållet i artikel 20. En regel som i praktiken straffbelägger inte ett visst handlande (eller underlåtenhet) utan blotta

existensen av vissa förmögenhetsförhållanden skulle stå i strid med de grundläggande värderingar som ligger bakom den svenska strafflagstiftningen. En straffbestämmelse som utformas på sådant sätt att den misstänkte måste exculpera sig genom att redovisa sina inkomster och andra förvärv skulle i praktiken lägga ansvaret på den misstänkte att bevisa sin oskuld. Detta strider mot principen om att bevisbördan i brottmål åvilar åklagaren.

Det finns också anledning att erinra om att man i svensk lagstiftning hittills har förkastat tanken på att hos brottslingar förverka medel som kan antas ha viss anknytning till brottslig verksamhet där denna misstanke i huvudsak bygger på att brottslingens förmögenhetsförhållanden inte kan förklaras av lagliga inkomster. Att kriminalisera innehav av sådana medel skulle vara att gå ännu längre. I detta sammanhang måste också beaktas dels att bestämmelsen om penninghäleri, som nyss har redovisats, har ett brett tillämpningsområde, dels innehållet i reglerna om straff för skattebrott. Att lämna oriktiga uppgifter om förmögenhet kan i sig vara straffbart. Nu nämnda straffbestämmelser, i kombination med det väl utbyggda systemet för skattekontroll, gör det svårt för någon att i hemlighet bygga upp tillgångar av det slag som artikeln åsyftar. Behovet av att införa en särskild straffbestämmelse om olagligt berikande torde därför vara litet.

Konventionen ställer inte heller något absolut krav på att staterna kriminaliserar sådant handlande som nyss har beskrivits, utan kräver endast att de, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, överväger en kriminalisering.

Det finns, mot den ovan angivna bakgrunden, inte något skäl att överväga en så vittomfattande och samtidigt diffus utvidgning av det straffbara området som förutsätts i artikel 20. Någon lagstiftningsåtgärd bör därför inte vidtas.

4.3.7 Hindrande av rättvisan (artikel 25)

<p>Bedömning: Den svenska lagstiftningen har straffbestämmelser som uppfyller konventionens krav.</p>
--

Enligt artikel 25 skall det vara straffbart att använda fysiskt våld, hot och trakasserier samt att erbjuda, utlova eller lämna en otillbörlig förmån i syfte att framkalla falska vittnesmål eller att påverka vittnesmål och företeende av bevis i rättsliga förfaranden som rör brott enligt konventionen. Vidare skall det vara straffbart att bruka fysiskt våld, hot eller trakasserier för att påverka domare och tjänstemän i brottsbekämpande myndigheter. Konventionen hindrar inte att det finns lagstiftning som skyddar andra kategorier av offentliga tjänstemän.

Nuvarande bestämmelser

Svensk rätt har inte någon direkt motsvarighet till de bestämmelser som finns i många andra länder om hindrande av rättvisan. I sak finns det dock en rad straffbestämmelser som har samma funktion.

Enligt 17 kap. 10 § BrB döms den som med våld eller hot om våld angriper någon för att denne gjort anmälan, fört talan, avlagt vittnesmål eller annars vid förhör avgett utsaga hos domstol eller annan myndighet – eller för att hindra någon från en sådan åtgärd – för övergrepp i rättssak. Straffansvaret omfattar även den som med någon annan gärning, som medför lidande, skada eller olägenhet, eller med hot om en sådan gärning, angriper någon för att denne avlagt vittnesmål eller annars avgett utsaga vid förhör hos en myndighet eller för att hindra honom från att avge en sådan utsaga. De utsagor som avses i bestämmelsen omfattar såväl vittnesmål som partsutsagor. En utsaga som någon avger i annan egenskap än som vittne hos en offentlig myndighet för att åstadkomma utredning skyddas också. Det innebär att alla förhörspersoner åtnjuter skydd enligt bestämmelsen. Vidare skyddas andra personer än de nyss nämnda mot våld eller hot om våld när de vid domstol eller annan myndighet för talan för sig själva eller någon annan. Skyddet omfattar bl.a. partsombud och parter som inte är förhörspersoner. Även den som anhängiggör en sak genom anmälan till polis, åklagare, domstol eller annan myndig-

het skyddas. Straffskyddet omfattar även blivande parter, ombud och anmälare.

Straffet för övergrepp i rättssak är fängelse i högst fyra år, eller, om brottet är ringa, böter eller fängelse i högst sex månader. Om brottet är grovt är straffet fängelse lägst två år och högst åtta år.

I 15 kap. BrB finns bestämmelser om bl.a. straffansvar för den som lämnar falska eller osanna utsagor inför domstol. Enligt 1 § döms den som under laga ed lämnar osann uppgift eller förtiger sanningen för mened till fängelse i högst fyra år, eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet grovt är straffet fängelse lägst två och högst åtta år. Den som vid förhör under sanningsförsäkran lämnar osann uppgift eller förtiger sanningen döms enligt 2 § för osann partsutsaga till fängelse i högst två år, eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader. Begår någon av oaktsamhet brott enligt 1 eller 2 § döms han enligt 3 § för ovarsam utsaga till böter eller fängelse i högst sex månader.

En förutsättning för straffansvar för mened, osann partsutsaga eller ovarsam utsaga är emellertid att det varit fråga om uppgifter som har eller skulle ha kunnat påverka utgången. Om den felaktiga utsagan bedöms vara utan betydelse för saken skall inte dömas till ansvar (4 §). Detsamma gäller om någon har lämnat osann uppgift eller förtigit sanningen angående något som han hade haft rätt att vägra yttra sig om.

Det finns motsvarande bestämmelser om straffansvar för oriktiga utsagor som lämnas inför nordiska domstolar (4 a §) respektive internationella domstolar (4 b §).

De nu redovisade bestämmelserna om straffansvar för oriktiga utsagor är inte tillämpliga på uppgifter som lämnas under en förundersökning, om man bortser från den ovanliga situationen att vittnesförhör hålls inför domstol under en förundersökning (se 23 kap. 13 § RB). Felaktiga uppgifter vid ett sådant förhör kan föranleda ansvar enligt 15 kap. BrB, medan uppgifter som lämnas till polis eller åklagare inte lämnas under straffansvar.

Om någon förvanskar eller undanröjer bevis med uppsåt att en oskyldig skall fällas till ansvar döms han enligt 15 kap. 8 § BrB för bevisförvanskning. Detsamma gäller om någon med sådant uppsåt åberopar falskt bevis. Straffet för normalbrott är fängelse i högst två år och för ringa brott böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet grovt är straffet fängelse lägst sex månader och högst fyra år.

Att förstöra bevisning om brott kan även vara straffbart som skyddande av brottsling (17 kap. 11 § BrB). Straffet för sådant brott är böter eller fängelse i högst ett år. Är brottet grovt är straffet fängelse lägst sex månader och högst fyra år.

Medan straffbestämmelsen om övergrepp i rättssak skyddar den som bistår brottsbekämpande myndigheter eller domstolar, skyddar bestämmelsen i 17 kap. 1 § BrB bl.a. offentliganställda som utreder brott, för talan i domstol eller dömer i saken. Den som med våld eller hot om våld förgriper sig på någon i hans myndighetsutövning, eller för att tvinga honom till eller hindra honom från en sådan åtgärd, döms för våld eller hot mot tjänsteman. Detsamma gäller om någon förgriper sig mot den som tidigare har utövat myndighet. Straffet är fängelse i högst fyra år eller, om brottet är ringa, böter eller fängelse i högst sex månader. Den som på annat sätt än som nyss har sagts, för att tvinga eller hindra någon i hans myndighetsutövning eller för att hämnas en tjänsteåtgärd, otillbörligen företar en gärning som för den drabbade medför lidande, skada eller annan olägenhet, eller hotar med sådan gärning, döms enligt 17 kap. 2 § BrB för förgrivelse mot tjänsteman. Straffet är böter eller fängelse i högst sex månader. Är brottet grovt är straffet fängelse i högst fyra år.

Bedömning

Det finns redan straffbestämmelser som uppfyller kraven i artikeln. Artikel 25 motsvarar i allt väsentligt artikel 23 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Den bedömning som gjordes i lagstiftningsärendet angående Sveriges tillträde till den konventionen var att artikeln inte krävde några

lagstiftningsåtgärder (prop. 2002/03:146 s. 39 f.). Det finns inget skäl att göra en annan bedömning nu.

4.4 Medverkan, försök och förberedelse till brott

4.4.1 Medverkan (del av artikel 27)

Bedömning: Genom den generella regleringen av medverkan till brott uppfyller Sverige kraven i konventionen. Det behövs därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Enligt artikel 27 *punkt 1* skall konventionsstaterna, i enlighet med sin nationella lagstiftning, kriminalisera alla former av medverkan till brott enligt konventionen.

I 23 kap. 4 § BrB föreskrivs att straffansvar skall ådömas inte bara den som utfört gärningen utan även annan som har främjat denna med råd eller dåd. Medverkansansvaret omfattar dels samtliga brott i brottsbalken, dels straffbestämmelser i andra lagar och författningar under förutsättning att fängelse är föreskrivet för brottet.

Den som inte är att anse som gärningsman döms för anstiftan om han har förmått annan att utföra brottet. I övriga fall döms för medhjälp till brottet.

Varje medverkande skall bedömas efter det uppsåt eller den oaktsamhet som ligger honom till last. Även i de fall där brottet har ett s.k. specialsubjekt, vilket är fallet med bl.a. mutbrott och bestickning, kan ansvar för medverkan aktualiseras.

Den generella regleringen av medhjälp till brott i 23 kap. BrB täcker de krav som ställs i konventionen. Det behövs därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

4.4.2 Försök och förberedelse till brott (del av artikel 27)

Bedömning: Räckvidden av straffansvaret för osjälvständiga brottsformer måste bedömas bl.a. med utgångspunkt i ut-

formningen av straffbestämmelserna. Den nuvarande regleringen får anses vara tillräcklig. Några lagstiftningsåtgärder är därför inte påkallade.

Försök till brott

Enligt artikel 27 *punkt 2* får staterna, i enlighet med sin nationella lagstiftning, straffbelägga försök att begå brott som regleras i konventionen.

Bestämmelsen om straff för försök till brott finns i 23 kap. 1 § BrB. Har någon påbörjat utförandet av ett brott, utan att detta har fullbordats, skall han, i de fall där det finns en särskild bestämmelse om detta, dömas för försök till brottet. En förutsättning för straffansvar är dock att det har funnits fara för brottets fullbordande eller att sådan fara har varit utesluten endast på grund av tillfälliga omständigheter. Om gärningsmannen frivilligt avbrutit gärningen, eller på annat sätt föranlett att brottet inte fullbordades, skall han inte dömas till ansvar (3 §). Straffet för försök skall bestämmas högst till vad som gäller för fullbordat brott och får inte sättas under fängelse, om lägsta straff för det fullbordade brottet är fängelse i två år eller däröver.

Regleringen i 23 kap. 1 § BrB är generell i den meningen att den gäller för alla brottstyper. Det får sedan utläsas av varje straffbestämmelse om brottet i fråga är straffbart på försöksstadiet.

De brott som enligt konventionen skall vara kriminaliserade är i viss utsträckning straffbara även på försöksstadiet. Detta gäller grovt häleri, grovt penninghäleri, förskingring, grov förskingring, trolöshet mot huvudman, bevisförvanskning och våld eller hot mot tjänsteman.

Som tidigare nämnts är varken mutbrott eller bestickning straffbart på försöksstadiet, vilket skall ses mot bakgrund av hur brotten är konstruerade. Sådana förfaranden som normalt betraktas som försöksbrott, t.ex. att försöka besticka någon genom att erbjuda denne en muta eller försök till mutbrott som består i

att begära en muta, bestraffas som fullbordat brott. Några särskilda försöksbestämmelser behövs därför inte.

Tjänstefel är inte heller straffbart på försöksstadiet, vilket hör samman med att gärningen skall begås vid myndighetsutövning.

Behovet av att straffbelägga brott på försöksstadiet varierar, bl.a. beroende på hur själva straffbestämmelsen är utformad. När det gäller de centrala brotten i konventionen finns det, som tidigare framhållits, inget utrymme för ansvar på försöksstadiet. I fråga om övriga brott får de nuvarande reglerna anses ge tillräckligt utrymme för att brott som är straffvärda på försöksstadiet också i tillräcklig utsträckning kan bestraffas.

Förberedelse till brott

Enligt artikel 27 *punkt 3* får staterna, i enlighet med sin nationella lagstiftning, straffbelägga förberedelse till brott som kriminaliseras i enlighet med konventionen.

Bestämmelsen om förberedelse till brott finns i 23 kap. 2 § BrB. Enligt denna paragraf skall dömas för förberedelse till brott om någon, med uppsåt att utföra eller främja brott,

1. tar emot eller lämnar pengar eller annat som betalning för ett brott eller för att täcka kostnader för utförandet av ett brott eller
2. skaffar, tillverkar, lämnar, tar emot, förvarar, transporterar, sammanställer eller tar annan liknande befattning med något som är särskilt ägnat att användas som hjälpmedel vid ett brott, under förutsättning att straffansvar för förberedelse är föreskrivet för brottet och att han inte har gjort sig skyldig till fullbordat brott eller försök.

I de fall där det särskilt anges döms för stämpling till brott. Med stämpling förstås att någon i samråd med annan beslutar gärningen eller att någon söker anstifta annan eller åtar sig eller erbjuder sig att utföra gärningen.

I likhet med vad som gäller för försöksbrott skall ansvar för förberedelse inte ådömas den som frivilligt avbryter gärningen eller på annat sätt föranleder att den inte fullbordas (3 §). Straffet för förberedelse eller stämpling skall sättas under den högsta

och får sättas under den lägsta gräns som gäller för fullbordat brott. Om faran för att brottet skulle fullbordas var ringa skall inte dömas till ansvar för förberedelse.

Reglerna om förberedelse till brott ändrades den 1 juli 2001. Straffansvaret utvidgades, samtidigt som regleringen fick en mera generell utformning. Detta innebar att den tidigare kasuistiska uppräknings av föremål som ansågs särskilt ägnade att användas som hjälpmedel vid brott ersattes med en allmän formulering, nämligen ”något som är särskilt ägnat att användas som hjälpmedel vid brott”.

Vid utvidgningen av straffansvaret för förberedelse framhöll regeringen att, för att ett hjälpmedel skall anses vara särskilt ägnat att användas som hjälpmedel vid brott, det bör krävas att det med hänsyn till sin beskaffenhet är av någorlunda central betydelse för brottet.

Många av de brott som regleras i konventionen är inte straffbara på förberedelsestadiet. De brott där förberedelse är kriminaliserad är mened (förberedelse och stämpling), grovt häleri och grovt penninghäleri (förberedelse och stämpling) samt våld och hot mot tjänsteman (enbart förberedelse).

Det varierar från brottstyp till brottstyp om det finns något praktiskt behov av att straffbelägga gärningar på det tidiga stadium som förberedelse innebär. I fråga om mutbrott och bestickning är redan, som tidigare nämnts, erbjudandet om en muta eller annan förmån – eller begäran om en sådan – straffbar. Det innebär att det, i fråga om dessa brott, inte finns något utrymme för straffansvar på förberedelsestadiet. I fråga om övriga brott finns det inget behov av att utvidga straffansvaret, eftersom konventionen inte ställer något formellt krav på att osjälvständiga former av brotten skall vara straffbelagda.

4.5 Påföljder och preskriptionsregler m.m.

4.5.1 Preskriptionsregler (artikel 29)

Bedömning: De svenska reglerna om preskription uppfyller kraven i konventionen.

För de brott som behandlas i konventionen skall enligt artikel 29 staterna fastställa en lång preskriptionstid inom vilken talan om ansvar skall ha inletts. Vidare skall det finnas en ännu längre preskriptionstid när den misstänkte undandragit sig lagföring, eller möjlighet att bryta preskriptionen.

I svensk lagstiftning är preskriptionsreglerna i 35 kap. BrB knutna till straffskalan för brotten (1 §). För de nu aktuella brotten är preskriptionstiderna fem år för normalbrott och tio år vid grova brott, om den misstänkte inte har delgetts åtal för brottet.⁷

Har den misstänkte delgetts stämningsansökan gäller andra, längre preskriptionstider (6 §). Preskriptionstiden för brott med högst två års fängelse i straffskalan är då femton år. För brott med högre straffskala är preskriptionstiden trettio år.

Artikeln ställer inte något krav på viss preskriptionstid. Dessutom framhålls det att åtgärderna i fråga skall vidtas när så är lämpligt. De nuvarande reglerna om preskription får anses uppfylla kraven i konventionen.

Innehållet i artikel 29 motsvarar för övrigt artikel 11 punkt 5 i FN:s konvention mot gränsöverskridande brottslighet. När Sverige tillträdde den konventionen gjordes bedömningen att reglerna i 35 kap. BrB uppfyllde konventionens krav (se prop. 2002/03:146 s. 44). Något skäl att nu göra en annan bedömning finns inte.

⁷ Även häktning verkar preskriptionsavbrytande, men det förutsätter att den häktade inte frigges utan att ha fått del av åtalet.

4.5.2 Regler om förverkande (del av artikel 31)

Bedömning: De nuvarande bestämmelserna om förverkande uppfyller kraven i konventionen. Frågan om man i svensk rätt skall införa regler om s.k. utvidgat förverkande är föremål för beredning. Att slutlig ställning inte har tagits i den frågan hindrar inte att Sverige tillträder konventionen. Artikel 31 kräver således inte några lagstiftningsåtgärder.

Artikel 31 behandlar frågor om förverkande och om straffprocessuella åtgärder för att säkra egendom som kan komma att förverkas. Frågor av sistnämnda slag behandlas i avsnitt 4.7. Utgångspunkten för artikel 31 är att eventuella åtgärder skall definieras och genomföras i enlighet med konventionsstatens nationella lagstiftning.

Enligt *punkt 1* skall staterna i största möjliga utsträckning vidta åtgärder för att egendom av följande slag skall kunna förverkas:

- vinning som härrör från brott som straffbeläggs enligt konventionen eller egendom vars värde motsvarar värdet av sådan vinning och
- egendom, utrustning och andra hjälpmedel som använts vid eller är avsedda att användas vid brott som straffbeläggs enligt konventionen.

I *punkterna 4 och 5* föreskrivs att även sådan vinning av brott som har omvandlats eller omsatts till annan egendom eller sammanblandats med annan egendom skall kunna förverkas. Likaså skall enligt *punkt 6* intäkt eller annat utbyte av brott kunna förverkas.

Allmänna regler om förverkande finns i 36 kap. BrB. Förverkande kan antingen ha formen av sakförverkande, då viss utpekad egendom förklaras förverkad, eller värdeförverkande, vilket innebär en betalningsförpliktelse i form av en förklaring att egendom upp till visst värde förklaras förverkad.

Enligt 1 § skall utbyte av brott⁸ förklaras förverkat om det inte är uppenbart oskäligt. Som utbyte av brott räknas enligt 1a § även egendom som trätt i ställe för utbyte, avkastning av utbyte samt avkastning av det som trätt i ställe för utbyte.

Vidare kan det som någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med brott förverkas, om mottagandet utgör ett brott enligt balken. I stället för det mottagna får dess värde förverkas.

Enligt 2 § får egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt balken förklaras förverkad, om det behövs för att förebygga brott eller om det annars finns särskilda skäl. Egendom som har varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott kan också förverkas – även om den inte faktiskt kommit till sådan användning – om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse eller stämpling. Vidare kan egendom som har frambragts genom brott förverkas. I stället för egendomen kan dess värde förverkas.

Möjligheterna till förverkande har nyligen utvidgats, se prop. 2004/05:135, bet. 2004/05:JuU31. Ändringarna syftar bl.a. till att uppfylla åtaganden inom den Europeiska unionen att utvidga möjligheterna att förverka hjälpmedel och vinning vid brott. Ändringarna innebär dels en utvidgning av de materiella möjligheterna att förverka egendom eller värdet av denna, dels att bestämmelserna om förverkande av utbyte av brott skall tillämpas på alla brott för vilka det är föreskrivet fängelse i mer än ett år, om det inte finns avvikande regler.

Den nuvarande lagstiftningen om förverkande täcker kraven i konventionen.

I det nyss nämnda lagstiftningsärendet diskuterades om en muta, som inte har överlämnats från den som har gjort sig skyldig till bestickningen, kan förverkas (prop. 2004/05:135 s. 155). Regeringen fann inte något behov av att införa en möjlighet till

⁸ Uttrycket vinning av brott, som tidigare användes i vissa förverkandebestämmelser, har ersatts med uttrycket utbyte av brott (prop. 2004/05:135 s. 84 f.).

förverkande i sådana fall. Den nu aktuella konventionen kräver inte något förnyat ställningstagande på den punkten.

Enligt *punkt 8* kan staterna överväga att kräva att en brottsling styrker att sådan egendom som misstänks vara vinning av brott eller annan egendom som kan förklaras förverkad har förvärvats på lagligt sätt. Detta gäller dock endast om ett sådant krav är förenligt med principerna i den nationella lagstiftningen.

Den nu aktuella frågan har nära samband med frågan om vad som brukar kallas utvidgat förverkande. Med det avses möjligheten att i vissa fall av allvarliga brott, som genererar vinning, förverka egendom (eller värdet av den) även om sambandet mellan vinningen och brottet inte står helt klart.

Förverkandeutredningen lade i betänkandet Effektivare förverkandelagstiftning (SOU 1999:147) fram ett förslag med den inriktningen. Betänkandet har remissbehandlats, men regeringen har ännu inte tagit slutlig ställning till förslaget i denna del (prop. 2004/05:135 s. 70).

I rambeslutet om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott, vilket har godkänts av riksdagen (prop. 2003/04:166, bet. 2004/05:JuU5), finns i artikel 3 en bestämmelse om utvidgat förverkande. Den syftar till att medlemsstaterna skall utvidga möjligheterna att förverka egendom som tillhör en person som har dömts för mycket allvarliga brott, utan att det behöver visas att egendomen i fråga härrör från ett visst konkret brott. Egendomen skall dock härröra från den dömda personens brottsliga verksamhet. I propositionen presenterades inte några förslag till lagändringar. Regeringen avser att senare återkomma med förslag härom.

Frågan om det skall införas regler som medger utvidgat förverkande och hur dessa i så fall skall utformas är således föremål för fortsatt beredning inom regeringskansliet. Den omständigheten att det inte finns något slutligt ställningstagande i frågan hindrar emellertid inte att Sverige tillträder konventionen, eftersom den inte innehåller något absolut krav på regler om utvidgat förverkande.

I *punkt 9* föreskrivs att bestämmelserna i artikeln inte får tolkas så att de inkräktar på de rättigheter som tillkommer godtroende tredje man. I 36 kap. 5 § BrB anges hos vilka personer egendom får förverkas. Till dessa hör

- gärningsmannen och annan som medverkat till brottet
- den i vars ställe gärningsmannen eller annan medverkande var
- den som genom brottet beretts vinning eller näringsidkare som anges i 36 kap. 4 § BrB

under förutsättning att egendomen tillhörde dem vid tidpunkten för brottet. Ifråga om förverkande av utbyte av brott gäller särskilda regler.

Dessutom kan förverkande riktas mot den som efter brottet förvärvat egendomen genom vissa familjerättsliga förvärv eller som efter brottet förvärvat egendomen på annat sätt och därvid haft vetskap om eller skälig anledning till antagande om egendomens samband med brottet. Särskild rätt till egendom som förklarats förverkad består, om inte även den särskilda rätten förklaras förverkad.

De nu redovisade reglerna ger tillräckligt skydd för godtroende tredje mans rätt. Det finns därför inte något behov av lagändring. En motsvarande bestämmelse finns för övrigt i artikel 12 punkt 8 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Den ansågs inte kräva någon lagstiftningsåtgärd (prop. 2002/03:146 s. 47). Det finns inte något skäl att nu göra en annan bedömning.

4.5.3 Lagföring, rättegång och påföljder m.m. (artiklarna 30 och 41)

Bedömning: Innehållet i artiklarna 30 och 41, som behandlar olika frågor som berör lagföring, verkställighet av påföljd och andra verkningar av lagföring, bör inte föranleda någon lagstiftningsåtgärd.

Lagföring och verkställighet av påföljd m.m.

I artikel 30 *punkt 1* slås det fast att brott som straffbeläggs enligt konventionen skall ha påföljder som är anpassade till brottens svårhet. Enligt *punkt 8* skall detta inte inverka på rätten att utöva disciplinär bestraffning. Som tidigare framhållits uppfyller de svenska straffbestämmelserna kravet på tillräckliga påföljder.

Enligt *punkt 2* skall staterna, i enlighet med sina konstitutionella principer och sin rättsordning, åstadkomma en lämplig balans mellan regler om immunitet och privilegier och möjligheten att utreda, lagföra och bestraffa brott enligt konventionen. Svensk rätt innehåller få bestämmelser om immunitet och privilegier för svenska offentliga tjänstemän eller andra funktionärer. Dessa inskränker sig i huvudsak till regleringen i RF och riksdagsordningen (se bl.a. 4 kap. 8 och 9 §§ RF). Bestämmelserna i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall tar främst sikte på dels personer som åtnjuter straffrättslig eller straffprocessuell immunitet genom Wienkonventionerna, dels anställda och uppdragstagare i vissa internationella organ. Det är således i allt väsentligt fråga om immunitet och privilegier som följer av Sveriges internationella åtaganden. Regleringen står i god överensstämmelse med intentionerna bakom konventionen. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte påkallad.

Punkt 3 behandlar diskretionär prövningsrätt vid lagföring. Den saknar intresse för svenskt vidkommande eftersom det i svensk rätt råder absolut åtalsplikt (20 kap. 6 § RB).

Enligt *punkt 4* skall staterna söka säkerställa att misstänkta och tilltalade som är på fri fot infinner sig i rätten. Enligt 46 kap. 15 § RB kan rätten använda olika påtryckningsmedel för att förhindra den som är tilltalad att infinna sig till huvudförhandling. De medel som anvisas är att kalla den misstänkte vid vite, att besluta att vederbörande skall hämtas till förhandlingen och, om detta inte är tillräckligt, att pröva om vederbörande kan häktas. Enligt 24 kap. 1 § RB kan den som är på sannolika skäl misstänkt för brott, för vilket fängelse i ett år eller mer är föreskrivet, häktas bl.a. om det föreligger flyktfara, dvs. risk för att vederbörande avviker eller på annat sätt undandrar sig lagföring eller straff. Av

de brott som regleras i konventionen har de flesta tillräcklig straffskala för beslut om häktning. Vidare kan den som saknar hemvist i Sverige enligt 24 kap. 2 § 2 RB häktas oberoende av brottets straffskala, om det finns risk att han undandrar sig lagföring eller straff genom att lämna landet. Möjligheterna att använda straffprocessuella tvångsmedel för att säkra den tilltalades närvaro vid rättegången får anses utgöra en tillräcklig garanti för att lagföringen kan genomföras. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte påkallad.

Punkt 5 behandlar frigivning. Där åläggs staterna att beakta den allvarliga karaktären hos brott enligt konventionen vid beslut om förtida eller villkorlig frigivning från straff.

Utöver den i 11 kap. 13 § RF reglerade möjligheten för regeringen att i ett enskilt fall genom nåd efterge eller mildra en brottspåföljd finns det inte några regler om förtida frigivning. Vid handläggningen av nådeärenden är karaktären av det brott som påföljden avser en viktig utgångspunkt.

Reglerna om villkorlig frigivning finns i 26 kap. 6 och 7 §§ BrB. Den som avtjänar ett fängelsestraff skall enligt huvudregeln frigis när två tredjedelar av strafftiden, dock minst en månad, har avtjänats. Om den dömda själv begär det, får den villkorliga frigivningen skjutas upp. Vid vissa typer av fängelsestraff, som saknar intresse i detta sammanhang,⁹ får någon villkorlig frigivning inte ske. Om den dömda i väsentlig grad bryter mot vad som gäller för verkställigheten i anstalt får tidpunkten för frigivning enligt 26 kap. 7 § BrB skjutas fram. Beslut härom fattas normalt av Kriminalvårdsstyrelsen. Frigivningen får senareläggas med högst femton dagar varje gång. Bestämmelserna om villkorlig frigivning utgår från den faktiska verkställigheten och tar således ingen hänsyn till vilken typ av brott straffet avser. Indirekt uppstår emellertid en sådan effekt då straffet normalt sett är längre ju allvarligare brottet är.

⁹ Fängelse som utgör förvandlingsstraff för böter och sådant fängelsestraff som ådöms tillsammans med skyddstillsyn enligt 28 kap. 3 § BrB.

Eftersom det svenska systemet för villkorlig frigivning inte ger utrymme för någon diskretionär prövning finns det inte anledning att vidta någon lagstiftningsåtgärd.

I *punkt 9* slås fast att rubriceringen av de brott som straffbeläggs enligt konventionen och principerna för vad som är straffbart bestäms i nationell lagstiftning.

Enligt *punkt 10* skall staterna sträva efter att främja återanpassningen av personer som döms för brott enligt konventionen. En sådan inställning står i god överensstämmelse med de grundläggande principerna för hur svensk kriminalvård skall bedrivas, se t.ex. 4 § lagen (1974:203) om kriminalvård i anstalt.

Den nu aktuella artikeln överensstämmer, med undantag för punkt 6 (som behandlas i det följande), i stora delar med innehållet i artikel 11 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I lagstiftningsärendet angående tillträde till den konventionen ansågs bestämmelserna om lagföring, rättegång och påföljder inte kräva några lagstiftningsåtgärder (prop. 2002/03:146 s. 43 f.). Det finns inget skäl att göra en annan bedömning nu.

Beaktande av utländska domar

I artikel 41 föreskrivs att konventionsstaterna får vidta lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att möjliggöra att eventuella tidigare fällande domar i andra konventionsstater skall kunna beaktas i brottmålsförfaranden som rör brott enligt konventionen. Den innehåller således inga bindande åtaganden.

Vid straffmätningen har en domstol viss möjlighet att ta hänsyn till den tilltalades tidigare brottslighet. I första hand skall detta ske genom påföljdsvalet eller, i förekommande fall, genom beslut om förverkande av villkorlig frigivning. Om dessa möjligheter inte står till buds eller är uttömda kan, enligt 29 kap. 4 § BrB, domstolen i skälig utsträckning ta hänsyn till att den tilltalade tidigare har gjort sig skyldig till brott. Härvid skall särskilt beaktas vilken omfattning den tidigare brottsligheten har haft, vilken tid som har förflutit mellan brotten samt om den nya och

tidigare brottsligheten är likartade eller om brottsligheten i båda fallen är särskilt allvarlig.

Den nu redovisade bestämmelsen har tillkommit för att göra det möjligt för domstolarna att i tillräcklig utsträckning ta hänsyn till domar som har meddelats här i landet. Det finns emellertid inte något i ordalydelsen som hindrar att även utländska domar beaktas, om detta i det enskilda fallet skulle visa sig vara relevant.

Det kan tilläggas att det förbättrade rättsliga samarbetet mellan framför allt medlemsstaterna inom den Europeiska unionen innebär att man kan förvänta sig att uppgifter om domar och utdrag av brottsregister från andra länder på sikt kommer att bli tillgängliga i allt större utsträckning. Inom unionen diskuteras nu ett av kommissionen framlagt förslag till rambeslut om beaktande av fällande domar avkunnade i en av Europeiska unionens medlemsstater vid ett brottmålsförfarande i en annan medlemsstat. Några förhandlingar om rambeslutet har ännu inte påbörjats.

Artikel 41 innebär, som nyss nämnts, inte några bindande åtaganden. Artikel 22 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet har ett likartat innehåll. Den artikeln har inte ansetts kräva någon lagändring (prop. 2002/03:146 s. 57). Det finns inte något skäl att göra en annan bedömning nu.

Mot bakgrund av det utvecklingsarbete som pågår ter det sig inte lämpligt att i detta sammanhang överväga några lagstiftningsåtgärder.

Frågor med arbetsrättslig anknytning

I artikel 30 *punkt 6* regleras en helt annan fråga, nämligen möjligheten att ingripa med arbetsrättsliga åtgärder i samband med lagföring av offentliga tjänstemän. I den utsträckning det är förenligt med grundprinciperna i dess rättsordning skall varje stat överväga att införa förfaranden genom vilka en offentlig tjänsteman, som är anklagad för ett brott enligt konventionen, får avskedas, suspenderas eller omplaceras.

När det gäller den nu aktuella frågan måste man skilja mellan å ena sidan den som är anställd och å andra sidan den som har valts till ett uppdrag.

För den som har valts till ett uppdrag hos staten eller en kommun, med vilket följer myndighetsutövning, finns regler i 20 kap. 4 § BrB om skiljande från uppdraget. Den som har ett sådant uppdrag får genom beslut av domstol skiljas från uppdraget, om han har begått brott för vilket är föreskrivet fängelse i två år eller däröver och han genom brottet har visat sig uppenbart olämplig att inneha uppdraget. Bestämmelsen är tillämplig på exempelvis riksdagsmän och valda ledamöter i kommunala eller landstingskommunala församlingar. Beslut om skiljande från uppdraget meddelas i det brottmål i vilket ansvarsfrågan prövas.

Den nu aktuella bestämmelsen är tillämplig på nämndemän, även om detta inte framgår särskilt tydligt (för en närmare beskrivning av förarbetsuttalanden m.m., se SOU 2002:61 s. 167). Nämndemannakommittén har i nyssnämnda betänkande föreslagit att det i RB införs dels en regel om vilka lämplighetskrav som ställs på en nämndeman, dels en regel som ger den domstol där nämndemannen tjänstgör möjlighet att entlediga en nämndeman som dömts för brott till annan påföljd än böter. Betänkandet har remissbehandlats. Förslagen bereds för närvarande i Justitiedepartementet.

Beträffande anställda i offentlig tjänst finns det, som tidigare nämnts, regler om skiljande från anställningen dels i LAS, dels i fullmaktslagen.

Den som är anställd med fullmakt får enligt 7 § fullmaktslagen avskedas, varvid reglerna i LAS skall tillämpas. I fråga om ordinarie domare skall reglerna i 11 kap. 5 § RF om vad som får läggas till grund för avskedande tillämpas. Den som är anställd med fullmakt kan också under vissa, i lagen angivna, omständigheter stängas av från sin anställning, bl.a. om åtgärd vidtas för att åtal skall väckas för en gärning som kan leda till avskedande (10 §). Däremot kan en fullmaktshavare inte sägas upp på grund av personliga skäl.

Numera är bara några få kategorier som anställs med fullmakt. Den enskilt största gruppen är ordinarie domare (3 § fullmaktslagen). I övrigt bestämmer regeringen vilka som skall anställas med fullmakt. Tidigare var betydligt fler inom den statliga förvaltningen anställda med fullmakt.¹⁰ I takt med att dessa byter anställning, går i pension eller lämnar yrkeslivet av andra skäl upphör fullmakterna.

För andra kategorier i offentlig tjänst tillämpas reglerna i LAS om uppsägning och avskedande. Enligt 18 § LAS får en arbetstagare avskedas om han grovt åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren. Brott av allvarigare slag är normalt grund för avskedande. Vid brott som riktar sig direkt mot arbetsgivaren eller dennes verksamhet kan avskedande som regel ske även vid mindre allvarliga brott. Man ser allvarligt också på brott på arbetsplatsen mot arbetskamrater.

Numera finns det inte någon generell möjlighet att avstänga offentliganställda som misstänks för brott från tjänstgöringen, utöver vad som i allmänhet gäller enligt LAS i samband med att åtgärder vidtas för att avskeda en arbetstagare. En närmare redogörelse för tidigare och nuvarande lagstiftning samt dess förarbeten finns i JO 2002/03 s. 182.

I sina remissyttranden angående en översyn av Statens ansvarsnämnd aktualiserade såväl JO som ansvarsnämnden frågan av avstängning av offentliganställda som omfattas av LOA men inte av fullmaktslagen. Bakgrunden till detta var att JO i nyssnämnda ärende på eget initiativ hade tagit upp frågan om grunden för ett beslut av Statens ansvarsnämnd att avstänga en kammaråklagare från arbetet. Såväl ansvarsnämnden som JO konstaterade att lagstiftarens intentioner synes ha varit att det liksom tidigare skall finnas möjlighet att avstänga arbetstagare från tjänstgöring utan samband med att åtgärd vidtas för uppsägning eller avskedande, men att det saknas uttryckligt lagstöd för avstängning i dessa fall. Eftersom JO delade ansvarsnämndens uppfattning att det finns ett klart behov av att i vissa fall kunna av-

¹⁰ Detta gällde t.ex. många befattningshavare inom Försvarsmakten och inom vissa delar av utbildningsväsendet.

stänga en offentliganställd som inte omfattas av fullmaktslagen, överlämnade han beslutet till regeringen (JO 2002/03 s. 82).

I prop. 2002/03:47 om Statens ansvarsnämnds funktioner och kompetensområde m.m. konstaterade regeringen att frågan om avstängning inte hade behandlats i den remitterade promemorian och att den krävde ytterligare överväganden innan regeringen kunde ta ställning i saken (s. 10). Frågan är alltså föremål för beredning inom regeringskansliet.

I fråga om några särskilda yrkesgrupper finns det dock möjlighet att skilja arbetstagaren från arbetsuppgifterna med stöd av 31 § LOA respektive 9 § fullmaktslagen, om det är nödvändigt med hänsyn till landets bästa. Arbetstagaren mister inte sin anställning genom ett sådant beslut, men han får inte behålla sina arbetsuppgifter. Bestämmelsen gäller enbart för arbetstagare inom polisväsendet, utrikesförvaltningen, Försvarsmakten och vissa i lagen uppräknade organ med nära anknytning till Försvarsmakten. Möjligheten att besluta om skiljande från arbetsuppgifterna är inte knuten till misstanke om brott men torde kunna tillämpas i ett sådant fall.

LOA innehåller, som redovisats i avsnitt 4.2.1, regler om disciplinansvar som är tillämpliga på arbetstagare oavsett deras anställningsform. Disciplinansvaret utövas av arbetsgivaren. I fråga om vissa offentliganställda utövas disciplinansvaret av Statens ansvarsnämnd (34 § LOA). Detta gäller bl.a. domare och åklagare.

De möjligheter som finns att med stöd av arbetsrättsliga regler kunna ingripa mot den som utövar offentlig makt får anses uppfylla åtagandena i konventionen. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

Enligt *punkt 7* skall staterna, när det är motiverat med hänsyn till brottets svårhet och är förenligt med grundprinciperna i dess rättsordning, överväga att införa möjlighet att genom domstolsbeslut förklara personer, som har dömts för brott enligt konventionen, obehöriga att för viss tid inneha offentlig tjänst eller tjänst i ett företag som helt eller delvis ägs av staten.

Enligt svensk rätt finns det inte någon möjlighet att hindra en person att söka anställning i offentlig tjänst, i statliga företag eller i företag som helt eller delvis ägs av staten. Det finns visserligen bestämmelser om näringsförbud men dessa har ett annat tillämpningsområde.

Frågan om en person är lämpad att inneha viss tjänst avgörs vid anställningsförfarandet. Har en person dömts för brott som kan ha betydelse för tjänsteutövningen ligger det i sakens natur att detta vägs in i bedömningen av den sökandes lämplighet för anställningen. Det är emellertid inte självklart att uppgifter om brottsbelastning kommer till den presumptive arbetsgivarens kännedom. Enligt 6 § lagen (1998:620) om belastningsregister kan regeringen föreskriva att myndighet för visst slag av ärenden har rätt att få uppgifter ur registret, antingen i form av utdrag eller genom direktåtkomst. Endast i fråga om ett fåtal befattningar i offentlig tjänst ställs det krav på att den som söker anställning är skyldig att visa att han är ostraffad.¹¹ Offentliga arbetsgivare har i vissa fall rätt att, efter samtycke av den enskilde, begära utdrag ur polisens register.

Den svenska arbetsrätten bygger i stor utsträckning på principen om avtalsfrihet, vilket även gäller den offentliga sektorn. Mot den bakgrunden skulle det, som tidigare framhållits, vara främmande för svensk lagstiftning att införa generella regler som ger domstolar rätt att ingripa i denna frihet. Det skulle därför inte vara förenligt med grundprinciperna i den svenska lagstiftningen att, utöver vad som redan följer av reglerna i LAS, LOA och fullmaktslagen, lägga fast regler för enskildas anställningsförhållanden. Innehållet i punkt 7 bör därför inte föranleda några lagstiftningsåtgärder.

¹¹ Se lagen (2000:873) om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg.

4.5.4 Juridiska personers ansvar (artikel 26)

Bedömning: Svensk rätt uppfyller konventionens krav i fråga om ansvar för juridiska personer. Det behövs därför inte någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 26 ålägger staterna att, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, vidta åtgärder för att juridiska personer skall kunna ställas till ansvar för medverkan i gärningar som straffbeläggs enligt konventionen. Sådant ansvar kan vara straffrättsligt, civilrättsligt eller administrativt. Ansvaret för juridiska personer skall inte inverka på det straffrättsliga ansvaret för de fysiska personer som har begått brotten. Det skall finnas effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder för juridiska personer, innefattande ekonomiska påföljder.

Enligt svensk rätt kan juridiska personer inte dömas till straffansvar. Däremot kan de åläggas ekonomiska sanktioner av olika slag.

För brott som har begåtts i utövningen av näringsverksamhet kan näringsidkaren på yrkande av åklagaren åläggas företagsbot. Reglerna om företagsbot finns i 36 kap. BrB. Förutsättningarna för att ålägga någon företagsbot är dels att brottsligheten har inneburit ett grovt åsidosättande av de särskilda skyldigheter som är förenade med verksamheten eller annars varit av allvarligt slag, dels att näringsidkaren inte har gjort vad som skäligen kunnat krävas för att förebygga brottsligheten (7 §). Om brottsligheten har varit riktad mot näringsidkaren själv, eller om det annars skulle vara uppenbart oskäligt, skall företagsbot inte åläggas.

En företagsbot skall vara lägst 10 000 och högst tre miljoner kronor (8 §). När storleken av boten bestäms skall särskild hänsyn tas till brottslighetens art, omfattning och förhållande till näringsverksamheten (9 §). Företagsbot kan i vissa fall efterges eller sättas lägre än vad som följer av huvudregeln (10 §).

Vidare finns det en särskild möjlighet att enligt 36 kap. 4 § BrB förverka ekonomiska fördelar som uppkommit för näringsidkare vid brott i näringsverksamhet, även om de grundläggande förutsättningarna för förverkande inte är uppfyllda. Detta gäller

dock inte om förverkande skulle vara oskäligt. Vid denna bedömning skall bl.a. beaktas om det finns anledning att anta att någon annan betalningsskyldighet, som svarar mot de ekonomiska fördelarna av brottet, kommer att åläggas näringsidkaren eller annars fullgöras av denne.

Företagsbotsutredningen avlämnade år 1997 ett betänkande, Straffansvar för juridiska personer (SOU 1997:127), i vilket utredningen föreslog att reglerna om företagsbot skulle ersättas med ett helt nytt system med straffansvar för juridiska personer. Under remissbehandlingen av betänkandet riktades kritik mot att utredningen inte hade närmare övervägt om det i stället var möjligt att effektivisera det nuvarande systemet. För att få underlag att bedöma den frågan utarbetades en promemoria med förslag till sådana ändringar (Ds 2001:69; Företagsbot). Även promemorian har remissbehandlats. Regeringen har ännu inte tagit ställning till förslagen.

Artikel 26 i konventionen motsvarar artikel 10 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I propositionen om tillträde till den konventionen framhölls det att artikeln har en generell utformning, att den får genomföras i enlighet med grundsatserna i nationell lagstiftning samt att detta ger konventionsstaterna stor frihet att tolka bestämmelsen när den skall genomföras. Regeringen ansåg att reglerna om företagsbot väl täckte de åtaganden som artikel 10 innehöll, varför någon lagstiftningsåtgärd inte ansågs nödvändig (prop. 2002/03:146 s. 42 f.). Riksdagen ställde sig bakom den bedömningen. Innehållet i artikel 26 är nära nog identiskt med det i artikel 10 i konventionen mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Något skäl att nu göra en annan bedömning av lagstiftningsbehovet finns inte.

Det kan tillfogas att när frågan om ansvar för juridiska personer har aktualiserats i tidigare lagstiftningsärenden (se t.ex. prop. 2003/04:70 s. 22) har regeringen och riksdagen också gjort den bedömningen att reglerna om företagsbot uppfyller krav av det slag som ställs i den nu aktuella artikeln.

4.5.5 Domsrätt (artikel 42)

Bedömning: Den svenska lagstiftningen uppfyller kraven i konventionen när det gäller domsrätt.

Enligt artikel 42 *punkt 1* skall konventionsstaterna vidta åtgärder för att kunna utöva domsrätt över brott enligt konventionen dels när brottet har förövats inom statens territorium, dels när brottet har förövats ombord på ett fartyg som för statens flagg eller ombord på ett luftfartyg som var registrerat i staten när brottet begicks.

I *punkt 2* anges i vilken utsträckning staterna får vidta åtgärder för att även kunna utöva domsrätt över andra brott enligt konventionen. Detta kan ske

- när brottet har förövats mot en medborgare i konventionsstaten
- när brottet har förövats av en medborgare i konventionsstaten eller en statslös person med hemvist där
- vid medhjälp, anstiftan, stämpling och försök till vissa former av tvätt av vinning av brott, som har förövats utanför konventionsstatens territorium i avsikt att begå brott där, eller
- när brottet är riktat mot konventionsstaten.

I *punkterna 3 och 4* föreskrivs vidare att staterna skall kunna utöva domsrätt över brott begångna av en misstänkt person som befinner sig inom dess territorium, för det fall att staten inte utlämnar personen i fråga på grund av att denne är medborgare i staten.

Om flera stater genomför utredning eller lagföring eller vidtar rättsliga åtgärder med anledning av samma gärning skall de enligt *punkt 5* samråda för att, om så är lämpligt, kunna samordna sina åtgärder.

Konventionen utesluter inte att staterna har mera långtgående jurisdiktionsregler.

De svenska reglerna om domsrätt är vidsträckta, vilket innebär att det generellt sett finns goda möjligheter för svenska myndigheter att ingripa även mot brott som har begåtts utomlands. Reglerna om tillämpligheten av svensk lag finns i 2 kap. BrB. En-

ligt 1 § omfattar den svenska domsrätten alla brott som har begåtts på svenskt territorium, samt brott som det finns skäl att anta har begåtts inom riket. Brott ombord på ett svenskt fartyg eller luftfartyg omfattas enligt 3 § första stycket 1 av svensk domsrätt utan några inskränkningar.

Den svenska domsrätten omfattar vidare brott som svenska medborgare och utlänningar med hemvist i Sverige har begått utomlands (2 § första stycket 1). I dessa fall krävs det dubbel straffbarhet. Undantag har gjorts för brott som har begåtts inom område som inte tillhör någon stat, om det för brottet enligt svensk lag inte kan följa svårare straff än böter. Svensk domsrätt tillämpas också, under de förutsättningar som nyss har angetts, på bl.a. utlänning utan hemvist i Sverige som efter brottet har blivit svensk medborgare eller tagit hemvist här samt på medborgare i annat nordiskt land som vistas i Sverige (2 § första stycket 2).

Brott som inte har begåtts på någon stats territorium omfattas även i andra fall än som nyss har sagts av svensk domsrätt enligt 3 § första stycket 5, men endast om brottet har förövats mot en svensk medborgare, svensk sammanslutning eller enskild inrättning eller mot utlänning med hemvist i Sverige.

I 4 § föreskrivs att ett brott anses vara begånget där den brottsliga handlingen företogs, liksom även där brottet fullbordades eller vid försök där det tilltänkta brottet skulle ha fullbordats.

Reglerna om svensk domsrätt har nyligen setts över av Internationella straffrättsutredningen (Internationella brott och svensk jurisdiktion; SOU 2002:98). Utredningen har lagt fram förslag till helt ny lydelse av 2 kap. BrB, eftersom de nuvarande reglerna anses svåröverskådliga. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande i Justitiedepartementet. Förslagen innebär i sak inga förändringar som har betydelse för detta ärende.

De befintliga reglerna om domsrätt uppfyller de bindande kraven i punkt 1 i artikeln. Regelsystemet står också i god överens-

stämmelse med de övriga punkterna. Det finns därför inte något behov av lagstiftningsåtgärder.

Artikel 15 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet innehåller krav av samma slag som den nu aktuella artikeln. I lagstiftningsärendet angående tillträde till den konventionen gjordes samma bedömning angående svensk domsrätt som redovisas här (prop. 2002/03:146 s. 51).

4.6 Andra frågor med anknytning till brottsbekämpningen

4.6.1 Skydd av vittnen m.fl. (artiklarna 32 och 33)

Bedömning: Den nuvarande lagstiftningen uppfyller kraven i konventionen. Frågan om Sverige skall ha ett särskilt program för vittnesskydd övervägs i regeringskansliet. Att slutlig ställning inte har tagits i denna fråga hindrar inte att Sverige ratificerar konventionen. Innehållet i artiklarna 32 och 33 bör därför inte föranleda någon åtgärd.

Skydd av vittnen och målsägande

Enligt *punkt 1* i artikel 32 skall staterna, i enlighet med sin nationella rättsordning, ge vittnen och sakkunniga som avger vittnesmål om brott enligt konventionen ett effektivt skydd mot repressalier och hot. Motsvarande skydd skall beredas deras anhöriga. Med vittnen likställs enligt *punkt 4* brottsoffer som är vittnen. I *punkt 2* anges olika åtgärder som kan vidtas, exempelvis förfaranden för fysiskt skydd av vittnen och skydd för deras identitet och vistelseort. Vidare nämns regler som medger att vittnesmål kan lämnas med hjälp av modern kommunikationsteknologi. Det understryks att åtgärder av nu aktuellt slag inte får inkräkta på den misstänktes rätt till försvar. Enligt *punkt 3* bör staterna även överväga att sluta avtal eller överenskommelser

med andra stater om vittnesskydd. Enligt *punkt 5* skall brottsoffren ha möjlighet att framföra sina synpunkter och farhågor.

En grundläggande förutsättning för att lagföringen av brottslingar skall fungera effektivt är att målsägande och vittnen känner sig väl behandlade och att de kan avge sina utsagor under tryggande former. Utan medverkan från bevispersoner försvåras bekämpningen av framför allt grov och organiserad brottslighet avsevärt. Förekomsten av våld och hot mot bevispersoner kan leda till att dessa väljer att inte samarbeta med de brottsbekämpande myndigheterna eller samarbetar i minsta möjliga utsträckning. Det är därför viktigt att kunna erbjuda rimligt skydd för bevispersoner. I de flesta fall räcker det med begränsade åtgärder, men i undantagsfall kan bevispersonerna behöva långsiktig hjälp för att undkomma mycket allvarliga hot.

Under de senaste tio åren har åtskilliga åtgärder vidtagits för att förbättra förhållandena för bevispersoner. Som exempel kan nämnas att man numera iakttar betydligt större försiktighet med att sprida uppgifter om målsägandes och vittnens bostadsadresser och i stället anger adressen till en polismyndighet, åklagarkammare eller ett juridiskt ombud, genom vilken vederbörande kan kontaktas. Även identiteten kan behöva skyddas i vissa fall. Det finns olika metoder för att skydda bevispersoners identitet och vistelseort. Detta kan ske genom s.k. spärmarkering, vilket innebär att uppgifter om personen inte lämnas ut utan särskild prövning, och kvarskrivning enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:481). Lagen (1991:483) om fingerade personuppgifter kan användas om en person riskerar att utsättas för allvarlig brottslighet som riktar sig mot dennes liv, hälsa eller frihet och till följd av detta behöver byta identitet. För en närmare beskrivning av de nu nämnda möjligheterna att skydda bevispersoners personuppgifter, se SOU 2004:1 s. 87 f. Polisen bedriver också ett aktivt arbete med att skydda hotade personer genom att utrusta dem med s.k. trygghetspaket. I undantagsfall kan hotade personer få personskydd.

Ett annat sätt att skydda bevispersoner är att se till att de får lämna sina utsagor under bästa möjliga förutsättningar. Genom

lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens har skapats en möjlighet för domstolar att genomföra förhandling i brottmål utan att en målsägande eller ett vittne, eller någon annan person som skall höras angående bevisning, måste inställa sig personligen vid rättegången. Enligt 2 § får en part delta i förhandling genom videokonferens. Likaså finns det enligt 5 § möjlighet att ta upp bevisning genom videokonferens. I båda fallen krävs dock att förfarandet är lämpligt med hänsyn till ändamålet med partens inställelse och övriga omständigheter respektive med hänsyn till bevisningens art och övriga omständigheter. Lagen är ett exempel på hur man med hjälp av modern teknik kan låta personer som är hotade avlägga vittnesmål eller andra utsagor på sådant sätt att deras vistelseort inte röjs. Det finns förslag om att försöksverksamheten med videokonferens skall resultera i permanent lagstiftning.

Om en part eller ett vittne inställer sig personligen vid förhandlingen, och det finns anledning att anta att personen av rädsla eller annan orsak inte fritt berättar sanningen på grund av en parts eller åhörare närvaro, eller om en part eller åhörare hindrar vittnet i hans berättelse genom att falla honom i talet eller på annat sätt, finns det möjlighet att med stöd av 36 kap. 18 § RB låta personen avge sin utsaga utan dennes närvaro. Det är inte ovanligt att vittnen och målsägande är rädda för den misstänkte och begär att få avge sin utsaga i dennes frånvaro. Såväl den misstänkte som andra parter har emellertid rätt att få del av vad som sägs under ett sådant förhör. Detta brukar normalt ordnas genom s.k. medhörning, vilket innebär att den misstänkte/parten får lyssna på utsagan genom en högtalaranläggning.

Av hänsyn till den misstänkte och hans rätt till försvar godtas däremot inte att målsägande och vittnen avger sina utsagor anonymt. En sådan ordning skulle komma i konflikt med de grundläggande principerna för ett rättssamhälle. Se närmare om de överväganden som gjorts i denna fråga i prop. 1993/94:143 s. 43 f. Se även SOU 1998:40 s. 325 f. och JO 2002/03 s. 67.

Personsäkerhetsutredningen har utrett frågan om hur man bättre kan tillgodose säkerheten för bevispersoner. Utredningen

lämnar i sitt slutbetänkande (SOU 2004:1, Ett nationellt program om personsäkerhet) förslag till nya regler för skydd av vittnen och andra bevispersoner. Utredningen föreslår att man skall skapa ett särskilt program för skydd av hotade personer. Ett s.k. vittnesprogram är en grundläggande förutsättning för internationellt utbyte som gäller skydd av bevispersoner. Det föreslagna programmet skall kunna tillämpas på misstänkta, tilltalade, målsägande, vittnen och andra som medverkar i förundersökning eller rättegång rörande grov eller organiserad brottslighet. För att programmet skall få användas skall det finnas en påtaglig risk för brottslighet som riktar sig mot bevispersonen eller en närståendes liv, hälsa, frihet eller frid. Det ställs också krav på att de uppgifter som bevispersonen lämnar skall ha betydelse för åtal och fällande dom. Programmet innebär att bevispersonen och eventuella närstående får hjälp med de säkerhetsåtgärder som bedöms vara nödvändiga och möjliga att genomföra. Förslaget motsvarar de vittnesprogram som finns i vissa andra länder.

Ett program av nu beskrivet slag är alltså en grundläggande förutsättning för att Sverige skall kunna sluta bilaterala avtal och andra överenskommelser om vittnesskydd med andra länder. I brist på program finns det för närvarande inte några sådana överenskommelser.

Personsäkerhetsutredningens betänkande har remissbehandlats och övervägs för närvarande i Justitiedepartementet.

De redan befintliga möjligheterna att skydda vittnen och målsägande får anses vara tillräckliga för att uppfylla kraven i konventionen. Som framgått övervägs ytterligare förbättringar i skyddet av vittnen och andra bevispersoner. Att slutlig ställning inte har tagits i frågan om ökat skydd hindrar således inte att Sverige tillträder konventionen.

Det bör i sammanhanget anmärkas att artikel 24 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet har samma innehåll som den nu aktuella artikeln. Vid ratificeringen av den konventionen gjordes bedömningen att det inte krävdes några lagstiftningsåtgärder (prop. 2002/03:146 s. 57 f.). Det finns inget skäl att nu göra en annan bedömning.

Skydd för anmälare

Staterna skall enligt artikel 33 överväga åtgärder för att skydda personer som i god tro anmäler brott enligt konventionen mot orättvis behandling.

Det viktigaste skyddet för en anmälare har denne genom den tidigare redovisade bestämmelsen om övergrepp i rättssak (se avsnitt 4.3.7). Den skyddar för det första anmälaren mot hot och våld. En anmälare som har avgett en utsaga vid förhör inför polisen eller annan myndighet skyddas även mot trakasserier av olika slag.

Något som också är viktigt i sammanhanget är att personer i offentlig tjänst kan använda sin grundlagsskyddade rätt att antingen själva i tryckt skrift avslöja oegentligheter och andra missförhållanden eller att lämna uppgifter härom till exempelvis en tidning eller ett annat medieföretag, se 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen (TF) och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen (YGL). Den som lämnar sådana uppgifter har rätt till anonymitet (3 kap. TF respektive 2 kap. YGL). Meddelarfriheten innefattar även rätt att röja sekretessbelagda uppgifter, utom i de fall dessa är föremål för s.k. kvalificerad sekretess (se 16 kap. 1 § sekretesslagen). En myndighet eller annat allmänt organ får inte i strid med grundlagarna efterforska vem som har lämnat uppgifter för publicering (3 kap. 4 § TF och 2 kap. 4 § YGL). Den som uppsåtligen bryter mot efterforskningsförbudet kan dömas till böter eller fängelse högst ett år (3 kap. 5 § andra stycket TF och 2 kap. 5 § andra stycket YGL). Som ett utflöde av grundlagsskyddet anses en offentligrättslig arbetsgivare inte ha rätt att vidta repressalier mot en arbetstagare för att denne lämnat uppgifter för publicering.

Vidare bör framhållas att bestämmelserna om sekretess under förundersökning (främst reglerna i 5 kap. 1 § och 9 kap. 17 § sekretesslagen) innebär att namnet på en anmälare normalt skyddas under förundersökningen.

Inte heller i de fall där åtal väcks är det alltid nödvändigt att avslöja vem som anmält brottet. Om uppgiften inte tas in i för-

undersökningsprotokollet blir den som regel inte offentlig, men den kan aldrig undanhållas den tilltalade.

Av det sagda följer att risken för att anmälare skall drabbas av trakasserier är begränsad.

Vad som också skulle kunna diskuteras är arbetsrättsliga regler som, utöver vad som redovisats ovan, bereder anmälare skydd mot ingripanden från arbetsgivarens sida. Behovet av sådana regler kan emellertid ifrågasättas. Enligt LAS skall det finnas saklig grund för uppsägning (15 §). För avskedande krävs det att arbetstagaren grovt har åsidosatt sina åligganden mot arbetsgivaren (18 §). Såväl vid uppsägning som vid avskedande får arbetsgivarens beslut inte grundas på omständigheter som denne har känt till under en längre tid; normalt två månader. Risken för att en anmälare skulle förlora sitt arbete enbart på grund av en anmälan om korruption är därför försumbar. Även risken för att arbetstagaren skall utsättas för annan orättvis behandling från arbetsgivarens sida torde vara liten. Det bör erinras om att det i praxis har fastslagits att omplaceringar av personliga skäl med ingripande verkningar för arbetstagaren kan underkastas rättslig prövning på ett sätt som påminner om vad som gäller vid uppsägning. I sådana fall krävs det objektivt godtagbara skäl för åtgärden (AD 1978 s. 89). Det finns därför inte anledning att vidta några särskilda åtgärder.

I Europarådets civilrättsliga konvention om korruption finns en artikel med likartat innehåll (artikel 9). I det lagstiftningsärendet gjordes bedömningen att de lagregler och den praxis som finns uppfyller kraven på skydd (prop. 2003/04:70 s. 47). Det finns inte något skäl att göra en annan bedömning nu.

4.6.2 Konsekvenser av korruptionsbrott (artiklarna 34 och 35)

Bedömning: Innehållet i artiklarna 34 och 35 bör inte föranleda några lagstiftningsåtgärder.

I artikel 34 föreskrivs att staterna skall vidta åtgärder för att ge sig i kast med följderna av korruption. Staterna bör betrakta korruption som en omständighet av betydelse i en rättegång som rör ogiltigförklaring eller upphävande av kontrakt eller återkallelse av koncession eller motsvarande tillstånd. Hänsyn skall dock tas till rättigheter som tredje man har förvärvat i god tro.

I lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (avtalslagen) finns det regler om rättshandlingars ogiltighet. Om den mot vilken en rättshandling har företagits har framkallat denna genom svikligt förledande eller insett, eller bort insett, att den som företog rättshandlingen blivit svikligen förledd till denna av någon annan skall, enligt 30 § avtalslagen, rättshandlingen inte vara gällande mot den förledd. Om den, mot vilken rättshandlingen har företagits, svikligen har uppgett eller förtigit omständigheter som kunde antas ha betydelse för rättshandlingen skall han anses därigenom ha framkallat denna, om det inte visas att det svikliga förfarandet inte inverkat på rättshandlingen. Den nu nämnda bestämmelsen om svek torde kunna aktualiseras i fall där korruption haft betydelse för ett avtals tillkomst.

Den svenska processrätten bygger på principen om fri bevisprövning, vilken innebär att det inte finns några formella hinder mot att åberopa bevisning av visst slag. En part har därför stor frihet att anföra omständigheter och föra bevisning, så länge det är fråga om uppgifter som är relevanta för prövningen av saken.

Om ett förvaltningsbeslut har blivit oriktigt, och det har sin grund i korruption, kan beslutet normalt inte omprövas (se 26 § förvaltningslagen; 1986:223). Detta beror på att ett indraget tillstånd eller liknande är till nackdel för enskild part. Däremot utgör en sådan omständighet ofta grund för att beslutet kan ändras

med stöd av en materiell regel, se t.ex. 5 kap. yrkestrafiklagen (1998:490) om återkallelse av tillstånd m.m.

De nu redovisade reglerna innebär att syftet med artikeln är uppnått. Den kräver således inte några lagstiftningsåtgärder.

I artikel 35 föreskrivs att staterna skall se till att enheter eller personer som har vållats skada till följd av en korruptionshandling har rätt att inleda åtgärder mot dem som bär ansvaret för skadan, i syfte att få ersättning.

De regler om skadestånd som är av intresse i detta sammanhang finns i skadeståndslagen (1972:207). Huvudregeln är att den som uppsåtligen eller av vårdslöshet vållar person- eller sakskada skall ersätta skadan, 2 kap. 1 §. I 2 kap. 2 § föreskrivs vidare att den som genom brott vållar ren förmögenhetsskada skall ersätta skadan. Skadeståndsansvaret för arbetsgivare och det allmänna regleras i 3 kap. Den som har arbetstagare i sin tjänst skall enligt 3 kap. 1 § 2 ersätta ren förmögenhetsskada som arbetstägaren i tjänsten vållat genom brott. Vidare skall staten eller kommun ersätta personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada som har vållats genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning (3 kap. 2 §).

Möjligheterna att i en brottmålsrättegång föra talan om skadestånd regleras i 22 kap. RB. I samband med åtal får talan om enskilt anspråk föras mot den misstänkte eller annan. Grundas anspråket på brott är åklagaren skyldig att på målsägandens begäran förbereda och utföra dennes talan, om det kan ske utan väsentlig olägenhet och anspråket inte är uppenbart obefogat.

En målsägande kan välja om han vill utnyttja möjligheten att föra skadeståndstalan i brottmålsprocessen eller att väcka sådan talan i civilrättslig ordning. Det förhållandet att frågan om skadestånd inte har tagits upp till behandling i brottmålsprocessen – vilket ofta har praktiska orsaker – hindrar således inte den skadelidande från att väcka civilrättslig talan.

De nu redovisade reglerna får anses uppfylla kraven i konventionen.

4.6.3 Specialiserad brottsbekämpning (artikel 36)

Bedömning: Sverige uppfyller kravet på en specialiserad brottsbekämpande funktion med tillräcklig självständighet.

Enligt artikel 36 skall staterna, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, se till att det finns brottsbekämpande organ eller personer som är specialiserade på bekämpning av korruption. Dessa organ eller personer skall ha den självständighet som fordras för att kunna utöva sina funktioner effektivt och fritt från påtryckningar.

Inom Åklagarmyndigheten finns det sedan den 1 juli 2003 en särskild enhet som enbart arbetar med korruptionsbrott, riksenheten mot korruption. Enheten, som leds av en överåklagare, består för närvarande av fem åklagare. Dessa biträds av en ekonom samt administrativ personal. Enheten utför arbetsuppgifter i hela landet (6 § åklagarförordningen [2004:1265]).

Däremot finns det för närvarande inte några särskilda polisresurser avdelade för utredning av brott av nu aktuellt slag.

Det finns inte heller några särskilda regler för handläggningen i domstol av korruptionsbrott.

Korruptionsbrott är brott som är av så komplicerad beskaffenhet att förundersökningen redan från början skall ledas av åklagare (23 kap. 3 § rättegångsbalken). I sin yrkesroll är en åklagare i princip lika självständig i sin yrkesroll som en domare (se Fitger, Rättegångsbalken, s. 7:3).

Tillskapandet av riksenheten mot korruption innebär att Sverige uppfyller kraven på specialisering i artikel 36 och att personalen har tillräcklig självständighet i sin yrkesutövning.

En artikel med motsvarande innehåll finns i Europarådets konvention om korruption (artikel 20). Den bedömdes inte kräva några lagstiftningsåtgärder (prop. 2003/04:70 s. 24). Det finns inte något skäl att göra en annan bedömning nu.

4.6.4 Samarbetsfrågor (artiklarna 37–39)

Bedömning: Bestämmelserna om samarbete kräver inga lagstiftningsåtgärder.

Enligt artikel 37 *punkt 1* skall staterna vidta åtgärder för att uppmuntra att personer som deltar i, eller har deltagit i, brott enligt konventionen bistår brottsbekämpande myndigheter med upplysningar och hjälp som kan bidra till att gärningsmännen berövas vinningen av sina brott och att sådan vinning återfås. Staterna skall enligt *punkt 2* överväga att, när så är lämpligt, mildra straffet för den som medverkar på sätt som nyss har sagts. *Punkterna 3–5* behandlar skydd för den som samverkar med myndigheterna. Staterna skall överväga möjligheten att bevilja personer som lämnar betydande medverkan immunitet mot lagföring. Sådana personer skall skyddas på samma sätt som vittnen, sakkunniga och brottsoffer. Om en person kan ge myndigheter i en annan konventionsstat betydande hjälp kan staterna överväga att sluta avtal eller överenskommelse om att den andra konventionsstaten skall på motsvarande sätt mildra straffet eller ge immunitet.

Vid straffmätningen kan en domstol, utöver brottets straffvärde, i skälig omfattning ta hänsyn till om den tilltalade efter förmåga har försökt förebygga eller avhjälpa eller begränsa skadliga verkningar av brottet (29 kap. 5 § 2 BrB). Medverkan skall beaktas på så sätt att straffet kan mildras. Om särskilda skäl påkallar det, får rätten i ett sådant fall döma till lindrigare straff än vad som är föreskrivet för brottet (29 kap. 5 § andra stycket BrB). Dessa möjligheter uppfyller kravet i konventionen på att en gärningsman som bistår de brottsutredande myndigheterna skall kunna få en mildare dom.

I svensk rätt godtar man däremot inte s.k. kronvittnen. Med kronvittnen avses personer som är villiga att lämna uppgifter om andra personers brottslighet i utbyte mot att de själva antingen undgår åtal eller åtalas för betydligt lindrigare brott än vad som annars skulle ha varit fallet. Frågan utreddes på 1980-talet av Fängelsestraffkommittén. Någon lagstiftning föreslogs inte, ef-

tersom kommittén ansåg att principiella skäl talade mot ett sådant system. Remissinstanserna och departementschefen delade denna uppfattning (se prop. 1987/88:120 s. 92). Att svensk rätt inte godtar kronvittnen innebär bl.a. att myndigheterna inte kan lova den som har medverkat i brott immunitet mot åtal. Något skäl att överväga att ändra denna grundläggande uppfattning finns inte, särskilt som artikeln inte innehåller bindande åtaganden.

Det kan tillfogas att FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet innehåller en artikel som i stora delar liknar den nu aktuella (artikel 26). I den proposition som behandlar ratificeringen av den konventionen gjordes samma bedömning i fråga om kronvittnen som redovisas här (prop. 2002/03:146 s. 59).

I artikel 38 föreskrivs att staterna skall vidta åtgärder för att främja samarbete mellan å ena sidan myndigheter och offentliga tjänstemän i allmänhet och å andra sidan de brottsutredande myndigheterna. Samarbetet kan innefatta initiativ till anmälningar om brott enligt artiklarna 15, 21 eller 23 i konventionen eller att på begäran lämna uppgifter till de brottsutredande myndigheterna.

I 3 § polislagen slås det fast att polisen skall samarbeta med andra myndigheter och organisationer vilkas verksamhet berör polisverksamheten och att andra myndigheter skall ge polisen stöd i dess arbete. Den nu beskrivna generella skyldigheten att samarbeta får anses vara tillräcklig. I sammanhanget bör också nämnas den i 15 kap. 5 § sekretesslagen föreskrivna skyldigheten för myndigheter att på begäran lämna uppgifter. Med stöd av denna bestämmelse och de sekretessbrytande reglerna i 14 kap. sekretesslagen kan brottsutredande myndigheter få tillgång till såväl allmänt tillgänglig som sekretessbelagd information hos andra myndigheter.

Artikel 39 behandlar samarbete mellan nationella myndigheter och den privata sektorn. Staterna skall enligt *punkt 1* främja samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter och enheter inom den privata sektorn, särskilt finansiella institutioner, i fråga om

brott enligt konventionen. Staterna skall vidare enligt *punkt 2* uppmuntra allmänheten att anmäla sådana brott.

Bestämmelserna om penningtvätt och anmälningsskyldighet rörande vissa finansiella transaktioner har lett till att framför allt finansiella institutioner har fått upp ögonen för riskerna för att utsättas för brott eller att användas som mellanled vid olika former av penningtvätt. Samarbetet mellan de brottsbekämpande myndigheterna och sådana institutioner har mot den bakgrunden generellt förbättrats under senare år. Det förs också en fortlöpande dialog mellan brottsbekämpande myndigheter och finansiella institutioner angående risker för brott. På andra områden där risken för brott är stor finns det liknande former av samarbete, t.ex. mellan Ekobrottsmyndigheten och privata enheter som befinner sig i riskzonen för att falla offer för eller ofrivilligt användas som mellanled för ekonomisk brottslighet. Några särskilda åtgärder torde därför inte krävas.

Det bör också framhållas att artiklarna 37–39 inte innehåller några bindande åtaganden. Det krävs därför inga lagstiftningsåtgärder, även om svensk rätt inte i alla hänseenden har bestämmelser som svarar mot innehållet i artiklarna.

4.7 Processrättsliga regler (del av artikel 31)

Bedömning: Den svenska lagstiftningen uppfyller redan kraven på att handlingar eller föremål skall kunna säkras för framtida förverkande.

I artikel 31 regleras dels frågor som rör materiella regler för förverkande (se avsnitt 4.5.2), dels frågor om frysning och beslag, dvs. temporära åtgärder för att säkra egendom som kan bli föremål för förverkande.

Enligt *punkt 2* skall staterna vidta åtgärder för att möjliggöra att vinning som härrör från brott enligt konventionen och hjälpmedel som använts, eller är avsedda att användas, vid sådana brott kan identifieras och spåras samt frysas eller tas i beslag för eventuellt förverkande. Vad som nu har sagt skall även gälla

egendom som har trätt i ställe för vinning och intäkter och annat utbyte som härrör från sådana brott.

I *punkt 7* föreskrivs att domstolar och andra behöriga myndigheter skall kunna förordna att bank- och affärshandlingar samt andra handlingar rörande ekonomiska förhållanden görs tillgängliga eller tas i beslag.

Enligt 27 kap. 1 § RB får egendom som kan komma att förverkas på grund av brott tas i beslag. Detsamma gäller egendom som kan antas ha betydelse för utredning om brott. Även skriftliga handlingar får tas i beslag. Beslag får förekomma vid alla typer av brott. Beslut om beslag fattas av rätten, åklagaren, annan undersökningsledare eller – i brådskande fall – av en polisman (27 kap. 4 och 5 §§ RB).

Ökade möjligheter att besluta om förverkande (se avsnitt 4.5.2) medför att tillämpningsområdet för beslag automatiskt utvidgas.

Beslag kan i princip bara användas för att säkra sakförverkande. För att säkra förverkande av vinning eller utbyte av brott, dvs. värdet förverkande, används i stället tvångsmedlen förvar och kvarstad. Dessa regleras i 26 kap. RB. Om någon är skäligen misstänkt för brott, och det skäligen kan befaras att han, genom att avvika eller genom att skaffa undan egendom eller på annat sätt undandrar sig att betala värdet av förverkad egendom som han kan komma att ådömas på grund av brottet, får domstol besluta om kvarstad på så mycket av hans egendom att det kan antas motsvara betalningsskyldigheten (26 kap. 1 § RB). I avvaktan på rättens beslut i kvarstadsfrågan får åklagaren eller annan undersökningsledare ta lös egendom i förvar. I brådskande fall får även en polisman ta sådan egendom i förvar (26 kap. 3 § RB).

Kvarstad kan även riktas mot en juridisk person (se NJA 1983 s. 570).

Reglerna om beslag för framtida förverkande av egendom och beslag i bevissyfte uppfyller kraven i den aktuella artikeln. Detsamma gäller reglerna om förvar och kvarstad. Några lagstiftningsåtgärder krävs därför inte.

4.8 Banksekretess (artikel 40)

Bedömning: Innehållet i artikel 40 bör inte föranleda några lagstiftningsåtgärder.

Enligt artikel 40 skall staterna se till att det finns lämpliga mekanismer för att övervinna de hinder som kan resas genom tillämpningen av lagstiftning om banksekretess. Som nyss nämnts föreskrivs i artikel 31 punkt 7 att bank- och affärshandlingar skall kunna göras tillgängliga eller tas i beslag. Staterna får inte vägra att vidta sådana åtgärder under hänvisning till banksekretess.

Den grundläggande bestämmelsen om banksekretess finns i 1 kap. 10 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (bankrörelselagen). Där föreskrivs att enskildas förhållanden till kreditinstitut inte får röjas obehörigen. I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i sekretesslagen. Enligt 1 kap. 11 § bankrörelselagen är ett kreditinstitut skyldigt att lämna ut uppgifter om enskildas förhållanden till institutet, om det under en förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledaren. Detsamma gäller om det begärs av åklagare i ett ärende om rättslig hjälp på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol.

Motsvarande bestämmelser om sekretess och uppgiftsskyldighet finns i ett antal andra lagar, nämligen 1 kap. 8 och 8 a §§ lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, 2 kap. 8 och 9 §§ lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet, 7 kap. 13 och 13 a § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag, 8 kap. 2 och 2 a §§ lagen (1998: 1479) om kontoföring av finansiella instrument, 4 kap. 4 och 5 §§ lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar samt 2 kap. 19 och 20 §§ lagen (2004:46) om investeringsfonder.

I 5 kap. 10 § lagen om internationell rättslig hjälp erinras det om den nu aktuella uppgiftsskyldigheten.

De redovisade bestämmelserna uppfyller kraven i konventionen.

Det kan tillfogas att det nyligen har införts en möjlighet för åklagare eller annan förundersökningsledare att förbjuda ett finansinstitut att underrätta kunden och utomstående om att viss kontroll pågår. Meddelandeförbud kan beslutas i de fall där kreditinstitut och andra finansiella företag är skyldiga att lämna uppgifter med anledning av en förundersökning eller rättslig hjälp i brottmål (se prop. 2004/05:144 s. 184 f.). Genom denna ändring förbättras förutsättningarna för rättsligt samarbete ytterligare.

4.9 Internationellt samarbete

4.9.1 Allmänna utgångspunkter

Bestämmelserna om internationellt samarbete utgör en mycket viktig del av konventionen och har därför också fått stort utrymme. Åtskilliga av artiklarna bygger vidare på tidigare FN-konventioner, vilket innebär att Sverige redan har gjort de anpassningar av lagstiftningen som krävs. Det finns emellertid också artiklar som innehåller helt nya typer av bestämmelser.

4.9.2 Dubbel straffbarhet (artikel 43)

Bedömning: Artikeln kräver ingen lagstiftningsåtgärd.
--

Enligt artikel 43 *punkt 1* skall staterna samarbeta enligt artiklarna 44–50 i straffrättsliga frågor. När så är lämpligt och det är förenligt med staternas nationella rättssystem skall de även överväga att hjälpa varandra i utredningar och rättegångar i civila och förvaltningsrättsliga frågor.

I 1 kap. 5 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp, vilken presenteras närmare i avsnitt 4.9.3, anges i vilken utsträckning rättslig hjälp kan lämnas för andra ändamål än brottmål. Om det har avtalats i en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige kan rättslig hjälp även lämnas

- i ärenden som i den ansökande staten eller i Sverige handläggs i ett administrativt förfarande eller i ett annat förfarande än ett straffrättsligt sådant
- i ärenden som avser skadestånd för felaktiga frihetsberövanden, åtal eller domslut eller
- i ärenden som handläggs gemensamt med brottmål.

Det finns således redan möjligheter att bistå en annan stat med rättslig hjälp i andra förfaranden än rent straffrättsliga.

I *punkt 2* regleras hur krav på dubbel straffbarhet skall hantearas. Ett villkor om dubbel straffbarhet skall anses vara uppfyllt oavsett om brotten rubriceras på olika sätt eller hänförs till olika kategorier, så länge det brott för vilket hjälp begärs är straffbart i båda staterna. Artikel 43 står i god överensstämmelse med hur kravet på dubbel straffbarhet brukar tolkas i svensk rätt.

Innehållet i artikel 43 kräver således ingen lagstiftningsåtgärd.

4.9.3 Utlämning (artikel 44)

Bedömning: Svensk rätt uppfyller konventionens krav i fråga om utlämning. Några lagändringar behövs därför inte.

Artikel 44 innehåller bestämmelser om utlämning. Enligt *punkt 1* skall artikeln tillämpas på brott enligt konventionen, när den som begärs utlämnad finns inom konventionsstatens territorium. En förutsättning är dock att det föreligger dubbel straffbarhet. Enligt *punkt 2* får emellertid en stat, vars lagstiftning tillåter det, bevilja utlämning för sådana brott även om brottet inte är straffbart enligt den statens nationella lagstiftning.

I övrigt överensstämmer artikeln till sitt innehåll med artikel 16 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Den innehåller således bl.a. regler om utlämning för flera brott (*punkt 3*), om vilka brott som är utlämningsbara (*punkterna 4 och 7*), om möjlighet att betrakta konventionen som rättslig grund för utlämning (*punkt 5*), om villkor för utlämning (*punkt 8*), om säkrande av den person som begärs ut-

lämnad (punkt 10) och om åtgärder som skall vidtas i de fall där medborgare i den egna staten inte utlämnas (punkterna 11, 12 och 13).

Lagarna om utlämning

Bestämmelser om utlämning för brott finns dels i lagen (1957:668) om utlämning för brott (utlämningslagen), dels i lagen (1959:254) om utlämning för brott till Danmark, Finland, Island och Norge (nordiska utlämningslagen).¹²

Enligt utlämningslagen får den som i en annan stat är misstänkt, tilltalad eller dömd för brott och som uppehåller sig här i landet utlämnas till den andra staten efter beslut av regeringen (1 §). Enligt huvudregeln skall den gärning för vilken utlämning begärs motsvara ett brott för vilket det enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i ett år eller mer (4 §). Är den som skall utlämnas svensk medborgare ställs högre krav på brottets svårhetsgrad (fängelse i mer än fyra år) och dessutom kan utlämning endast förekomma om det finns en särskild föreskrift om det (2 §). Svenska medborgare kan under vissa förutsättningar utlämnas till ett annat land inom den Europeiska unionen (3 §). För vissa brott (militära brott och politiska brott) får utlämning inte äga rum (5 § resp. 6 §). Vidare utlämnas inte den som på grund av sin härstamning, tillhörighet till en viss samhällsgrupp, religiösa eller politiska uppfattning eller annars på grund av politiska förhållanden riskerar allvarlig förföljelse i den främmande staten eller riskerar att lämnas vidare till en annan stat där han löper sådan risk (7 §). Utlämning kan vidare i vissa fall vägras av humanitära skäl. Beslut om utlämning fattas av regeringen, efter yttrande av riksåklagaren, som också skall verkställa utredning i utlämningsärendet (15 och 16 §§). Om den som begärs utlämnad inte sam-

¹² Det finns regler om utlämning även i lagen (2002:329) om samarbete med Internationella brottmålsdomstolen och i lagen (1994:569) om Sveriges samarbete med de internationella tribunalerna för brott mot internationell humanitär rätt. Eftersom lagarna i fråga enbart är tillämpliga på ett fåtal brottstyper som saknar betydelse i detta sammanhang redovisas inte dessa regler här.

tycker till utlämningen skall ärendet dessutom prövas av Högsta domstolen, som avger ett yttrande (17 och 18 §§).

Inom den Europeiska unionen har tillämpats ett förenklat förfarande (28-40 §§). Vid samtycke till utlämning beslutar riksåklagaren om utlämning i uppenbara fall och i övrigt avgörs frågan av regeringen. Dessa regler har ersatts av den europeiska arresteringsordern (se nästa avsnitt).

I nordiska utlämningslagen ställs det inte lika stränga krav som för utlämning till andra länder. Den som i Danmark, Finland, Island eller Norge är misstänkt, tilltalad eller dömd för en där straffbelagd gärning och som uppehåller sig här i landet kan på begäran av den andra staten utlämnas dit (1 §). Det ställs inget särskilt krav på gärningen, utöver att utlämning inte får äga rum för en gärning som i den andra staten endast kan bestraffas med böter (3 §). En svensk medborgare utlämnas bara om han vid tiden för brottet sedan minst två år stadigvarande vistats i den stat som begär utlämning eller om utlämning begärs för brott för vilket enligt svensk lag är föreskrivet fängelse i mer än fyra år (2 §). Utlämning för politiskt brott kan bara ske om en gärning av motsvarande beskaffenhet är straffbelagd i Sverige (4 §). Svenska medborgare utlämnas inte för politiska brott. Förfarandet vid utlämning är förenklat. Samtycker den som begärts utlämnad till utlämningen beslutar normalt handläggande åklagare. I de fall där det pågår svensk lagföring eller verkställighet av straff, eller om den som begärs utlämnad inte samtycker till utlämning, beslutar dock riksåklagaren. I vissa fall skall beslutet fattas av regeringen (15 §).

Den europeiska arresteringsordern

En ny lag, som ersatte utlämningslagens bestämmelser om utlämning för brott till medlemsstater i EU, trädde i kraft den 1 januari 2004. Lagen bygger på det inom Europeiska unionen antagna rambeslutet om en europeisk arresteringsorder och om överlämnande mellan medlemsstaterna (prop. 2001/02:118, bet. 2001/02:JuU29 samt prop. 2003/04:7, bet. 2003/04:JuU8). I för-

hållande till de nordiska länderna gäller alltså den nordiska utlämningslagen, i avvaktan på att den omarbetas. I fråga om utlämning till länder utanför Norden och EU gäller utlämningslagen även fortsättningsvis. Vidare gäller, genom särskilda övergångsregler, reglerna i utlämningslagen i förhållande till EU-stater som inte har hunnit införliva rambeslutet.

Lagen om överlämnande innehåller regler som delvis motsvarar bestämmelserna i utlämningslagarna. Lagen reglerar enbart överlämnanden, som är den term som används i stället för utlämning, från Sverige. För överlämnande för lagföring krävs det att gärningen enligt den begärande statens lagstiftning kan medföra fängelse i ett år eller mer, 2 kap. 2 §. Enligt huvudregeln krävs det dubbel straffbarhet för överlämnande. I vissa fall kan dock överlämnande beslutas för gärningar som inte direkt motsvarar något brott enligt svensk lag. Sådana gärningar anges i en bilaga till lagen.

Förfarandet vid överlämnande är enklare än vid utlämning. Beslut om överlämnande fattas av tingsrätt (5 kap. 1 §). Tingsrättens beslut kan överklagas till hovrätten (5 kap. 2 §). Om prövningstillstånd beviljas kan frågan i sista hand prövas av Högsta domstolen. Tingsrätten skall i princip fatta beslut inom 30 dagar från det att den eftersökte greps (5 kap. 3 §). Om denne samtycker till överlämnande skall beslut fattas inom 10 dagar.

Uppfyller den nuvarande lagstiftningen kraven i konventionen?

Reglerna om utlämning för brott skall enligt artikel 44 punkt 1 tillämpas på brott enligt konventionen. Som framgått av den tidigare redogörelsen utgör de gärningar som staterna med bindande verkan åtagit sig att kriminalisera redan brott enligt svensk lagstiftning. Brotten i fråga har sådan straffskala att de är utlämningsbara. En förutsättning för utlämning är att brotten är straffbara i båda staterna, dvs. det ställs krav på dubbel straffbarhet. Enligt punkt 2 får emellertid en stat, vars lagstiftning tillåter det, bevilja utlämning för brott enligt konventionen även om brottet inte är straffbart enligt den statens nationella lagstiftning.

Detta kan för svensk del bli aktuellt i förhållande till övriga nordiska länder och i vissa fall till andra medlemsstater inom Europeiska unionen.

Med undantag för punkterna 1 och 2 har, som tidigare nämnts, artikel 44 ett innehåll som överensstämmer med artikel 16 i FN:s konvention om gränsöverskridande organiserad brottslighet. Vid Sveriges tillträde till den konventionen gjordes en ingående analys av hur reglerna förhöll sig till den svenska lagstiftningen. Den utmynnade i bedömningen att några lagändringar inte behövdes (prop. 2002/03:146 s. 52). Det finns inte skäl att nu göra någon annan bedömning. Det förhållandet att reglerna om utlämning mellan länder inom den Europeiska unionen har förenklats innebär att möjligheterna till utlämning har förbättrats ytterligare.

4.9.4 Rättslig hjälp (artikel 46)

Bedömning: Konventionens bestämmelser om internationell rättslig hjälp kräver inga lagstiftningsåtgärder.
--

Innehållet i artikeln

Artikel 46, som är mycket omfattande och detaljerad, är i princip uppbyggd på samma sätt som artikel 18 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Innehållet överensstämmer också till stora delar. Punkterna 2–6 i artikeln är generella, medan punkterna 9–29 skall tillämpas på framställningar om rättslig hjälp i fall där det inte finns något bindande avtal om rättslig hjälp mellan de berörda staterna.

I *punkt 1* slås det fast att staterna i största möjliga utsträckning skall lämna varandra ömsesidig rättslig hjälp och i *punkt 2* att rättslig hjälp i största möjliga utsträckning skall lämnas vid utredning, lagföring och rättsliga förfaranden i fråga om brott enligt konventionen. Detta gäller även förfaranden där juridiska personer kan ställas till ansvar enligt artikel 26.

I *punkt 3* anges vilka typer av rättslig hjälp som skall kunna begäras. Enligt *punkt 4* får myndigheter i en konventionsstat på eget initiativ överlämna information till en annan stat. I *punkt 5* föreskrivs att sådan information som lämnas spontant till en annan stat kan förses med inskränkningar i fråga om användningen av den och i *punkt 6* att bestämmelserna i artikel 46 inte inverkar på åtaganden i andra bilaterala eller multilaterala överenskommelser.

Enligt *punkt 7* skall punkterna 9–29 tillämpas på framställningar för vilka det inte finns något gällande avtal om rättslig hjälp. Om det finns ett sådant avtal skall dess regler tillämpas, om inte staterna kommer överens om att tillämpa de nu nämnda punkterna i artikel 46 i stället. De uppmuntras att välja det senare alternativet, om samarbetet därigenom underlättas.

Vägran att lämna rättslig hjälp behandlas i *punkt 8*. En konventionsstat får inte vägra att lämna rättslig hjälp med hänvisning till banksekretess.

Innehållet i punkterna 9–29 motsvarar artikel 18 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och redovisas därför bara i korthet här. De innehåller bestämmelser om följande: dubbel straffbarhet (punkt 9), överförande i utredningssyfte av frihetsberövade personer (punkterna 10–12), om en centralmyndighet och dess roll (punkt 13), om kravet på framställningar om rättslig hjälp (punkterna 14 och 15), komplettering av en sådan framställning (punkt 16), verkställighet (punkterna 17 och 24–25), förhör genom videokonferens (punkt 18), förbud mot att använda uppgifter (punkt 19), sekretess (punkt 20), vägransgrunder (punkterna 21 och 22), motivering av avslagsbeslut (punkt 23), samråd (punkt 26), immunitet för vittnen, sakkunniga och andra (punkt 27), kostnader (punkt 28) och tillgång till handlingar (punkt 29).

Det nuvarande regelsystemet

I lagen om internationell rättslig hjälp regleras det rättsliga samarbetet mellan åklagare och domstolar. Däremot faller internationellt polis- och tullsamarbete utanför regleringen.

Lagen bygger på principen att de åtgärder och tvångsmedel som får förekomma i en svensk förundersökning också kan beslutas på begäran av en främmande stat, i vissa fall dock med den begränsningen att det krävs dubbel straffbarhet.

Rättslig hjälp kan enligt 1 kap. 2 § lagen om internationell rättslig hjälp avse följande åtgärder:

1. förhör i samband med förundersökning i brottmål,
2. bevisupptagning vid domstol,
3. telefonförhör,
4. förhör genom videokonferens,
5. kvarstad, beslag samt husrannsakan och andra åtgärder som avses i 28 kap. RB,
6. hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning,
7. tekniskt bistånd med hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning,
8. tillstånd till gränsöverskridande hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning,
9. hemlig kameraövervakning,
10. överförande av frihetsberövade för förhör och
11. rättsmedicinsk undersökning av avliden.

Lagen hindrar inte att hjälp lämnas med andra åtgärder om det kan ske utan tvångsmedel eller andra tvångsåtgärder.

När lagen om internationell rättslig hjälp tillskapades valde man avsiktligt att ge lagen ett vidare tillämpningsområde än vad som krävdes med hänsyn till då gällande internationella överenskommelser, t.ex. att låta den omfatta sådana tvångsmedel som hemlig teleavlyssning och hemlig teleövervakning. Syftet med detta var att för framtiden skapa största möjliga utrymme för internationellt samarbete, vilket står i god överensstämmelse med kraven i artikel 46.

Rättslig hjälp kan lämnas oberoende av om brottsutredningen riktar sig mot en fysisk eller en juridisk person (1 kap. 3 §). Vi-

dare kan rättslig hjälp med de ovan uppräknade åtgärderna lämnas även i ärenden som i den ansökande staten eller i Sverige handläggs i ett administrativt förfarande eller ett annat förfarande än ett straffrättsligt sådant (1 kap. 5 §).

Enligt 2 kap. 2 § krävs det dubbel straffbarhet för vissa typer av åtgärder (användning av tvångsmedel i de flesta fall) medan hjälp med andra åtgärder kan lämnas även om handlingen inte är straffbar i Sverige.

Möjligheterna att vägra rättslig hjälp är begränsade. I lagen om internationell rättslig hjälp finns det både obligatoriska och fakultativa vägransgrunder. En ansökan om rättslig hjälp skall avslås om ett bifall skulle kränka Sveriges suveränitet, medföra fara för rikets säkerhet eller strida mot svenska allmänna rättsprinciper eller andra väsentliga intressen (2 kap. 14 § första stycket).

En ansökan om rättslig hjälp får också avslås

1. om gärningen har karaktär av ett politiskt brott,
2. om gärningen utgör ett militärt brott, om inte gärningen motsvarar även annat brott som enligt svensk rätt inte är ett militärt brott,
3. om det i Sverige har meddelats dom eller beslut om åtalsunderlåtelse beträffande gärningen, eller
4. om omständigheterna annars är sådana att ansökan inte bör bifallas (2 kap. 14 § andra stycket).

De fakultativa grunderna för avslag gäller inte om ett avslag skulle strida mot en gällande internationell överenskommelse. En ansökan från en medlem inom den Europeiska unionen eller från en annan nordisk stat får inte heller avslås på den grunden att det är fråga om ett politiskt brott.

Lagen innehåller regler om förfarandet vid ansökan om och verkställighet av rättslig hjälp. Den medger i princip användning av moderna kommunikationsmedel som telefax och elektronisk post vid ansökan och annan kommunikation. Vidare förutsätts att direktkommunikation mellan myndigheter i Sverige och utlandet kommer att användas i allt större utsträckning. Regleringen står i god överensstämmelse med innehållet i artikel 46.

Inom Justitiedepartementet finns Centralmyndigheten för internationellt rättsligt samarbete (se prop. 1999/2000:61 s. 90 f. angående inrättandet). Centralmyndigheten tar emot, granskar och vidarebefordrar framställningar till och från Sverige bl.a. i ärenden om internationell rättslig hjälp och utlämning i de fall där inte direktkommunikation förekommer mellan den svenska och den utländska myndigheten. Enligt *punkt 13* skall varje stat utse en centralmyndighet med bl.a. nyssnämnda uppgifter. Centralmyndigheten för internationellt rättsligt samarbete bör utpekas som den svenska centralmyndigheten.

Uppfyller lagstiftningen kraven i konventionen?

När lagen om internationell rättslig hjälp infördes hade statmakerna som utgångspunkt att skapa en lagstiftning som i största möjliga utsträckning ger goda förutsättningar för internationellt samarbete. Lagen behandlar därför även sådana former av rättslig hjälp som det vid dess tillkomst inte fanns några bindande överenskommelser om. Den omfattar även rättslig hjälp i fall där talan riktas mot juridiska personer. Den svenska lagstiftningen uppfyller således kraven i *punkterna 1 och 2*.

I *punkt 3* anges vilka typer av rättslig hjälp som skall kunna begäras. De åtgärder för vilka rättslig hjälp skall kunna begäras motsvarar i allt väsentligt befintliga bestämmelser i 1 kap. 2 § lagen om internationell rättslig hjälp. I fråga om några punkter kan det dock finnas anledning att överväga om den nuvarande lagstiftningen uppfyller kraven.

Enligt *punkt 3 c* skall hjälpen bl.a. kunna avse verkställande av frysning. Termen frysning används numera i olika internationella instrument. Möjligheten att använda kvarstad och förvar får anses uppfylla kravet på att bistå med att snabbt säkra ekonomiska tillgångar.

Enligt *punkt 3 b* åtar sig staterna att underlätta att personer deltar frivilligt i förfaranden i den begärande konventionsstaten. Någon regel som svarar mot detta finns inte i lagen om internationell rättslig hjälp. Å andra sidan föreskrivs det att hjälp kan

lämnas även med andra åtgärder än de som regleras i lagen, så länge det inte är fråga om en tvångsåtgärd. Det innebär att kravet på att hjälp skall kunna ges får anses vara uppfyllt.

I *punkterna 3 j och k* föreskrivs att hjälp skall kunna lämnas med identifiering, frysning och spårande av vinning av brott i enlighet med bestämmelserna i kapitel V i konventionen samt med återställande av tillgångar enligt bestämmelserna i nämnda kapitel. Vad som tidigare har sagts om de svenska reglerna om kvarstad och förvar gäller även för dessa punkter. Beslag kan användas för att säkra återställande av egendom som avhänts någon genom brott. Den svenska lagstiftningen uppfyller således kraven.

Enligt *punkt 4* får behöriga myndigheter i en konventionsstat spontant överlämna information till en annan stat. Sekretesslagen innehåller inga generella regler om informationsutbyte. Sådana uppgifter som inte är föremål för sekretess kan alltid utbytas, om det inte finns någon annan bestämmelse som lägger hinder i vägen. I vad mån det är tillåtet att lämna sekretessbelagd information får avgöras från fall till fall. Det kan emellertid finnas anledning att erinra om att bestämmelserna om sekretess inte bara gäller till skydd för svenska fysiska eller juridiska personer utan skyddar också utländska medborgare och företag (Göran Regner m.fl. Kommentar till sekretesslagen s. I:12).

Den grundläggande bestämmelsen om utlämnande av sekretessbelagda uppgifter till utländsk myndighet finns i 1 kap. 3 § tredje stycket sekretesslagen. Enligt huvudregeln får uppgift för vilken sekretess gäller inte röjas för en utländsk myndighet annat än om utlämnandet sker enligt särskild föreskrift i lag eller förordning. Bestämmelsen medför ingen förpliktelse att lämna ut uppgifter utan reglerar enbart under vilka förutsättningar det är tillåtet att lämna uppgifter till en utländsk myndighet eller internationell organisation. Regler om utlämnande finns bl.a. i olika lagar om internationellt samarbete i fråga om verkställighet.

En sekretessbelagd uppgift får även lämnas ut om uppgiften i motsvarande fall skulle få lämnas ut till svensk myndighet och det enligt den utlämnande myndighetens prövning står klart, att

det är förenligt med svenska intressen att uppgiften lämnas till den utländska myndigheten.

Bestämmelsen om spontant uppgiftslämnande innebär inget åtagande att lämna information. Härigenom lämnas det åt staterna att avgöra i vilken utsträckning den inhemska lagstiftningen medger informationsutbyte över gränserna. Svensk rätt får anses uppfylla kraven i konventionen.

I 5 kap 2 § lagen om internationell rättslig hjälp föreskrivs att rättslig hjälp som lämnas enligt lagen får förenas med villkor som är påkallade av hänsyn till enskilds rätt eller som är nödvändiga från allmän synpunkt. Paragrafen har nyligen utvidgats och förtydligats, för att markera att villkor om användningsbegränsning får ställas upp även när uppgifter eller bevisning överlämnas spontant (prop. 2004/05:144 s. 152 f. och 210). Det innebär att Sverige kan ställa nödvändiga krav på begränsning av användningen av uppgifter som överlämnas till en annan stat. Den nyss beskrivna ändringen ligger väl i linje med innehållet i punkt 5.

Kravet i punkt 8 står i god överensstämmelse med vad som föreskrivs i fråga om vägransgrunder i lagen om internationell rättslig hjälp.

Innehållet i *punkterna 9–29* motsvarar, som tidigare nämnts, artikel 18 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I propositionen om tillträde till den konventionen gjordes bedömningen att bestämmelserna i dessa delar inte krävde någon lagstiftningsåtgärd i den mån de innebar ett åtagande (prop. 2002/03:146 s. 54 f.). Något skäl att nu göra en annan bedömning finns inte.

Sammanfattningsvis kräver således innehållet i artikel 46 inte några lagstiftningsåtgärder.

4.9.5 Överförande av lagföring samt av dömda personer (artiklarna 45 och 47)

<p>Bedömning: Det behövs inga lagstiftningsåtgärder för att Sverige skall uppfylla kraven i fråga om överförande av lagföring och överförande av dömda personer.</p>

Överförande av lagföring

Enligt artikel 47 skall staterna överväga möjligheten att överföra lagföring av brott som behandlas i konventionen till en annan konventionsstat, om överföringen gagnar rättsskipningen. Särskilt i de fall där flera stater har domsrätt skall den möjligheten övervägas, i syfte att koncentrera lagföringen.

Möjligheten att överföra lagföring till en annan stat regleras i lagen (1976:19) om internationellt samarbete rörande lagföring för brott. Lagen tillämpas i förhållande till de stater som har tillträtt den europeiska konventionen den 15 maj 1972 om överförande av lagföring i brottmål.

Om någon misstänks ha begått brott enligt svensk lag kan enligt 2 § nämnda lag en framställning om att lagföring skall överföras till en annan stat göras bl.a. i följande fall:

- om den misstänkte har hemvist i den andra staten,
- om den misstänkte är medborgare i den andra staten eller om denna stat är hans ursprungliga hemland,
- om den misstänkte undergår eller skall undergå frihetsberövande i den andra staten,
- om lagföring för samma eller annat brott har inletts mot den misstänkte i den andra staten samt
- om överförande av lagföring påkallas av utredningsskäl.

Lagen innehåller även bestämmelser om under vilka förutsättningar lagföring kan överföras till Sverige från en annan stat. Om någon är misstänkt för brott i en annan stat kan lagföringen överföras till Sverige. Ett grundläggande krav för överföring är att det föreligger dubbel straffbarhet, dvs. att gärningen skulle ha varit ett brott enligt svensk lag. I 6 § förskrivs bl.a. att om brottet har begåtts av en person i offentlig ställning i den andra staten eller mot en sådan person eller offentlig institution eller egendom med offentlig karaktär i denna stat, brottet skall anses vara begånget av person i offentlig ställning här i landet eller mot person, institution eller egendom som här i landet motsvarar den mot vilken det har begåtts.

En framställning om övertagande av lagföring får enligt 7 § inte bifallas

- om hinder mot lagföring här i landet föreligger enligt 2 kap. 5 a § BrB,
- om åtalspreskription har inträtt enligt svensk eller utländsk lag,
- om lagföringen skulle strida mot Sveriges internationella åtaganden eller
- om lagföringen skulle strida mot grunderna för rättsordningen här i landet.

Konventionen innehåller inte någon bindande förpliktelse att överföra lagföring, utan endast en uppmaning till staterna att överväga detta i enskilda fall. Det behövs därför inga lagstiftningsåtgärder. Det bör nämnas att innehållet i artikeln motsvarar artikel 21 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I propositionen angående tillträde till den konventionen gjordes också bedömningen att innehållet inte krävde några lagstiftningsåtgärder (prop. 2002/03:146 s. 57 f.)

Det bör samtidigt framhållas att den svenska lagstiftningen angående överförande av lagföring står i god överensstämmelse med intentionerna bakom konventionen. Den innebär också att myndigheterna har kunskap om och erfarenhet av fördelarna med att i vissa fall lämna över lagföringen till en annan stat. Det borgar för att möjligheten att överföra lagföring övervägs i de fall där detta bedöms vara en lämplig lösning.

Överföring av dömda personer

Enligt artikel 45 kan staterna överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser om att personer som har dömts till fängelse eller annan frihetsberövande påföljd för brott enligt konventionen skall kunna överföras till sina hemländer för att avtjäna straffet där.

Det finns två lagar som reglerar överföring av verkställighet av frihetsstraff. I lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff m.m. (nordiska verkställighetslagen) regleras möjligheterna att överföra verkställigheten av frihetsstraff mellan de nordiska länderna. Enligt den lagen kan verkställighet av sådana frihetsberövande

påföljder som anges i 5 § på begäran överflyttas till ett annat nordiskt land. Beslut i fråga om överflyttning av verkställighet meddelas av Kriminalvårdsstyrelsen. Lagen (1972:260) om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom (internationella verkställighetslagen) innehåller bestämmelser om överförande av verkställighet mellan Sverige och utomnordiska länder. Internationella verkställighetslagen reglerar såväl verkställighet enligt den europeiska konventionen den 28 maj 1970 om brottmålsdoms internationella rättsverkningar (brottmålsdomskonventionen) som verkställighet enligt särskild överenskommelse. I motsats till den nordiska lagen kräver den internationella verkställighetslagen att det finns en bindande överenskommelse mellan länderna.

Konventionen innehåller inte något krav på lagstiftningsåtgärder för att möjliggöra överföring av verkställighet av frihetsstraff utan endast en uppmaning till staterna att överväga att sluta avtal eller överenskommelser i denna fråga.

Sverige har, som framgått ovan, tillträtt brottmålsdomskonventionen och har av tradition varit positiv till samverkan av det nu aktuella slaget. Både den nordiska verkställighetslagen och den internationella verkställighetslagen skapar möjlighet att, när så är lämpligt, föra över verkställigheten av ett fängelsestraff från Sverige till annan stat och vice versa.

En motsvarande artikel finns i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (artikel 17). Vid tillträdet av den konventionen gjordes bedömningen att artikeln inte krävde några lagstiftningsåtgärder (prop. 2003/04:70 s. 48). Det finns inget skäl att nu göra en annan bedömning.

4.9.6 Samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter (artikel 48)

Bedömning: Innehållet i artikel 48 kräver inga lagstiftningsåtgärder.
--

Samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter i olika stater behandlas i artikel 48. Artikeln innehåller inte några bindande åtaganden. I *punkt 1* slås fast att staterna skall samarbeta nära, i syfte att effektivisera bekämpningen av brott som täcks av konventionen, men att detta skall göras på ett sätt som är förenligt med vars och ens rättsordning. I punkten räknas upp olika områden där det anses vara särskilt viktigt med samarbete. Till dessa hör bl.a. bra kommunikationsvägar för säkert informationsutbyte, samarbete rörande identitet, vistelseort och verksamhetsort för personer som är misstänkta för brott enligt konventionen, samarbete rörande utbyte av brott och hjälpmedel för brott samt utplacering av sambandsmän. Enligt *punkt 2* skall staterna överväga att sluta bilaterala eller multilaterala överenskommelser om samarbete. I avsaknad av sådana avtal eller överenskommelser får artikel 48 användas som grund för samarbete.

Artikeln har i allt väsentligt samma innehåll som artikel 27 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I det lagstiftningsärende som avsåg Sveriges tillträde till den konventionen bedömdes artikeln i fråga inte kräva några lagstiftningsåtgärder (prop. 2002/03:146 s. 57 f.). Det finns inget skäl att göra en annan bedömning nu.

4.9.7 Gemensamma brottsutredningar (artikel 49)

Bedömning: Innehållet i artikel 49 bör inte föranleda någon lagstiftningsåtgärd.

Enligt artikel 49 skall staterna överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som tillåter berörda myndigheter att, i fråga om ärenden som är föremål för brottsutredning, lagföring eller rättsliga åtgärder, sätta upp gemensamma organ för brottsutredningar. Även möjligheten att på ad hoc-basis träffa överenskommelser om att sätta upp sådana organ skall övervägas.

Det finns bestämmelser som motsvarar den nu aktuella artikeln i andra konventioner och internationella överenskommelser

som Sverige har anslutit sig till, bl.a. konventionen om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater, Neapel II-konventionen och FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet (artikel 19). I det lagstiftningsarbete som föregick ratificeringen av den sistnämnda konventionen ansågs artikeln i fråga inte innebära några problem ur svensk synpunkt (prop. 2002/03:146 s. 57).

Svenska poliser och åklagare samarbetar redan i dag med företrädare för motsvarande myndigheter i andra länder. Samarbetet är, utom i förhållandet till andra länder inom EU, oreglerat och sker helt informellt.

Inom EU har antagits ett rambeslut om gemensamma utredningsgrupper (2002/465/RIF). Rambeslutet utgjorde ett led i skapandet av nya samarbetsformer för det polisiära och straffrättsliga samarbetet inom unionen. Som ett led i genomförandet av rambeslutet infördes lagen (2003:1174) om gemensamma utredningsgrupper för brottsutredningar, vilken trädde i kraft den 1 januari 2004. Lagen är tillämplig endast på sådana gemensamma utredningsgrupper som inrättas mellan myndigheter i Sverige och myndigheter i en eller flera andra medlemsstater inom Europeiska unionen (1 §). En sådan utredningsgrupp inrättas för ett särskilt syfte och för en begränsad tid (2 §). I 3 § ges vissa myndigheter inom bl.a. åklagarväsendet och polisväsendet rätt att träffa överenskommelse om att inrätta sådana grupper.

På förslag av Lagrådet gjordes lagstiftningen om gemensamma utredningsgrupper tillämplig endast på överenskommelser som anges i lagen. Liksom tidigare är det samarbete som äger rum med stöd av andra internationella överenskommelser, t.ex. FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, alltjämt oreglerat (se prop. 2003/04:4 s. 18).

Sverige har, som framgått ovan, redan tagit ett viktigt steg mot att reglera användningen av för flera länder gemensamma organ för särskilda brottsutredningar. Lagstiftningen om gemensamma utredningsgrupper har nyligen trätt i kraft. Artikel 49 är inte direkt förpliktande, utan förutsätter enbart att staterna skall överväga möjligheten av att genomföra gemensamma brottsutred-

ningar. Redan i dag finns det goda möjligheter för de behöriga myndigheterna i olika länder att, utan att sätta upp särskilda utredningsgrupper, samarbeta nära med varandra och att utbyta information, antingen som ett led i brottsutredningar i de enskilda länderna eller med stöd av reglerna om internationell rättslig hjälp. Något omedelbart behov av ett mer formaliserat samarbete finns därför inte. Särskilt mot bakgrund av att den nu aktuella konventionen är begränsad till ett fåtal brottstyper ter det sig lämpligast att avvakta närmare erfarenheter av den nya samarbetsformen, innan tillämpningsområdet för lagen om gemensamma brottsutredningar eventuellt utvidgas. Någon lagstiftningsåtgärd bör därför inte vidtas.

4.10 Särskilda utredningsmetoder (artikel 50)

Bedömning: Vissa av de utredningsmetoder som behandlas i artikel 50 används redan i Sverige, även om de inte är författningsreglerade. Frågan om en sådan reglering bör införas, och om man skall tillåta användning även av vissa utredningsmetoder som för närvarande inte godtas i svensk rätt, har utretts. Förslagen övervägs för närvarande i regeringskansliet. Det finns därför inte anledning att vidta någon lagstiftningsåtgärd i detta ärende.

I artikel 50 behandlas några speciella utredningsmetoder, nämligen s.k. kontrollerad leverans, elektronisk övervakning och under-cover-operationer. Staterna rekommenderas att, i den utsträckning det är tillåtet i den nationella lagstiftningen och när det bedöms vara lämpligt, dels använda sådana metoder, dels tillåta att bevisning som har hämtats in på detta sätt får användas i domstol. Staterna uppmuntras vidare att ingå multilaterala eller bilaterala avtal eller andra överenskommelser om användning av metoderna i fråga. Även möjligheten att på ad hoc-basis träffa överenskommelse om att tillämpa sådana metoder bör övervägas. Artikelns motsvarar artikel 50 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.

Möjligheten att använda metoderna i dag

I Sverige godtas i viss utsträckning att kontrollerade leveranser används som arbetsmetod inom polisen och Tullverket. Med kontrollerad leverans¹³ avses att brottsbekämpande myndigheter låter en transport av otillåtna ämnen eller varor passera utan att ingripa, i syfte att kunna identifiera de personer som är iblandade i brottet. Vid en kontrollerad leverans kan viss del av varan bytas ut. Kontrollerade leveranser används framför allt vid misstanke om grovt narkotikabrott eller grov narkotikasmuggling.

Lagstiftaren tog första gången ställning till tillåtligheten av s.k. okonventionella spaningsmetoder i samband med att polislagen infördes (prop. 1983/84:111 s. 44 ff.). Då lades vissa grundläggande principer för polisens spaningsmetoder fast. Dessa principer innebär bl.a.

- att polisen aldrig får begå en kriminaliserad handling för att kunna efterforska eller avslöja ett brott
- att polisen aldrig får provocera eller annars förmå någon att inleda en brottslig aktivitet
- att polisen aldrig av spaningsskäl får underlåta att företa föreskrivna åtgärder mot brott eller en för brott misstänkt person; däremot får i vissa fall sådana åtgärder skjutas upp tillfälligt.

Uttalandena i propositionen har ansetts utgöra grunden för att godta kontrollerad leverans som arbetsmetod i Sverige. För en närmare beskrivning av arbetsmetoden hänvisas till RPS rapport 1994:3, vilken utarbetades av Riksåklagaren, Rikspolisstyrelsen och Generaltullstyrelsen gemensamt. Numera är metoden således vedertagen. I lagstiftningsärendet om Sveriges tillträde till narkotikabrottskonventionen behandlades frågan om användning av kontrollerade leveranser bara i förbigående (prop. 1990/91:127 s. 33).

En av de okonventionella spaningsmetoder som diskuterades vid tillkomsten av polislagen var infiltration i kriminella kretsar, s.k. under-cover-verksamhet. Med infiltration avses att en polisman – eller eventuellt en bulvan för polisen – tar tjänst hos

¹³ Angående definition av vad som är en kontrollerad leverans, se artikel 1 (g) i narkotikabrottskonventionen (prop. 1990/91:127 s. 63).

någon eller på annat sätt söker ta sig in i dennes verksamhet i syfte att erhålla upplysningar för uppdagande av brott (prop. 1983/84:111 s. 45).

Enligt svensk rätt anses det inte vara tillåtet att bedriva verksamhet som förutsätter att en polisman, eller någon annan som agerar för polisens räkning, använder falsk identitet eller på annat sätt utnyttjar falska eller osanna handlingar för att skaffa sig upplysningar om kriminell verksamhet. Polisen har, som nyss nämnts, inte rätt att begå brottsliga handlingar för att beivra brott. Det finns inte några regler som gör undantag för straffbestämmelserna i 14 och 15 kap. BrB i polisens verksamhet.

Det finns inte heller något positivt lagstöd för att brottsbekämpande myndigheter använder sig av elektronisk utrustning för att övervaka person- eller varutransporter. Metoden används sedan länge, trots att den saknar författningsstöd. Sedan den Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) år 1994 gjordes direkt tillämplig i svensk rätt har det emellertid diskuterats om metoden strider mot artikel 8 (se SOU 1998:46 s. 355 f.).

Enligt artikel 8 i Europakonventionen har var och en rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens. Skyddet får inte inskränkas annat än med stöd av lag. Frånvaron av en lagregel som ger rätt att använda elektronisk utrustning för övervakning innebär att det numera anses vara tveksamt om metoden är tillåten.

Förslag till ändringar beträffande polisens arbetsmetoder m.m.

Beredningen för rättsväsendets utveckling har behandlat utredningsmetoder av nu aktuellt slag i betänkandet Ökad effektivitet och rättssäkerhet i brottsbekämpningen (SOU 2003:74). Utredningen har bl.a. föreslagit att användningen av kontrollerade leveranser skall regleras som ett straffprocessuellt tvångsmedel och att bestämmelser härom skall föras in i rättegångsbalken (a.a. s. 136 f.).

Beredningen har vidare föreslagit att det i polislagen skall införas bestämmelser som tillåter en polisman att uppträda under falsk identitet (a.a. s. 126 f. och 136 f.). Syftet med ändringen är att göra det möjligt för polisen att genomföra under-cover-aktioner.

Under hänvisning till innehållet i artikel 8 i Europakonventionen har beredningen även föreslagit att elektronisk övervakning genom användning av utrustning för positionsbestämning ges lagstöd i polislagen (a.a. s. 105 f.).

Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Justitiedepartementet.

I artikel 12 i konventionen den 29 maj 2000 om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemsstater (2000 års EU-konvention) finns bestämmelser om kontrollerade leveranser. I samband med att frågan om Sveriges tillträde till konventionen behandlades föreslogs ändringar i lagen om gemensamma utredningsgrupper för brottsutredningar, för att uppfylla konventionens krav på samarbete av nu aktuellt slag (prop. 2004/05:144 s. 142 f. och 212 f.). Lagrådet var kritiskt mot om att införa bestämmelser om den formella handläggningen av ansökningar om biträde med bl.a. kontrollerad leverans. Lagrådet konstaterade att begreppet kontrollerad leverans inte är reglerat i svensk rätt och att någon definition av begreppet inte heller föreslogs. Enligt Lagrådet hade det därför varit bättre att avvakta beredningen av det nyss nämnda betänkandet. Lagrådet motsatte sig emellertid inte att den föreslagna lagstiftningen (a. prop. s. 335 f.).

I samma proposition föreslogs införande av formella regler om internationellt samarbete i brottsutredningar där skyddsidentitet används (där kallade hemliga utredningar; a. prop. s. 214). Några materiella regler angående användande av skyddsidentitet föreslogs däremot inte, i avvaktan på att ställning tas till förslagen i det ovan redovisade betänkandet. Eftersom det internationella samarbetet förutsätter att en överenskommelse träffas i varje enskilt fall, och att de villkor som gäller enligt svensk rätt iaktas, ansåg regeringen att artikeln om hemliga utredningar kunde god-

tas (a. prop. s. 84). Riksdagen har antagit propositionen (bet. 2004/05:JuU33).

Bedömning

I fråga om kontrollerade leveranser uppfyller svensk rätt de krav som ställs i konventionen. Frågan om metoden bör författningsregleras är ännu inte avgjord, men det saknar betydelse för frågan om Sverige bör tillträda konventionen, eftersom artikel 50 inte innehåller några bindande åtaganden.

Däremot strider det för närvarande mot grundläggande principerna i den svenska lagstiftningen att använda under-cover-aktioner. Det anses också tveksamt om elektronisk utrustning för övervakning får användas eftersom det inte finns något lagstöd för detta, även om metoden används.

Som redovisats ovan har frågan om man bör tillåta dessa metoder utretts och regeringen kommer så småningom att ta ställning till förslagen. Eftersom det inte finns något uttryckligt krav på att staterna skall införa sådana metoder som krävs för bl.a. under-cover-aktioner utgör det förhållandet att regeringen ännu inte har tagit slutlig ställning i frågan inte något hinder mot att Sverige tillträder konventionen.

Frågan om att kunna använda bevisning som härrör från de nu aktuella metoderna bereder inga problem för svensk del. Som tidigare nämnts (avsnitt 4.6.2) tillämpas fri bevisprövning, vilket innebär att det inte spelar någon roll på vilket sätt bevisningen har tagits fram.

Innehållet i artikeln motsvarar artikel 20 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I lagstiftningsärendet om tillträde till den konventionen ansågs artikeln i fråga inte kräva några lagstiftningsåtgärder (prop. 2002/03:146 s. 57). Det finns inte något skäl att göra en annan bedömning nu.

Sammanfattningsvis finns det således inte anledning att vidta någon lagstiftningsåtgärd med anledning av innehållet i artikel 50.

4.11 Återställande av tillgångar

En av de viktigaste delarna av konventionen är kapitel V, som behandlar möjligheterna att återställa tillgångar som varit föremål för brott, som utgör vinning av brott eller som trätt i stället för egendom av nu nämnda slag. Bestämmelserna i denna del har en betydelsefull funktion för helheten, eftersom de syftar till att minska incitamenten till korruption genom att begränsa det ekonomiska utbytet av sådan brottslighet.

Innehållet i denna del av konventionen ligger väl i linje med det arbete som för närvarande bedrivs inom Europeiska unionen och som bl.a. har utmynnat i nya regler om förverkande (prop. 2004/05:135), en ny lag om erkännande och verkställighet inom unionen av frysningbeslut (prop. 2004/05:115) och antagande av ett rambeslut om erkännande på beslut om förverkande (prop. 2004/05:55). Syftet med det sistnämnda är att man i en medlemsstat enkelt skall kunna verkställa beslut om förverkande meddelade i en annan medlemsstat.

4.11.1 Att förebygga och upptäcka överföring av vinning (artikel 52)

Bedömning: Innehållet i artikel 52 bör inte föranleda någon lagstiftningsåtgärd.

Artikel 52 reglerar hur staterna skall förebygga och upptäcka att vinning av brott överförs. De åtgärder som nämns liknar i stor utsträckning de åtgärder för att förebygga penningtvätt som regleras i artikel 14.

Staterna skall enligt *punkt 1* vidta åtgärder för att, i enlighet med sin nationella lagstiftning, ålägga finansiella institutioner att i olika avseenden kontrollera kunders identitet och att utföra skärpt kontroll av konton som innehas av eller för personer som är, eller har varit, anförtrödda framstående offentliga uppgifter samt motsvarande konton som tillhör deras familjemedlemmar och andra närstående. I *punkt 2* anges olika åtgärder som staterna

kan vidta, t.ex. att ge ut riktlinjer för vilka slags fysiska eller juridiska personers konton som bör bli föremål för skärpt kontroll. Där så är lämpligt skall staterna, på eget initiativ eller på begäran av en annan konventionsstat, underrätta finansiella institutioner om identiteten på fysiska eller juridiska personer vilkas konton förväntas bli föremål för skärpt kontroll. Enligt *punkt 3* skall staterna trygga att de finansiella institutionerna för och bevarar redovisning rörande konton och transaktioner av ovan nämnda slag. Enligt *punkt 4* skall staterna vidta åtgärder för att förebygga att banker som inte har någon fysisk representation eller är anslutna till en reguljär finansiell grupp etableras samt överväga åtgärder som riktar sig mot korrespondensbanksförhållanden.

I *punkt 5* uppmanas staterna bl.a. att överväga att upprätta system för finansiella upplysningar om utvalda offentliga tjänstemän och att införa lämpliga påföljder för bristande uppfyllelse. Enligt *punkt 6* skall staterna också överväga att ålägga offentliga tjänstemän som har del i eller rätt att teckna eller har annan befogenhet över ett finansiellt konto i ett annat land att rapportera detta förhållande till behöriga myndigheter och att föra lämplig bokföring över sådana konton.

Kraven i punkterna 3 och 4 får anses uppfyllda genom regleringen i lagen om penningtvätt (se avsnitt 4.2.7). Några lagstiftningsåtgärder krävs därför inte.

Några regler som motsvarar punkterna 5 och 6 finns inte i svensk rätt. Som tidigare har anmärkts är behovet av sådana regler begränsat mot bakgrund av att åtskilliga uppgifter om privatpersoners ekonomi är öppet tillgängliga. Eftersom korruption är ovanlig i Sverige och det inte är fråga om några bindande åtaganden finns det inte något skäl att i detta sammanhang överväga att införa skyldighet för offentliga tjänstemän att rapportera sina ekonomiska förhållanden.

Inte heller punkt 1 har någon motsvarighet i svensk rätt. Av samma skäl som nyss har anförts kan det diskuteras om det, utöver vad som redan gäller enligt penningtvättslagen, finns något behov av skärpt kontroll. Den nu aktuella frågan har direkta beröringspunkter med det pågående arbetet inom Europeiska uni-

onen med framtagande av ett tredje penningtvättsdirektiv. Detta förväntas bli antaget i september 2005. Arbetet med att genomföra direktivet kommer att påbörjas direkt efter antagandet. Mot den bakgrunden finns det inte anledning att i detta sammanhang föreslå någon lagstiftningsåtgärd, eftersom de krav som ställs i konventionen kan förväntas bli tillgodosedda genom det arbetet. Punkt 2, som endast innebär en utveckling av punkt 1, bör därför inte heller leda till någon åtgärd.

Innehållet i artikel 52 bör således inte föranleda någon lagstiftningsåtgärd.

4.11.2 Återställande av egendom (artiklarna 53 och 54)

Bedömning: Innehållet i artiklarna 53 och 54 kräver inga lagstiftningsåtgärder.

I artikel 53 behandlas åtgärder för att direkt återställande av egendom. I enlighet med den nationella lagstiftningen skall staterna vidta åtgärder för att tillåta andra stater att inleda civilrättsliga processer i sina domstolar för att bekräfta rätten till eller äganderätten av egendom som har förvärvats genom brott som straffbeläggs i enlighet med konventionen. Vidare skall de göra det möjligt för domstolarna att ålägga den som har gjort sig skyldig till brott enligt konventionen att betala ersättning eller skadestånd till en annan konventionsstat som har vållats skada av sådana brott. Dessutom skall staterna göra det möjligt för sina domstolar eller myndigheter att, när de beslutar om förverkande, erkänna en annan konventionsstat som rättmätig ägare av egendom som förvärvats genom brott enligt konventionen.

Tidigare har reglerna om skadeståndstalan på grund av brott berörts i korthet (avsnitt 4.6.2). Som framgått där finns det möjligheter för den som har utsatts för brott att väcka talan om skadestånd (eller om utlämnande av viss egendom) såväl i en brottmålsrättegång som i civilrättslig ordning.

Enligt 4 kap. 19 § lagen om internationell rättslig hjälp får egendom tas i beslag och överlämnas till en annan stat om egen-

domen skäligen kan antas vara frånhänd någon genom brott. I förhållande till stater inom Norden och inom EU ställs det inte krav på dubbel straffbarhet. Däremot krävs det att man för gärningen kan döma till fängelse i den ansökande staten (4 kap. 20 §). Frågor om beslag och överlämnande av egendom prövas av domstol (4 kap. 21 §).

Det är således redan i dag möjligt att på begäran av en annan stat ta egendom i beslag, om egendomen har frånhänts någon genom brott, och att överlämna egendomen till den andra staten utan något krav på att den senare skall återlämnas till Sverige.

En artikel med delvis likartat innehåll (artikel 8) finns 2000 års konvention om ömsesidig rättslig hjälp i brottmål mellan Europeiska unionens medlemmar. I det lagstiftningsärendet gjordes bedömningen att den nuvarande lagstiftningen är tillräcklig (prop. 2004/05:144 s. 60 f.).

Den fråga som inställer sig är om egendom som har förvärvats genom brott enligt konventionen generellt sett kan utgöra egendom som ”frånhänts genom brott”. Vid exempelvis sakhäleri och förskingring råder det inte någon tvekan om att egendom har frånhänts målsäganden. Däremot är det mera tveksamt hur det förhåller sig med egendom som varit föremål för t.ex. mutbrott eller bestickning. Det kan dock inte uteslutas att det kan finnas exempel på frånhändande även i dessa fall, t.ex. om offentliga medel har använts för att besticka någon. I sådana fall finns det sannolikt något annat brott bakom, t.ex. förskingring eller trohetslöshet mot huvudman, som kan leda till frånhändande.

Avsikten med artikeln måste rimligen ha varit att den skall kunna användas i de fall där det faktiskt är fråga om ett brott som kan innebära att egendom frånhänts någon annan. Om egendomen inte har frånhänts någon utan utgör utbyte av brott, kan i stället reglerna i artikel 54 eller 55 aktualiseras. Med den nu angivna utgångspunkten uppfyller den svenska lagstiftningen de krav som ställs och någon lagstiftningsåtgärd är därför inte påkallad.

Det kan tillfogas att beslag och överlämnande förutsätter att det inte råder någon tvekan om att egendomen tillhör den som

gör anspråk på den (se prop. 2004/05:144 s. 61). Regeln i 27 kap. 4 a § om förtida utlämnande av beslag torde inte kunna användas. Detta beror bl.a. på att åklagaren inte råder över beslagsfrågan i ett ärende om internationell rättslig hjälp (jfr NJA 1990 s. 537).

Artikel 54 innehåller mekanismer för att återställa egendom genom internationellt samarbete i fråga om förverkande av egendom som förvärvats genom eller är inblandad i brott som straffbeläggs i konventionen. Enligt *punkt 1* skall staterna bl.a.

- vidta åtgärder för att göra det möjligt att verkställa ett beslut om förverkande meddelat av en domstol i en annan konventionsstat

- möjliggöra att myndigheterna, i de fall där de har jurisdiktion, i avgöranden angående penningtvättsbrott eller annat sådant brott kan besluta om förverkande av sådan egendom som nyss har sagts även om den är av utländskt ursprung,

- överväga att vidta åtgärder för att tillåta beslut om förverkande av sådan egendom utan att någon döms för brottet i de fall där gärningsmannen inte kan lagföras på grund av att han är avliden, har avvikit eller inte kan anträffas, eller i andra tillämpliga fall.

I internationella verkställighetslagen finns det bestämmelser om verkställighet av utomnordiska domar eller beslut. Beslut om förverkande kan verkställas med stöd av lagen, men detta kräver att det finns ett avtal om sådant samarbete mellan Sverige och den andra staten. Enligt 1 § internationella verkställighetslagen blir lagen tillämplig på en internationell överenskommelse efter regeringens förordnande härom. I förordningen (1977:178) med vissa bestämmelser om internationellt samarbete rörande verkställighet av brottmålsdom lämnar regeringen närmare föreskrifter om tillämpningen av konventionen.

De närmare reglerna om när utländska beslut kan verkställas finns i 5 och 6 §§ internationella verkställighetslagen. Ett grundläggande krav är att domen har vunnit laga kraft, att det inte finns något hinder mot verkställighet samt att den gärning som domen eller beslutet avser är ett brott enligt svensk lag. Vidare får gärningen inte utgöra ett politiskt eller militärt brott och brottet får inte heller vara preskriberat. Skulle verkställigheten

strida mot grundläggande principer i den svenska rättsordningen behöver någon verkställighet inte ske. I 8–16 §§ regleras förfarandet. Här kan bara nämnas att ett utländskt värdeförverkande skall omvandlas till ett motsvarande svenskt beslut enligt vad som föreskrivs i 14 §.

I förhållande till de nordiska staterna regleras verkställighet i lagen (1963:193) om samarbete med Danmark, Finland, Island och Norge angående verkställighet av straff (nordiska verkställighetslagen). Enligt den lagen kan en dom varigenom egendom har förverkats verkställas i Sverige. Några andra krav än att verkställigheten skall äga rum enligt svensk lag ställs inte upp.

Det finns således redan regler om verkställighet av utländska beslut om förverkande. Dessa är tillräckliga för att uppfylla kraven i konventionen.

I en svensk rättegång angående brott som behandlas i konventionen kan egendom förverkas oberoende av dess ursprung, om egendomen i fråga har ett tillräckligt samband med brottet. Det blir sedan en verkställighetsfråga om den förverkade egendomen finns utomlands.

Reglerna om förverkande medger att egendom förverkas även i vissa fall där gärningsmannen inte kan lagföras. Enligt 36 kap. 14 § BrB får egendom förklaras förverkad om, på grund av den brottsliges död eller av annan orsak, påföljd inte kan ådömas. Detta förutsätter dock att stämning i målet har delgetts inom fem år från det att brottet begicks. Vidare krävs det att åklagare finner det påkallat ur allmän synpunkt att väcka talan. Som tidigare har nämnts kan egendom förverkas bl.a. från den som efter brottet har förvärvat den aktuella egendomen genom bodelning eller arv. De nu redovisade reglerna får anses tillräckliga.

Enligt *punkt 2* skall staterna göra följande för att tillhandahålla rättslig hjälp enligt artikel 55:

- vidta åtgärder göra det möjligt att frysa eller beslagta egendom med stöd av ett beslut fattat av domstol eller annan behörig myndighet i en annan konventionsstat,
- vidta åtgärder för att göra det möjligt att frysa eller beslagta egendom efter framställning från en annan konventionsstat.

I båda fallen skall det finnas rimligt underlag för att vidta åtgärden och för att anta att egendomen kommer att kunna förverkas.

Vidare skall staterna överväga att vidta ytterligare åtgärder som gör det möjligt att säkra egendom för förverkande, t.ex. med stöd av ett utländskt beslut om frihetsberövande eller lagföring som hör samman med förvärv av sådan egendom som tidigare har sagts.

Lagen om internationell rättslig hjälp ger, som tidigare har redovisats, möjlighet att bistå en annan stat med beslag och kvarstad, som är de svenska tvångsmedel som motsvarar begreppen beslag och frysning i konventionen. De nuvarande reglerna på detta område är tillräckliga för att uppfylla kraven i konventionen.

Till detta kommer att möjligheterna att verkställa förverkandebeslut åt en annan stat kommer att utvidgas inom en nära framtid med anledning av genomförandet av andra internationella instrument. Inom den Europeiska unionen antogs den 24 februari 2005 ett rambeslut om förverkande av vinning, hjälpmedel och egendom som härrör från brott (beträffande riksdagens godkännande se prop. 2003/04:166, bet. 2003/04:JuU5). De ändringar i förverkandereglererna som trädde i kraft den 1 juli 2005 (prop. 2004/05:135) innebär att rambeslutet till största delen är genomfört. Regeringen har också nyligen föreslagit riksdagen att anta ett utkast till rambeslut om ömsesidigt erkännande av beslut om förverkande (prop. 2004/05:55). Riksdagen har vidare nyss godtagit de lagändringar som krävs för genomförande av det inom Europeiska unionen antagna rambeslutet om erkännande och verkställighet av frysningsbeslut, se prop. 2004/05:115, bet. 2004/04:JuU34).

4.11.3 Internationellt samarbete om förverkandeförklaring m.m. (artiklarna 55 och 57)

Bedömning: Sverige uppfyller redan kraven i artiklarna 55 och 57. Några lagstiftningsåtgärder krävs därför inte.

I artikel 55 regleras frågan om internationellt samarbete om förverkandeförklaring. Samarbetet kan ha två olika former. Antingen kan ett förverkandebeslut meddelas och verkställas i den anmodade staten eller också kan ett beslut om förverkande som har meddelats i den begärande staten överlämnas för verkställighet.

I föregående avsnitt har redovisats dels regler om förverkande, dels bestämmelserna om verkställighet av utländska beslut om förverkande. Dessa uppfyller kraven i konventionen.

Innehållet i artikel 55 motsvarar artikel 13 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet, med undantag för ett smärre tillägg i punkt 3 c samt innehållet i punkterna 7 och 8. *Punkt 7* innehåller en ny vägransgrund, som innebär att samarbete får vägras och provisoriska åtgärder hävas om den anmodade staten inte får tillräcklig bevisning i rätt tid, eller om egendomen är av ringa värde. *Punkt 8* föreskriver att den anmodade staten skall ge den andra staten tillfälle att lägga fram sin sak innan en provisorisk åtgärd hävs, om så är möjligt.

När frågan om Sverige skulle tillträda FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet behandlades gjordes den bedömningen att det inte krävs några ändringar i svensk lagstiftning för ett tillträde till konventionen (prop. 2003/03:146 s. 48 f.). Något skäl att nu göra en annan bedömning finns inte. De tillkommande bestämmelserna kräver inte heller några lagstiftningsåtgärder.

Som tidigare nämnts har det nyligen införts utökade möjligheter att förverka utbyte av och hjälpmedel vid brott (prop. 2004/05:135, bet. 2004/05:JuU31). Lagändringarna har tillkommit för att uppfylla kraven i flera internationella instrument. Se närmare om detta i avsnitt 4.5.2.

Som framgått av det sagda pågår det också annat lagstiftningsarbete i syfte att förbättra möjligheterna att verkställa förverkandebeslut åt andra stater (avsnitt 4.11.2).

Artikel 57 reglerar förfogande över egendom som har förklarats förverkad med stöd av artikel 31 eller 55. Enligt *punkt 2* skall staterna vidta åtgärder för att göra det möjligt att återlämna förverkad egendom vid verkställighet av en framställning från en annan konventionsstat. Detta skall ske enligt principerna i den verkställande statens rättsordning och med beaktande av godtroende tredje mans rättigheter. I *punkt 3* regleras olika fall där återlämnande aktualiseras. Enligt punkt 3 a skall en konventionsstat vid verkställighet av förverkande enligt artikel 55 och med stöd av lagakraftvunnet avgörande i den begärande konventionsstaten kunna återlämna den förverkade egendomen till den begärande staten. Det nu sagda gäller endast vid förskingring av allmänna medel enligt artikel 17 eller tvätt av förskingrade allmänna medel enligt artikel 23. Den anmodade staten kan ge avkall på kravet på lagakraftvunnet avgörande. Enligt punkt 3 b, som behandlar vinning av andra brott som täcks av konventionen, skall den anmodade staten på motsvarande sätt kunna återlämna den förverkade egendomen till den begärande staten, om denna på rimligt sätt styrker sin tidigare äganderätt till denna. Detsamma skall gälla om den anmodade konventionsstaten godtar skada som grund för att återlämna den förverkade egendomen. Enligt punkt 3 c skall staterna i alla andra fall prioritera att överväga frågan om att återlämna förverkad egendom till den begärande konventionsstaten, till dess tidigare rätte ägare eller att ersätta brottsoffren.

Artikeln lämnar i *punkt 4* utrymme för att den anmodade konventionsstaten drar av skäliga utgifter för utredning, lagföring eller rättsliga förfaranden.

I lagen (1974:1066) om förfarande med förverkad egendom och hittegods m.m. finns det bestämmelser om förfogande över förverkad egendom. Egendom som förklarats förverkad skall normalt säljas. Det som erhålls vid försäljningen tillfaller staten.

Huvudprincipen om att förverkad egendom tillfaller staten gäller även vid förverkande i internationella ärenden, men den genombryts av särskilda regler som medger en annan lösning i det enskilda fallet. I 36 § internationella verkställighetslagen finns det en regel om delning av förverkad egendom med andra stater. Efter begäran av en annan stat kan regeringen förordna att egendomen eller dess värde helt eller delvis skall överlämnas till den stat som har begärt verkställighet av förverkandebeslutet. Den nu nämnda bestämmelsen reglerar överlämnande i de fall det är fråga om verkställighet av ett utländskt förverkandebeslut.

Enligt 5 kap. 11 § första stycket lagen om internationell rättslig hjälp finns det även möjlighet att dela egendom som har förverkats genom ett svenskt avgörande. Regeringen får besluta att egendom eller dess värde som har förverkats genom ett svenskt beslut helt eller delvis överlämnas till annan stat som lämnat rättslig hjälp eller på annat sätt bistått Sverige under förundersökning eller rättegång eller som på annat sätt lämnat information eller bistånd som haft betydelse för utredningen om brottet.

En särskild fråga är om förverkande tillgångar skall kunna användas för att gottgöra brottsoffer. Någon sådan möjlighet finns inte enligt svensk rätt. I prop. 2001/02:149 fann regeringen att man inte borde göra avsteg från principen att stöd och hjälp åt brottsoffer skall ges på annat sätt (s. 31), vilket godtogs av riksdagen. Något skäl för att nu göra en annan bedömning finns inte.

I vissa delar motsvarar artikel 57 innehållet i artikel 14 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I det lagstiftningsärendet gjordes bedömningen att det inte krävdes några lagstiftningsåtgärder (prop. 2002/03:146 s. 50). Något skäl att nu göra en annan bedömning finns inte.

Som framgått av det sagda uppfyller den svenska lagstiftningen kraven i konventionen. Några lagstiftningsåtgärder är därför inte påkallade.

4.11.4 Spontant informationslämnande (artikel 56)

Bedömning: Innehållet i artikeln kräver ingen lagstiftningsåtgärd.

Enligt artikel 56 skall staterna sträva efter att vidta åtgärder som innebär att de spontant kan överlämna upplysningar om vinning av brott som straffbeläggs enligt konventionen. Detta skall ske utan att det kommer i konflikt med den nationella lagstiftningen och utan att störa utredning, lagföring eller rättslig prövning som statens egna myndigheter utför. Artikeln innehåller således inte något bindande åtagande.

Numera finns det ofta bestämmelser om spontant uppgiftslämnande i konventioner. Den nu aktuella artikeln tar enbart sikte på upplysningar om vinning av brott och den innehåller inte något bindande åtagande.

Som tidigare har redovisats (se avsnitt 4.9.3) utgör sekretess normalt inte något hinder mot att brottsbekämpande myndigheter lämnar uppgifter av nu aktuellt slag. Den svenska lagstiftningen medger således att uppgifter lämnas. Någon lagstiftningsåtgärd är därför inte nödvändig.

4.12 Finansiell underrättelseverksamhet (artikel 58)

Bedömning: Sverige uppfyller kravet på en enhet inriktad på finansiell underrättelseverksamhet.

Enligt artikel 58 skall varje stat, som ett led i samarbetet för att förebygga och bekämpa brott enligt konventionen, överväga att inrätta en enhet för finansiell underrättelseverksamhet. Denna enhet skall vara ansvarig för att ta emot, analysera och till behöriga myndigheter sprida rapporter om misstänkta finansiella transaktioner.

Redan när frågan om bekämpning av penningtvätt först aktualiserades för cirka tio år sedan, inrättades en särskild enhet vid Rikspolisstyrelsen för det nu aktuella ändamålet. Finanspolisen,

som numera utgör en särskild enhet inom Rikskriminalpolisens underrättelseenhet, har bl.a. till uppgift att ta emot anmälningar om misstänkt penningtvätt från finansinstitut och andra som har anmälningsskyldighet enligt lagen om penningtvätt (se avsnitt 4.2.7). I Finanspolisens uppgifter ingår inte bara att vara mottagare av anmälningar om penningtvätt och att bearbeta dessa så att åklagare kan fatta beslut om förundersökning skall inledas eller ej i ett enskilt fall, utan även att bedriva allmän underrättelseverksamhet inriktad på penningtvätt. Vidare har Finanspolisen uppgifter i fråga om bekämpningen av finansiering av terrorism.

Finanspolisen samarbetar på det nationella planet med bl.a. Finansinspektionen, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket och Bolagsverket och, på det internationella planet, med bl.a. Euro-pol och Interpol.

Kraven i artikel 58 är uppfyllda genom utformningen av Finanspolisens arbetsuppgifter.

4.13 Tekniskt bistånd och informationsutbyte (artiklarna 60–62)

Bedömning: Innehållet i artiklarna 60–62 kräver inga lagstiftningsåtgärder.
--

Artikel 60, som reglerar utbildning och tekniskt bistånd, innehåller inte några bindande krav. Enligt *punkt 1* skall staterna i nödvändig omfattning införa, utveckla eller förbättra specialinriktade utbildningsprogram för personal som ansvarar för att förebygga och bekämpa korrupsion. Enligt *punkt 2* skall staterna överväga att lämna varandra största möjliga tekniska bistånd och utbyta erfarenheter och kunskaper som underlättar internationellt samarbete. Detta gäller särskilt till förmån för utvecklingsländer. *Punkt 3* förutsätter att staterna ökar ansträngningarna att maximera operativ verksamhet och utbildningsverksamhet i internationella och regionala organ och inom ramen för internationella avtal och överenskommelser. Staterna skall också över-

våga att bistå varandra med bl.a. utvärderingar, studier och forskning som rör olika aspekter av korruption. Övriga punkter i artikeln behandlar andra former av frivillig hjälp och stöd för att underlätta tillämpningen av konventionen. Artikeln innebär inga bindande åtaganden. Innehållet i artikeln ligger väl i linje med den svenska synen på dessa frågor.

Utgångspunkten för artikel 61 är behovet av analys av brottsutvecklingen avseende korruption. För det ändamålet skall staterna överväga olika åtgärder i form av insamling av information och statistik och utbyte av information och kunskaper på området, i syfte att skapa goda förutsättningar att förebygga och bekämpa korruption. Innehållet i artikeln, som inte innebär några bindande krav, motsvarar i stora delar artikel 28 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I det lagstiftningsärendet gjordes bedömningen att några lagstiftningsåtgärder inte behövdes (prop. 2002/03:146 s. 60). Något skäl att nu göra en annan bedömning finns inte.

Mot bakgrund av den låga frekvensen av korruptionsbrott i Sverige finns det inte heller något behov av andra åtgärder från regeringens sida. Det är emellertid en svaghet att den nuvarande anmälningsstatistiken inte särredovisar mut- och bestickningsbrott, vilket beror på att dessa brottstyper statistikmässigt klumpas samman med andra brott i samma kapitel av brottsbalken. Om man i framtiden bättre skall kunna följa utvecklingen i fråga om korruption finns det därför skäl att överväga att ha särskilda koder för dessa brott, även om de är mycket få till antalet. Ett alternativ kan vara att på annat sätt skapa särskild statistik för området. Bristen på statistik är främst en fråga för Rikspolisstyrelsen och Riksåklagaren, som ansvarar för underlaget till brottsstatistiken, och för Brottförebyggande rådet som sammanställer brottsstatistiken. Enligt vad som upplysts planerar Brottsförebyggande rådet att från och med år 2008 införa ett nytt system för kodning av brott, som kommer att kunna ge betydligt fylligare information än det nuvarande systemet. Då finns det möjligheter att ta hänsyn till behovet av bättre statistik rörande korruption. I avvaktan på det nya systemet är man restriktiv med att

ändra i det nuvarande. Med hänsyn till det pågående arbetet finns det för närvarande ingen anledning till någon åtgärd.

Inte heller artikel 62 innehåller några bindande krav. Artikel 62 behandlar bl.a. tekniskt och praktiskt bistånd länderna emellan när det gäller förverkligandet av konventionen.

Den nu aktuella artikeln motsvarar artikel 30 i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. I lagstiftningsärendet angående tillträde till den konventionen ansågs artikeln inte kräva några lagstiftningsåtgärder (prop. 2002/03:146 s. 57). Det finns inget skäl att göra en annan bedömning nu.

Innehållet i artiklarna 60–62 kräver således inga lagstiftningsåtgärder.

4.14 Övriga bestämmelser (artiklarna 1–4, 28, 51, 59 och 63–71)

Bedömning: Övriga bestämmelser i konventionen kräver inte heller någon anpassning av den svenska lagstiftningen.

I de inledande artiklarna finns bestämmelser om syftena med konventionen (artikel 1), konventionens tillämpningsområde (artikel 3) och skyddet för staternas suveränitet (artikel 4). Ingen av dessa artiklar kräver någon särskild lagstiftningsåtgärd.

Artikel 2 innehåller vissa definitioner. Dessa motsvarar i stor utsträckning definitioner som har lagts fast i andra konventioner som Sverige har tillträtt, bl.a. OECD:s konvention om bekämpande av bestickning av utländska tjänstemän i internationella affärsförbindelser, FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet och Europarådets straffrättsliga konvention om korruption. I tidigare lagstiftningsärenden har konstaterats att definitionerna i fråga inte behöver införlivas med svensk rätt (prop. 2003/04:70 s. 14). Något skäl att nu göra en annan bedömning finns inte.

I artikel 28 läggs det fast att vetskap, uppsåt och syfte som fordras som rekvisit för brott får fastställas med hjälp av objektiva omständigheter. En likartad bestämmelse finns i artikel 3

punkt 3 i narkotikabrottskonventionen. Artikel 51 kräver inga lagstiftningsåtgärder.

I artikel 51 finns allmänna bestämmelser om att staterna i största möjliga utsträckning skall samarbeta med och hjälpa varandra i fråga om återställande av tillgångar. Artikel 59 innehåller en allmän uppmaning till konventionsstaterna att överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser för att öka effektiviteten i det internationella samarbetet. Varken artikel 51 eller 59 kräver några lagstiftningsåtgärder.

Artiklarna 63 och 64 innehåller bestämmelser om den konventionsstatskonferens som skall sammankallas senast ett år efter det att konventionen har trätt i kraft och om dess sekretariat. Likartade bestämmelser finns bl.a. i FN:s konvention mot gränsöverskridande organiserad brottslighet. Sådana artiklar har vid tillträde av andra konventioner inte ansetts kräva någon lagstiftningsåtgärd och något skäl att nu göra en annan bedömning finns inte.

Artiklarna 65–71 innehåller slutbestämmelser som reglerar bl.a. frågor om ikraftträdandet av konventionen, tvistlösning och andra praktiska frågor som rör konventionen och dess tillämpning. Dessa bestämmelser kräver inga lagstiftningsåtgärder. Frågan om Sverige bör avge förklaring till artikel 66 behandlas i avsnitt 5.2.

Sammanfattningsvis kräver således artiklarna 1–4, 28, 51, 59 och 63–71 inte några lagstiftningsåtgärder.

5 Tillträde till konventionen

5.1 Bör Sverige tillträda konventionen?

<p>Förslag: Regeringen bör föreslå riksdagen att godkänna att Sverige tillträder konventionen. Tillträde bör ske så snart som möjligt.</p>

Sverige har, i likhet med ett stort antal andra länder, undertecknat konventionen. Sverige har sedan länge en väl utvecklad lagstiftning mot korruption. Tillämpningsområdet för straffbestämmelserna om korruption har också successivt utvidgats, som ett led i anpassningen till olika konventioner. Vidare deltar Sverige aktivt i det internationella arbetet mot korruption, exempelvis genom medlemskapet i Gruppen av stater mot korruption, GRECO, och OECD:s arbetsgrupp mot bestickning av utländska tjänstemän i internationella affärsförbindelser. Sveriges insatser mot korruption har nyligen utvärderats av såväl GRECO som OECD:s arbetsgrupp.

Även om det endast förekommit ett litet antal korruptionsbrott här i landet bör Sverige självfallet medverka till att FN:s konvention mot korruption får en så bred anslutning som möjligt. Den utgör ett viktigt led i FN:s fortgående arbete med att bekämpa organiserad brottslighet. Globaliseringen och den utvidgade handeln mellan länder ökar riskerna för att korruption breder ut sig och får fäste på nya platser. Vidare kan vinningen av korruptionsbrott föras över till andra länder. Det är därför viktigt att även länder som hittills inte i någon större utsträckning har drabbats av korruption vidtar sådana åtgärder som kan bidra

till att begränsa framväxten av korruption. Förebyggande åtgärder spelar dessutom stor roll för att höja det allmänna medvetandet om riskerna för korruption och dess skadliga följder. Det är mot den nu angivna bakgrunden viktigt att Sverige tillträder konventionen så snart som möjligt.

Av 10 kap. 2 § RF följer att regeringen inte får ingå för riket bindande överenskommelser utan riksdagens godkännande om överenskommelsen förutsätter att lag ändras eller upphävs eller att ny lag stiftas eller om den i övrigt gäller ämne i vilket riksdagen skall besluta, eller – i annat fall – om överenskommelsen är av större vikt.

Konventionen ingår i FN:s pågående arbete för att bekämpa brott, vilket från svensk sida ansetts vara mycket angeläget. Konventionen är därför av den arten att tillträde till den bör godkännas av riksdagen, även om tillträdet inte kräver några lagändringar.

5.2 Bör Sverige avge några reservationer eller förklaringar?

Bedömning: Sverige bör inte utnyttja möjligheten att göra förbehåll för konventionens bestämmelse om tvistlösning. Sverige bör anmäla Centralmyndigheten för internationellt rättsligt samarbete som centralmyndighet enligt artikel 46 punkt 13.

Enligt artikel 66 punkt 3 får en konventionsstat förklara att den inte anser sig vara bunden av bestämmelserna i punkt 2 i samma artikel, som behandlar formerna för lösning av tvister angående tolkningen och tillämpningen av konventionen. Enligt artikeln får tvister, som inte kan lösas i rimlig tid genom förhandling mellan parterna, hänskjutas till skiljeförfarande och i sista hand, om parterna inte kan enas om formerna för skiljeförfarandet, till Internationella domstolen.

En motsvarande bestämmelse finns bl.a. i konventionen om gränsöverskridande organiserad brottslighet och i ett flertal and-

ra konventioner, till vilka Sverige har anslutit sig till. I tidigare ärenden har Sverige accepterat tvistlösningsklausuler av samma typ som den nu aktuella (se t.ex. prop. 2000/01:86 s. 33 och 2001/02:149 s. 37). Därför bör inte heller nu något förbehåll göras.

I övrigt innehåller konventionen inte några möjligheter att avge reservationer och förklaringar. Däremot åläggs staterna enligt artikel 46 punkt 13 att i samband med deponering av ratifikationsinstrument anmäla vilken myndighet som har utsetts till centralmyndighet. Sverige bör anmäla Centralmyndigheten för internationellt rättsligt samarbete.

5.3 Kostnader

Bedömning: Ett tillträde till konventionen medför inte några ökade kostnader för staten.

Som framgått av kapitel 4 krävs det inte några lagändringar för att Sverige skall kunna tillträda konventionen. Även om antalet ärenden med internationell anknytning kan komma att öka något såväl för polis och åklagare som för domstolarna innebär konventionen samtidigt fördelar, dels genom att Sverige i större utsträckning än tidigare kan få rättsligt bistånd från andra länder som tillträder konventionen, dels genom att förfarandet förenklas. Sammantaget leder detta till bedömningen att ett tillträde inte kommer att leda till några egentliga kostnadsökningar. För det fall att det ökade rättsliga samarbete skulle leda till vissa kostnadsökningar är dessa under alla förhållanden inte större än att de kan finansieras inom ramen för befintliga anslag.

Bilaga

Förenta nationernas konvention mot korruption

Preamble

The States Parties to this Convention,

Concerned about the seriousness of problems and threats posed by corruption to the stability and security of societies, undermining the institutions and values of democracy, ethical values and justice and jeopardizing sustainable development and the rule of law,

Concerned also about the links between corruption and other forms of crime, in particular organized crime and economic crime, including money-laundering,

Ingress

De stater som är parter i denna konvention,

som är oroade över allvaret i de problem och hot som korruptionen utgör mot samhäl- lenas stabilitet och säkerhet genom att undergräva demo- kratins institutioner och vär- den, etiska värden och rättvisa samt äventyra hållbar utveck- ling och rättssamhället,

som även är oroade över län- karna mellan korruption och andra former av brottslighet, särskilt organiserad brottslig- het och ekonomisk brottslig- het, däribland penningtvätt,

Concerned further about cases of corruption that involve vast quantities of assets, which may constitute a substantial proportion of the resources of States, and that threaten the political stability and sustainable development of those States,

Convinced that corruption is no longer a local matter but a transnational phenomenon that affects all societies and economies, making international cooperation to prevent and control it essential,

Convinced also that a comprehensive and multidisciplinary approach is required to prevent and combat corruption effectively,

Convinced further that the availability of technical assistance can play an important role in enhancing the ability of States, including by strengthening capacity and by institution-building, to prevent and combat corruption effectively,

Convinced that the illicit acquisition of personal wealth can be particularly damaging to democratic institutions, na-

som vidare är oroade över korruptionsfall som omfattar stora mängder av tillgångar som annars skulle kunna utgöra en avsevärd del av staternas resurser och som hotar den politiska stabiliteten och den hållbara utvecklingen i dessa stater,

som är övertygade om att korruption inte längre är en lokal angelägenhet utan en gränsöverskridande företeelse, som påverkar alla samhällen och ekonomier, något som gör internationellt samarbete för att förebygga och kontrollera korruption oundgängligt,

som också är övertygade om att ett vittomfattande och multidisciplinärt tillvägagångssätt fordras för att effektivt förebygga och bekämpa korruption,

som vidare är övertygade om att tillgång till tekniskt bistånd kan spela en viktig roll för att förbättra staternas förmåga - bl.a. genom kapacitetsförstärkning och institutionsuppbyggnad - att förebygga och bekämpa korruption effektivt,

som är övertygade om att olagligt förvärv av personlig förmögenhet kan vara särskilt skadligt för demokratiska in-

tional economies and the rule of law,

Determined to prevent, detect and deter in a more effective manner international transfers of illicitly acquired assets and to strengthen international cooperation in asset recovery,

Acknowledging the fundamental principles of due process of law in criminal proceedings and in civil or administrative proceedings to adjudicate property rights,

Bearing in mind that the prevention and eradication of corruption is a responsibility of all States and that they must cooperate with one another, with the support and involvement of individuals and groups outside the public sector, such as civil society, non-governmental organizations and community-based organizations, if their efforts in this area are to be effective,

Bearing also in mind the principles of proper management of public affairs and public property, fairness, responsibility and equality before the law and the need to safeguard integrity and to foster a cul-

stitutioner, för nationella ekonomier och för rättssamhället,

som är beslutna att effektivare förebygga, uppdaga och avskräcka internationell överföring av olagligt förvärvade tillgångar och att stärka det internationella samarbetet i fråga om återvinning av tillgångar,

som erkänner grundprinciperna om vederbörlig lagföring i brottmål, civilmål och förvaltningsprocesser för att avgöra egendomsförhållanden,

som beaktar att alla stater är ansvariga för att förebygga och utrota korruption och att staterna för att deras ansträngningar på detta område skall vara effektiva måste samarbeta med varandra, med stöd och medverkan av personer och grupper utanför den offentliga sektorn, såsom det civila samhället, enskilda organisationer och samhällsbaserade organisationer,

som också är medvetna om principerna för en korrekt förvaltning av offentliga angelägenheter och allmän egendom, skälighet, ansvar och likhet inför lagen och behovet av att trygga integriteten och främja

ture of rejection of corruption,

Commending the work of the Commission on Crime Prevention and Criminal Justice and the United Nations Office on Drugs and Crime in preventing and combating corruption,

Recalling the work carried out by other international and regional organizations in this field, including the activities of the African Union, the Council of Europe, the Customs Cooperation Council (also known as the World Customs Organization), the European Union, the League of Arab States, the Organisation for Economic Cooperation and Development and the Organization of American States,

Taking note with appreciation of multilateral instruments to prevent and combat corruption, including, inter alia, the Inter-American Convention against Corruption, adopted by the Organization of American States on 29 March 1996, the Convention on the Fight against Corruption involving Officials of the

en kultur som förkastar korruption,

som lovordar den verksamhet som utförs av Kommissionen för förebyggande av brott och straffrätt och av Förenta nationernas organ för drog- och brottsprevention som avser förebyggande och bekämpande av korruption,

som återoppar den verksamhet som utförs av andra internationella och regionala organisationer inom detta område, däribland av Afrikanska unionen, av Europarådet, av Tull-samarbetsrådet (även känt som Världstullorganisationen), av Europeiska unionen, av Arabförbundet, av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling samt av Amerikanska samarbetsorganisationen,

som med uppskattning beaktar de multilaterala instrumenten för att förebygga och bekämpa korruption, inklusive bl.a. interamerikanska konventionen mot korruption, som antogs av Amerikanska samarbetsorganisationen den 29 mars 1996¹⁴, konventionen om kamp mot korruption som tjänstemän i Europeiska ge-

¹⁴ Se E/1996/99.

European Communities or Officials of Member States of the European Union, adopted by the Council of the European Union on 26 May 1997, the Convention on Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions, adopted by the Organisation for Economic Cooperation and Development on 21 November 1997, the Criminal Law Convention on Corruption, adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 27 January 1999, the Civil Law Convention on Corruption, adopted by the Committee of Ministers of the Council of Europe on 4 November 1999, and the African Union Convention on Preventing and Combating Corruption, adopted by the Heads of State and Government of the African Union on 12 July 2003,

Welcoming the entry into force on 29 September 2003 of the United Nations Conven-

enskaperna eller tjänstemän i Europeiska unionens medlemsstater är delaktiga i, som antogs av Europeiska unionens råd den 26 maj 1997¹⁵, konventionen om bekämpande av bestickning av utländska offentliga tjänstemän i internationella affärsförbindelser, som antogs av Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling den 21 november 1997¹⁶, den straffrättsliga konventionen om korruption, som antogs av Europarådets ministerkommitté den 27 januari 1999¹⁷, den civilrättsliga konventionen om korruption, som antogs av Europarådets ministerkommitté den 4 november 1999¹⁸, och Afrikanska unionens konvention om förebyggande och bekämpande av korruption, som antogs av Afrikanska unionens stats- och regeringschefer den 12 juli 2003,

som välkomnar ikraftträdandet den 29 september 2003 av Förenta nationernas konven-

¹⁵ Europeiska gemenskapernas officiella tidning C 195 den 25 juni 1997.

¹⁶ Se *Corruption and Integrity Improvement Initiatives in Developing Countries* (UN Publication, Sales nr E.98.III.B.18).

¹⁷ Europarådet: ETS 173.

¹⁸ Europarådet: ETS 174.

¹⁹ Generalförsamlingens resolution 55/25, bil. I.

tion against Transnational Organized Crime,

Have agreed as follows:

tion mot gränsöverskridande organiserad brottslighet¹⁹,

har kommit överens om följande.

Chapter I General provisions

Kapitel I Allmänna bestämmelser

Article 1 Statement of purpose

Artikel 1 Syften

The purposes of this Convention are:

Denna konventions syften är följande:

(a) To promote and strengthen measures to prevent and combat corruption more efficiently and effectively;

a) Att främja och förstärka åtgärder för att mer ändamålsenligt och effektivt förebygga och bekämpa korruption.

(b) To promote, facilitate and support international cooperation and technical assistance in the prevention of and fight against corruption, including in asset recovery;

b) Att främja, underlätta och stödja internationellt samarbete och tekniskt bistånd i fråga om förebyggande och bekämpande av korruption, innefattande återvinning av tillgångar.

(c) To promote integrity, accountability and proper management of public affairs and public property.

c) Att främja integritet, ansvar och en korrekt förvaltning av offentliga angelägenheter och allmän egendom.

Article 2 Use of terms

Artikel 2 Definitioner

For the purposes of this Convention:

För de syften som avses i denna konvention används följande definitioner.

(a) “*Public official*” shall mean: (i) any person holding a legislative, executive, administrative or judicial office of a State Party, whether appointed or elected, whether permanent or temporary, whether paid or unpaid, irrespective of that person’s seniority; (ii) any other person who performs a public function, including for a public agency or public enterprise, or provides a public service, as defined in the domestic law of the State Party and as applied in the pertinent area of law of that State Party; (iii) any other person defined as a “public official” in the domestic law of a State Party. However, for the purpose of some specific measures contained in chapter II of this Convention, “public official” may mean any person who performs a public function or provides a public service as defined in the domestic law of the State Party and as applied in the pertinent area of law of that State Party;

(b) “*Foreign public official*” shall mean any person holding a legislative, executive, admin-

a) offentlig tjänsteman: i) person som innehar en lagstiftande, verkställande, administrativ eller judiciell tjänst i en konventionsstat, oavsett om personen är anställd eller vald, vare sig permanent eller tillfälligt, vare sig avlönad eller oavlönad, utan avseende på personens ställning i hierarkin, ii) annan person som utövar en offentlig funktion, inklusive för ett offentligt organ eller för ett statligt eller kommunalt bolag, eller tillhandahåller en samhällstjänst som en sådan definieras i konventionsstatens nationella lagstiftning och tillämpas i dess relevanta lagstiftning, iii) annan person som definieras som *offentlig tjänsteman* i en konventionsstats nationella lagstiftning. Beträffande vissa särskilda åtgärder i kapitel II i denna konvention kan emellertid termen *offentlig tjänsteman* avse en person som utövar en offentlig funktion eller tillhandahåller en offentlig tjänst som en sådan definieras i konventionsstatens nationella lagstiftning och tillämpas i dess relevanta lagstiftning.

b) *utländsk offentlig tjänsteman*: person som innehar en lagstiftande, verkställande, ad-

istrative or judicial office of a foreign country, whether appointed or elected; and any person exercising a public function for a foreign country, including for a public agency or public enterprise;

(c) “*Official of a public international organization*” shall mean an international civil servant or any person who is authorized by such an organization to act on behalf of that organization;

(d) “*Property*” shall mean assets of every kind, whether corporeal or incorporeal, movable or immovable, tangible or intangible, and legal documents or instruments evidencing title to or interest in such assets;

(e) “*Proceeds of crime*” shall mean any property derived from or obtained, directly or indirectly, through the commission of an offence;

(f) “*Freezing*” or “*seizure*” shall mean temporarily prohibiting the transfer, conversion, disposition or movement of property or temporarily assuming custody or control of property on the basis of an order issued by a court or

ministrativ eller judiciell tjänst i ett främmande land, oavsett om personen är anställd eller vald, och person som utövar en offentlig funktion för ett främmande land, inklusive för ett offentligt organ eller ett offentligt bolag.

c) *tjänsteman i offentlig internationell organisation*: internationell tjänsteman eller person som är bemyndigad av en sådan organisation att handla på organisationens vägnar.

d) *egendom*: alla slags tillgångar, materiella eller immateriella, lös eller fast egendom samt juridiska handlingar eller urkunder som styrker äganderätt eller annan rätt till sådana tillgångar.

e) *vinning av brott*: all egendom som härrör från eller som direkt eller indirekt förvärvats genom brott.

f) *frysning* eller *beslag*: att tillfälligt förbjuda överlåtelse, omvandling, förfogande över eller flyttning av egendom eller tillfälligt förvar eller omhändertagande av egendom med stöd av beslut av domstol eller annan behörig myndighet.

other competent authority;

(g) “*Confiscation*”, which includes forfeiture where applicable, shall mean the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority;

(h) “*Predicate offence*” shall mean any offence as a result of which proceeds have been generated that may become the subject of an offence as defined in article 23 of this Convention;

(i) “*Controlled delivery*” shall mean the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence.

g) *förverkande*: bestående berövande av egendom efter beslut av domstol eller annan behörig myndighet.

h) *förbrott*: brott som resulterat i sådan vinning som kan vara föremål för brott enligt definitionen i artikel 23 i denna konvention.

i) *kontrollerad leverans*: metoden att tillåta att en olaglig eller misstänkt försändelse förs ut ur, genom eller in i en eller flera staters territorium med de behöriga myndigheternas vetskap och under deras övervakning i avsikt att man skall kunna utreda brott och identifiera personer som är delaktiga i brottet.

Article 3 Scope of application

1. This Convention shall apply, in accordance with its terms, to the prevention, investigation and prosecution of corruption and to the freezing,

Artikel 3 Tillämpningsområde

1. Denna konvention skall tillämpas i enlighet med dess definitioner på förebyggande, utredning och lagföring av korruption och på frysning, be-

seizure, confiscation and return of the proceeds of offences established in accordance with this Convention.

2. For the purposes of implementing this Convention, it shall not be necessary, except as otherwise stated herein, for the offences set forth in it to result in damage or harm to state property.

Article 4 Protection of sovereignty

1. States Parties shall carry out their obligations under this Convention in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.

2. Nothing in this Convention shall entitle a State Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

slag, förverkande samt återlämnande av vinning av brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

2. För genomförandet av denna konvention skall det inte krävas - utom om det särskilt föreskrivs - att det för de brott som anges i den har uppkommit skada eller olägenhet på offentlig egendom.

Artikel 4 Skydd av suveränitet

1. Konventionsstaterna skall fullgöra sina skyldigheter i enlighet med denna konvention på ett sätt som är förenligt med principerna om jämlikhet mellan stater, om staters territoriella integritet samt om icke-inblandning i andra staters interna angelägenheter.

2. Ingenting i denna konvention skall berättiga en konventionsstat att i en annan konventionsstat utöva jurisdiktion och utföra funktioner som är förbehållna myndigheterna i denna stat enligt dess nationella lagstiftning.

Chapter II Preventive measures**Article 5 Preventive anti-corruption policies and practices**

1. Each State Party shall, in accordance with the fundamental principles of its legal system, develop and implement or maintain effective, coordinated anti-corruption policies that promote the participation of society and reflect the principles of the rule of law, proper management of public affairs and public property, integrity, transparency and accountability.

2. Each State Party shall endeavour to establish and promote effective practices aimed at the prevention of corruption.

3. Each State Party shall endeavour to periodically evaluate relevant legal instruments and administrative measures with a view to determining their adequacy to prevent and fight corruption.

4. States Parties shall, as appropriate and in accordance with the fundamental principles of their legal system, col-

Kapitel II Förebyggande åtgärder**Artikel 5 Riktlinjer och metoder för förebyggande av korruption**

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, utveckla och genomföra eller upprätthålla en effektiv, samordnad antikorrupsionspolitik som främjar samhällets medverkan och återspeglar rätts-samhällets principer, korrekt förvaltning av offentliga angelägenheter och allmän egendom, integritet, öppenhet och ansvarighet.

2. Varje konventionsstat skall sträva efter att upprätta och främja effektiva metoder som syftar till förebyggande av korruption.

3. Varje konventionsstat skall sträva efter att regelbundet utvärdera relevanta rättsliga instrument och administrativa åtgärder i syfte att bedöma deras nöjaktighet vid förebyggande och bekämpande av korruption.

4. Varje konventionsstat skall på lämpligt sätt och i enlighet med grundprinciperna i sin nationella rättsordning

laborate with each other and with relevant international and regional organizations in promoting and developing the measures referred to in this article. That collaboration may include participation in international programmes and projects aimed at the prevention of corruption.

samarbeta med varandra och med berörda internationella och regionala organisationer i arbetet med att främja och utveckla de åtgärder som avses i denna artikel. Samarbetet kan innefatta deltagande i internationella program och projekt som syftar till att förebygga korruption.

Article 6 Preventive anti-corruption body or bodies

1. Each State Party shall, in accordance with the fundamental principles of its legal system, ensure the existence of a body or bodies, as appropriate, that prevent corruption by such means as:

(a) Implementing the policies referred to in article 5 of this Convention and, where appropriate, overseeing and coordinating the implementation of those policies;

(b) Increasing and disseminating knowledge about the prevention of corruption.

2. Each State Party shall grant the body or bodies referred to in paragraph 1 of this article the necessary independence, in accordance with the

Artikel 6 Organ för förebyggande av korruption

1. Varje konventionsstat skall i enlighet med grundprinciperna i sin nationella rättsordning tillse att, i den mån det är lämpligt, det finns organ för förebyggande av korruption med hjälp av medel såsom de följande:

a) Att genomföra riktlinjer som avses i artikel 5 i denna konvention och, i tillämpliga fall, övervaka och samordna genomförandet.

b) Att öka och sprida kännedomen om förebyggande av korruption.

2. Varje konventionsstat skall tillförsäkra organ som avses i punkt 1 i denna artikel den oberoende ställning som krävs, i enlighet med grund-

fundamental principles of its legal system, to enable the body or bodies to carry out its or their functions effectively and free from any undue influence. The necessary material resources and specialized staff, as well as the training that such staff may require to carry out their functions, should be provided.

3. Each State Party shall inform the Secretary-General of the United Nations of the name and address of the authority or authorities that may assist other States Parties in developing and implementing specific measures for the prevention of corruption.

Article 7 Public sector

1. Each State Party shall, where appropriate and in accordance with the fundamental principles of its legal system, endeavour to adopt, maintain and strengthen systems for the recruitment, hiring, retention, promotion and retirement of civil servants and, where appropriate, other non-elected public officials:

principerna i sin nationella rättsordning, för att de skall kunna fullgöra sina uppgifter effektivt och utan otillbörlig inblandning. Nödvändiga materiella resurser och specialiserad personal, liksom utbildning som personalen kan behöva för att fullgöra sina uppgifter, bör tillhandahållas.

3. Varje konventionsstat skall meddela Förenta nationernas generalsekreterare namn och adress på myndigheter som kan biträda andra konventionsstater att utveckla och genomföra särskilda åtgärder för att förebygga korrup-tion.

Artikel 7 Den offentliga sektorn

1. Varje konventionsstat skall, där så är lämpligt och i enlighet med grundprinciperna i sin nationella rättsordning, sträva efter att anta, upprätthålla och förstärka system för rekrytering, anställning, bibehållande, befordran och pensionering av offentliga tjänstemän och, i förekommande fall, andra icke-valda offentliga tjänstemän

(a) That are based on principles of efficiency, transparency and objective criteria such as merit, equity and aptitude;

(b) That include adequate procedures for the selection and training of individuals for public positions considered especially vulnerable to corruption and the rotation, where appropriate, of such individuals to other positions;

(c) That promote adequate remuneration and equitable pay scales, taking into account the level of economic development of the State Party;

(d) That promote education and training programmes to enable them to meet the requirements for the correct, honourable and proper performance of public functions and that provide them with specialized and appropriate training to enhance their awareness of the risks of corruption inherent in the performance of their functions. Such programmes may make reference to codes or standards of conduct in applicable areas.

2. Each State Party shall also consider adopting appropriate

a) som grundas på principerna om effektivitet, öppenhet och objektiva kriterier såsom förtjänst, opartiskhet och skicklighet,

b) som innefattar nöjaktiga system för urval och utbildning av personer som skall inneha offentliga poster som bedöms vara särskilt sårbara för korruption och, i förekommande fall, för att förflytta dessa personer till andra poster

c) som främjar tillräcklig ersättning och rättvisa ersättningsskalor med beaktande av varje konventionsstats ekonomiska utveckling, och

d) som främjar utbildnings- och vidareutbildningsprogram som gör det möjligt för dessa personer att uppfylla kraven på att fullgöra offentliga funktioner på ett rätt, hedervärd och riktigt sätt och som tillhandahåller dem specialiserad och lämplig utbildning för att höja deras medvetande om de risker för korruption som är förenade med deras yrkesutövning. Sådana program får innehålla hänvisningar till tillämpliga uppförandekoder och uppförandenormer.

2. Varje konventionsstat skall även överväga att vidta

legislative and administrative measures, consistent with the objectives of this Convention and in accordance with the fundamental principles of its domestic law, to prescribe criteria concerning candidature for and election to public office.

3. Each State Party shall also consider taking appropriate legislative and administrative measures, consistent with the objectives of this Convention and in accordance with the fundamental principles of its domestic law, to enhance transparency in the funding of candidatures for elected public office and, where applicable, the funding of political parties.

4. Each State Party shall, in accordance with the fundamental principles of its domestic law, endeavour to adopt, maintain and strengthen systems that promote transparency and prevent conflicts of interest.

Article 8 Codes of conduct for public officials

1. In order to fight corruption, each State Party shall

lämpliga lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder som är förenliga med denna konventions syften och med grundprinciperna i den nationella rättsordningen för att föreskriva normer för kandidatur för och val till offentliga tjänster.

3. Varje konventionsstat skall också överväga att vidta lämpliga lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder som är förenliga med denna konventions syften och med grundprinciperna i den nationella rättsordningen för att förbättra öppenheten i fråga om finansiering av kandidaturer för valda offentliga tjänster och, där så är tillämpligt, finansiering av politiska partier.

4. Varje konventionsstat skall i enlighet med grundprinciperna i sin nationella rättsordning sträva efter att anta, upprätthålla och förstärka system som främjar öppenhet och förebygger intressekonflikter.

Artikel 8 Uppförandekoder för offentliga tjänstemän

1. För att bekämpa korrup-tion skall varje konventionsstat

promote, inter alia, integrity, honesty and responsibility among its public officials, in accordance with the fundamental principles of its legal system.

2. In particular, each State Party shall endeavour to apply, within its own institutional and legal systems, codes or standards of conduct for the correct, honourable and proper performance of public functions.

3. For the purposes of implementing the provisions of this article, each State Party shall, where appropriate and in accordance with the fundamental principles of its legal system, take note of the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations, such as the International Code of Conduct for Public Officials contained in the annex to General Assembly resolution 51/59 of 12 December 1996.

4. Each State Party shall also consider, in accordance with the fundamental principles of its domestic law, establishing measures and systems to facilitate the reporting by public

främja bl.a. integritet, hederlighet och ansvarskänsla bland sina offentliga tjänstemän i enlighet med grundprinciperna i sin nationella rättsordning.

2. I synnerhet skall varje konventionsstat, inom ramen för sitt institutionella och rättsliga system, sträva efter att tillämpa uppförandekoder eller uppförandenormer för att offentliga funktioner skall utövas på ett rätt, hedervärdt och riktigt sätt.

3. För att genomföra bestämmelserna i denna artikel skall varje konventionsstat, där så är lämpligt, och i enlighet med grundprinciperna i den nationella rättsordningen, beakta initiativ på detta område av regionala, interregionala och multilaterala organisationer, såsom den internationella uppförandekoden för offentliga tjänstemän, som är intagen i bilagan till generalförsamlingens resolution 51/59 av den 12 december 1996.

4. Varje konventionsstat skall också, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, överväga att vidta åtgärder och införa system för att underlätta för of-

officials of acts of corruption to appropriate authorities, when such acts come to their notice in the performance of their functions.

5. Each State Party shall endeavour, where appropriate and in accordance with the fundamental principles of its domestic law, to establish measures and systems requiring public officials to make declarations to appropriate authorities regarding, inter alia, their outside activities, employment, investments, assets and substantial gifts or benefits from which a conflict of interest may result with respect to their functions as public officials.

6. Each State Party shall consider taking, in accordance with the fundamental principles of its domestic law, disciplinary or other measures against public officials who violate the codes or standards established in accordance with this article.

fentliga tjänstemän att anmäla korrupsionsgärningar till vederbörande myndigheter, när de i tjänsten får kännedom om sådana gärningar.

5. Varje konventionsstat skall, där så är lämpligt och i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, sträva efter att vidta åtgärder och införa system som ålägger offentliga tjänstemän att inför vederbörande myndigheter redogöra för bl.a. sin verksamhet utanför tjänsten, sina uppdrag, investeringar, tillgångar och väsentliga gåvor eller förmåner, som skulle kunna ge upphov till intressekonflikter i förhållande till vederbörandes uppgifter som offentlig tjänsteman.

6. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, överväga disciplinära eller andra åtgärder mot offentliga tjänstemän som bryter mot koder eller normer upprättade i enlighet med denna artikel.

Article 9 Public procurement and management of public finances

1. Each State Party shall, in accordance with the fundamental principles of its legal system, take the necessary steps to establish appropriate systems of procurement, based on transparency, competition and objective criteria in decision-making, that are effective, inter alia, in preventing corruption. Such systems, which may take into account appropriate threshold values in their application, shall address, inter alia:

(a) The public distribution of information relating to procurement procedures and contracts, including information on invitations to tender and relevant or pertinent information on the award of contracts, allowing potential tenderers sufficient time to prepare and submit their tenders;

(b) The establishment, in advance, of conditions for participation, including selection and award criteria and tendering rules, and their publication;

(c) The use of objective and predetermined criteria for

Artikel 9 Offentlig upphandling och förvaltning av allmänna medel

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, vidta nödvändiga åtgärder för att införa lämpliga system för upphandling, grundade på öppenhet, konkurrens och objektiva kriterier för beslutsfattande, som bl.a. är effektiva för att förebygga korrupktion. Sådana system, som får beakta lämpliga tröskelvärden i sin tillämpning, skall bl.a. inriktas på följande:

a) Att delge allmänheten information om upphandlingsförfaranden och kontrakt, inbegripet information om infordran av anbud och relevanta uppgifter om tilldelning av kontrakt, som ger potentiella anbudsgivare tillräcklig tid för att göra upp och lämna in anbud.

b) Att i förväg uppställa villkor för deltagande, inbegripet kriterier för urval och tilldelning av kontrakt och regler för anbud och tillkännagivande av dem.

c) Att tillämpa objektiva och på förhand fastställda kriterier

public procurement decisions, in order to facilitate the subsequent verification of the correct application of the rules or procedures;

(d) An effective system of domestic review, including an effective system of appeal, to ensure legal recourse and remedies in the event that the rules or procedures established pursuant to this paragraph are not followed;

(e) Where appropriate, measures to regulate matters regarding personnel responsible for procurement, such as declaration of interest in particular public procurements, screening procedures and training requirements.

2. Each State Party shall, in accordance with the fundamental principles of its legal system, take appropriate measures to promote transparency and accountability in the management of public finances. Such measures shall encompass, inter alia:

(a) Procedures for the adoption of the national budget;

(b) Timely reporting on revenue and expenditure;

(c) A system of accounting

för beslut angående offentlig upphandling i syfte att underlätta efterföljande kontroll av att regler och förfaranden tillämpas korrekt.

d) Ett effektivt nationellt kontrollsystem, innefattande ett effektivt system för överklagande för att säkerställa rättslig prövning och gottgörelse i de fall där de regler eller förfaranden som uppställs enligt bestämmelserna i denna punkt inte följs.

e) I förekommande fall, åtgärder för att reglera frågor angående personal som är ansvarig för upphandling, såsom intresseförklaringar i särskilda offentliga upphandlingar samt förfaranden för urval av sådan personal och utbildningskrav.

2. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, vidta lämpliga åtgärder för att främja öppenhet och ansvarsutkrävande i förvaltning av allmänna medel. Sådana åtgärder skall bl.a. omfatta följande:

a) Förfaranden för antagande av statsbudgeten.

b) Rättidig rapportering om inkomster och utgifter.

c) System för normer för re-

and auditing standards and related oversight;

(d) Effective and efficient systems of risk management and internal control; and

(e) Where appropriate, corrective action in the case of failure to comply with the requirements established in this paragraph.

3. Each State Party shall take such civil and administrative measures as may be necessary, in accordance with the fundamental principles of its domestic law, to preserve the integrity of accounting books, records, financial statements or other documents related to public expenditure and revenue and to prevent the falsification of such documents.

dovisning och revision och härtill hänförlig granskning.

d) Effektiva och ändamålsenliga system för riskhantering och intern kontroll.

e) I förekommande fall, åtgärder för att åstadkomma rättelse i händelse av bristande efterlevnad av de krav som uppställs i denna punkt.

3. Varje konventionsstat skall vidta de civila och administrativa åtgärder som kan vara nödvändiga, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, för att skydda och bevara redovisningshandlingar och andra handlingar som gäller offentliga utgifter och inkomster och för att förebygga förfalskning av sådana handlingar.

Article 10 Public reporting

Taking into account the need to combat corruption, each State Party shall, in accordance with the fundamental principles of its domestic law, take such measures as may be necessary to enhance transparency in its public administration, including with regard to its organization, functioning and

Artikel 10 Information till allmänheten

Med beaktande av nödvändigheten att bekämpa korruption, skall varje konventionsstat i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, vidta de åtgärder som kan vara nödvändiga för att öka öppenheten i sin offentliga förvaltning, däribland organisationen, sättet att fungera och besluts-

decision-making processes, where appropriate. Such measures may include, inter alia:

(a) Adopting procedures or regulations allowing members of the general public to obtain, where appropriate, information on the organization, functioning and decision-making processes of its public administration and, with due regard for the protection of privacy and personal data, on decisions and legal acts that concern members of the public;

(b) Simplifying administrative procedures, where appropriate, in order to facilitate public access to the competent decision-making authorities; and

(c) Publishing information, which may include periodic reports on the risks of corruption in its public administration.

Article 11 Measures relating to the judiciary and prosecution services

1. Bearing in mind the independence of the judiciary and its crucial role in combating corruption, each State Party shall, in accordance with the

processerna i förekommande fall. Dessa åtgärder kan bl.a. innefatta följande:

a) Att anta förfaranden eller bestämmelser som tillåter allmänheten att i förekommande fall få information om organisationen, sättet att fungera och beslutsprocesserna i den offentliga förvaltningen och, med vederbörlig hänsyn till skyddet för privatliv och personuppgifter, om beslut och rättsliga åtgärder som berör allmänheten.

b) I förekommande fall att förenkla administrativa rutiner för att underlätta allmänhetens tillgång till behöriga beslutsfattande myndigheter.

c) Att offentliggöra information som kan innefatta regelbundna rapporter om riskerna för korruption i den offentliga förvaltningen.

Artikel 11 Åtgärder avseende domare och åklagare

1. Med beaktande av domstolarnas självständighet och deras centrala roll i korruptionsbekämpningen skall varje konventionsstat, i enlighet

fundamental principles of its legal system and without prejudice to judicial independence, take measures to strengthen integrity and to prevent opportunities for corruption among members of the judiciary. Such measures may include rules with respect to the conduct of members of the judiciary.

2. Measures to the same effect as those taken pursuant to paragraph 1 of this article may be introduced and applied within the prosecution service in those States Parties where it does not form part of the judiciary but enjoys independence similar to that of the judicial service.

med grundprinciperna i sin nationella rättsordning och utan att påverka domstolarnas oberoende, vidta åtgärder för att förstärka integriteten och förebygga tillfällen till korruption bland domare. Sådana åtgärder kan omfatta normer för domares uppförande.

2. Åtgärder med samma verkan som de som vidtas enligt punkt 1 i denna artikel får införas och tillämpas inom åklagarväsendet i konventionsstater där åklagarmyndigheterna inte ingår i domstolväsendet utan åtnjuter ett oberoende liknande domstolarnas.

Article 12 Private sector

1. Each State Party shall take measures, in accordance with the fundamental principles of its domestic law, to prevent corruption involving the private sector, enhance accounting and auditing standards in the private sector and, where appropriate, provide effective, proportionate and dissuasive civil, administrative

Artikel 12 Den privata sektorn

1. Varje konventionsstat skall vidta åtgärder, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, för att förebygga korruption som involverar den privata sektorn, förbättra normerna för redovisning och revision i den privata sektorn och, i den mån det behövs, tillhandahålla effektiva, proportionella och avskräck-

or criminal penalties for failure to comply with such measures.

2. Measures to achieve these ends may include, inter alia:

(a) Promoting cooperation between law enforcement agencies and relevant private entities;

(b) Promoting the development of standards and procedures designed to safeguard the integrity of relevant private entities, including codes of conduct for the correct, honourable and proper performance of the activities of business and all relevant professions and the prevention of conflicts of interest, and for the promotion of the use of good commercial practices among businesses and in the contractual relations of businesses with the State;

(c) Promoting transparency among private entities, including, where appropriate, measures regarding the identity of legal and natural persons involved in the establishment and management of corporate entities;

(d) Preventing the misuse

ande civila, administrativa eller straffrättsliga påföljder för bristande efterlevnad av sådana bestämmelser.

2. Åtgärder för att uppnå dessa mål kan bl.a. innefatta följande:

a) Att främja samarbete mellan brottsbekämpande organ och berörda privata enheter.

b) Att främja utvecklande av normer och förfaranden som syftar till att säkra de berörda privata enheternas integritet, innefattande uppförandekoder för att på ett rätt, hedervärd och riktigt sätt utöva affärsverksamhet och hithörande yrken och att förebygga intressekonflikter och främja tillämpning av god affärssed inom näringslivet och i kontraktsförbindelser mellan näringslivet och staten.

c) Att främja öppenhet bland privata enheter, däribland, i den mån det behövs, åtgärder avseende identiteten hos juridiska och fysiska personer som medverkar i etablering och drift av företag.

d) Att förebygga missbruk

of procedures regulating private entities, including procedures regarding subsidies and licences granted by public authorities for commercial activities;

(e) Preventing conflicts of interest by imposing restrictions, as appropriate and for a reasonable period of time, on the professional activities of former public officials or on the employment of public officials by the private sector after their resignation or retirement, where such activities or employment relate directly to the functions held or supervised by those public officials during their tenure;

(f) Ensuring that private enterprises, taking into account their structure and size, have sufficient internal auditing controls to assist in preventing and detecting acts of corruption and that the accounts and required financial statements of such private enterprises are subject to appropriate auditing and certification procedures.

3. In order to prevent corruption, each State Party shall take such measures as may be necessary, in accordance with

av regelsystemen för privata enheter, innefattande förfaranden avseende bidrag och tillstånd som beviljas av offentliga myndigheter för affärsverksamhet.

e) Att förebygga intressekonflikter genom att införa begränsningar, när så är lämpligt och för en skälig tid, i fråga om tidigare offentliga tjänstemäns yrkesverksamhet eller för att anställa offentliga tjänstemän inom den privata sektorn efter uppsägning eller pensionering, där sådan verksamhet eller anställning står i direkt samband med uppgifter som har utövats eller övervakats av dessa offentliga tjänstemän när de var i tjänst.

f) Att säkerställa att privata företag, med beaktande av deras struktur och storlek, har nöjaktig internrevision till hjälp för att förebygga och uppdaga korruptionsgärningar och att den redovisning och de redovisningshandlingar som krävs för sådana privata företag revideras och bestyrks i vederbörlig ordning.

3. För att förhindra korruption skall varje konventionsstat vidta de åtgärder som kan vara nödvändiga, i enlighet med sin

its domestic laws and regulations regarding the maintenance of books and records, financial statement disclosures and accounting and auditing standards, to prohibit the following acts carried out for the purpose of committing any of the offences established in accordance with this Convention:

(a) The establishment of off-the-books accounts;

(b) The making of off-the-books or inadequately identified transactions;

(c) The recording of non-existent expenditure;

(d) The entry of liabilities with incorrect identification of their objects;

(e) The use of false documents; and

(f) The intentional destruction of bookkeeping documents earlier than foreseen by the law.

4. Each State Party shall disallow the tax deductibility of expenses that constitute bribes, the latter being one of the constituent elements of the offences established in accordance with articles 15 and 16 of this Convention and, where appropriate, other ex-

nationella lagstiftning och bestämmelser om bokföring, bokföringsmaterial, årsredovisningens innehåll samt normer för redovisning och revision för att förbjuda följande gärningar i syfte att begå något av de brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention:

a) Att upprätta icke bokförda konton.

b) Att utföra transaktioner som inte bokförs eller inte kan tillräckligt identifieras.

c) Att bokföra fiktiva utgifter.

d) Att bokföra skulder med felaktigt angivande av skuldernas uppkomst.

e) Att bruka falska handlingar.

f) Att uppsåtligt förstöra redovisningshandlingar tidigare än vad som förutsetts i lagstiftningen.

4. En konventionsstat får inte tillåta skatteavdrag för utgifter för bestickning, eftersom det sistnämnda är en av beståndsdelarna i de överträdelser som straffbeläggs i enlighet med artiklarna 15 och 16 i denna konvention och, i förekommande fall, andra utgifter

penses incurred in furtherance of corrupt conduct.

som uppstår vid främjande av korrumpert beteende.

Article 13 Participation of society

1. Each State Party shall take appropriate measures, within its means and in accordance with fundamental principles of its domestic law, to promote the active participation of individuals and groups outside the public sector, such as civil society, non-governmental organizations and community-based organizations, in the prevention of and the fight against corruption and to raise public awareness regarding the existence, causes and gravity of and the threat posed by corruption. This participation should be strengthened by such measures as:

(a) Enhancing the transparency of and promoting the contribution of the public to decision-making processes;

(b) Ensuring that the public has effective access to information;

(c) Undertaking public information activities that contribute to non-tolerance of

Artikel 13 Samhällets medverkan

1. Varje konventionsstat skall vidta lämpliga åtgärder, inom ramen för sina möjligheter och i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, för att främja aktiv medverkan av enskilda personer och grupper utanför den offentliga sektorn, såsom det civila samhället, enskilda organisationer och samhällsbaseerade organisationer, i förebyggande av och kamp mot korruption och för att höja allmänhetens medvetande om förekomsten av, orsakerna till och allvaret i det hot som korruptionen utgör. Denna medverkan bör förstärkas med sådana åtgärder som de följande:

a) Ökad öppenhet i beslutsprocesserna och främjande av allmänhetens medverkan i dem.

b) Säkerställande av att allmänheten har effektiv tillgång till information.

c) Informationsverksamhet riktad till allmänheten som bidrar till att korruption inte to-

corruption, as well as public education programmes, including school and university curricula;

(d) Respecting, promoting and protecting the freedom to seek, receive, publish and disseminate information concerning corruption. That freedom may be subject to certain restrictions, but these shall only be such as are provided for by law and are necessary: (i) For respect of the rights or reputations of others; (ii) For the protection of national security or ordre public or of public health or morals.

2. Each State Party shall take appropriate measures to ensure that the relevant anti-corruption bodies referred to in this Convention are known to the public and shall provide access to such bodies, where appropriate, for the reporting, including anonymously, of any incidents that may be considered to constitute an offence established in accordance with this Convention.

Article 14 Measures to prevent money-laundering

1. Each State Party shall:

lereras och utbildningsprogram för allmänheten, innefattande läroplaner för skolor och universitet.

d) Beaktande, främjande och skyddande av rätten att söka, ta emot, offentliggöra och sprida information om korruption. Denna rätt får underkastas vissa inskränkningar, men de får endast vara sådana som anges i lag och som är nödvändiga i) för att trygga respekten för andra personers rättigheter eller anseende, ii) för att skydda nationell säkerhet, allmän ordning, folkhälsa eller moral.

2. Varje konventionsstat skall vidta lämpliga åtgärder för att tillse att de korruptionsbekämpande organ som avses i denna konvention är allmänt kända samt tillgodose tillgång till sådana organ, när så behövs, för anmälningar, inklusive anonyma sådana, om händelser som skulle kunna bedömas som brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

Artikel 14 Åtgärder för att förebygga penningtvätt

1. Varje konventionsstat

(a) Institute a comprehensive domestic regulatory and supervisory regime for banks and non-bank financial institutions, including natural or legal persons that provide formal or informal services for the transmission of money or value and, where appropriate, other bodies particularly susceptible to money-laundering, within its competence, in order to deter and detect all forms of money-laundering, which regime shall emphasize requirements for customer and, where appropriate, beneficial owner identification, record-keeping and the reporting of suspicious transactions;

(b) Without prejudice to article 46 of this Convention, ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other authorities dedicated to combating money-laundering (including, where appropriate under domestic law, judicial authorities) have the ability to cooperate and exchange information at the national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law

skall göra följande:

a) Inom sin behörighet i syfte att avskräcka från och upptäcka all slags penningtvätt, införa ett vittomfattande regelverk för reglering och övervakning av banker och andra finansiella institutioner, innefattande fysiska och juridiska personer som erbjuder formella eller informella tjänster för överföring av pengar eller värden, och, när så är lämpligt, andra enheter som särskilt kan utnyttjas för penningtvätt. Detta regelverk skall särskilt framhäva kraven på identifiering av kunder och, i förekommande fall, av förmånstagare samt registrering av och rapportering om misstänkta transaktioner.

b) Utan att det påverkar artikel 46 i denna konvention, tillse att administrativa, normativa och brottsbekämpande myndigheter samt andra myndigheter som har till uppgift att bekämpa penningtvätt (där ibland domstolsväsendet, när så är lämpligt enligt nationell lagstiftning) skall kunna samarbeta och utbyta information på det nationella och internationella planet enligt de förutsättningar som stipuleras i

and, to that end, shall consider the establishment of a financial intelligence unit to serve as a national centre for the collection, analysis and dissemination of information regarding potential money-laundering.

2. States Parties shall consider implementing feasible measures to detect and monitor the movement of cash and appropriate negotiable instruments across their borders, subject to safeguards to ensure proper use of information and without impeding in any way the movement of legitimate capital. Such measures may include a requirement that individuals and businesses report the cross-border transfer of substantial quantities of cash and appropriate negotiable instruments.

3. States Parties shall consider implementing appropriate and feasible measures to require financial institutions, including money remitters:

(a) To include on forms for the electronic transfer of funds and related messages accurate and meaningful information on the originator;

deras nationella lagstiftning och att de i det syftet skall överväga frågan om inrättande av ett underrättelseorgan som skall tjäna som nationellt centrum för insamling, analys och spridning av information om eventuell penningtvätt.

2. Konventionsstaterna skall överväga vilka åtgärder som kan vidtas för att upptäcka och övervaka rörelser av kontanta medel och överlåtbara värdepapper över sina gränser med förbehåll för garantier för att trygga en riktig användning av information, dock utan att på något sätt förhindra tillåtna kapitalrörelser. Sådana åtgärder kan innefatta krav på att fysiska personer och juridiska personer rapporterar gränsöverskridande överföringar av betydande summor av kontanta medel och överlåtbara värdepapper.

3. Konventionsstaterna skall överväga lämpliga åtgärder för att av finansiella institutioner, inkluderade sådana som överför pengar, kräva följande:

a) Att i formulär för elektronisk överföring av penningmedel och likartade meddelanden medta preciserade och begripliga uppgifter om upphovs-

(b) To maintain such information throughout the payment chain; and

(c) To apply enhanced scrutiny to transfers of funds that do not contain complete information on the originator.

4. In establishing a domestic regulatory and supervisory regime under the terms of this article, and without prejudice to any other article of this Convention, States Parties are called upon to use as a guideline the relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations against money-laundering.

5. States Parties shall endeavour to develop and promote global, regional, subregional and bilateral cooperation among judicial, law enforcement and financial regulatory authorities in order to combat money-laundering.

mannen.

b) Att bibehålla dessa uppgifter genom hela betalningskedjan.

c) Att tillämpa skärpt kontroll av överföring av penningmedel som saknar fullständiga uppgifter om ursprunget.

4. När konventionsstaterna upprättar ett nationellt regelverk för reglering och övervakning i enlighet med denna artikel, vilket inte skall inkräkta på någon annan artikel i denna konvention, skall de som riktlinjer utnyttja ifrågakommande initiativ av regionala, interregionala och multilaterala organisationer för bekämpande av penningtvätt.

5. Konventionsstaterna skall sträva efter att utveckla och främja globalt, regionalt, subregionalt och bilateralt samarbete mellan judiciella myndigheter, brottsbekämpande myndigheter och ekonomiska kontrollmyndigheter för att bekämpa penningtvätt.

**Chapter III Criminalization
and law enforcement****Article 15 Bribery of national
public officials**

Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The promise, offering or giving, to a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties;

(b) The solicitation or acceptance by a public official, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties.

**Kapitel III Kriminalisering och
åtgärder för brottsbekämpning****Artikel 15 Mutbrott och bestickning av nationella offentliga tjänstemän**

Varje konventionsstat skall vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligt:

a) Att utlova, erbjuda eller lämna en offentlig tjänsteman, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån för honom eller henne själv eller annan person eller enhet för att han eller hon skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten.

b) En offentlig tjänstemans begäran om eller mottagande av, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån för honom eller henne själv eller för annan person eller enhet, för att han eller hon skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten.

Article 16 Bribery of foreign public officials and officials of public international organizations

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as a criminal offence, when committed intentionally, the promise, offering or giving to a foreign public official or an official of a public international organization, directly or indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties, in order to obtain or retain business or other undue advantage in relation to the conduct of international business.

2. Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as a criminal offence, when committed intentionally, the solicitation or acceptance by a foreign public official or an official of a public international organization, directly or

Artikel 16 Mutbrott och bestickning av utländska offentliga tjänstemän och tjänstemän i offentliga internationella organisationer

1. Varje konventionsstat skall vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga att uppsåtligen utlova, erbjuda eller lämna en utländsk offentlig tjänsteman eller en tjänsteman i en offentlig internationell organisation, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån för honom eller henne själv eller för en annan person eller enhet, för att tjänstemannen skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten i syfte att få till stånd eller behålla en affärsförbindelse eller en annan otillbörlig förmån med avseende på genomförande av internationella affärer.

2. Varje konventionsstat skall överväga att vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga att en utländsk offentlig tjänsteman eller en tjänsteman i en offentlig internationell organisation, direkt eller indirekt, uppsåtligen begär eller mottar en otillbörlig

indirectly, of an undue advantage, for the official himself or herself or another person or entity, in order that the official act or refrain from acting in the exercise of his or her official duties.

förmån för honom eller henne själv eller för en annan person eller enhet, för att tjänstemannen skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd i tjänsten.

Article 17 Embezzlement, misappropriation or other diversion of property by a public official

Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally, the embezzlement, misappropriation or other diversion by a public official for his or her benefit or for the benefit of another person or entity, of any property, public or private funds or securities or any other thing of value entrusted to the public official by virtue of his or her position.

Artikel 17 Offentlig tjänstemans förskingring och annat otillåtet förfogande över egendom

Varje konventionsstat skall vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga uppsåtlig förskingring och annat otillåtet förfogande över egendom, allmänna eller privata tillgångar eller värdepapper eller andra värdesaker som anförtrotts honom eller henne på grund av hans eller hennes ställning, begången av en offentlig tjänsteman till förmån för honom eller henne själv eller för annan person eller enhet.

Article 18 Trading in influence

Each State Party shall consider adopting such legislative and

Artikel 18 Handel med inflytande

Varje konventionsstat skall överväga att vidta nödvändiga

other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The promise, offering or giving to a public official or any other person, directly or indirectly, of an undue advantage in order that the public official or the person abuse his or her real or supposed influence with a view to obtaining from an administration or public authority of the State Party an undue advantage for the original instigator of the act or for any other person;

(b) The solicitation or acceptance by a public official or any other person, directly or indirectly, of an undue advantage for himself or herself or for another person in order that the public official or the person abuse his or her real or supposed influence with a view to obtaining from an administration or public authority of the State Party an undue advantage.

lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligen:

a) Att utlova, erbjuda eller lämna en offentlig tjänsteman eller någon annan person, direkt eller indirekt, en otillbörlig förmån för att denne skall missbruka sitt verkliga eller förmodade inflytande i syfte att från en förvaltning eller en offentlig myndighet i konventionsstaten få till stånd en otillbörlig förmån för den person som har anstiftat gärningen eller för någon annan person.

b) Att en offentlig tjänsteman eller någon annan person, direkt eller indirekt, begär eller mottar en otillbörlig förmån för den offentliga tjänstemannen själv eller för någon annan, för att tjänstemannen respektive den andra personen skall missbruka sitt verkliga eller förmodade inflytande i syfte att erhålla en otillbörlig förmån från en förvaltning eller en offentlig myndighet i konventionsstaten.

Article 19 Abuse of functions **Artikel 19 Missbruk av tjänsteställning**

Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as a criminal offence, when committed intentionally, the abuse of functions or position, that is, the performance of or failure to perform an act, in violation of laws, by a public official in the discharge of his or her functions, for the purpose of obtaining an undue advantage for himself or herself or for another person or entity.

Varje konventionsstat skall överväga att vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga uppsåtligt missbruk av tjänsteställning, dvs. att en offentlig tjänsteman vid utövandet av sina funktioner i strid med lagstiftningen vidtar eller underlåter att vidta en åtgärd i syfte att uppnå en otillbörlig förmån för tjänstemannen själv eller för annan person eller enhet.

Article 20 Illicit enrichment **Artikel 20 Olagligt berikande**

Subject to its constitution and the fundamental principles of its legal system, each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as a criminal offence, when committed intentionally, illicit enrichment, that is, a significant increase in the assets of a public official that he or she cannot reasonably explain in relation to his or her lawful income.

Varje konventionsstat skall i enlighet med sin grundlag och grundprinciperna i sin rättsordning, överväga att vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga uppsåtligt olagligt berikande, dvs. en väsentlig ökning av en offentlig tjänstemans tillgångar som han eller hon inte på ett rimligt sätt kan förklara i förhållande till sina lagliga inkomster.

Article 21 Bribery in the private sector

Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally in the course of economic, financial or commercial activities:

(a) The promise, offering or giving, directly or indirectly, of an undue advantage to any person who directs or works, in any capacity, for a private sector entity, for the person himself or herself or for another person, in order that he or she, in breach of his or her duties, act or refrain from acting;

(b) The solicitation or acceptance, directly or indirectly, of an undue advantage by any person who directs or works, in any capacity, for a private sector entity, for the person himself or herself or for another person, in order that he or she, in breach of his or her duties, act or refrain from acting.

Artikel 21 Korruption i den privata sektorn

Varje konventionsstat skall överväga att vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligen och i tjänsteutövningen i ekonomisk, finansiell eller kommersiell verksamhet:

a) Att direkt eller indirekt utlova, erbjuda eller lämna en otillbörlig förmån till någon som, i vilken egenskap som helst, leder eller arbetar för enheter i den privata sektorn, till förmån för personen själv eller för någon annan person, i syfte att personen i strid med hans eller hennes plikt skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd.

b) Att en person, som i vilken egenskap som helst leder eller arbetar för enheter i den privata sektorn, direkt eller indirekt begär eller tar emot en otillbörlig förmån till förmån för personen själv eller för någon annan person, i syfte att personen i strid med hans eller hennes plikt skall vidta eller underlåta att vidta en åtgärd.

Article 22 Embezzlement of property in the private sector

Each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as a criminal offence, when committed intentionally in the course of economic, financial or commercial activities, embezzlement by a person who directs or works, in any capacity, in a private sector entity of any property, private funds or securities or any other thing of value entrusted to him or her by virtue of his or her position.

Article 23 Laundering of proceeds of crime

1. Each State Party shall adopt, in accordance with fundamental principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) (i) The conversion or transfer of property, knowing that such property is the proceeds of crime, for the purpose

Artikel 22 Förskingring av egendom i den privata sektorn

Varje konventionsstat skall överväga att vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga förskingring av egendom, privata tillgångar eller värdepapper eller andra värdesaker som anförtrotts någon i kraft av hans eller hennes ställning som begås uppsåtligen och i tjänsteutövningen i ekonomisk, finansiell eller kommersiell verksamhet av en person som, i vilken egenskap som helst, leder eller arbetar för enheter i den privata sektorn.

Artikel 23 Tvätt av vinning av brott

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligen:

a) i) Att omsätta eller överlåta egendom med vetskap om att den utgör vinning av brott, om det sker för att dölja eller

of concealing or disguising the illicit origin of the property or of helping any person who is involved in the commission of the predicate offence to evade the legal consequences of his or her action;

(ii) The concealment or disguise of the true nature, source, location, disposition, movement or ownership of or rights with respect to property, knowing that such property is the proceeds of crime;

(b) Subject to the basic concepts of its legal system:

(i) The acquisition, possession or use of property, knowing, at the time of receipt, that such property is the proceeds of crime;

(ii) Participation in, association with or conspiracy to commit, attempts to commit and aiding, abetting, facilitating and counselling the commission of any of the offences established in accordance with this article.

2. For purposes of implementing or applying paragraph 1 of this article:

(a) Each State Party shall seek to apply paragraph 1 of

maskera egendomens olagliga ursprung eller för att hjälpa någon som är delaktig i förbrottet att undandra sig de rättsliga följderna av sin gärning.

ii) Att dölja eller maskera egendomens rätta art, ursprung, var den finns, förfogandet över den, förflyttning av den eller av äganderätten eller annan rätt till den med vetskap om att egendomen utgör vinning av brott.

b) Med reservation för principerna i den nationella rättsordningen:

i) förvärv, innehav eller användning av egendom med vetskap vid tidpunkten för mottagandet om att egendomen utgjorde vinning av brott,

ii) medverkan, anstiftan eller stämpling till sådana brott, försök, medhjälp eller främjande av brott som straffbeläggs i enlighet med denna artikel.

2. För att genomföra eller tillämpa punkt 1 i denna artikel

a) skall varje konventionsstat sträva efter att tillämpa

this article to the widest range of predicate offences;

(b) Each State Party shall include as predicate offences at a minimum a comprehensive range of criminal offences established in accordance with this Convention;

(c) For the purposes of subparagraph (b) above, predicate offences shall include offences committed both within and outside the jurisdiction of the State Party in question. However, offences committed outside the jurisdiction of a State Party shall constitute predicate offences only when the relevant conduct is a criminal offence under the domestic law of the State where it is committed and would be a criminal offence under the domestic law of the State Party implementing or applying this article had it been committed there;

(d) Each State Party shall furnish copies of its laws that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations;

(e) If required by funda-

punkt 1 i denna artikel på största möjliga omfattning av förbrott,

b) skall varje konventionsstat som ett förbrott inkludera minst ett flertal av de brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention,

c) för de syften som avses i b ovan skall förbrott innefatta brott som förövats både inom och utom ifrågavarande konventionsstats jurisdiktion. Brott som förövats utanför en stats jurisdiktion skall utgöra ett förbrott endast när den aktuella gärningen är ett brott enligt lagstiftningen i den stat där den förövades och skulle utgöra ett brott i den konventionsstat som genomför eller tillämpar denna artikel, om brottet hade förövats där.

d) Varje konventionsstat skall förse Förenta nationernas generalsekreterare med de lagar som förverkligar denna artikel och ändringar i dem eller en beskrivning av dem.

e) Om så krävs enligt princi-

mental principles of the domestic law of a State Party, it may be provided that the offences set forth in paragraph 1 of this article do not apply to the persons who committed the predicate offence.

perna i en konventionsstats nationella lagstiftning, får det föreskrivas att brott som avses i punkt 1 i denna artikel inte skall gälla för dem som har begått förbrottet.

Article 24 Concealment

Without prejudice to the provisions of article 23 of this Convention, each State Party shall consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to establish as a criminal offence, when committed intentionally after the commission of any of the offences established in accordance with this Convention without having participated in such offences, the concealment or continued retention of property when the person involved knows that such property is the result of any of the offences established in accordance with this Convention.

Artikel 24 Häleri

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i artikel 23 i denna konvention, skall varje konventionsstat överväga att vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder eller andra åtgärder för att straffbelägga att någon, efter det att ett brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention har förövats utan att han eller hon har deltagit i brottet uppsåtligt döljer eller fortsätter att förvara egendom med vetskap om att den härrör från något av de brott som straffbeläggs enligt denna konvention.

Article 25 Obstruction of justice

Each State Party shall adopt

Artikel 25 Hindrande av rättvisan

Varje konventionsstat skall

such legislative and other measures as may be necessary to establish as criminal offences, when committed intentionally:

(a) The use of physical force, threats or intimidation or the promise, offering or giving of an undue advantage to induce false testimony or to interfere in the giving of testimony or the production of evidence in a proceeding in relation to the commission of offences established in accordance with this Convention;

(b) The use of physical force, threats or intimidation to interfere with the exercise of official duties by a justice or law enforcement official in relation to the commission of offences established in accordance with this Convention. Nothing in this subparagraph shall prejudice the right of States Parties to have legislation that protects other categories of public official.

vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att straffbelägga följande gärningar när de begås uppsåtligt:

a) Att använda fysiskt våld, hot eller trakasserier eller att utlova, erbjuda eller lämna en otillbörlig förmån för att framkalla falskt vittnesmål eller för att påverka vittnesmål eller förebyggande av bevis i rättegång angående brott som är straffbelagda i enlighet med denna konvention.

b) Att använda fysiskt våld, hot eller trakasserier för att påverka en domare eller en tjänsteman i en brottsbekämpande myndighet i dennes tjänsteutövning i fråga om brott som är straffbelagda i enlighet med denna konvention. Ingenting i detta stycke skall påverka konventionsstaternas rätt att ha lagstiftning som skyddar andra kategorier av offentliga tjänstemän.

Article 26 Liability of legal persons

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its

Artikel 26 Juridiska personers ansvarighet

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundsatserna i sin rättsordning, vidta

legal principles, to establish the liability of legal persons for participation in the offences established in accordance with this Convention.

2. Subject to the legal principles of the State Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.

3. Such liability shall be without prejudice to the criminal liability of the natural persons who have committed the offences.

4. Each State Party shall, in particular, ensure that legal persons held liable in accordance with this article are subject to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.

nödvändiga åtgärder för att juridiska personer skall kunna ställas till ansvar för medverkan i gärningar som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

2. Beroende på konventionsstatens rättsordning kan juridiska personers ansvar vara straffrättsligt, civilrättsligt eller förvaltningsrättsligt.

3. Ansvarigheten skall inte inverka på det straffrättsliga ansvaret för de fysiska personer som har gjort sig skyldiga till brotten.

4. Varje konventionsstat skall särskilt tillse att juridiska personer som ställs till ansvar i enlighet med denna artikel ådöms effektiva, proportionerliga och avskräckande straffrättsliga eller icke-straffrättsliga påföljder, innefattande ekonomiska påföljder.

Article 27 Participation and attempt

1. Each State Party shall adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as a criminal offence, in accordance with its domestic law, participation in any capacity such as an accom-

Artikel 27 Medverkan och försök

1. Varje konventionsstat skall vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att, i enlighet med sin nationella lagstiftning, straffbelägga medverkan i vilken egenskap som helst som

plice, assistant or instigator in an offence established in accordance with this Convention.

2. Each State Party may adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as a criminal offence, in accordance with its domestic law, any attempt to commit an offence established in accordance with this Convention.

3. Each State Party may adopt such legislative and other measures as may be necessary to establish as a criminal offence, in accordance with its domestic law, the preparation for an offence established in accordance with this Convention.

medbrottsling, medhjälpare eller anstiftare av ett brott som är straffbelagt i enlighet med denna konvention.

2. Varje konventionsstat får vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att, i enlighet med sin nationella lagstiftning, straffbelägga försök att begå ett brott som straffbeläggs enligt denna konvention.

3. Varje konventionsstat får vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att, i enlighet med sin nationella lagstiftning, straffbelägga förberedelse till ett brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

Article 28 Knowledge, intent and purpose as elements of an offence

Knowledge, intent or purpose required as an element of an offence established in accordance with this Convention may be inferred from objective factual circumstances.

Artikel 28 Vetskap, uppsåt och syfte

Vetskap, uppsåt och syfte som fordras som rekvisit för brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention får fastställas med hjälp av objektiva omständigheter.

Article 29 Statute of limitations

Each State Party shall, where appropriate, establish under its domestic law a long statute of limitations period in which to commence proceedings for any offence established in accordance with this Convention and establish a longer statute of limitations period or provide for the suspension of the statute of limitations where the alleged offender has evaded the administration of justice.

Artikel 29 Preskriptionsregler

Varje konventionsstat skall, när så är lämpligt, i sin nationella lagstiftning föreskriva en lång preskriptionstid inom vilken rättsligt förfarande skall ha inletts för brott som straffbeläggs enligt denna konvention och föreskriva en ännu längre preskriptionstid eller möjlighet att bryta preskriptionen när den misstänkta personen har undandragit sig lagföring.

Article 30 Prosecution, adjudication and sanctions

1. Each State Party shall make the commission of an offence established in accordance with this Convention liable to sanctions that take into account the gravity of that offence.

2. Each State Party shall take such measures as may be necessary to establish or maintain, in accordance with its legal system and constitutional principles, an appropriate balance between any immunities or jurisdictional privileges ac-

Artikel 30 Lagföring, rättsgång och påföljder

1. Varje konventionsstat skall för brott som straffbeläggs enligt denna konvention ha påföljder som tar hänsyn till brottets svårhet.

2. Varje konventionsstat skall, i enlighet med sin rättsordning och sina konstitutionella principer, vidta nödvändiga åtgärder för att upprätta eller bibehålla, en lämplig avvägning mellan immunitet och privilegier som dess offentliga

corded to its public officials for the performance of their functions and the possibility, when necessary, of effectively investigating, prosecuting and adjudicating offences established in accordance with this Convention.

3. Each State Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic law relating to the prosecution of persons for offences established in accordance with this Convention are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of those offences and with due regard to the need to deter the commission of such offences.

4. In the case of offences established in accordance with this Convention, each State Party shall take appropriate measures, in accordance with its domestic law and with due regard to the rights of the defence, to seek to ensure that conditions imposed in connection with decisions on release pending trial or appeal take into consideration the need to ensure the presence of the defendant at subsequent

tjänstemän åtnjuter för sin tjänsteutövning och möjligheten, när så är nödvändigt, att effektivt utreda, lagföra och avdöma brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

3. Varje konventionsstat skall sträva efter att säkerställa att sådan diskretionär prövningsrätt som är föreskriven i dess nationella lagstiftning för lagföring av personer för brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention tillämpas på ett sådant sätt att bekämpningen av dessa brott blir så effektiv som möjligt och att vederbörlig hänsyn tas till behovet att avskräcka från förövandet av sådana brott.

4. I fråga om brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention, skall varje konventionsstat vidta lämpliga åtgärder, i överensstämmelse med sin nationella lagstiftning och med vederbörlig hänsyn till rätten till försvar, för att söka säkerställa att de villkor som gäller med avseende på beslut om tillfällig frigivning i avvaktan på rättegång eller överklagande beaktar nödvändigheten att säkerställa att den

criminal proceedings.

5. Each State Party shall take into account the gravity of the offences concerned when considering the eventuality of early release or parole of persons convicted of such offences.

6. Each State Party, to the extent consistent with the fundamental principles of its legal system, shall consider establishing procedures through which a public official accused of an offence established in accordance with this Convention may, where appropriate, be removed, suspended or reassigned by the appropriate authority, bearing in mind respect for the principle of the presumption of innocence.

7. Where warranted by the gravity of the offence, each State Party, to the extent consistent with the fundamental principles of its legal system, shall consider establishing procedures for the disqualification, by court order or any other appropriate means, for a period of time determined by its domestic law, of persons convicted of offences estab-

åtalade är närvarande vid efterföljande brottmålsrättegångar.

5. Varje konventionsstat skall beakta den allvarliga karaktären hos de aktuella brotten när den bedömer frågan om eventuell tidig eller villkorlig frigivning av personer som dömts för sådana brott.

6. Varje konventionsstat skall, i den utsträckning det är förenligt med grundprinciperna i dess rättsordning, överväga att införa förfaranden genom vilka en offentlig tjänsteman som är anklagad för ett brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention får, när så är lämpligt, avskedas, suspenderas eller omplaceras av behörig myndighet, med beaktande av oskuldspresumtionen.

7. När så är motiverat av brottets svårhet, skall varje konventionsstat, i den utsträckning det är förenligt med grundprinciperna i dess rättsordning, överväga att införa förfaranden för att genom domstolsbeslut eller på annat lämpligt sätt för en tid som bestäms i den nationella lagstiftningen förklara att personer som har fällts för brott

lished in accordance with this Convention from:

(a) Holding public office; and

(b) Holding office in an enterprise owned in whole or in part by the State.

8. Paragraph 1 of this article shall be without prejudice to the exercise of disciplinary powers by the competent authorities against civil servants.

9. Nothing contained in this Convention shall affect the principle that the description of the offences established in accordance with this Convention and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a State Party and that such offences shall be prosecuted and punished in accordance with that law.

10. States Parties shall endeavour to promote the reintegration into society of persons convicted of offences established in accordance with this Convention.

som straffbeläggs i enlighet med denna konvention inte är berättigade att

a) inneha offentlig tjänst, och

b) inneha en tjänst i ett företag som helt eller delvis ägs av staten.

8. Punkt 1 i denna artikel skall inte inverka på de behöriga myndigheternas disciplinära åtgärder mot offentliga tjänstemän.

9. Ingenting i denna konvention skall inverka på principen att rubriceringen av de brott som straffbeläggs i enlighet med konventionen och lagligt försvar eller andra rättsprinciper som bestämmer lagligheten i gärningar är förbehållen den nationella lagstiftningen i en konventionsstat och att brotten skall lagföras och bestraffas i enlighet med denna.

10. Konventionsstaterna skall sträva efter att främja att personer som har fällts för brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention återanpassas i samhället.

Article 31 Freezing, seizure and confiscation

1. Each State Party shall take, to the greatest extent possible within its domestic legal system, such measures as may be necessary to enable confiscation of:

(a) Proceeds of crime derived from offences established in accordance with this Convention or property the value of which corresponds to that of such proceeds;

(b) Property, equipment or other instrumentalities used in or destined for use in offences established in accordance with this Convention.

2. Each State Party shall take such measures as may be necessary to enable the identification, tracing, freezing or seizure of any item referred to in paragraph 1 of this article for the purpose of eventual confiscation.

3. Each State Party shall adopt, in accordance with its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to regulate the administration by the competent authorities of frozen, seized or confiscated property covered

Artikel 31 Frysning, beslag och förverkande

1. Varje konventionsstat skall, i största möjliga utsträckning inom ramen för sin nationella lagstiftning, vidta nödvändiga åtgärder för att kunna förklara förverkad

a) vinning som härrör från brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention eller egendom vars värde motsvarar värdet av sådan vinning, och

b) egendom, utrustning och andra hjälpmedel som använts vid eller är avsedda att användas vid brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

2. Varje konventionsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att möjliggöra att föremål som avses i punkt 1 i denna artikel identifieras, spåras, fryses eller tas i beslag för eventuellt förverkande.

3. Varje konventionsstat skall, i enlighet med sin nationella lagstiftning, vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att reglera behöriga myndigheters hantering av sådan egendom som frysts, tagits i beslag eller

in paragraphs 1 and 2 of this article.

4. If such proceeds of crime have been transformed or converted, in part or in full, into other property, such property shall be liable to the measures referred to in this article instead of the proceeds.

5. If such proceeds of crime have been intermingled with property acquired from legitimate sources, such property shall, without prejudice to any powers relating to freezing or seizure, be liable to confiscation up to the assessed value of the intermingled proceeds.

6. Income or other benefits derived from such proceeds of crime, from property into which such proceeds of crime have been transformed or converted or from property with which such proceeds of crime have been intermingled shall also be liable to the measures referred to in this article, in the same manner and to the same extent as proceeds of crime.

7. For the purpose of this article and article 55 of this Convention, each State Party

förverkats och som täcks av punkterna 1 och 2 i denna artikel.

4. Om vinning av brott helt eller delvis har omvandlats eller omsatts till annan egendom, skall denna egendom göras till föremål för de åtgärder som avses i denna artikel i stället för vinningen.

5. Om vinning av brott har blandats med egendom som förvärvats från lagliga källor, skall egendomen, utan att det inverkar på vad som kan gälla i fråga om frysning eller beslag, kunna förklaras förverkad till högst det beräknade värdet av den vinning som sammanblandats.

6. Intäkt eller annat utbyte som härrör från vinning av brott, från egendom till vilken vinning av brott har omvandlats eller omsatts eller från egendom som har sammanblandats med vinning av brott skall också kunna bli föremål för de åtgärder som avses i denna artikel på samma sätt och i samma omfattning som vinning av brott.

7. För de syften som avses i denna artikel och i artikel 55 i denna konvention skall varje

shall empower its courts or other competent authorities to order that bank, financial or commercial records be made available or seized. A State Party shall not decline to act under the provisions of this paragraph on the ground of bank secrecy.

8. States Parties may consider the possibility of requiring that an offender demonstrate the lawful origin of such alleged proceeds of crime or other property liable to confiscation, to the extent that such a requirement is consistent with the fundamental principles of their domestic law and with the nature of judicial and other proceedings.

9. The provisions of this article shall not be so construed as to prejudice the rights of bona fide third parties.

10. Nothing contained in this article shall affect the principle that the measures to which it refers shall be defined and implemented in accordance with and subject to the

konventionsstat bemyndiga sina domstolar och andra behöriga myndigheter att förordna att bank- och affärshandlingar samt andra handlingar rörande ekonomiska förhållanden görs tillgängliga eller tas i beslag. En konventionsstat får inte vägra att vidta åtgärder enligt bestämmelserna i denna punkt med hänvisning till banksekretess.

8. Konventionsstaterna kan överväga att kräva att en brottsling styrker att egendom som misstänks vara vinning av brott eller annan egendom som kan förklaras förverkad är förvärvad på lagligt sätt, i den utsträckning ett sådant krav är förenligt med principerna i den nationella lagstiftningen och med arten av de rättsliga och andra förfaranden som kan gälla.

9. Bestämmelserna i denna artikel skall inte tolkas så att de inkräktar på de rättigheter som tillkommer godtroende tredje man.

10. Ingenting i denna artikel skall inverka på principen att åsyftade åtgärder skall definieras och genomföras i enlighet med och på de villkor som föreskrivs i en konventionsstats

provisions of the domestic law of a State Party. nationella lagstiftning.

Article 32 Protection of witnesses, experts and victims

1. Each State Party shall take appropriate measures in accordance with its domestic legal system and within its means to provide effective protection from potential retaliation or intimidation for witnesses and experts who give testimony concerning offences established in accordance with this Convention and, as appropriate, for their relatives and other persons close to them.

2. The measures envisaged in paragraph 1 of this article may include, inter alia, without prejudice to the rights of the defendant, including the right to due process:

(a) Establishing procedures for the physical protection of such persons, such as, to the extent necessary and feasible, relocating them and permitting, where appropriate, non-disclosure or limitations on the disclosure of information concerning the identity and whereabouts of such persons;

Artikel 32 Skydd av vittnen, sakkunniga och brottsoffer

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med sin nationella rättsordning och inom gränserna för sina möjligheter, vidta lämpliga åtgärder för att tillhandahålla effektivt skydd mot möjliga repressalier eller möjligt hot mot vittnen och sakkunniga som avger vittnesmål om brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention och, vid behov, mot deras släktingar och andra närstående.

2. De åtgärder som avses i punkt 1 i denna artikel kan, utan att inkräkta på de tilltalades rättigheter, däribland rätten till en rättvis rättegång, innefatta följande:

a) Att upprätta förfaranden för fysiskt skydd av sådana personer såsom att, i den utsträckning som behövs och som är möjlig, flytta dem till annan ort och att, där så är lämpligt, tillåta att uppgifter som rör sådana personers identitet och vistelseort inte röjs eller röjs endast i begränsad

(b) Providing evidentiary rules to permit witnesses and experts to give testimony in a manner that ensures the safety of such persons, such as permitting testimony to be given through the use of communications technology such as video or other adequate means.

3. States Parties shall consider entering into agreements or arrangements with other States for the relocation of persons referred to in paragraph 1 of this article.

4. The provisions of this article shall also apply to victims insofar as they are witnesses.

5. Each State Party shall, subject to its domestic law, enable the views and concerns of victims to be presented and considered at appropriate stages of criminal proceedings against offenders in a manner not prejudicial to the rights of the defence.

Article 33 Protection of reporting persons

Each State Party shall consider incorporating into its domes-

omfattning.

b) Att tillse att det finns bevisregler som medger att vittnesmål lämnas på ett sätt som tillgodoser vittnenas och de sakkunnigas säkerhet såsom att tillåta att vittnesmål lämnas med användning av kommunikationsteknologi såsom videoöverföring eller andra ändamålsenliga medel.

3. Konventionsstaterna skall överväga att sluta avtal eller överenskommelser med andra stater om flyttning av personer som avses i punkt 1 i denna artikel.

4. Bestämmelserna i denna artikel skall också gälla brottsoffer när de är vittnen.

5. Varje konventionsstat skall, i enlighet med sin nationella lagstiftning, skapa förutsättningar för att brottsoffrens synpunkter och farhågor framläggs och beaktas i lämpliga faser av rättegången mot de tilltalade på ett sätt som inte inkräktar på deras rätt till försvar.

Artikel 33 Skydd för anmälare

Varje konventionsstat skall överväga att i sin nationella

tic legal system appropriate measures to provide protection against any unjustified treatment for any person who reports in good faith and on reasonable grounds to the competent authorities any facts concerning offences established in accordance with this Convention.

rättsordning införliva lämpliga åtgärder för att tillhandahålla skydd mot orättvis behandling av en person som i god tro och på rimliga grunder till behöriga myndigheter anmäler omständigheter rörande gärningar som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

Article 34 Consequences of acts of corruption

With due regard to the rights of third parties acquired in good faith, each State Party shall take measures, in accordance with the fundamental principles of its domestic law, to address consequences of corruption. In this context, States Parties may consider corruption a relevant factor in legal proceedings to annul or rescind a contract, withdraw a concession or other similar instrument or take any other remedial action.

Artikel 34 Följder av korruption

Med vederbörlig hänsyn till rättigheter som tredje man förvärvat i god tro skall varje konventionsstat vidta åtgärder i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning för att ge sig i kast med följderna av korruption. I detta sammanhang bör konventionsstaterna betrakta korruption som en omständighet av betydelse i en rättegång för att ogiltigförklara eller upphäva ett kontrakt, återkalla en koncession eller motsvarande tillstånd eller använda annat botemedel.

Article 35 Compensation for damage

Each State Party shall take

Artikel 35 Skadeersättning

Varje konventionsstat skall

such measures as may be necessary, in accordance with principles of its domestic law, to ensure that entities or persons who have suffered damage as a result of an act of corruption have the right to initiate legal proceedings against those responsible for that damage in order to obtain compensation.

vidta nödvändiga åtgärder i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning för att tillse att enheter eller personer som har vållats skada till följd av en korruptionshandling har rätt att inleda lagliga åtgärder mot dem som bär ansvaret för skadan för att få ersättning.

Article 36 Specialized authorities

Each State Party shall, in accordance with the fundamental principles of its legal system, ensure the existence of a body or bodies or persons specialized in combating corruption through law enforcement. Such body or bodies or persons shall be granted the necessary independence, in accordance with the fundamental principles of the legal system of the State Party, to be able to carry out their functions effectively and without any undue influence.

Such persons or staff of such body or bodies should have the appropriate training and resources to carry out their tasks.

Artikel 36 Specialiserade myndigheter

Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella lagstiftning, tillse att det finns organ eller personer som är specialiserade på brottsbekämpning avseende korruption. Dessa organ eller personer skall åtnjuta den självständighet som fordras i enlighet med grundprinciperna i konventionsstatens rättsordning för att kunna utöva sina funktioner effektivt och fritt från obehörig påtryckning. Dessa personer eller personalen i dessa organ bör ha tillräcklig utbildning och tillräckliga ekonomiska resurser för att lösa sina uppgifter.

Article 37 Cooperation with law enforcement authorities

1. Each State Party shall take appropriate measures to encourage persons who participate or who have participated in the commission of an offence established in accordance with this Convention to supply information useful to competent authorities for investigative and evidentiary purposes and to provide factual, specific help to competent authorities that may contribute to depriving offenders of the proceeds of crime and to recovering such proceeds.

2. Each State Party shall consider providing for the possibility, in appropriate cases, of mitigating punishment of an accused person who provides substantial cooperation in the investigation or prosecution of an offence established in accordance with this Convention.

3. Each State Party shall consider providing for the possibility, in accordance with fundamental principles of its domestic law, of granting immunity from prosecution to a person who provides substan-

Artikel 37 Samarbete med brottsbekämpande myndigheter

1. Varje konventionsstat skall vidta lämpliga åtgärder för att uppmuntra personer, som deltar i eller har deltagit i ett brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention, att lämna de behöriga myndigheterna upplysningar av nytta för utredning och bevisning och att lämna dem den faktiska och särskilda hjälp som kan bidra till att beröva förövarna deras vinning av brott och till att återfå sådan vinning.

2. Varje konventionsstat skall överväga att tillgodose möjligheten att, i lämpliga fall, mildra straffet för en anklagad person som lämnar betydande medverkan i utredningen eller lagföringen av brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

3. Varje konventionsstat skall överväga att tillgodose möjligheten att, i enlighet med grunderna i sin nationella lagstiftning, bevilja personer som lämnar betydande medverkan i utredningen eller lag-

tial cooperation in the investigation or prosecution of an offence established in accordance with this Convention.

4. Protection of such persons shall be, *mutatis mutandis*, as provided for in article 32 of this Convention.

5. Where a person referred to in paragraph 1 of this article located in one State Party can provide substantial cooperation to the competent authorities of another State Party, the States Parties concerned may consider entering into agreements or arrangements, in accordance with their domestic law, concerning the potential provision by the other State Party of the treatment set forth in paragraphs 2 and 3 of this article.

föringen av brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention immunitet mot lagföring.

4. Skydd av sådana personer skall ombesörjas på motsvarande sätt som enligt artikel 32 i denna konvention.

5. När en person som avses i punkt 1 i denna artikel, som befinner sig i en konventionsstat, kan ge de behöriga myndigheterna i en annan konventionsstat betydande hjälp, kan de berörda konventionsstaterna överväga att sluta avtal eller överenskommelser, i enlighet med nationell lagstiftning, om att den andra konventionsstaten eventuellt skall tillhandahålla sådan behandling som avses i punkterna 2 och 3 i denna artikel.

Article 38 Cooperation between national authorities

Each State Party shall take such measures as may be necessary to encourage, in accordance with its domestic law, cooperation between, on the one hand, its public authorities, as well as its public officials, and, on the other hand, its authorities responsible for

Artikel 38 Samarbete mellan nationella myndigheter

Varje konventionsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att, i enlighet med sin nationella lagstiftning, främja samarbete mellan å ena sidan sina myndigheter och offentliga tjänstemän och, å andra sidan, de myndigheter som är ansvariga för utredning och lagfö-

investigating and prosecuting criminal offences. Such cooperation may include:

(a) Informing the latter authorities, on their own initiative, where there are reasonable grounds to believe that any of the offences established in accordance with articles 15, 21 and 23 of this Convention has been committed; or

(b) Providing, upon request, to the latter authorities all necessary information.

ring av brott. Samarbetet kan innefatta

a) att på eget initiativ underätta sistnämnda myndigheter när det finns rimlig anledning att anta att ett brott som straffbeläggs i enlighet med artikel 15, 21 eller 23 i denna konvention har begåtts, eller

b) att på begäran lämna dessa myndigheter alla nödvändiga uppgifter.

Article 39 Cooperation between national authorities and the private sector

1. Each State Party shall take such measures as may be necessary to encourage, in accordance with its domestic law, cooperation between national investigating and prosecuting authorities and entities of the private sector, in particular financial institutions, relating to matters involving the commission of offences established in accordance with this Convention.

2. Each State Party shall consider encouraging its nationals and other persons with a habitual residence in its ter-

Artikel 39 Samarbete mellan nationella myndigheter och den privata sektorn

1. Varje konventionsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att, i enlighet med sin nationella lagstiftning, främja samarbete mellan nationella brottsbekämpande myndigheter och enheter i den privata sektorn, särskilt finansiella institutioner, i fråga om angelägenheter som rör brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

2. Varje konventionsstat skall överväga att uppmuntra sina medborgare och andra personer som är fast bosatta

ritory to report to the national investigating and prosecuting authorities the commission of an offence established in accordance with this Convention.

inom dess territorium att till de brottsbekämpande myndigheterna anmäla brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

Article 40 Bank secrecy

Each State Party shall ensure that, in the case of domestic criminal investigations of offences established in accordance with this Convention, there are appropriate mechanisms available within its domestic legal system to overcome obstacles that may arise out of the application of bank secrecy laws.

Artikel 40 Banksekretess

Varje konventionsstat skall tillse att det, vid nationella utredningar av brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention, finns lämpliga mekanismer inom rättssystemet för att övervinna hinder som kan resas vid tillämpningen av lagar om banksekretess.

Article 41 Criminal record

Each State Party may adopt such legislative or other measures as may be necessary to take into consideration, under such terms as and for the purpose that it deems appropriate, any previous conviction in another State of an alleged offender for the purpose of using such information in criminal proceedings relating to an offence established in accor-

Artikel 41 Brottregister

Varje konventionsstat får vidta nödvändiga lagstiftningsåtgärder och andra åtgärder för att, på de villkor och för de syften som den bedömer lämpligt, beakta eventuella tidigare fällande domar i en annan konventionsstat mot en misstänkt i syfte att utnyttja uppgifterna i brottmålsförfaranden avseende brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

dance with this Convention.

Article 42 Jurisdiction

1. Each State Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences established in accordance with this Convention when:

(a) The offence is committed in the territory of that State Party; or

(b) The offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that State Party or an aircraft that is registered under the laws of that State Party at the time that the offence is committed.

2. Subject to article 4 of this Convention, a State Party may also establish its jurisdiction over any such offence when:

(a) The offence is committed against a national of that State Party; or

(b) The offence is committed by a national of that State Party or a stateless person who has his or her habitual residence in its territory; or

(c) The offence is one of those established in accor-

Artikel 42 Jurisdiktion

1. Varje konventionsstat skall vidta nödvändiga åtgärder för att kunna utöva domsrätt över brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention

a) när brottet har förövats inom dess territorium, eller

b) när brottet har förövats ombord på ett fartyg som för dess flagg eller ombord på ett luftfartyg som var registrerat enligt dess lagar när brottet förövades.

2. Med förbehåll för artikel 4 i denna konvention kan en konventionsstat också vidta nödvändiga åtgärder för att utöva domsrätt över ett sådant brott

a) när brottet har förövats mot en medborgare i den konventionsstaten,

b) när brottet har förövats av en medborgare i konventionsstaten eller av en statslös person med hemvist inom konventionsstatens territorium,

c) när brottet är ett brott som straffbeläggs i enlighet

dance with article 23, paragraph 1 (b) (ii), of this Convention and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with article 23, paragraph 1 (a) (i) or (ii) or (b) (i), of this Convention within its territory; or

(d) The offence is committed against the State Party.

3. For the purposes of article 44 of this Convention, each State Party shall take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences established in accordance with this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.

4. Each State Party may also take such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the offences established in accordance with this Convention when the alleged offender is present in its territory and it does not extradite him or her.

5. If a State Party exercising its jurisdiction under para-

med artikel 23.1 b ii i denna konvention och har förövats utanför denna konventionsstats territorium i avsikt att där begå ett brott som straffbeläggs enligt artikel 23.1 a i eller ii, eller 23.1 b i i denna konvention, eller

d) när brottet är riktat mot konventionsstaten i fråga.

3. För de syften som avses i artikel 44 i denna konvention skall varje konventionsstat vidta nödvändiga åtgärder för att kunna utöva domsrätt över brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention, när den misstänkta personen befinner sig inom dess territorium och staten inte utlämnar personen av det enda skälet att han eller hon är medborgare i staten i fråga.

4. Varje konventionsstat kan också vidta nödvändiga åtgärder för att kunna utöva domsrätt över brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention, när den misstänkta personen befinner sig inom dess territorium och staten inte utlämnar honom eller henne.

5. Om en konventionsstat som utövar sin domsrätt med

graph 1 or 2 of this article has been notified, or has otherwise learned, that any other States Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those States Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.

6. Without prejudice to norms of general international law, this Convention shall not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a State Party in accordance with its domestic law.

Chapter IV International cooperation

Article 43 International cooperation

1. States Parties shall cooperate in criminal matters in accordance with articles 44 to 50 of this Convention. Where appropriate and consistent with their domestic legal system, States Parties shall consider assisting each other in investigations of and proceed-

stöd av punkt 1 eller 2 i denna artikel har blivit varskodd eller på annat sätt har fått kännedom om att någon annan konventionsstat genomför utredning eller lagföring eller vidtar rättsliga åtgärder rörande samma gärning, skall de behöriga myndigheterna i dessa stater samråda om så är lämpligt för att samordna sina åtgärder.

6. Utan att göra avkall på allmänna folkrättsliga grundsatter utesluter denna konvention inte utövandet av straffrättslig domsrätt som en part har infört i enlighet med sin nationella lagstiftning.

Kapitel IV Internationellt samarbete

Artikel 43 Internationellt samarbete

1. Konventionsstaterna skall samarbeta i straffrättsliga frågor enligt artiklarna 44 – 50 i denna konvention. När så är lämpligt och förenligt med deras nationella rättssystem, skall konventionsstaterna överväga att hjälpa varandra i utredningar och rättegångar i civila

ings in civil and administrative matters relating to corruption.

2. In matters of international cooperation, whenever dual criminality is considered a requirement, it shall be deemed fulfilled irrespective of whether the laws of the requested State Party place the offence within the same category of offence or denominate the offence by the same terminology as the requesting State Party, if the conduct underlying the offence for which assistance is sought is a criminal offence under the laws of both States Parties.

Article 44 Extradition

1. This article shall apply to the offences established in accordance with this Convention where the person who is the subject of the request for extradition is present in the territory of the requested State Party, provided that the offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting State Party and the requested State Party.

2. Notwithstanding the provisions of paragraph 1 of this

och förvaltningsrättsliga frågor som rör korruption.

2. När dubbel straffbarhet ställs som villkor i frågor som rör internationellt samarbete, skall det villkoret anses vara uppfyllt oavsett om lagarna i den anmodade konventionsstaten placerar brottet inom samma kategori av brott eller rubricerar brottet med samma termer som den begärande konventionsstaten, om det handlande som ligger bakom det brott för vilket hjälp begärs utgör ett brott enligt båda konventionsstaternas lagar.

Artikel 44 Utlämning

1. Denna artikel skall tillämpas på brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention, när den som begärs utlämnad befinner sig inom den anmodade konventionsstatens territorium, under förutsättning att det brott för vilket utlämning begärs är straffbelagt enligt både den begärande och den anmodade konventionsstatens nationella lagstiftning.

2. Utan hinder av bestämmelserna i punkt 1 i denna ar-

article, a State Party whose law so permits may grant the extradition of a person for any of the offences covered by this Convention that are not punishable under its own domestic law.

3. If the request for extradition includes several separate offences, at least one of which is extraditable under this article and some of which are not extraditable by reason of their period of imprisonment but are related to offences established in accordance with this Convention, the requested State Party may apply this article also in respect of those offences.

4. Each of the offences to which this article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between States Parties. States Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.

A State Party whose law so permits, in case it uses this Convention as the basis for extradition, shall not consider

tikel, får en konventionsstat vars lagstiftning tillåter det bevilja utlämning av en person för brott som omfattas av denna konvention även om brottet inte är straffbart enligt konventionsstatens nationella lagstiftning.

3. Om det i en begäran om utlämning ingår flera olika brott, av vilka åtminstone ett är utlämningsbart enligt denna artikel och några inte är utlämningsbara på grund av brottens straffskala, men som hänförs till brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention, får den anmodade konventionsstaten tillämpa denna artikel också på dessa brott.

4. Varje brott på vilket denna artikel är tillämplig skall betraktas som utlämningsbart brott i varje utlämningsavtal som redan gäller mellan konventionsstater. Konventionsstaterna förbinder sig att ta med dessa brott som utlämningsbara brott i varje utlämningsavtal som kan komma att slutas mellan dem.

En konventionsstat vars lagstiftning tillåter det skall, om den använder denna konvention som grund för utlämning,

any of the offences established in accordance with this Convention to be a political offence.

5. If a State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another State Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Convention the legal basis for extradition in respect of any offence to which this article applies.

6. A State Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty shall:

(a) At the time of deposit of its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention, inform the Secretary-General of the United Nations whether it will take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition with other States Parties to this Convention; and

(b) If it does not take this Convention as the legal basis for cooperation on extradition, seek, where appropriate, to conclude treaties on extradi-

inte betrakta något brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention som ett politiskt brott.

5. Om en konventionsstat, som för utlämning ställer som villkor att det skall finnas ett utlämningsavtal, mottar en begäran om utlämning från en annan konventionsstat med vilken den inte har slutit ett sådant avtal, får den betrakta denna konvention som rättslig grund för utlämning i fråga om varje brott på vilket denna artikel är tillämplig.

6. En konventionsstat, som för utlämning ställer som villkor att utlämningsavtal finns, skall,

a) vid deponeringen av instrument avseende ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning till denna konvention, meddela Förenta nationernas generalsekreterare om den avser betrakta denna konvention som rättslig grund för samarbete i fråga om utlämning med andra konventionsstater, och,

b) om den inte godtar denna konvention som rättslig grund för samarbete i fråga om utlämning, där så är lämpligt, sträva efter att sluta utläm-

tion with other States Parties to this Convention in order to implement this article.

7. States Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize offences to which this article applies as extraditable offences between themselves.

8. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested State Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested State Party may refuse extradition.

9. States Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any offence to which this article applies.

10. Subject to the provisions of its domestic law and its extradition treaties, the requested State Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of

ningsavtal med andra konventionsstater för att genomföra denna artikel.

7. Konventionsstater, som för utlämning inte ställer som villkor att det skall finnas ett utlämningsavtal, skall betrakta sådana brott som avses i denna artikel som utlämningsbara brott mellan dem.

8. För utlämning skall gälla de villkor som föreskrivs i den anmodade konventionsstatens lagstiftning eller tillämpliga utlämningsavtal, däri bl.a. inbegripet villkor avseende krav på lägsta straff för utlämning och de grunder som får åberopas av den anmodade konventionsstaten för att vägra utlämning.

9. Konventionsstaterna skall, med hänsynstagande till sin nationella lagstiftning, sträva efter att underlätta utlämningsförfaranden och förenkla de bevisrättsliga krav som gäller för brott på vilka denna artikel är tillämplig.

10. Under hänsynstagande till bestämmelserna i sin nationella lagstiftning och i utlämningsavtal som den har ingått, kan den anmodade konventionsstaten, om den finner att omständigheterna så kräver

the requesting State Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.

11. A State Party in whose territory an alleged offender is found, if it does not extradite such person in respect of an offence to which this article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the State Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a grave nature under the domestic law of that State Party. The States Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.

12. Whenever a State Party

och om ärendet är brådskande, på framställning från den begärande konventionsstaten, ta en person som har begärts utlämnad och som uppehåller sig inom dess territorium i förvar eller vidta andra lämpliga åtgärder för att säkerställa personens närvaro vid utlämningsförfarandet.

11. Om en konventionsstat inom vars territorium en misstänkt påträffas inte utlämnar vederbörande för ett brott som täcks av denna artikel endast av det skälet att han eller hon är medborgare i denna stat, skall den, efter framställning av den begärande konventionsstaten, vara skyldig att utan oskäligt dröjsmål hänskjuta saken till sina behöriga myndigheter för lagföring. Dessa myndigheter skall fatta beslut och vidta åtgärder på samma sätt som vid andra grova brott i enlighet med konventionsstatens nationella lagstiftning. De berörda konventionsstaterna skall samarbeta, särskilt i fråga om processuella och bevisrättsliga aspekter, för att säkerställa lagföringens effektivitet.

12. När en konventionsstat

is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that State Party to serve the sentence imposed as a result of the trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that State Party and the State Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 11 of this article.

13. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested State Party, the requested State Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting State Party, consider the enforcement of the sentence imposed under the domestic law of the requesting State Party

enligt sin nationella lagstiftning endast kan utlämna eller på annat sätt överlämna en av sina medborgare på villkor att han eller hon återbördas till konventionsstaten i fråga för att avtjäna det straff som han eller hon ådömts i den rättegång eller de rättsliga förfaranden för vilka utlämningen eller överlämnandet av honom eller henne begärdes och konventionsstaten i fråga och den begärande konventionsstaten är införstådda med detta alternativ och de andra villkor som de bedömer som lämpliga, skall sådan villkorlig utlämning eller villkorligt överlämnande vara tillräckligt för att uppfylla villkoren i punkt 11 i denna artikel.

13. Om utlämning som begärs för att verkställa en ådömd påföljd vägras på grund av att den person som begärs utlämnad är medborgare i den anmodade konventionsstaten, skall denna stat, om dess lagstiftning tillåter det och det står i överensstämmelse med de krav den lagstiftningen uppställer, på framställning av den begärande staten överväga att låta verkställa den påföljd som har ådömts eller återstående

or the remainder thereof.

14. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the offences to which this article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the State Party in the territory of which that person is present.

15. Nothing in this Convention shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested State Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.

16. States Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

del därav enligt den begärande konventionsstatens lagstiftning.

14. Varje person mot vilken rättsliga åtgärder vidtas i samband med brott på vilka denna artikel äger tillämpning skall garanteras rättvis behandling i alla faser av lagföringen, däribland att åtnjuta alla de rättigheter och garantier som tillerkänns personer i den konventionsstats nationella lagstiftning inom vars territorium personen befinner sig.

15. Ingenting i denna konvention skall tolkas som att det skulle innebära en skyldighet att utlämna, om den anmodade konventionsstaten har grundad anledning att anta att framställningen har gjorts i syfte att åtala eller straffa en person på grund av personens kön, ras, trosuppfattning, nationalitet, etniska ursprung eller politiska uppfattning eller att bifall till framställningen skulle kunna vara till förfång för personen på någon av dessa grunder.

16. En konventionsstat får inte avslå en begäran om utlämning av det enda skälet att brottet också bedöms omfatta fiskala frågor.

17. Before refusing extradition, the requested State Party shall, where appropriate, consult with the requesting State Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.

18. States Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition.

Article 45 Transfer of sentenced persons

States Parties may consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on the transfer to their territory of persons sentenced to imprisonment or other forms of deprivation of liberty for offences established in accordance with this Convention in order that they may complete their sentences there.

17. Innan den anmodade konventionsstaten avslår en begäran om utlämning, skall den, där så är lämpligt, samråda med den begärande konventionsstaten för att ge den tillfälle att ange sin inställning och lämna upplysningar om anklagelserna.

18. Konventionsstaterna skall sträva efter att sluta bilaterala och multilaterala avtal och överenskommelser för att möjliggöra utlämning eller effektivisera utlämningsförfarandet.

Artikel 45 Överförande av dömda personer

Konventionsstaterna kan överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser om att personer som har dömts till fängelse eller annan frihetsberövande påföljd för brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention skall kunna överföras till sina hemländer för att avtjäna straffet där.

Article 46 Mutual legal assistance

1. States Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences covered by this Convention.

2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested State Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which a legal person may be held liable in accordance with article 26 of this Convention in the requesting State Party.

3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this article may be requested for any of the following purposes:

- (a) Taking evidence or statements from persons;
- (b) Effecting service of judicial documents;
- (c) Executing searches and seizures, and freezing;
- (d) Examining objects and sites;

Artikel 46 Ömsesidig rättslig hjälp

1. Konventionsstaterna skall i största möjliga utsträckning lämna varandra ömsesidig rättslig hjälp vid brottsutredningar, lagföring och rättsliga förfaranden avseende brott som omfattas av denna konvention.

2. Ömsesidig rättslig hjälp skall i största möjliga utsträckning lämnas i enlighet med den anmodade konventionsstatens tillämpliga lagar, fördrag, avtal och överenskommelser avseende utredning, lagföring och rättsliga förfaranden i fråga om brott för vilka juridiska personer kan ställas till ansvar med stöd av artikel 26 i denna konvention i den begärande konventionsstaten.

3. Ömsesidig rättslig hjälp som skall lämnas enligt denna artikel kan begäras i något av följande syften:

- a) Upptagande av vittnesmål eller andra utsagor.
- b) Delgivning av rättegångshandlingar.
- c) Verkställande av husrannsakan, beslag och frysning.
- d) Undersökning av föremål och platser.

(e) Providing information, evidentiary items and expert evaluations;

(f) Providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;

(g) Identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;

(h) Facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting State Party;

(i) Any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested State Party;

(j) Identifying, freezing and tracing proceeds of crime in accordance with the provisions of chapter V of this Convention;

(k) The recovery of assets, in accordance with the provisions of chapter V of this Convention.

4. Without prejudice to domestic law, the competent authorities of a State Party may,

e) Tillhandahållande av information, bevismaterial och sakkunnigutlåtanden.

f) Tillhandahållande av handlingar och uppteckningar i original eller i bestyrkt kopia, inbegripet officiella handlingar, bankhandlingar, finansiella handlingar, företagshandlingar och andra handlingar som rör ekonomiska förhållanden eller affärsförhållanden.

g) Identifiering eller spårande av vinning av brott, egendom, hjälpmedel eller andra föremål för bevisändamål.

h) Underlättande av att personer deltar frivilligt i den begärande konventionsstaten.

i) Varje slag av rättslig hjälp som inte är oförenlig med den anmodade konventionsstatens nationella lagstiftning.

j) Identifiering, frysning och spårande av vinning av brott i enlighet med bestämmelserna i kapitel V i denna konvention.

k) Återställande av tillgångar i enlighet med bestämmelserna i kapitel V i denna konvention.

4. Om inte annat följer av nationell lagstiftning får en konventionsstats behöriga

without prior request, transmit information relating to criminal matters to a competent authority in another State Party where they believe that such information could assist the authority in undertaking or successfully concluding inquiries and criminal proceedings or could result in a request formulated by the latter State Party pursuant to this Convention.

5. The transmission of information pursuant to paragraph 4 of this article shall be without prejudice to inquiries and criminal proceedings in the State of the competent authorities providing the information. The competent authorities receiving the information shall comply with a request that said information remain confidential, even temporarily, or with restrictions on its use. However, this shall not prevent the receiving State Party from disclosing in its proceedings information that is exculpatory to an accused person. In such a case, the receiving State Party shall notify the transmitting State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the

myndigheter självmant överlämna information rörande brott till en behörig myndighet i en annan konventionsstat, när de bedömer att informationen kan hjälpa denna myndighet att genomföra eller fullfölja brottsutredningar och rättsliga förfaranden eller kan resultera i en framställning från den senare konventionsstaten enligt denna konvention.

5. Information som överlämnas i enlighet med punkt 4 i denna artikel skall inte inkräkta på brottsutredningar och rättsliga förfaranden i den stat vars behöriga myndigheter lämnar informationen. De behöriga myndigheter som mottar informationen skall godta en begäran om sekretess, även tillfällig, avseende informationen och om inskränkningar i rätten att utnyttja den. Detta hindrar dock inte att den mottagande konventionsstaten under förfarandets gång röjer information som bevisar den anklagades oskuld. I så fall skall den mottagande konventionsstaten underrätta den överlämnande konventionsstaten härom före röjandet och, om så begärs, samråda med denna. Om, i un-

transmitting State Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the receiving State Party shall inform the transmitting State Party of the disclosure without delay.

6. The provisions of this article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, that governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.

7. Paragraphs 9 to 29 of this article shall apply to requests made pursuant to this article if the States Parties in question are not bound by a treaty of mutual legal assistance. If those States Parties are bound by such a treaty, the corresponding provisions of that treaty shall apply unless the States Parties agree to apply paragraphs 9 to 29 of this article in lieu thereof. States Parties are strongly encouraged to apply those paragraphs if they facilitate cooperation.

8. States Parties shall not decline to render mutual legal assistance pursuant to this article on the ground of bank secrecy.

dantagsfall, sådant förhandsmeddelande inte är möjligt, skall den mottagande konventionsstaten utan dröjsmål meddela den överlämnande konventionsstaten att rövande skett.

6. Bestämmelserna i denna artikel skall inte inverka på åtaganden i annat bilateralt eller multilateralt avtal som helt eller delvis gäller eller kommer att gälla ömsesidig rättslig hjälp.

7. Punkterna 9 – 29 i denna artikel skall tillämpas på framställningar som görs enligt denna artikel, om inte de berörda konventionsstaterna är bundna av ett särskilt avtal om ömsesidig rättslig hjälp. Om så är fallet, skall motsvarande bestämmelser i det avtalet tillämpas, såvida inte staterna kommer överens om att punkterna 9 – 29 i denna artikel skall tillämpas i stället. Konventionsstaterna uppmuntras starkt att tillämpa dessa punkter om samarbetet därigenom underlättas.

8. En konventionsstat får inte vägra att lämna ömsesidig rättslig hjälp enligt denna artikel med hänvisning till banksekretess.

9.

(a) A requested State Party, in responding to a request for assistance pursuant to this article in the absence of dual criminality, shall take into account the purposes of this Convention, as set forth in article 1;

(b) States Parties may decline to render assistance pursuant to this article on the ground of absence of dual criminality. However, a requested State Party shall, where consistent with the basic concepts of its legal system, render assistance that does not involve coercive action. Such assistance may be refused when requests involve matters of a *de minimis* nature or matters for which the cooperation or assistance sought is available under other provisions of this Convention;

(c) Each State Party may consider adopting such measures as may be necessary to enable it to provide a wider scope of assistance pursuant to this article in the absence of dual criminality.

10. A person who is being detained or is serving a sen-

9.

a) En anmodad konventionsstat skall, vid besvarande av en framställning enligt denna artikel, vid avsaknad av dubbel straffbarhet, beakta syftena med denna konvention som de anges i artikel 1.

b) En konventionsstat får vägra att lämna hjälp enligt denna artikel med hänvisning till att dubbel straffbarhet inte föreligger. Den anmodade konventionsstaten får dock, när det är förenligt med grundprinciperna i dess nationella rättsordning, lämna sådan hjälp som inte innefattar tvångsåtgärder. Sådan hjälp får nekas när framställningen innefattar frågor av *de minimis*-natur eller frågor där det begärda samarbetet eller den begärda hjälpen kan fås enligt andra bestämmelser i denna konvention.

c) Varje konventionsstat får överväga att anta sådana åtgärder som är nödvändiga för att göra det möjligt för den att lämna mer omfattande hjälp enligt denna artikel i avsaknad av dubbel straffbarhet.

10. En person som är frihetsberövad eller avtjänar straff

tence in the territory of one State Party whose presence in another State Party is requested for purposes of identification, testimony or otherwise providing assistance in obtaining evidence for investigations, prosecutions or judicial proceedings in relation to offences covered by this Convention may be transferred if the following conditions are met:

(a) The person freely gives his or her informed consent;

(b) The competent authorities of both States Parties agree, subject to such conditions as those States Parties may deem appropriate.

11. For the purposes of paragraph 10 of this article:

(a) The State Party to which the person is transferred shall have the authority and obligation to keep the person transferred in custody, unless otherwise requested or authorized by the State Party from which the person was transferred;

(b) The State Party to which the person is transferred

inom en konventionsstats territorium vars närvaro i en annan konventionsstat begärs för identifiering, avgivande av vittnesmål eller för att på annat sätt lämna hjälp med att skaffa bevis för brottsutredning, åtal eller rättsliga åtgärder avseende brott som straffbeläggs enligt denna konvention, får överföras om följande villkor är uppfyllda:

a) Att personen i medvetande om vad saken gäller och av fri vilja går med på överförandet.

b) Att båda konventionsstaternas behöriga myndigheter samtycker, allt under beaktande av sådana villkor som dessa konventionsstater anser vara lämpliga.

11. För de syften som avses i punkt 10 i denna artikel skall följande bestämmelser gälla:

a) Den konventionsstat till vilken personen överförs skall ha behörighet och skyldighet att hålla personen i fängsligt förvar, såvida inte annat begärs eller tillåts av den konventionsstat från vilken personen har överförts.

b) Den konventionsstat till vilken personen överförs skall

shall without delay implement its obligation to return the person to the custody of the State Party from which the person was transferred as agreed beforehand, or as otherwise agreed, by the competent authorities of both States Parties;

(c) The State Party to which the person is transferred shall not require the State Party from which the person was transferred to initiate extradition proceedings for the return of the person;

(d) The person transferred shall receive credit for service of the sentence being served in the State from which he or she was transferred for time spent in the custody of the State Party to which he or she was transferred.

12. Unless the State Party from which a person is to be transferred in accordance with paragraphs 10 and 11 of this article so agrees, that person, whatever his or her nationality, shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in the territory of the State to which that person is trans-

ofördröjligen uppfylla sin skyldighet att återbörda personen till förvar i den konventionsstat från vilken han eller hon har överförs enligt vad som överenskommits i förväg eller på annat sätt mellan de båda staternas behöriga myndigheter.

c) Den konventionsstat till vilken personen överförs får inte kräva att den konventionsstat från vilken han eller hon har överförs inleder utlämningsförfarande för att få personen i fråga återlämnad.

d) Den överförda personen skall, i den stat från vilken han eller hon har överförs, tillgodoräknas tid som avtjänats av påföljden i den konventionsstat till vilken han eller hon har överförs.

12. Såvida inte den konventionsstat från vilken en person skall överföras i enlighet med punkterna 10 och 11 i denna artikel går med på det, skall personen i fråga, oberoende av nationalitet, inte lagföras, frihetsberövas, straffas eller underkastas någon inskränkning i sin personliga frihet inom den stats territorium till vilket han eller hon har överförs för gär-

ferred in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the State from which he or she was transferred.

13. Each State Party shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to the competent authorities for execution. Where a State Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the central authority designated for this purpose at the

ningar, underlåtenhet eller domar som föregår personens avfärd från den stats territorium från vilket han eller hon har överförs.

13. Varje konventionsstat skall utse en centralmyndighet som skall ha ansvar och behörighet att ta emot framställningar om ömsesidig rättslig hjälp och att antingen verkställa dem eller överlämna dem till behöriga myndigheter för verkställighet. Om det i en konventionsstat finns en region eller ett territorium med ett särskilt system för ömsesidig rättslig hjälp, får denna stat utse en annan centralmyndighet som skall ha samma funktion för ifrågavarande region eller territorium. Centralmyndigheterna skall tillse att mottagna framställningar verkställs eller överlämnas för verkställighet på ett riktigt sätt och utan dröjsmål. När centralmyndigheten överlämnar en framställning till en behörig myndighet för verkställighet, skall den befrämja att den snabbt och riktigt verkställs av den behöriga myndigheten. Förenta nationernas generalsekreterare skall under-

time each State Party deposits its instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. Requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be transmitted to the central authorities designated by the States Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a State Party to require that such requests and communications be addressed to it through diplomatic channels and, in urgent circumstances, where the States Parties agree, through the International Criminal Police Organization, if possible.

14. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested State Party, under conditions allowing that State Party to establish authenticity. The Secretary-General of the United Nations shall be notified of the language or languages acceptable to each State Party at the time it deposits its

rättas om vilken centralmyndighet som har utsetts för detta ändamål när konventionsstaterna deponerar sina instrument avseende ratifikation, godtagande, godkännande av eller anslutning till denna konvention. Framställningar om ömsesidig rättslig hjälp och därtill anknutna meddelanden skall överlämnas till de centralmyndigheter som utsetts av konventionsstaterna. Detta krav skall dock inte inskränka en konventionsstats rätt att kräva att sådana framställningar och meddelanden skall överlämnas på diplomatisk väg och, om ärendet är brådskande och om parterna samtycker, via Internationella kriminalpolisorganisationen där så är möjligt.

14. Framställningar skall göras skriftligen eller, om så är möjligt, på annat sätt som möjliggör framställning av ett skriftligt meddelande, på ett språk som godtas av den anmodade konventionsstaten, och på sätt som tillåter denna stat att konstatera att dokumentet är äkta. Förenta nationernas generalsekreterare skall underrättas om det eller de språk som en konventionsstat

instrument of ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention. In urgent circumstances and where agreed by the States Parties, requests may be made orally but shall be confirmed in writing forthwith.

15. A request for mutual legal assistance shall contain:

(a) The identity of the authority making the request;

(b) The subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates and the name and functions of the authority conducting the investigation, prosecution or judicial proceeding;

(c) A summary of the relevant facts, except in relation to requests for the purpose of service of judicial documents;

(d) A description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting State Party wishes to be followed;

godtar när den deponerar sitt instrument avseende ratifikation, godtagande eller godkännande av eller anslutning till denna konvention. I brådskande fall och när konventionsstaterna är överens därom, får framställningar göras muntligen med efterföljande skriftlig bekräftelse.

15. En framställning om ömsesidig rättslig hjälp skall innehålla följande:

a) Uppgift om den myndighet som gör framställningen.

b) Föremålet för och arten av den brottsutredning, den lagföring eller det rättsliga förfarande som framställningen avser samt namnet på den myndighet som handlägger brottsutredningen, lagföringen eller det rättsliga förfarandet jämte upplysningar om vilka uppgifter denna myndighet har.

c) En sammanställning av de omständigheter som är av betydelse i ärendet utom i de fall framställningen gäller delgivning av rättegångshandlingar.

d) Uppgift om vilket slag av biträde som begärs samt huruvida den ansökande konventionsstaten önskar att ett särskilt förfarande skall tillämpas.

(e) Where possible, the identity, location and nationality of any person concerned; and

(f) The purpose for which the evidence, information or action is sought.

16. The requested State Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its domestic law or when it can facilitate such execution.

17. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested State Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested State Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.

18. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a State Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another State Party, the first State Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by

e) Uppgift om samtliga berörda personers identitet, adress och nationalitet, där så är möjligt.

f) Uppgift om det ändamål för vilket bevismaterial, upplysningar eller åtgärder begärs.

16. Den anmodade konventionsstaten får begära ytterligare uppgifter om så är nödvändigt för att kunna verkställa den begärda åtgärden i enlighet med sin nationella lagstiftning eller när det kan underlätta verkställigheten.

17. De åtgärder som framställningen avser skall verkställas enligt den anmodade konventionsstatens nationella lagstiftning och, i den mån detta inte strider mot denna lagstiftning och där så är möjligt, med tillämpning av de förfaranden som anges i framställningen.

18. När en person befinner sig inom en konventionsstats territorium och han eller hon skall höras som vittne eller sakkunnig av de rättsliga myndigheterna i en annan konventionsstat, får, när så är möjligt och förenligt med grundsatserna i nationell lagstiftning, den förstnämnda konventionsstaten, på begäran av den sist-

video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting State Party. States Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting State Party and attended by a judicial authority of the requested State Party.

19. The requesting State Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested State Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested State Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting State Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting State Party shall notify the requested State Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested State Party. If, in an

nämnda staten, ge sitt samtycke till att förhandlingen sker genom videokonferens om det inte är möjligt eller önskvärt att vederbörande person uppträder personligen inom den begärande konventionsstatens territorium. Konventionsstater kan komma överens om att förhör skall utföras av en rättslig myndighet i den begärande konventionsstaten i närvaro av en rättslig myndighet från den anmodade konventionsstaten.

19. Den begärande konventionsstaten får inte utan föregående samtycke av den anmodade konventionsstaten överföra eller använda uppgifter eller bevisning som har lämnats av den anmodade konventionsstaten i andra brottsutredningar, annan lagföring eller andra rättegångar än de som anges i framställningen. Ingenting i denna punkt hindrar att den begärande konventionsstaten i sina förfaranden röjer uppgifter eller bevisning som bevisar den anklagades oskuld. I så fall skall den begärande konventionsstaten meddela den anmodade konventionsstaten före röjandet av uppgifterna eller bevisningen och, på

exceptional case, advance notice is not possible, the requesting State Party shall inform the requested State Party of the disclosure without delay.

20. The requesting State Party may require that the requested State Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested State Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting State Party.

21. Mutual legal assistance may be refused:

(a) If the request is not made in conformity with the provisions of this article;

(b) If the requested State Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, *ordre public* or other essential interests;

begäran, samråda med den anmodade konventionsstaten. Om det i undantagsfall inte är möjligt att lämna sådant förhandsmeddelande, skall den begärande konventionsstaten utan dröjsmål meddela den anmodade konventionsstaten att röjande har skett.

20. Den begärande konventionsstaten får kräva att den anmodade konventionsstaten iakttar sekretess beträffande framställningen och dess innehåll utom i den omfattning som är nödvändig för att verkställa de begärda åtgärderna. Om den anmodade konventionsstaten inte kan efterkomma en begäran om sekretess, skall den genast meddela den begärande konventionsstaten.

21. En framställning om ömsesidig rättslig hjälp får avslås om

a) framställningen inte gjorts i enlighet med bestämmelserna i denna artikel,

b) den anmodade konventionsstaten anser att verkställandet av de begärda åtgärderna sannolikt skulle inkräkta på dess suveränitet, säkerhet, allmänna rättsprinciper (*ordre public*) eller andra väsentliga

(c) If the authorities of the requested State Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;

(d) If it would be contrary to the legal system of the requested State Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.

22. States Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.

23. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.

24. The requested State Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting State Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requesting State Party may make reasonable requests for infor-

intressen,

c) den anmodade konventionsstatens myndigheter enligt nationell lagstiftning skulle vara förhindrade att vidta den begärda åtgärden i fråga om ett liknande brott om brottet varit föremål för utredning, lagföring eller annat rättsligt förfarande enligt deras egen doms rätt, eller om

d) bifall till framställningen skulle strida mot den anmodade konventionsstatens lagstiftning rörande ömsesidig rättslig hjälp.

22. En konventionsstat får inte avslå en begäran om ömsesidig rättslig hjälp av det enda skälet att brottet också bedöms omfatta skattefrågor.

23. Ett avslag på en framställning om ömsesidig rättslig hjälp skall motiveras.

24. Den anmodade konventionsstaten skall snarast verkställa en framställning om ömsesidig rättslig hjälp och skall, i största möjliga mån, beakta de tidsfrister som angivits av den begärande konventionsstaten och för vilka skäl har angivits, helst i framställningen. Den begärande konventionsstaten får göra skäliga förfrågningar

mation on the status and progress of measures taken by the requested State Party to satisfy its request. The requested State Party shall respond to reasonable requests by the requesting State Party on the status, and progress in its handling, of the request. The requesting State Party shall promptly inform the requested State Party when the assistance sought is no longer required.

25. Mutual legal assistance may be postponed by the requested State Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.

26. Before refusing a request pursuant to paragraph 21 of this article or postponing its execution pursuant to paragraph 25 of this article, the requested State Party shall consult with the requesting State Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting State Party accepts assistance

om hur långt man kommit och vilka åtgärder som vidtagits av den anmodade konventionsstaten med anledning av framställningen. Den anmodade konventionsstaten skall tillmötesgå skäligen förfrågningar från den begärande konventionsstatens sida om läget och hur långt man kommit i handläggningen av framställningen. Den begärande konventionsstaten skall genast meddela den anmodade konventionsstaten om när den begärda hjälpen inte längre är påkallad.

25. Ömsesidig rättslig hjälp får uppskjutas av den anmodade konventionsstaten om verkställandet skulle hindra en pågående brottsutredning, lagföring eller annat rättsligt förfarande.

26. Innan den anmodade konventionsstaten avslår en framställning med stöd av punkt 21 i denna artikel eller uppskjuter dess verkställighet med stöd av punkt 25, skall den samråda med den begärande konventionsstaten för att avgöra om hjälpen kan lämnas i sådan tid och på sådana villkor som den anser vara påkallade. Om den begärande konventionsstaten godtar hjälp

subject to those conditions, it shall comply with the conditions.

27. Without prejudice to the application of paragraph 12 of this article, a witness, expert or other person who, at the request of the requesting State Party, consents to give evidence in a proceeding or to assist in an investigation, prosecution or judicial proceeding in the territory of the requesting State Party shall not be prosecuted, detained, punished or subjected to any other restriction of his or her personal liberty in that territory in respect of acts, omissions or convictions prior to his or her departure from the territory of the requested State Party. Such safe conduct shall cease when the witness, expert or other person having had, for a period of fifteen consecutive days or for any period agreed upon by the States Parties from the date on which he or she has been officially informed that his or her presence is no longer required by the judicial authorities, an opportunity of leaving, has nevertheless remained voluntarily in the territory of the re-

på dessa villkor, skall den godta villkoren.

27. Om inte annat följer av punkt 12 i denna artikel får ett vittne, en sakkunnig eller en annan person som samtycker till att avge vittnesmål eller medverka i brottsutredning, lagföring eller annat rättsligt förfarande inom den begärande konventionsstatens territorium inte åtalas, fängslas, straffas eller på annat sätt underkastas inskränkning i sin personliga frihet inom detta territorium på grund av någon gärning, underlåtenhet eller dom som hänför sig till tiden före hans eller hennes utresa från den anmodade konventionsstatens territorium. Denna immunitet skall upphöra om vittnet, den sakkunnige eller annan person som berörs, trots att han eller hon under en sammanhängande tid av 15 dagar, eller under annan period som parterna kommit överens om, från den dag han eller hon mottagit officiell underrättelse om att hans eller hennes närvaro inte längre påkallas av de rättsliga myndigheterna, har haft möjlighet att lämna territoriet, ändå frivilligt stannat kvar där

questing State Party or, having left it, has returned of his or her own free will.

28. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested State Party, unless otherwise agreed by the States Parties concerned.

If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfil the request, the States Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed, as well as the manner in which the costs shall be borne.

29. The requested State Party:

(a) Shall provide to the requesting State Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public;

(b) May, at its discretion, provide to the requesting State Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its

eller frivilligt har återvänt dit efter att ha lämnat territoriet.

28. Den anmodade konventionsstaten skall stå för ordinarie kostnader som är förenade med verkställigheten av de begärda åtgärderna, om inte de berörda konventionsstaterna kommer överens om annat.

Om verkställigheten medför eller kommer att medföra stora eller extraordinära kostnader, skall konventionsstaterna i samråd fastställa vilka villkor som skall gälla för verkställigheten och hur kostnaderna skall fördelas.

29. Den anmodade konventionsstaten

a) skall lämna den begärande konventionsstaten kopior av offentliga handlingar, dokument eller uppgifter som den har i sin besittning, vilka enligt dess nationella lagstiftning är tillgängliga för allmänheten, och,

b) kan, enligt egen bedömning, helt, delvis eller med sådana förbehåll som den anser vara lämpliga, lämna den begärande konventionsstaten kopior av offentliga handlingar, dokument eller uppgifter som den har i sin besittning, vilka

domestic law are not available to the general public.

30. States Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to or enhance the provisions of this article.

Article 47 Transfer of criminal proceedings

States Parties shall consider the possibility of transferring to one another proceedings for the prosecution of an offence established in accordance with this Convention in cases where such transfer is considered to be in the interests of the proper administration of justice, in particular in cases where several jurisdictions are involved, with a view to concentrating the prosecution.

Article 48 Law enforcement cooperation

1. States Parties shall cooperate closely with one another, consistent with their respec-

enligt dess lagstiftning inte är tillgängliga för allmänheten.

30. Konventionsstaterna skall om så behövs överväga att sluta bilaterala och multilaterala avtal eller överenskommelser som skulle gagna, förverkliga eller stärka bestämmelserna i denna artikel.

Artikel 47 Överförande av lagföring

Konventionsstaterna skall överväga möjligheten att till varandra överföra lagföringen av brott som straffbeläggs enligt denna konvention i fall där överföringen kan anses gagna en korrekt rättskipning, särskilt i fall där flera olika jurisdiktioner är berörda, i syfte att koncentrera lagföringen.

Artikel 48 Samarbete mellan brottsbekämpande myndigheter

1. Konventionsstaterna skall på ett sätt som är förenligt med deras respektive rättsordning

tive domestic legal and administrative systems, to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the offences covered by this Convention. States Parties shall, in particular, take effective measures:

(a) To enhance and, where necessary, to establish channels of communication between their competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the offences covered by this Convention, including, if the States Parties concerned deem it appropriate, links with other criminal activities;

(b) To cooperate with other States Parties in conducting inquiries with respect to offences covered by this Convention concerning:

(i) The identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

(ii) The movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences;

och förvaltningssystem samarbeta nära i syfte att effektivisera bekämpningen av brott som täcks av denna konvention. Varje konventionsstat skall särskilt vidta effektiva åtgärder

a) för att förbättra och, när så behövs, upprätta kommunikationsvägar mellan sina behöriga myndigheter och andra organ och enheter för att främja ett säkert och snabbt informationsutbyte om alla aspekter av brott som täcks av denna konvention, däribland, i den mån de berörda konventionsstaterna anser det vara lämpligt, sambanden med annan brottslig verksamhet,

b) för att samarbeta med andra konventionsstater vid utredning av brott som täcks av denna konvention rörande

i) identitet, vistelseort och verksamhet beträffande personer som misstänks för att vara delaktiga i sådana brott eller beträffande vistelseort för andra berörda,

ii) hur vinning eller egendom som härrör från sådana brott förflyttas,

(iii) The movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;

(c) To provide, where appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;

(d) To exchange, where appropriate, information with other States Parties concerning specific means and methods used to commit offences covered by this Convention, including the use of false identities, forged, altered or false documents and other means of concealing activities;

(e) To facilitate effective coordination between their competent authorities, agencies and services and to promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the States Parties concerned, the posting of liaison officers;

(f) To exchange information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the

iii) hur egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som har använts eller avses komma till användning vid förövandet av sådana brott förflyttas,

c) för att, där så är lämpligt, tillhandahålla erforderliga föremål eller mängder av ämnen för analys- eller utredningsändamål,

d) för att, där så är lämpligt, utbyta information med andra konventionsstater om särskilda medel och metoder som används för att begå brott som täcks av denna konvention, däri inbegripet användning av falska identiteter, förfalskade, förändrade eller oäkta dokument eller andra sätt för att dölja verksamheter,

e) för att underlätta effektiv samordning mellan sina behöriga myndigheter och andra organ och enheter samt främja utbyte av personal och andra sakkunniga, däri inbegripet, med beaktande av bilaterala avtal och överenskommelser mellan de berörda konventionsstaterna, utplacering av sambandsmän, och

f) för att utbyta upplysningar och på lämpligt sätt samordna förvaltningsåtgärder och andra vidtagna åtgärder

purpose of early identification of the offences covered by this Convention.

2. With a view to giving effect to this Convention, States Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them. In the absence of such agreements or arrangements between the States Parties concerned, the States Parties may consider this Convention to be the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Convention. Whenever appropriate, States Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.

3. States Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to offences covered by this Convention committed through the use of modern technology.

som syftar till tidig identifiering av brott enligt denna konvention.

2. För att förverkliga denna konvention skall konventionsstaterna överväga att sluta lämpliga bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser om direkt samarbete mellan sina brottsbekämpande myndigheter och anpassa sådana avtal eller överenskommelser som redan finns. I avsaknad av sådana avtal eller överenskommelser mellan de berörda konventionsstaterna får de betrakta denna konvention som grund för brottsbekämpande samarbete med avseende på brott som täcks av denna konvention. När så är lämpligt skall konventionsstaterna till fullo utnyttja avtal eller överenskommelser, däribland med internationella och regionala organisationer, för att förbättra samarbetet mellan sina brottsbekämpande myndigheter.

3. Konventionsstaterna skall sträva efter att samarbeta inom ramen för sina möjligheter för att bekämpa brottslighet som täcks av denna konvention och som har begåtts med hjälp av moderna tekniska hjälpmedel.

Article 49 Joint investigations

States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements whereby, in relation to matters that are the subject of investigations, prosecutions or judicial proceedings in one or more States, the competent authorities concerned may establish joint investigative bodies. In the absence of such agreements or arrangements, joint investigations may be undertaken by agreement on a case-by-case basis. The States Parties involved shall ensure that the sovereignty of the State Party in whose territory such investigation is to take place is fully respected.

Article 50 Special investigative techniques

1. In order to combat corruption effectively, each State Party shall, to the extent permitted by the basic principles of its domestic legal system and in accordance with the conditions prescribed by its domestic law, take such meas-

Artikel 49 Gemensamma brottsutredningar

Konventionsstaterna skall överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser vilka, i fråga om ärenden som är föremål för utredning, lagföring eller rättsliga åtgärder i en eller flera konventionsstater, tillåter de berörda behöriga myndigheterna att sätta upp gemensamma organ för brottsutredningar. I brist på sådana avtal eller överenskommelser kan gemensamma brottsutredningar verkställas för varje särskilt fall. De berörda konventionsstaterna skall tillse att den konventionsstats suveränitet inom vars territorium brottsutredningen skall genomföras till fullo respekteras.

Artikel 50 Särskilda utredningsmetoder

1. För att effektivt bekämpa korruption skall varje konventionsstat, så långt det är tillåtet enligt grundprinciperna i dess nationella rättsordning och på de villkor som föreskrivs i dess nationella lagstiftning, vidta nödvändiga åtgärder inom ra-

ures as may be necessary, within its means, to allow for the appropriate use by its competent authorities of controlled delivery and, where it deems appropriate, other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, within its territory, and to allow for the admissibility in court of evidence derived therefrom.

2. For the purpose of investigating the offences covered by this Convention, States Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using such special investigative techniques in the context of cooperation at the international level. Such agreements or arrangements shall be concluded and implemented in full compliance with the principle of sovereign equality of States and shall be carried out strictly in accordance with the terms of those agreements or arrangements.

3. In the absence of an agreement or arrangement as

men för sina möjligheter i syfte att tillåta dess behöriga myndigheter ändamålsenlig användning av kontrollerade leveranser och, när det bedöms vara lämpligt, användning av andra särskilda utredningsmetoder såsom elektronisk övervakning och annat slags övervakning och operationer under täckmantel inom partens territorium samt tillåta att bevisning som inhämtats på sådant sätt godtas som bevisning i domstol.

2. I syfte att utreda brott som täcks av denna konvention uppmanas konventionsstaterna att om så är nödvändigt ingå lämpliga bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser om användning av sådana särskilda utredningsmetoder i internationellt samarbete. Sådana avtal eller överenskommelser skall ingås och genomföras med iakttagande av principen om suverän likställdhet mellan stater och skall verkställas i strikt överensstämmelse med bestämmelserna i dessa avtal eller överenskommelser.

3. I brist på avtal eller överenskommelse enligt punkt 2 i

set forth in paragraph 2 of this article, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the States Parties concerned.

4. Decisions to use controlled delivery at the international level may, with the consent of the States Parties concerned, include methods such as intercepting and allowing the goods or funds to continue intact or be removed or replaced in whole or in part.

denna artikel skall beslut om att tillämpa sådana särskilda utredningsmetoder på det internationella planet grundas på varje särskilt fall och kan, om så erfordras, avse ekonomiska överenskommelser och samförståndslösningar beträffande berörda konventionsstaters utövande av domsrätt.

4. Beslut om att tillämpa metoden med kontrollerade leveranser internationellt får, med de berörda konventionsstaternas samtycke, innefatta sådana metoder som att varorna uppfångas och att man tillåter att de fortsätter intakta eller att de avlägsnas eller ersätts helt eller delvis.

Chapter V Asset recovery

Kapitel V Återställande av tillgångar

Article 51 General provision

Artikel 51 Allmänna bestämmelser

The return of assets pursuant to this chapter is a fundamental principle of this Convention, and States Parties shall afford one another the widest measure of cooperation and assistance in this regard.

Återställande av tillgångar enligt detta kapitel är en grundprincip i denna konvention, och konventionsstaterna skall i största möjliga utsträckning samarbeta och hjälpa varandra i detta hänseende.

Article 52 Prevention and detection of transfers of proceeds of crime

1. Without prejudice to article 14 of this Convention, each State Party shall take such measures as may be necessary, in accordance with its domestic law, to require financial institutions within its jurisdiction to verify the identity of customers, to take reasonable steps to determine the identity of beneficial owners of funds deposited into high-value accounts and to conduct enhanced scrutiny of accounts sought or maintained by or on behalf of individuals who are, or have been, entrusted with prominent public functions and their family members and close associates. Such enhanced scrutiny shall be reasonably designed to detect suspicious transactions for the purpose of reporting to competent authorities and should not be so construed as to discourage or prohibit financial institutions from doing business with any legitimate customer.

2. In order to facilitate implementation of the measures provided for in paragraph 1 of

Artikel 52 Förebyggande och upptäckt av överföring av vinning av brott

1. Utan att det skall inverka på artikel 14 i denna konvention, skall varje konventionsstat vidta nödvändiga åtgärder i enlighet med sin nationella lagstiftning för att ålägga finansiella institutioner inom sin jurisdiktion att kontrollera kundernas identitet, att vidta skäliga åtgärder för att klarlägga identiteten hos förmånstagare till tillgångar som deponeras på större konton och utföra skärpt kontroll av begärda konton eller av konton som innehas av eller för personer som är eller har varit anförtrödda framstående offentliga uppgifter och deras familjemedlemmar och nära förbundna. Den skärpta kontrollen skall vara rimligt utformad för att avslöja misstänkta transaktioner i syfte att anmäla dessa till behöriga myndigheter och bör inte vara konstruerade så att den avskräcker eller hindrar finansiella institutioner att göra affärer med vanliga kunder.

2. För att underlätta genomförandet av de åtgärder som avses i punkt 1 i denna ar-

this article, each State Party, in accordance with its domestic law and inspired by relevant initiatives of regional, interregional and multilateral organizations against money-laundering, shall:

(a) Issue advisories regarding the types of natural or legal person to whose accounts financial institutions within its jurisdiction will be expected to apply enhanced scrutiny, the types of accounts and transactions to which to pay particular attention and appropriate account-opening, maintenance and record-keeping measures to take concerning such accounts; and

(b) Where appropriate, notify financial institutions within its jurisdiction, at the request of another State Party or on its own initiative, of the identity of particular natural or legal persons to whose accounts such institutions will be expected to apply enhanced scrutiny, in addition to those whom the financial institutions may otherwise identify.

3. In the context of paragraph 2 (a) of this article, each

tikel skall varje konventionsstat i enlighet med sin nationella lagstiftning och efter inspiration av regionala, interregionala och multilaterala organisationers initiativ för att bekämpa penningtvätt göra följande:

a) Ge ut riktlinjer för vilka slags fysiska eller juridiska personer på vilkas konton finansiella institutioner inom dess jurisdiktion förväntas tillämpa skärpt kontroll, vilka typer av konton och transaktioner som skall ägnas särskild uppmärksamhet och lämpliga rutiner för att öppna, bibehålla och redovisa sådana konton.

b) Där så är lämpligt, underätta finansiella institutioner inom sin jurisdiktion, på begäran av en annan konventionsstat eller på eget initiativ, om identiteten hos vissa fysiska eller juridiska personer på vilkas konton sådana institutioner förväntas tillämpa skärpt kontroll utöver de personer som de finansiella institutionerna kan identifiera på annat sätt.

3. I anslutning till punkt 2 a i denna artikel skall varje kon-

State Party shall implement measures to ensure that its financial institutions maintain adequate records, over an appropriate period of time, of accounts and transactions involving the persons mentioned in paragraph 1 of this article, which should, as a minimum, contain information relating to the identity of the customer as well as, as far as possible, of the beneficial owner.

4. With the aim of preventing and detecting transfers of proceeds of offences established in accordance with this Convention, each State Party shall implement appropriate and effective measures to prevent, with the help of its regulatory and oversight bodies, the establishment of banks that have no physical presence and that are not affiliated with a regulated financial group.

Moreover, States Parties may consider requiring their financial institutions to refuse to enter into or continue a correspondent banking relationship with such institutions and to guard against establishing relations with foreign financial institutions that permit their accounts to be used

ventionsstat vidta åtgärder för att trygga att dess finansiella institutioner har nöjaktig redovisning under tillräckligt lång tid beträffande konton och transaktioner som berör personer som avses i punkt 1 i denna artikel, vilken redovisning åtminstone bör, innehålla uppgifter om kundens identitet liksom, i möjligaste mån, om förmånstagarens.

4. I syfte att förebygga och upptäcka överföring av vinning av brott enligt denna konvention, skall varje konventionsstat vidta lämpliga och effektiva åtgärder för att, med hjälp av sina normativa och övervakande organ, förebygga att banker som inte har någon fysisk representation eller inte är anslutna till en reguljär finansiell grupp etableras.

Konventionsstaterna kan vidare överväga att ålägga sina finansiella institutioner att vägra att inlåta sig i eller fortsätta ett korrespondensbanksförhållande med sådana institutioner och att de skall akta sig för att inlåta sig i förbindelser med utländska finansiella institutioner som tillåter att

by banks that have no physical presence and that are not affiliated with a regulated financial group.

5. Each State Party shall consider establishing, in accordance with its domestic law, effective financial disclosure systems for appropriate public officials and shall provide for appropriate sanctions for non-compliance. Each State Party shall also consider taking such measures as may be necessary to permit its competent authorities to share that information with the competent authorities in other States Parties when necessary to investigate, claim and recover proceeds of offences established in accordance with this Convention.

6. Each State Party shall consider taking such measures as may be necessary, in accordance with its domestic law, to require appropriate public officials having an interest in or signature or other authority over a financial account in a foreign country to report that relationship to appropriate authorities and to maintain appropriate records related to

deras konton används av banker som inte har någon fysisk representation och som inte är anslutna till en reguljär finansiell grupp.

5. Varje konventionsstat skall överväga att i enlighet med sin nationella lagstiftning upprätta effektiva system för finansiella upplysningar om utvalda offentliga tjänstemän och införa lämpliga påföljder för bristande uppfyllelse. Varje konventionsstat skall också överväga att vidta nödvändiga åtgärder för att tillåta sina behöriga myndigheter att lämna sådana uppgifter till behöriga myndigheter i andra konventionsstater när det är nödvändigt att utreda, göra anspråk på och återställa vinning av brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

6. Varje konventionsstat skall överväga att vidta nödvändiga åtgärder, i enlighet med sin nationella lagstiftning, för att ålägga sådana offentliga tjänstemän som har del i eller rätt att teckna eller har annan befogenhet över ett finansiellt konto i ett annat land att rapportera detta förhållande till behöriga myndigheter och föra lämplig bokföring över sådana

such accounts. Such measures shall also provide for appropriate sanctions for non-compliance.

konton. Dessa åtgärder skall också innefatta lämpliga påföljder för bristande uppfyllelse.

Article 53 Measures for direct recovery of property

Artikel 53 Åtgärder för direkt återställande av egendom

Each State Party shall, in accordance with its domestic law:

Varje konventionsstat skall i enlighet med sin nationella lagstiftning göra följande:

(a) Take such measures as may be necessary to permit another State Party to initiate civil action in its courts to establish title to or ownership of property acquired through the commission of an offence established in accordance with this Convention;

a) Vidta nödvändiga åtgärder för att tillåta andra konventionsstater att inleda civilrättsliga mål i konventionsstatens domstolar för att bekräfta rätten till eller äganderätten av egendom som förvärvats genom brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

(b) Take such measures as may be necessary to permit its courts to order those who have committed offences established in accordance with this Convention to pay compensation or damages to another State Party that has been harmed by such offences; and

b) Vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för sina domstolar att ålägga den som har gjort sig skyldig till brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention att betala ersättning eller skadestånd till en annan konventionsstat som har vållats skada av sådana brott.

(c) Take such measures as may be necessary to permit its courts or competent authorities, when having to decide on confiscation, to recognize an-

c) Vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för sina domstolar eller vederbörande myndigheter, när de beslutar om förverkande, att erkänna en

other State Party's claim as a legitimate owner of property acquired through the commission of an offence established in accordance with this Convention.

annan konventionsstats anspråk som rättmätig ägare av egendom som förvärvats genom brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention.

Article 54 Mechanisms for recovery of property through international cooperation in confiscation

1. Each State Party, in order to provide mutual legal assistance pursuant to article 55 of this Convention with respect to property acquired through or involved in the commission of an offence established in accordance with this Convention, shall, in accordance with its domestic law:

(a) Take such measures as may be necessary to permit its competent authorities to give effect to an order of confiscation issued by a court of another State Party;

(b) Take such measures as may be necessary to permit its competent authorities, where they have jurisdiction, to order the confiscation of such property of foreign origin by adjudication of an offence of money-laundering or such

Artikel 54 Mekanismer för återställande av egendom genom internationellt samarbete i fråga om förverkande

1. Varje konventionsstat skall i enlighet med sin nationella lagstiftning göra följande för att tillhandahålla ömsesidig rättslig hjälp enligt artikel 55 i denna konvention avseende egendom som förvärvats genom eller är inblandad i ett brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention:

a) Vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för sina behöriga myndigheter att verkställa beslut av domstol i en annan konventionsstat om förverkande.

b) Vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för sina behöriga myndigheter att, i de fall där de har jurisdiktion, besluta om förverkande av sådan egendom av utländskt ursprung i avgörande avseende ett penningtvättbrott eller ett

other offence as may be within its jurisdiction or by other procedures authorized under its domestic law; and

(c) Consider taking such measures as may be necessary to allow confiscation of such property without a criminal conviction in cases in which the offender cannot be prosecuted by reason of death, flight or absence or in other appropriate cases.

2. Each State Party, in order to provide mutual legal assistance upon a request made pursuant to paragraph 2 of article 55 of this Convention, shall, in accordance with its domestic law:

(a) Take such measures as may be necessary to permit its competent authorities to freeze or seize property upon a freezing or seizure order issued by a court or competent authority of a requesting State Party that provides a reasonable basis for the requested State Party to believe that there are sufficient grounds for taking such actions and that the property would eventually be subject to an order of

annat sådant brott som ligger inom dess jurisdiktion eller genom andra förfaranden som är tillåtna enligt dess nationella lagstiftning.

c) Överväga att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att tillåta beslut om förverkande av sådan egendom utan att någon döms för brottet i de fall där gärningsmannen inte kan lagföras på grund av att han eller hon är avliden, har avvikit eller inte kan anträffas eller i andra tillämpliga fall.

2. Varje konventionsstat skall i enlighet med sin nationella lagstiftning göra följande för att tillhandahålla ömsesidig rättslig hjälp efter framställning enligt artikel 55.2 i denna konvention:

a) Vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för sina behöriga myndigheter att frysa eller beslagta egendom med stöd av ett beslut om frysning eller beslag utfärdat av domstol eller behörig myndighet i en begärande konventionsstat vilket ger rimligt underlag för den anmodade konventionsstaten att anse att det föreligger tillräckliga skäl att vidta sådana åtgärder och att egendomen senare kan bli föremål

confiscation for purposes of paragraph 1 (a) of this article;

(b) Take such measures as may be necessary to permit its competent authorities to freeze or seize property upon a request that provides a reasonable basis for the requested State Party to believe that there are sufficient grounds for taking such actions and that the property would eventually be subject to an order of confiscation for purposes of paragraph 1 (a) of this article; and

(c) Consider taking additional measures to permit its competent authorities to preserve property for confiscation, such as on the basis of a foreign arrest or criminal charge related to the acquisition of such property.

Article 55 International cooperation for purposes of confiscation

1. A State Party that has received a request from another State Party having jurisdiction over an offence established in accordance with this Conven-

tion for purposes of paragraph 1 (a) of this article; and that the property would eventually be subject to an order of confiscation for purposes of paragraph 1 (a) of this article;

b) Vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för sina behöriga myndigheter att frysa eller beslagta egendom efter en framställning som ger rimligt underlag för den anmodade konventionsstaten att anse att det föreligger tillräckliga skäl att vidta sådana åtgärder och att egendomen senare kan bli föremål för beslut om förverkande för de ändamål som avses i punkt 1 a i denna artikel.

c) Överväga att vidta ytterligare åtgärder som gör det möjligt för dess behöriga myndigheter att säkra egendom för förverkande, såsom med stöd av ett utländskt beslut om frihetsberövande eller lagföring som sammanhänger med förvärv av sådan egendom.

Artikel 55 Internationellt samarbete om förverkandeförklaring

1. En konventionsstat, som från en annan konventionsstat som har jurisdiktion över ett brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention,

tion for confiscation of proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 31, paragraph 1, of this Convention situated in its territory shall, to the greatest extent possible within its domestic legal system:

(a) Submit the request to its competent authorities for the purpose of obtaining an order of confiscation and, if such an order is granted, give effect to it; or

(b) Submit to its competent authorities, with a view to giving effect to it to the extent requested, an order of confiscation issued by a court in the territory of the requesting State Party in accordance with articles 31, paragraph 1, and 54, paragraph 1 (a), of this Convention insofar as it relates to proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 31, paragraph 1, situated in the territory of the requested State Party.

2. Following a request made by another State Party having jurisdiction over an offence established in accordance with this Convention, the re-

har mottagit en framställning om förverkande av vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som avses i artikel 31.1 i denna konvention som finns inom dess territorium, skall, i största möjliga omfattning inom ramen för sin nationella rättsordning,

a) överlämna framställningen till sina behöriga myndigheter för att utverka ett beslut om förverkande och, om ett sådant beslut meddelas, verkställa detta, eller

b) till sina behöriga myndigheter, i syfte att verkställa framställningen i den utsträckning som har begärts, överlämna ett beslut om förverkande som fattats av domstol inom den begärande konventionsstatens territorium i enlighet med artiklarna 31.1 och 54.1 a i denna konvention till den del beslutet avser vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som avses i artikel 31.1 som finns inom den anmodade konventionsstatens territorium.

2. Efter framställning från en annan konventionsstat som har jurisdiktion över ett brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention skall en an-

requested State Party shall take measures to identify, trace and freeze or seize proceeds of crime, property, equipment or other instrumentalities referred to in article 31, paragraph 1, of this Convention for the purpose of eventual confiscation to be ordered either by the requesting State Party or, pursuant to a request under paragraph 1 of this article, by the requested State Party.

3. The provisions of article 46 of this Convention are applicable, mutatis mutandis, to this article. In addition to the information specified in article 46, paragraph 15, requests made pursuant to this article shall contain:

(a) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (a) of this article, a description of the property to be confiscated, including, to the extent possible, the location and, where relevant, the estimated value of the property and a statement of the facts relied upon by the requesting State Party sufficient to enable the requested State Party to seek the order under its domestic law;

modad konventionsstat vidta åtgärder för att identifiera, spåra, frysa och beslagta vinning av brott, egendom, utrustning eller andra hjälpmedel som avses i artikel 31.1 i denna konvention för att förverkande senare skall kunna ske med stöd av ett beslut som meddelas antingen av den begärande konventionsstaten eller av den anmodade konventionsstaten efter framställning enligt punkt 1 i denna artikel.

3. Bestämmelserna i artikel 46 skall i vederbörliga delar tillämpas på denna artikel. Utöver vad som anges i artikel 46.15, skall framställningar enligt denna artikel innehålla följande uppgifter:

a) I fråga om en framställning enligt punkt 1 a: en beskrivning av den egendom som skall förklaras förverkad med angivande av uppgifter om, i möjligaste mån var egendomen finns och, om det är relevant, dess uppskattade värde samt en redogörelse för de omständigheter som åberopas av den begärande konventionsstaten, vilken redogörelse skall vara tillräckligt omfattande för att den anmodade konventionsstaten

(b) In the case of a request pertaining to paragraph 1 (b) of this article, a legally admissible copy of an order of confiscation upon which the request is based issued by the requesting State Party, a statement of the facts and information as to the extent to which execution of the order is requested, a statement specifying the measures taken by the requesting State Party to provide adequate notification to bona fide third parties and to ensure due process and a statement that the confiscation order is final;

(c) In the case of a request pertaining to paragraph 2 of this article, a statement of the facts relied upon by the requesting State Party and a description of the actions requested and, where available, a legally admissible copy of an order on which the request is based.

4. The decisions or actions provided for in paragraphs 1 and 2 of this article shall be taken by the requested State

skall kunna utverka ett beslut enligt sin nationella lagstiftning.

b) I fråga om en framställning enligt punkt 1 b: en rättsligt giltig kopia av det beslut om förverkande som fattats i den begärande konventionsstaten och som åberopas som stöd för framställningen, en redogörelse för omständigheterna med uppgift om i vilken omfattning verkställighet av beslutet begärs, en redogörelse för de åtgärder som vidtagits av den begärande konventionsstaten för att underrätta godtroende tredje man och för att tillförsäkra rättssäkerhetsgarantier samt ett uttalande om att förverkandebeslutet är slutgiltigt.

c) I fråga om en framställning enligt punkt 2: en redogörelse för de omständigheter som åberopas av den begärande staten med uppgift om de åtgärder som begärs samt - i den mån det är tillgängligt - en rättsligt giltig kopia av det beslut som ligger till grund för framställningen.

4. Beslut och åtgärder enligt punkterna 1 och 2 i denna artikel skall fattas och vidtas av den anmodade konventions-

Party in accordance with and subject to the provisions of its domestic law and its procedural rules or any bilateral or multilateral agreement or arrangement to which it may be bound in relation to the requesting State Party.

5. Each State Party shall furnish copies of its laws and regulations that give effect to this article and of any subsequent changes to such laws and regulations or a description thereof to the Secretary-General of the United Nations.

6. If a State Party elects to make the taking of the measures referred to in paragraphs 1 and 2 of this article conditional on the existence of a relevant treaty, that State Party shall consider this Convention the necessary and sufficient treaty basis.

7. Cooperation under this article may also be refused or provisional measures lifted if the requested State Party does not receive sufficient and timely evidence or if the property is of a de minimis value.

8. Before lifting any provi-

staten i enlighet med och på de villkor som föreskrivs i denna stats nationella lagstiftning och dess processuella bestämmelser eller bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser som den staten är bunden av i förhållande till den begärande konventionsstaten.

5. Varje konventionsstat skall tillhandahålla Förenta nationernas generalsekreterare avskrifter av sina lagar och förordningar i vilka bestämmelserna i denna artikel regleras och av senare ändringar i dem eller en redogörelse för dem.

6. Om en konventionsstat ställer som villkor för att vidta de åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 i denna artikel att ett avtal skall föreligga, skall den betrakta denna konvention som nödvändig och tillräcklig avtalsgrund.

7. Samarbete med stöd av denna artikel får också vägras eller provisoriska åtgärder hävas, om den anmodade konventionsstaten inte erhåller tillräcklig bevisning i rätt tid eller om egendomen är av ringa värde.

8. Innan den anmodade kon-

sional measure taken pursuant to this article, the requested State Party shall, wherever possible, give the requesting State Party an opportunity to present its reasons in favour of continuing the measure.

9. The provisions of this article shall not be construed as prejudicing the rights of bona fide third parties.

Article 56 Special cooperation

Without prejudice to its domestic law, each State Party shall endeavour to take measures to permit it to forward, without prejudice to its own investigations, prosecutions or judicial proceedings, information on proceeds of offences established in accordance with this Convention to another State Party without prior request, when it considers that the disclosure of such information might assist the receiving State Party in initiating or carrying out investigations, prosecutions or judicial proceedings or might lead to a request by that State Party under

ventionsstaten häver eventuella provisoriska åtgärder vidtagna enligt denna artikel, skall den, så långt som möjligt, bereda den begärande konventionsstaten tillfälle att framlägga sina skäl för att åtgärden skall bestå.

9. Bestämmelserna i denna artikel skall inte tolkas så att de inkräktar på de rättigheter som tillkommer godtroende tredje man.

Artikel 56 Särskilt samarbete

Varje konventionsstat skall, så länge det inte kommer i konflikt med dess nationella lagstiftning, sträva efter att vidta åtgärder som tillåter den att, utan att det stör utredning, lagföring eller rättslig prövning som den själv utför, spontant överlämna upplysningar om vinning av brott som straffbeläggs i enlighet med denna konvention till en annan konventionsstat, när den anser att röjande av sådana uppgifter kan hjälpa den mottagande staten att inleda eller utföra utredningar, lagföring eller rättsliga åtgärder eller kan leda till en framställning av den kon-

this chapter of the Convention.

ventionsstaten enligt detta kapitel.

Article 57 Return and disposal of assets

1. Property confiscated by a State Party pursuant to article 31 or 55 of this Convention shall be disposed of, including by return to its prior legitimate owners, pursuant to paragraph 3 of this article, by that State Party in accordance with the provisions of this Convention and its domestic law.

2. Each State Party shall adopt such legislative and other measures, in accordance with the fundamental principles of its domestic law, as may be necessary to enable its competent authorities to return confiscated property, when acting on the request made by another State Party, in accordance with this Convention, taking into account the rights of bona fide third parties.

3. In accordance with articles 46 and 55 of this Convention and paragraphs 1 and 2 of

Artikel 57 Återlämnande av och förfogande över tillgångar

1. En konventionsstats förfogande över egendom som förklarats förverkad av en konventionsstat med stöd av artikel 31 eller 55 i denna konvention, bl.a. genom återlämnande till tidigare rätte ägare, enligt punkt 3 i denna artikel, skall ske i enlighet med bestämmelserna i denna konvention och konventionsstatens nationella lagstiftning.

2. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundprinciperna i sin rättsordning, vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för sina behöriga myndigheter att återlämna förverkad egendom, när den verkställer en framställning från en annan konventionsstat enligt denna konvention med beaktande av godtroende tredje mans rättigheter.

3. I enlighet med artiklarna 46 och 55 i denna konvention och punkterna 1 och 2 i denna

this article, the requested State Party shall:

(a) In the case of embezzlement of public funds or of laundering of embezzled public funds as referred to in articles 17 and 23 of this Convention, when confiscation was executed in accordance with article 55 and on the basis of a final judgement in the requesting State Party, a requirement that can be waived by the requested State Party, return the confiscated property to the requesting State Party;

(b) In the case of proceeds of any other offence covered by this Convention, when the confiscation was executed in accordance with article 55 of this Convention and on the basis of a final judgement in the requesting State Party, a requirement that can be waived by the requested State Party, return the confiscated property to the requesting State Party, when the requesting State Party reasonably establishes its prior ownership of such confiscated property to the requested State Party or when the requested

artikel skall den anmodade konventionsstaten göra följande:

a) Vid förskingring av allmänna medel eller tvätt av förskingrade allmänna medel som avses i artiklarna 17 och 23 i denna konvention, när förverkande har verkställts enligt artikel 55 och med stöd av ett lagakraftvunnet avgörande i den begärande konventionsstaten - ett krav som den anmodade konventionsstaten kan ge avkall på - återlämna den förverkade egendomen till den begärande konventionsstaten.

b) När det gäller vinning av annat brott som täcks av denna konvention, när förverkande har verkställts enligt artikel 55 i konventionen och med stöd av ett lagakraftvunnet avgörande i den begärande konventionsstaten - ett krav som den anmodade konventionsstaten kan göra avkall på - återlämna den förverkade egendomen till den begärande konventionsstaten, om denna konventionsstat på ett rimligt sätt styrker sin tidigare äganderätt till den förverkade egendomen för den anmodade konventionsstaten eller när den anmodade kon-

State Party recognizes damage to the requesting State Party as a basis for returning the confiscated property;

(c) In all other cases, give priority consideration to returning confiscated property to the requesting State Party, returning such property to its prior legitimate owners or compensating the victims of the crime.

4. Where appropriate, unless States Parties decide otherwise, the requested State Party may deduct reasonable expenses incurred in investigations, prosecutions or judicial proceedings leading to the return or disposition of confiscated property pursuant to this article.

5. Where appropriate, States Parties may also give special consideration to concluding agreements or mutually acceptable arrangements, on a case-by-case basis, for the final disposal of confiscated property.

Article 58 Financial intelligence unit

States Parties shall cooperate

ventionsstaten godtar skada för den begärande konventionsstaten som grund för att återlämna den förverkade egendomen.

c) I alla andra fall prioritera att överväga frågan om att återlämna förverkad egendom till den begärande konventionsstaten, återlämna sådan egendom till dess tidigare rätta ägare eller ersätta brottsoffren.

4. Där så är lämpligt, såvida konventionsstaterna inte beslutar annat, får den anmodade konventionsstaten dra av skäliga utgifter som uppkommit genom utredningar, lagföring eller rättsliga förfaranden som leder till återlämnande av eller förfogande över förverkad egendom enligt denna artikel.

5. Där så är lämpligt får konventionsstaterna särskilt överväga frågan om att sluta avtal eller träffa ömsesidigt godtagbara överenskommelser i varje särskilt fall beträffande det slutliga förfogandet över förverkad egendom.

Artikel 58 Finansiell under rättelseverksamhet

Konventionsstaterna skall sam-

with one another for the purpose of preventing and combating the transfer of proceeds of offences established in accordance with this Convention and of promoting ways and means of recovering such proceeds and, to that end, shall consider establishing a financial intelligence unit to be responsible for receiving, analysing and disseminating to the competent authorities reports of suspicious financial transactions.

arbeta med varandra i syfte att förebygga och bekämpa överföring av vinning av brott som straffbeläggs enligt denna konvention och för att främja vägar och metoder för att återställa sådan vinning och skall för detta ändamål överväga att inrätta en enhet för finansiell underrättelseverksamhet som skall vara ansvarig för att ta emot, analysera och till behöriga myndigheter sprida rapporter om misstänkta finansiella transaktioner.

Article 59 Bilateral and multilateral agreements and arrangements

Artikel 59 Bilateral och multilaterala avtal och överenskommelser

States Parties shall consider concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements to enhance the effectiveness of international cooperation undertaken pursuant to this chapter of the Convention.

Konventionsstaterna skall överväga att sluta bilaterala eller multilaterala avtal eller överenskommelser för att öka effektiviteten i det internationella samarbete som genomförs med stöd av detta kapitel.

Chapter VI Technical assistance and information exchange

Article 60 Training and technical assistance

1. Each State Party shall, to the extent necessary, initiate, develop or improve specific training programmes for its personnel responsible for preventing and combating corruption. Such training programmes could deal, inter alia, with the following areas:

(a) Effective measures to prevent, detect, investigate, punish and control corruption, including the use of evidence-gathering and investigative methods;

(b) Building capacity in the development and planning of strategic anti-corruption policy;

(c) Training competent authorities in the preparation of requests for mutual legal assistance that meet the requirements of this Convention;

(d) Evaluation and strengthening of institutions, public service management and the management of public finances, including public procure-

Kapitel VI Tekniskt bistånd och informationsutbyte

Artikel 60 Utbildning och tekniskt bistånd

1. Varje konventionsstat skall i nödvändig omfattning införa, utveckla eller förbättra specialinriktade utbildningsprogram för personal som är ansvarig för att förebygga och bekämpa korruption. Programmen kan bl.a. avse följande områden:

a) Effektiva åtgärder för att förebygga, uppdaga, utreda, bestraffa och kontrollera korruption, innefattande användning av metoder för bevisinsamling och brottsutredning.

b) Kapacitetsuppbyggnad i fråga om utveckling och planering av strategisk korruptionsbekämpningspolitik.

c) Utbildning av behöriga myndigheter i utformning av framställningar om ömsesidig rättslig hjälp som uppfyller kraven i denna konvention.

d) Utvärdering och förstärkning av institutioner, hantering av offentliga tjänster och allmänna medel (innefattande offentlig upphandling) och av

ment, and the private sector;

(e) Preventing and combating the transfer of proceeds of offences established in accordance with this Convention and recovering such proceeds;

(f) Detecting and freezing of the transfer of proceeds of offences established in accordance with this Convention;

(g) Surveillance of the movement of proceeds of offences established in accordance with this Convention and of the methods used to transfer, conceal or disguise such proceeds;

(h) Appropriate and efficient legal and administrative mechanisms and methods for facilitating the return of proceeds of offences established in accordance with this Convention;

(i) Methods used in protecting victims and witnesses who cooperate with judicial authorities; and

(j) Training in national and international regulations and in languages.

2. States Parties shall, according to their capacity, consider affording one another the widest measure of techni-

den privata sektorn.

e) Förebyggande och bekämpning av överföring av vinning av brott som straffbeläggs enligt denna konvention och återställande av sådan vinning.

f) Uppdagande av överföring av och frysning av vinning av brott som straffbeläggs enligt denna konvention.

g) Övervakning av förflyttning av vinning av brott som straffbeläggs enligt denna konvention och metoder som används för att överföra, dölja eller maskera sådan vinning.

h) Lämpliga och effektiva juridiska och administrativa mekanismer och metoder för att underlätta återställande av vinning av brott som straffbeläggs enligt denna konvention.

i) Metoder för att skydda brottsoffer och vittnen som samarbetar med de rättsliga myndigheterna.

j) Utbildning i nationella och internationella bestämmelser och i språk.

2. Konventionsstaterna skall, i enlighet med sina förutsättningar, överväga att lämna varandra största möjliga tekniska

cal assistance, especially for the benefit of developing countries, in their respective plans and programmes to combat corruption, including material support and training in the areas referred to in paragraph 1 of this article, and training and assistance and the mutual exchange of relevant experience and specialized knowledge, which will facilitate international cooperation between States Parties in the areas of extradition and mutual legal assistance.

3. States Parties shall strengthen, to the extent necessary, efforts to maximize operational and training activities in international and regional organizations and in the framework of relevant bilateral and multilateral agreements or arrangements.

4. States Parties shall consider assisting one another, upon request, in conducting evaluations, studies and research relating to the types, causes, effects and costs of corruption in their respective countries, with a view to developing, with the participation of competent authorities

bistånd, särskilt till förmån för utvecklingsländer, i sina planer och program för att bekämpa korrupktion, däribland materiellt stöd och utbildning inom de områden som avses i punkt 1 i denna artikel samt utbildning och bistånd och ömsesidigt utbyte av relevanta erfarenheter och specialkunskaper, som underlättar internationellt samarbete mellan konventionsstaterna i fråga om utlämning och ömsesidig rättslig hjälp.

3. Konventionsstaterna skall i nödvändig utsträckning öka sina ansträngningar att maximera operativ verksamhet och utbildningsverksamhet i internationella och regionala organisationer och inom ramen för berörda bilaterala och multilaterala avtal eller överenskommelser.

4. Konventionsstaterna skall överväga att på begäran hjälpa varandra i fråga om att utföra utvärderingar, studier och forskning avseende typer av, orsaker till, verkningar av och kostnader för korrupktion i sina respektive länder med sikte på att, tillsammans med behöriga myndigheter och samhället,

and society, strategies and action plans to combat corruption.

5. In order to facilitate the recovery of proceeds of offences established in accordance with this Convention, States Parties may cooperate in providing each other with the names of experts who could assist in achieving that objective.

6. States Parties shall consider using subregional, regional and international conferences and seminars to promote cooperation and technical assistance and to stimulate discussion on problems of mutual concern, including the special problems and needs of developing countries and countries with economies in transition.

7. States Parties shall consider establishing voluntary mechanisms with a view to contributing financially to the efforts of developing countries and countries with economies in transition to apply this Convention through technical assistance programmes and projects.

8. Each State Party shall consider making voluntary

utveckla strategier och handlingsplaner för att bekämpa korruption.

5. För att underlätta återställande av vinning av brott som straffbeläggs enligt denna konvention får konventionsstaterna samarbeta genom att lämna varandra namn på sakkunniga som kan bidra till att uppnå detta mål.

6. Konventionsstaterna skall överväga att utnyttja lokala, regionala och internationella konferenser och seminarier för att främja samarbete och tekniskt bistånd och för att stimulera diskussion om gemensamma problem, däribland de särskilda problemen och behoven hos utvecklingsländer och länder med ekonomi under omvandling.

7. Konventionsstaterna skall överväga att upprätta frivilliga mekanismer med sikte på att bidra finansiellt genom tekniska biståndsprogram och projekt till ansträngningarna i utvecklingsländer och länder med ekonomi under omvandling att tillämpa denna konvention.

8. Varje konventionsstat skall överväga att lämna frivil-

contributions to the United Nations Office on Drugs and Crime for the purpose of fostering, through the Office, programmes and projects in developing countries with a view to implementing this Convention.

liga bidrag till Förenta nationernas organ för narkotika- och brottsprevention i syfte att genom detta organ främja program och projekt i utvecklingsländer med sikte på att tillämpa denna konvention.

Article 61 Collection, exchange and analysis of information on corruption

1. Each State Party shall consider analysing, in consultation with experts, trends in corruption in its territory, as well as the circumstances in which corruption offences are committed.

2. States Parties shall consider developing and sharing with each other and through international and regional organizations statistics, analytical expertise concerning corruption and information with a view to developing, insofar as possible, common definitions, standards and methodologies, as well as information on best practices to prevent and combat corruption.

3. Each State Party shall consider monitoring its policies and actual measures to

Artikel 61 Insamling, utbyte och analys av information om korruption

1. Varje konventionsstat skall överväga att i samråd med sakkunniga analysera utvecklingen av korruption inom sitt territorium samt de förhållanden under vilka korruptionsbrott begås.

2. Konventionsstaterna skall överväga att, sinsemellan och genom internationella och regionala organisationer, utveckla och utbyta statistik och analytisk sakkunskap om korruption och information i syfte att i möjlig utsträckning utveckla gemensamma definitioner, normer och metoder liksom även information om bästa praxis för att förebygga och bekämpa korruption.

3. Varje konventionsstat skall överväga att se över sin praxis och sina konkreta åtgär-

combat corruption and making assessments of their effectiveness and efficiency.

der för att bekämpa korruption och utvärdera deras tillämpning och effektivitet.

Article 62 Other measures: implementation of the Convention through economic development and technical assistance

Artikel 62 Övriga åtgärder: genomförande av konventionen genom ekonomisk utveckling och tekniskt bistånd

1. States Parties shall take measures conducive to the optimal implementation of this Convention to the extent possible, through international cooperation, taking into account the negative effects of corruption on society in general, in particular on sustainable development.

1. Konventionsstaterna skall vidta sådana åtgärder som på bästa möjliga sätt främjar genomförandet av denna konvention genom internationellt samarbete med beaktande av korruptionens skadliga inverkan på samhället i allmänhet och på hållbar utveckling i synnerhet.

2. States Parties shall make concrete efforts to the extent possible and in coordination with each other, as well as with international and regional organizations:

2. Konventionsstaterna skall, i möjligaste mån och i samarbete med varandra och med internationella och regionala organisationer, göra konkreta ansträngningar i följande avseenden:

(a) To enhance their cooperation at various levels with developing countries, with a view to strengthening the capacity of the latter to prevent and combat corruption;

a) Att öka samarbetet på skilda plan med utvecklingsländerna för att förbättra deras förmåga att förebygga och bekämpa korruption.

(b) To enhance financial and material assistance to support the efforts of developing

b) Att öka det ekonomiska och materiella biståndet för att stödja utvecklingsländernas

countries to prevent and fight corruption effectively and to help them implement this Convention successfully;

(c) To provide technical assistance to developing countries and countries with economies in transition to assist them in meeting their needs for the implementation of this Convention. To that end, States Parties shall endeavour to make adequate and regular voluntary contributions to an account specifically designated for that purpose in a United Nations funding mechanism. States Parties may also give special consideration, in accordance with their domestic law and the provisions of this Convention, to contributing to that account a percentage of the money or of the corresponding value of proceeds of crime or property confiscated in accordance with the provisions of this Convention;

(d) To encourage and persuade other States and financial institutions as appropriate to join them in efforts in accordance with this article, in particular by providing more

ansträngningar att effektivt förebygga och bekämpa korruption och hjälpa dem att framgångsrikt tillämpa denna konvention.

c) Att lämna utvecklingsländer och länder med ekonomi under omvandling tekniskt bistånd för att hjälpa dem att tillgodose sina behov för att tillämpa denna konvention. I detta syfte skall konventionsstaterna sträva efter att lämna tillräckliga och regelbundna frivilliga bidrag till en fond öppnad särskilt för detta ändamål i en finansiell institution med anknytning till Förenta nationerna. Konventionsstaterna kan också särskilt överväga, i enlighet med sin lagstiftning och med bestämmelserna i denna konvention, att bidra till denna fond med en andel av de belopp eller motsvarande värde av vinning av brott eller egendom, som förverkats i enlighet med bestämmelserna i denna konvention.

d) Att uppmuntra och övertyga andra stater och i förekommande fall finansiella institutioner att medverka i strävandena i enlighet med denna artikel, särskilt genom att till-

training programmes and modern equipment to developing countries in order to assist them in achieving the objectives of this Convention.

3. To the extent possible, these measures shall be without prejudice to existing foreign assistance commitments or to other financial cooperation arrangements at the bilateral, regional or international level.

4. States Parties may conclude bilateral or multilateral agreements or arrangements on material and logistical assistance, taking into consideration the financial arrangements necessary for the means of international cooperation provided for by this Convention to be effective and for the prevention, detection and control of corruption.

handahålla fler utbildningsprogram och modern utrustning till utvecklingsländerna för att hjälpa dem att förverkliga syftena med denna konvention.

3. Så långt som möjligt skall dessa åtgärder inte inkräkta på gjorda åtaganden om utländskt bistånd eller andra ekonomiska samarbetsöverenskommelser på det bilaterala, regionala eller internationella planet.

4. Konventionsstaterna får träffa bilaterala eller multilaterala avtal eller ingå överenskommelser om materiellt och logistiskt stöd med beaktande av de ekonomiska överenskommelser som är nödvändiga för att de åtgärder i det internationella samarbete som avses i denna konvention skall bli effektiva och för att förebygga, uppdaga och kontrollera korruption.

Chapter VII Mechanisms for implementation

Article 63 Conference of the States Parties to the Convention

1. A Conference of the States Parties to the Conven-

Kapitel VII Tillämpningsmekanismer

Artikel 63 Konventionsstaternas konferens

1. Härmed inrättas en konventionsstatskonferens, vars

tion is hereby established to improve the capacity of and cooperation between States Parties to achieve the objectives set forth in this Convention and to promote and review its implementation.

2. The Secretary-General of the United Nations shall convene the Conference of the States Parties not later than one year following the entry into force of this Convention. Thereafter, regular meetings of the Conference of the States Parties shall be held in accordance with the rules of procedure adopted by the Conference.

3. The Conference of the States Parties shall adopt rules of procedure and rules governing the functioning of the activities set forth in this article, including rules concerning the admission and participation of observers, and the payment of expenses incurred in carrying out those activities.

4. The Conference of the States Parties shall agree upon activities, procedures and methods of work to achieve the objectives set forth in paragraph 1 of this article, including:

syfte är att förbättra konventionsstaternas samarbete och förmåga att uppnå de mål som anges i denna konvention samt att främja och granska genomförandet av den.

2. Förenta nationernas generalsekreterare skall sammankalla konferensen senast ett år efter det att denna konvention har trätt i kraft. Därefter skall regelbundna möten med konferensen hållas i enlighet med den arbetsordning som antas av konferensen.

3. Konferensen skall anta arbetsordning och regler för de verksamheter som anges i denna artikel, däribland regler om observatörers rätt att närvara och delta samt om betalning av kostnader som denna verksamhet medför.

4. Konferensen skall fastställa verksamheter, förfaranden och arbetsmetoder för att uppfylla de mål som anges i punkt 1 i denna artikel, inbegripet följande:

- (a) Facilitating activities by States Parties under articles 60 and 62 and chapters II to V of this Convention, including by encouraging the mobilization of voluntary contributions;
- (b) Facilitating the exchange of information among States Parties on patterns and trends in corruption and on successful practices for preventing and combating it and for the return of proceeds of crime, through, inter alia, the publication of relevant information as mentioned in this article;
- (c) Cooperating with relevant international and regional organizations and mechanisms and non-governmental organizations;
- (d) Making appropriate use of relevant information produced by other international and regional mechanisms for combating and preventing corruption in order to avoid unnecessary duplication of work;
- (e) Reviewing periodically the implementation of this Convention by its States Parties;
- (f) Making recommendations to improve this Convention;
- a) Att underlätta konventionsstaternas verksamhet enligt artiklarna 60 och 62 och kapitlen II – V i denna konvention, inklusive genom att uppmuntra till att uppstå frivilliga bidrag.
- b) Att underlätta informationsutbyte mellan konventionsstaterna om mönster och utvecklingstendenser i fråga om korruption och om effektiva metoder för att förebygga och bekämpa korruptionen och för återställande av vinning av brott, bl.a. annat genom att publicera relevant information som avses i denna artikel.
- c) Att samarbeta med berörda internationella och regionala organisationer och organ samt frivilligorganisationer.
- d) Att på lämpligt sätt använda relevant information som framställts av andra internationella och regionala organ för att bekämpa och förebygga korruption för att undvika onödigt dubbelarbete.
- e) Att regelbundet se över hur konventionsstaterna tillämpar denna konvention.
- f) Att avge rekommendationer för att förbättra denna

tion and its implementation;

(g) Taking note of the technical assistance requirements of States Parties with regard to the implementation of this Convention and recommending any action it may deem necessary in that respect.

5. For the purpose of paragraph 4 of this article, the Conference of the States Parties shall acquire the necessary knowledge of the measures taken by States Parties in implementing this Convention and the difficulties encountered by them in doing so through information provided by them and through such supplemental review mechanisms as may be established by the Conference of the States Parties.

6. Each State Party shall provide the Conference of the States Parties with information on its programmes, plans and practices, as well as on legislative and administrative measures to implement this Convention, as required by the Conference of the States Parties. The Conference of the States Parties shall examine the most effective way of re-

konvention och dess tillämpning.

g) Att beakta konventionsstaternas behov av tekniskt bistånd med genomförandet av denna konvention och rekommendera åtgärder som konferensen bedömer vara nödvändiga i detta syfte.

5. I de syften som avses i punkt 4 i denna artikel skall konferensen inhämta nödvändiga kunskaper om de åtgärder som konventionsstaterna vidtagit för att genomföra konventionen och om de svårigheter de mött i detta arbete med hjälp av uppgifter som tillhandahålls av dem och genom sådana tillkommande granskningsformer som konferensen kan införa.

6. Varje konventionsstat skall lämna konferensen de upplysningar om sina program, planer och metoder samt lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder för att genomföra denna konvention som konventionsstatskonferensen begär. Konferensen skall överväga vilken metod som är effektivast för att ta emot och agera på upplys-

ceiving and acting upon information, including, inter alia, information received from States Parties and from competent international organizations. Inputs received from relevant non-governmental organizations duly accredited in accordance with procedures to be decided upon by the Conference of the States Parties may also be considered.

7. Pursuant to paragraphs 4 to 6 of this article, the Conference of the States Parties shall establish, if it deems it necessary, any appropriate mechanism or body to assist in the effective implementation of the Convention.

ningar, inkluderande upplysningar från konventionsstaterna och från behöriga internationella organisationer. Upplysningar från berörda frivilligorganisationer som är vederbörligen ackrediterade i enlighet med förfaranden som konferensen bestämmer kan också övervägas.

7. Enligt punkterna 4 till 6 i denna artikel skall konferensen, om den anser det vara nödvändigt, upprätta lämpliga mekanismer eller organ för att biträda den i en effektiv tillämpning av konventionen.

Article 64 Secretariat

1. The Secretary-General of the United Nations shall provide the necessary secretariat services to the Conference of the States Parties to the Convention.

2. The secretariat shall:

(a) Assist the Conference of the States Parties in carrying out the activities set forth in article 63 of this Convention and make arrangements and provide the necessary services

Artikel 64 Sekretariat

1. Förenta nationernas generalsekreterare skall tillhandahålla konventionsstatskonferensen nödvändiga sekretariatstjänster.

2. Sekretariatet skall

a) biträda konventionsstatskonferensen med att genomföra sådana verksamheter som avses i artikel 63 i denna konvention och med att anordna och på erforderligt sätt betjäna

for the sessions of the Conference of the States Parties;

(b) Upon request, assist States Parties in providing information to the Conference of the States Parties as envisaged in article 63, paragraphs 5 and 6, of this Convention; and

(c) Ensure the necessary coordination with the secretariats of relevant international and regional organizations.

konferensens möten,

b) på begäran biträda konventionsstaterna i att lämna konferensen upplysningar i enlighet med artikel 63.5 och 63.6 i denna konvention, och

c) tillgodose nödvändig samordning med sekretariaten i andra ifrågakommande internationella och regionala organisationer.

Chapter VIII Final provisions

Article 65 Implementation of the Convention

1. Each State Party shall take the necessary measures, including legislative and administrative measures, in accordance with fundamental principles of its domestic law, to ensure the implementation of its obligations under this Convention.

2. Each State Party may adopt more strict or severe measures than those provided for by this Convention for preventing and combating corruption.

Kapitel VIII Slutbestämmelser

Artikel 65 Tillämpning av konventionen

1. Varje konventionsstat skall, i enlighet med grundprinciperna i sin nationella rättsordning, vidta nödvändiga åtgärder, däribland lagstiftningsåtgärder och administrativa åtgärder, för att tillse att dess åtaganden i enlighet med denna konvention förverkligas.

2. Varje konventionsstat får tillämpa striktare eller strängare åtgärder än de som avses i denna konvention för att förebygga och bekämpa korrup-tion.

Article 66 Settlement of disputes

1. States Parties shall endeavour to settle disputes concerning the interpretation or application of this Convention through negotiation.

2. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention that cannot be settled through negotiation within a reasonable time shall, at the request of one of those States Parties, be submitted to arbitration. If, six months after the date of the request for arbitration, those States Parties are unable to agree on the organization of the arbitration, any one of those States Parties may refer the dispute to the International Court of Justice by request in accordance with the Statute of the Court.

3. Each State Party may, at the time of signature, ratification, acceptance or approval of or accession to this Convention, declare that it does not consider itself bound by paragraph 2 of this article. The other States Parties shall not be bound by paragraph 2 of this article with respect to any

Artikel 66 Tvistlösning

1. Konventionsstaterna skall sträva efter att lösa tvister om tolkningen eller tillämpningen av denna konvention genom förhandling.

2. Tvister mellan två eller flera konventionsstater om tolkningen eller tillämpningen av denna konvention som inte kan lösas genom förhandling inom skälig tid skall, på begäran av någon av dem, hänskjutas till skiljeförfarande. Om dessa konventionsstater sex månader efter dagen för hänskjutandet till skiljeförfarande inte har kunnat komma överens om hur skiljeförfarandet skall ske, får en av dem hänskjuta tvisten till Internationella domstolen i enlighet med dennas stadga.

3. Varje konventionsstat får, när den undertecknar, ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till denna konvention, förklara att den inte anser sig vara bunden av punkt 2 i denna artikel. De övriga konventionsstaterna skall inte vara bundna av punkt 2 i denna artikel gentemot en konven-

State Party that has made such a reservation.

4. Any State Party that has made a reservation in accordance with paragraph 3 of this article may at any time withdraw that reservation by notification to the Secretary-General of the United Nations.

Article 67 Signature, ratification, acceptance, approval and accession

1. This Convention shall be open to all States for signature from 9 to 11 December 2003 in Merida, Mexico, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 9 December 2005.

2. This Convention shall also be open for signature by regional economic integration organizations provided that at least one member State of such organization has signed this Convention in accordance with paragraph 1 of this article.

3. This Convention is subject to ratification, acceptance or approval.

Instruments of ratification, acceptance or approval shall be

tionsstat som har gjort ett sådant förbehåll.

4. En konventionsstat som har gjort ett förbehåll i enlighet med punkt 3 i denna artikel kan när som helst återta detta genom ett meddelande till Förenta nationernas generalsekretärare.

Artikel 67 Undertecknande, ratifikation, godtagande, godkännande och

1. Denna konvention skall stå öppen för undertecknande av alla stater från och med den 9 till och med den 11 december 2003 i Mérida i Mexiko och därefter vid Förenta nationernas högkvarter i New York till och med den 9 december 2005.

2. Konventionen skall också stå öppen för undertecknande av regionala organisationer för ekonomisk integration, om minst en medlemsstat i en sådan organisation har undertecknat konventionen i enlighet med punkt 1 i denna artikel.

3. Denna konvention skall ratificeras, godtas eller godkännas.

Instrument avseende ratifikation, godtagande eller god-

deposited with the Secretary-General of the United Nations. A regional economic integration organization may deposit its instrument of ratification, acceptance or approval if at least one of its member States has done likewise. In that instrument of ratification, acceptance or approval, such organization shall declare the extent of its competence with respect to the matters governed by this Convention.

Such organization shall also inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence.

4. This Convention is open for accession by any State or any regional economic integration organization of which at least one member State is a Party to this Convention. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations. At the time of its accession, a regional economic integration organization shall declare the extent of its competence with respect to matters governed by this Convention. Such organization shall also

kännande skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare. En regional organisation för ekonomisk integration får deponera sitt instrument avseende ratifikation, godtagande eller godkännande, om minst en av dess medlemsstater har gjort detsamma. I sitt instrument avseende ratifikation, godtagande eller godkännande skall organisationen förklara omfattningen av sin behörighet med avseende på frågor som regleras i konventionen.

En sådan organisation skall också meddela depositarien varje ändring av betydelse i fråga om behörigheten.

4. Denna konvention skall stå öppen för anslutning av stater eller regionala organisationer för ekonomisk integration i vilka minst en medlemsstat är part i konventionen. Anslutningsinstrument skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare. Vid sin anslutning skall en sådan organisation förklara omfattningen av sin behörighet med avseende på frågor som regleras i konventionen. Organisationen skall också meddela depositarien varje ändring av be-

inform the depositary of any relevant modification in the extent of its competence. tydelse i fråga om behörigheten.

Article 68 Entry into force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the thirtieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession. For the purpose of this paragraph, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

2. For each State or regional economic integration organization ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention after the deposit of the thirtieth instrument of such action, this Convention shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or organization of the relevant instrument or on the date this Convention enters into force pursuant to paragraph 1 of this article, whichever is later.

Artikel 68 Ikraftträdande

1. Denna konvention träder i kraft den nittionde dagen efter dagen för deponering av det trettionde instrumentet avseende ratifikation, godtagande, godkännande eller anslutning. För det syfte som avses i denna punkt skall ett instrument som deponerats av en regional organisation för ekonomisk integration inte räknas utöver de instrument som deponerats av medlemsstaterna i organisationen.

2. För varje stat eller regional organisation för ekonomisk integration som ratificerar, godtar, godkänner eller ansluter sig till denna konvention efter det att det trettionde instrumentet har deponerats, träder konventionen i kraft den trettionde dagen efter dagen för ifrågavarande stats eller organisations deponering av motsvarande instrument eller den dag då konventionen träder i kraft enligt punkt 1 i denna artikel, beroende på vilken händelse som inträffar sist.

Article 69 Amendment

1. After the expiry of five years from the entry into force of this Convention, a State Party may propose an amendment and transmit it to the Secretary-General of the United Nations, who shall thereupon communicate the proposed amendment to the States Parties and to the Conference of the States Parties to the Convention for the purpose of considering and deciding on the proposal. The Conference of the States Parties shall make every effort to achieve consensus on each amendment. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement has been reached, the amendment shall, as a last resort, require for its adoption a two-thirds majority vote of the States Parties present and voting at the meeting of the Conference of the States Parties.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote under this article with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this

Artikel 69 Ändringar

1. Fem år efter konventionens ikraftträdande får en konventionsstat inkomma med ändringsförslag till Förenta nationernas generalsekreterare, som skall delge konventionsstaterna och konventionsstatskonferensen dessa för övervägande och antagande. Konferensen skall göra alla tänkbara ansträngningar för att uppnå enhällighet om ändringar. Om alla ansträngningar att uppnå enhällighet har varit förgäves och ingen enighet uppnåtts, skall som en sista utväg för att ändringen skall antas krävas att den godtagits av en majoritet av två tredjedelar av vid konferensen närvarande och röstande konventionsstater.

2. Regionala organisationer för ekonomisk integration får i frågor som faller inom deras behörighet utöva sin rösträtt enligt denna artikel med det antal röster som motsvarar antalet av dess medlemsstater som är parter i denna konven-

Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs and vice versa.

3. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article is subject to ratification, acceptance or approval by States Parties.

4. An amendment adopted in accordance with paragraph 1 of this article shall enter into force in respect of a State Party ninety days after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of an instrument of ratification, acceptance or approval of such amendment.

5. When an amendment enters into force, it shall be binding on those States Parties which have expressed their consent to be bound by it. Other States Parties shall still be bound by the provisions of this Convention and any earlier amendments that they have ratified, accepted or approved.

tion. Sådana organisationer får inte utöva sin rösträtt när dess medlemsstater utövar sin rösträtt och omvänt.

3. En ändring som antagits i enlighet med punkt 1 i denna artikel skall ratificeras, godtas eller godkännas av konventionsstaterna.

4. En ändring som antagits i enlighet med punkt 1 i denna artikel träder i kraft för en konventionsstat 90 dagar efter dagen för deponering hos Förenta nationernas generalsekretärare av ett instrumentet avseende ratifikation, godtagande eller godkännande av ändringen.

5. När en ändring träder i kraft, är den bindande för de konventionsstater som har uttryckt sitt medgivande till att vara bundna av den. De övriga konventionsstaterna skall fortsätta att vara bundna av bestämmelserna i denna konvention och av tidigare ändringar som de har ratificerat, godtagit eller godkänt.

Article 70 Denunciation

1. A State Party may de-

Artikel 70 Uppsägning

1. En konventionsstat får

nounce this Convention by written notification to the Secretary-General of the United Nations. Such denunciation shall become effective one year after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.

2. A regional economic integration organization shall cease to be a Party to this Convention when all of its member States have denounced it.

Article 71 Depositary and languages

1. The Secretary-General of the United Nations is designated depositary of this Convention.

2. The original of this Convention, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned plenipotentiaries, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Convention.

säga upp denna konvention genom ett skriftligt meddelande till Förenta nationernas generalsekreterare. Uppsägningen träder i kraft ett år efter den dag då generalsekreteraren mottog meddelandet.

2. En regional organisation för ekonomisk integration skall upphöra att vara part i denna konvention när alla dess medlemsstater har upphört att vara parter i konventionen.

Artikel 71 Depositarie och språk

1. Förenta nationernas generalsekreterare utses till depositarie för denna konvention.

2. Originalen till denna konvention, vars arabiska, engelska, franska, kinesiska, ryska och spanska texter är lika giltiga, skall deponeras hos Förenta nationernas generalsekreterare.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörigen bemyndigade av sina respektive regeringar, undertecknat denna konvention.

